

Cecilia Fasth · Anita Kannermark

Form i fokus

ÖVNINGSBOK I SVENSK GRAMMATIK · Del B

Till Dig som använder Form i fokus Del B

Form i fokus Del B är en övningsbok för dig som redan har grundkunskaper i grammatik (Sfi eller motsvarande) och som vill befästa och förbättra dem.

Form i fokus Del B är i första hand avsedd för lärarledd undervisning, men boken är också lämplig för dig som studerar på egen hand. *Facit* finns till de flesta övningarna.

I *Form i fokus Del B* presenterar vi ordklasserna och ordföljden i svenskan.

Till varje ordklass finns Till ordföljden finns

– en definition	– översikter
– en översikt	– regler
– regler	– typexempel
– typexempel	– övningar
– övningar	

Du kan arbeta med *Form i fokus Del B* på det sätt som passar dig bäst, men vi föreslår att du börjar med att läsa igenom de första sidorna till varje avsnitt (markerade med en grön rand i marginalen):

Ordklasser	7	Adjektiv	143
Satsdelar	8	Adverb	167
Substantiv	9	Konjunktioner	195
Räkneord	36	Prepositioner	213
Verb	42–43	Ordföljd	223
Pronomen	97–98		

Därefter kan du öva varje avsnitt för sig och jämföra med *facit*. Datorprogrammet använder du om du vill öva mer på ett grammatiskt moment.

Om du väljer att inte läsa avsnitt för avsnitt föreslår vi att du övar i följande ordning:

Avsnitt	Sida	Grammatik
Ordföljd	223–224 225–229	översikt repetition av ordföljden i huvudsats och bisats
Verb	42–43 44 45–47 48–62 63–68 69–70	de fyra konjugationerna användning av verbformer övning på verbformer tempussystemet hjälpverb tempuskongruens
Konjunktioner	195 196–201 202–212	översikt samordnande konjunktioner underordnande konjunktioner
Adverb	190–194	konjunktionella adverb
Substantiv	9 10–12 13–15	översikt de fem deklinationerna övning på substantivets former

	16–19 20	sammansatta substantiv genitiv
Räkneord	36 37 38–41	översikt substantiverade grundtal räkneord m.m.
Pronomen	97–98 99–105 106–109 110–117 118–131	översikt personliga pronomen reflexiva pronomen possessiva pronomen indefinita pronomen
Substantiv	21–35	användning av obestämd och bestämd form
Adjektiv	143 144 145–151 152–154 155–163 164–166	översikt adjektiv med speciella former adjektiv och substantiv sammansatta substantiv adjektivets komparation övning på att känna igen adjektiv
Pronomen	137–142	relativa pronomen
Ordföljd	242–245	emfatisk omskrivning
Pronomen	132–136	interrogativa pronomen
Adverb	167 168–172	översikt interrogativa adverb
Ordföljd	237–241	indirekt tal
Adverb	173–175 176–180 181–184 185–186 187–189	tidsadverb rumsadverb sättsadverb gradadverb satsadverb
Ordföljd	230–232 233–234	mer om satsadverbialets placering i huvudsats två adverbial
Verb	71–80 81–87 88–93 94–96	perfekt particip passivum transitiva och intransitiva verb lucktext
Ordföljd	235–236 246–248	partikelverb lucktext
Prepositioner	213–222	övning

Efter att ha gått igenom *Form i fokus Del B* har du fått mycket goda grunder i svensk grammatik och förhoppningsvis en vilja att veta ännu mera om hur det svenska språket är uppbyggt. Möjligheter till detta får du i *Form i fokus Del C*.

Lycka till med studierna!

Författarna

Innehåll

ORDKLASSER 7

SATSDELAR 8

SUBSTANTIV 9

- 1 Substantivets deklinationer 10
- 2 Substantivets former 13
- 3 Sammansatta substantiv 16
- 4 Genitiv 20
- 5 Användningen av obestämd och bestämd form 21
- 6–8 Obestämd och bestämd form 25
- 9 Substantivets former 31
- 10 Lucktext 32
- 11 Finn felen! 34

RÄKNEORD 36

- 1 Substantiverade grundtal 37
- 2 Räkneord m.m. 38

VERB 42

- 1 Verb fyra konjugationer 42
- 2 Användningen av verbformer 44
- 3 Alla konjugationer 45
- 4 Tempussystemet 48
- 5 Imperativ 50
- 6 Perfekt 51
- 7 Futurum 52
- 8 Presenssystemet 54
- 9 Perfekt – preteritum 56
- 10 Pluskvamperfekt 57
- 11 Pluskvamperfekt – preteritum 58
- 12 Preteritum – futurum preteritum 59
- 13 Pluskvamperfekt – futurum preteritum 60
- 14 Preteritumsystemet 61
- 15 Huvudverb och hjälpverb 63
- 16 Hjälpverb och andra verb med infinitiv 66
- 17 Tempuskongruens 69
- 18 Perfekt particip 71
- 19–21 Perfekt particip – predikativt 72
- 22 Perfekt particip – attributivt 77
- 23 Perfekt particip – predikativt och attributivt 78
- 24–25 Perfekt particip – partikelverb 79
- 26 Passiv konstruktion med -s 81
- 27 Från passiv till aktiv form 82
- 28 Från aktiv till passiv form 83
- 29 Passiv konstruktion med -s 84
- 30 Passiv konstruktion med bli + perfekt particip 86
- 31–34 Transitiva och intransitiva verb 88
- 35 Lucktext 94

PRONOMEN 97

- 1–4 Personliga pronomen 99
- 5–7 Reflexiva pronomen 106
- 8–10 Possessiva pronomen 110
- 11–12 Reflexiva possessiva pronomen 114
- 13 Possessiva och reflexiva possessiva pronomen 116
- 14 Indefinita pronomen 118
- 15–16 Indefinita pronomen förenade/självständiga (någon) 119
- 17–18 Indefinita pronomen förenade/självständiga (ingen) 121
- 19 Indefinita pronomen (inte någon) 123
- 20–21 Indefinita pronomen förenade/självständiga (annan, annat, andra) 125
- 22–23 Indefinita pronomen förenade/självständiga (all, allt, alla) 127
- 24 Indefinita pronomen förenade (många, fler, flest, få, färre) 129
- 25 Indefinita pronomen – man 130
- 26 Interrogativa pronomen 132
- 27 Interrogativa pronomen (förenade) 133
- 28 Interrogativa pronomen (förenade och självständiga) 134
- 29 Interrogativa pronomen (vad ... för) 135
- 30 Interrogativa pronomen – utropssatser 136
- 31–35 Relativa pronomen 137

ADJEKTIV 143

- 1 Adjektiv med speciella former 144
- 2–4 Adjektiv och substantiv 145
- 5 Sammansatta adjektiv 152
- 6–7 Adjektivets komparation 155
- 8 Komparativ eller superlativ? 159
- 9–10 Bestämd form superlativ 160
- 11–12 Komparativ eller superlativ + substantiv 162
- 13 Sök adjektiv i texten! 164
- 14 Finn felen! 166

ADVERB 167

- 1–4 Frågende adverb 168
- 5–6 Tidsadverb 173
- 7–11 Rumsadverb 176
- 12–15 Sättsadverb 181
- 16–17 Gradadverb 185
- 18–19 Satsadverb 187
- 20–21 Konjunktionella adverb 190

KONJUNKTIONER 195

- 1–3 Samordnande konjunktioner 196
- 4–6 Underordnande konjunktioner 202

PREPOSITIONER 213

- 1–3 Prepositioner 213
- 4 Finn femton fel! 222

ORDFÖLJD 223

- 1 Huvudsatser 225
- 2 Bisatser 227
- 3 Satsadverbial i bisatser 229
- 4 Satsadverbialets placering i huvudsats 230

- 5–6 Satsadverbialet efter obetonat pronomen som objekt 231

- 7 Två adverbial (rum + tid) 233

- 8 Partikelverb 235

- 9 Indirekt tal 237

- 10 Indirekt tal 241

- 11–12 Emfatisk omskrivning 242

- 13 Lucktext 246

Starka verb (efter avljudsserier) 249

Oregelbundna verb 251

ORDKLASSER

Varje ord tillhör en ordklass. Det finns nio ordklasser.

Substantiv	Räkneord	Verb
tidning arbete Lennart	en/ett, två första, andra	tänka läsa förstå
Pronomen	Adjektiv	Adverb
jag, han, hon min, hans, hennes någon, ingen	snäll, lång snällare, längre snällast, längst	då, nu, sedan här, hit, härifrån inte, nog, väl, ju
Konjunktioner	Prepositioner	Interjektioner
och, eller, men därför att, trots att	på, i, till, med bredvid, mellan	Hej! Skål! Pang! Oh! Aj! Usch! Fan!

Substantiv, räkneord, verb, adjektiv och vissa adverb samt interjektioner är betydelsebärande ord och innehåller information. De är oftast **betonade**.

Substantiv är ord för personer, saker, djur, växter, tillstånd och ämnen.

Räkneord är grundtal (ett, två, tre) eller ordningstal (första, andra, tredje).

Verb beskriver vad som händer eller vad någon/något gör, är, blir etc.

Adjektiv beskriver och ger information om substantiv och pronomen.

Adverb svarar på frågorna Var? Vart? Varifrån? När? Hur? Hur mycket? Varför?

Adverb, t.ex. *inte, kanske*, kan också bestämma en hel sats.

Interjektioner kan vara hälsningsord, ljudimitationer och ord som uttrycker känslor.

Pronomen, konjunktioner och prepositioner är normalt **obetonade**.

Pronomen ersätter ett substantiv eller står framför ett substantiv. Pronomen kan också ersätta en sats eller en del av en sats.

Konjunktioner är ord som binder samman satser och satsdelar.

Prepositioner står framför substantiv, pronomen, infinitivuttryck eller en bisats.

När man sätter ihop orden till en sats kallas de **satsdelar**. (Se s. 8!)

SATSDELAR

En sats kan ha bl.a. följande delar:

Subjekt	Vad? Vem? Vilka?	Min bil startar inte. Den är sönder. Pontus arbetar. Han trivs på jobbet. Pontus och Lisa röker. De kan inte sluta.
Verb (predikat)	Min bil startar inte. Pontus arbetar . Pontus och Lisa har rökt länge.	
Objekt:	direkt (ackusativ- objekt)	Vad? Vem? Vilka? Pontus har köpt en ny bil . Lisa ska träffa Lennart . Hämta mig i kväll! Rektorn vill tala med lärarna .
	indirekt (dativobjekt)	Till, åt, för, från vem/vilka? Pontus betalar 200 kronor till mig . Pontus betalar mig 200 kronor. Jag ska läsa en saga för mina barn .
Predikatsfyllnad efter vissa verb, t.ex. <i>vara, bli, känna sig, se ... ut, verka, låta</i>		
Vad? Vem? Vilka? Hur?	Lars är polis . Han är glad . Pelle blev sjuk igår. Det är vår lärare . Det är våra lärare . Barnen ser trötta ut. Känner ni er pigga nu? Programmet verkar roligt . Oj, vad ni låter ledsna !	
Adverbial	Var? Vart? Varifrån? När? Hur? Hur mycket/lite? Varför?	Pontus arbetar på ett stort företag . Han ska åka till London . Han kommer från Stockholm . Han börjar klockan åtta . Han jobbar hårt . Han är ganska duktig. Han ska sluta eftersom han har fått ett nytt jobb .
Satsadverbial	Pontus ska nog gifta sig med Lisa.	

SUBSTANTIV

Substantiv är ord för personer, saker, djur, växter, tillstånd och ämnen.

Det finns två grammatiska **genus** i svenskan:

- utrum = en-ord
- neutrum = ett-ord

Det finns två **numerus** i svenskan:

- singular = ental
- plural = flertal

Både singular och plural har **obestämd** och **bestämd form**.

Obestämd form singular t.ex.: (en) klocka, (en) hund, (ett) meddelande, (ett) hus
En och *ett* kallas *obestämd artikel*.

Bestämd form singular bildas genom tillägg av ändelserna *-n*, *-en*, *-t*, *-et*.
Dessa ändelser kallas *bestämd slutartikel*.

Exempel: klockan, hunden, meddelandet, huset

Obestämd form plural bildas genom tillägg av ändelserna *-or*, *-ar*, *-er*, *-n*. Vissa substantiv får ingen ändelse i obestämd form plural.

Exempel: klockor, hundar, poliser, meddelanden, hus

Bestämd form plural bildas genom tillägg av ändelserna *-na*, *-a*, *-en*.

Exempel: klockorna, hundarna, poliserna, meddelandena, husen

Man delar in substantiven i fem **deklinationer** (= grupper):

	<i>Singular</i>		<i>Plural</i>	
	<i>Obestämd form</i>	<i>Bestämd form</i>	<i>Obestämd form</i>	<i>Bestämd form</i>
1	en penna	pennan	pennor	pennorna
2	en pärm	pärmen	pärmar	pärmarna
3	en telefon	telefonen	telefoner	telefonerna
4	ett häfte	häftet	häften	häftena
5	ett block en målare	blocket målaren	block – målare –	blocken målarna

1 Substantivets deklinationer

1:a deklinationen

		-or	-na
<i>Singular</i>		<i>Plural</i>	
<i>Obestämd form</i>	<i>Bestämd form</i>	<i>Obestämd form</i>	<i>Bestämd form</i>
1. en människa	människan	människor	människorna
2. en ros	rosen	rosor	rosorna

Till 1:a deklinationen hör:

1. *En-ord* som slutar på *-a*. Obs! Detta *-a* försvinner i plural.
2. Några få *en-ord* som slutar på *konsonant*, t.ex. en våg, en toffel, en åder.

2:a deklinationen

		-ar	-na
<i>Singular</i>		<i>Plural</i>	
<i>Obestämd form</i>	<i>Bestämd form</i>	<i>Obestämd form</i>	<i>Bestämd form</i>
1. en tolk	tolken	tolkar	tolkarna
en kam	kammen	kammar	kammarna
en mun	munnen	munnar	munnarna
en bro	bron	broar	broarna
2. en tidning	tidningen	tidningar	tidningarna
en sjukdom	sjukdomen	sjukdomar	sjukdomarna
en storlek	storleken	storlekar	storlekarna
3. en granne	grannen	grannar	grannarna
en nyckel	nyckeln	nycklar	nycklarna
en öken	öknen	öknar	öknarna
en vinter	vintern	vintrar	vintrarna
en mor/moder	modern	mödrar	mödrarna
en dotter	dottern	döttrar	döttrarna
en sommar	sommaren	somrar	somrarna
en morgon	morgonen	morgnar	morgnarna

o → ö

o → ö

Till 2:a deklinationen hör:

1. *En-ord* som slutar på *konsonant*.
En-ord som slutar på *annan vokal än -a*.
2. *En-ord* som slutar på *-(n)ing, -dom, -lek*.
3. *En-ord* som slutar på obetonat *-e, -el, -en, -er, -ar, -on*.
Undantag: t.ex. en toffel (1), en muskel (3), en möbel (3), en fiber (3).
Obetonat *-e, -a, -o* faller bort i plural.
Substantivet *moder* och *dotter* får *omljud* i plural.
Observera: *En-ord* som slutar på *-el, -er*, får bara *-n* i bestämd form singular.

3:e deklinationen

		-er		-na	
<i>Singular</i>		<i>Plural</i>			
<i>Obestämd form</i>	<i>Bestämd form</i>	<i>Obestämd form</i>	<i>Bestämd form</i>	<i>Obestämd form</i>	<i>Bestämd form</i>
1. en film	filmen	filmer	filmerna		
en polis	polisen	poliser	poliserna		
en möjlighet	möjligheten	möjligheter	möjligheterna		
en diskussion	diskussionen	diskussioner	diskussionerna		
2. en tand	tanden	tänder	tänderna		
en son	sonen	söner	sönerna		
3. en dator	datorn	datorer	datorerna		
4. en regel	regeln	regler	reglerna		
en fiber	fibern	fibrer	fibrerna		
5. ett bageri	bageriet	bagerier	bagerierna		
en kalori	kalori(e)n	kalorier	kalorierna		
en idé	idén	idéer	idéerna		
6. ett museum	museet	museer	museerna		
ett laboratorium	laboratoriet	laboratorier	laboratorierna		
7. en sko	skon	skor	skorna		
en händelse	händelsen	händelser	händelserna		

Till 3:e deklinationen hör:

1. *En-ord* som är *enstaviga* och *en-ord* med *betoning på sista stavelsen*.
Sista stavelsen är ofta ett betonat suffix, t.ex. *-het, -nad, -skap, -när, -ion, -tris, -ör, -ös*.
Många av dessa substantiv är *låneord*.
2. De flesta substantiv med *omljud i plural*: *a → ä, o → ö*
Ex: en hand, en strand, en stad, en natt, en brand, en bokstav, en rand, ett land, en bok, en fot, en rot
Observera plural: *böcker, fötter, rötter*.
3. *En-ord* som slutar på obetonat *-or*.
Observera: Singular bestämd form får bara *-n*. I plural flyttar betoningen till andra stavelsen.
4. Vissa substantiv som slutar på *-el, -er*. (Se 2:a deklinationen punkt 3.)
5. *En-ord* och *ett-ord* som slutar på *-eri, -ori, -é*.
6. *Ett-ord* som slutar på *-eum, -ium*.
7. Vissa *en-ord* som slutar på *vokal* får bara *-r* i plural, t.ex.
en tå, en ko, en same, en Malmöbo, en vikarie, ett fängelse.

4:e deklinationen

		-n	-a
<i>Singular</i>		<i>Plural</i>	
<i>Obestämd form</i>	<i>Bestämd form</i>	<i>Obestämd form</i>	<i>Bestämd form</i>
1. ett arbete ett meddelande	arbetet meddelandet	arbeten meddelanden	arbetena meddelandena
Observera:			
2. ett öga ett öra	ögat örat	ögon öron	ögonen öronen

Till 4:e deklinationen hör:

Ett-ord som slutar på *vokal*.

5:e deklinationen

		-	-en/-na
<i>Singular</i>		<i>Plural</i>	
<i>Obestämd form</i>	<i>Bestämd form</i>	<i>Obestämd form</i>	<i>Bestämd form</i>
1. ett beslut ett program	beslutet programmet	beslut program	besluten programmen
2. ett exempel ett vapen ett nummer	exemplet vapnet numret	exempel vapen nummer	exemplen vapnen numren
3. en bagare en resande en tekniker en indier	bagaren resanden teknikern indiern	bagare resande tekniker indier	bagarna resandena teknikerna indierna
4. en man en far/fader en bror/broder en lus en mus	mannen fadern brodern lusen musen	män fäder bröder löss möss	männen fäderna bröderna lössen mössen

Till 5:e deklinationen hör:

1. *Ett-ord* som slutar på *konsonant*.

2. *Ett-ord* som slutar på obetonat *-el*, *-en*, *-er*.

Observera: Obetonat *-e* försvinner i bestämd form singular och plural.

3. *En-ord*, ofta personbeteckningar, som slutar på *-are*, *-ande*, *(-ende)*, *-iker*, *-ier*.

Observera: Bestämd form plural får ändelsen *-na*.

4. *Vissa en-ord* som får *omljud* i plural.

2 Substantivets former

Skriv de former som saknas. Se exempel.

<i>Singular</i>		<i>Plural</i>	
<i>Obestämd form</i>	<i>Bestämd form</i>	<i>Obestämd form</i>	<i>Bestämd form</i>
1 en anställning	<u>anställningen</u>	<u>anställningar</u>	<u>anställningarna</u>
2 <u>en kommun</u>	kommunen	<u>kommuner</u>	<u>kommunerna</u>
3 _____	_____	kontrakt	_____
4 _____	_____	_____	arbetena
5 en firma	_____	_____	_____
6 _____	_____	samhällen	_____
7 _____	_____	_____	företagen
8 _____	_____	blanketter	_____
9 _____	skylten	_____	_____
10 _____	_____	_____	bokstäverna
11 en annons	_____	_____	_____
12 _____	_____	fönster	_____
13 _____	kameran	_____	_____
14 _____	fotot	_____	_____
15 _____	skillnaden	_____	_____
16 _____	_____	_____	ljuden
17 _____	nyheten	_____	_____
18 ett intresse	_____	_____	_____
19 _____	_____	författare	_____
20 _____	_____	_____	diskussionerna
21 en man	_____	_____	_____
22 _____	killen	_____	_____
23 en grabb	_____	_____	_____
24 en son	_____	_____	_____
25 _____	maken	_____	_____
26 ett äktenskap	_____	_____	_____

SUBSTANTIV

27	_____	skilsmässan	_____	_____
28	en bostad	_____	_____	_____
29	en nyckel	_____	_____	_____
30	_____	bostadsområdet	_____	_____
31	_____	örat	_____	_____
32	_____	_____	undersökningar	_____
33	_____	_____	_____	doktorerna
34	_____	_____	läkemedel	_____
35	en affär	_____	_____	_____
36	_____	kunden	_____	_____
37	_____	_____	kundvagnar	_____
38	_____	_____	_____	varorna
39	ett kvitto	_____	_____	_____
40	_____	föreståndaren	_____	_____
41	_____	_____	affärsbiträden	_____
42	_____	_____	_____	köerna
43	_____	reportern	_____	_____
44	_____	_____	artiklar	_____
45	_____	_____	_____	fotograferna
46	en händelse	_____	_____	_____
47	en motorcykel	_____	_____	_____
48	_____	föraren	_____	_____
49	_____	_____	passagerare	_____
50	_____	_____	_____	hjälmarna
51	en olycka	_____	_____	_____
52	_____	hastigheten	_____	_____
53	en fot	_____	_____	_____
54	_____	benet	_____	_____
55	_____	handen	_____	_____
56	_____	_____	armar	_____

57	en ortoped	_____	_____	_____
58	_____	_____	_____	skadorna
59	en advokat	_____	_____	_____
60	_____	domaren	_____	_____
61	_____	_____	vittnen	_____
62	_____	_____	_____	arvodena
63	ett brott	_____	_____	_____
64	ett fängelse	_____	_____	_____
65	_____	_____	straff	_____
66	en svärson	_____	_____	_____
67	_____	_____	svärdöttrar	_____
68	_____	kusinen	_____	_____
69	_____	_____	syskon	_____
70	_____	_____	_____	bröderna
71	en syster	_____	_____	_____
72	_____	_____	mostrar	_____
73	_____	_____	_____	fastrarna
74	ett år	_____	_____	_____
75	_____	_____	årstider	_____
76	_____	sommaren	_____	_____
77	_____	_____	_____	vintrarna
78	_____	våren	_____	_____
79	en höst	_____	_____	_____
80	en semester	_____	_____	_____
81	_____	_____	dygn	_____
82	en timme	_____	_____	_____
83	_____	morgonen	_____	_____
84	en afton	_____	_____	_____
85	_____	_____	_____	nätterna

3 Sammansatta substantiv

Det är det sista substantivet som bestämmer vilken artikel ett sammansatt substantiv har. Vilka enskilda ord känner du igen i de sammansatta orden?

1 Oftast sätter man bara ihop två substantiv till ett sammansatt substantiv.

<u>ett</u> daghem	<u>en dag + ett hem</u>
_____ klasskamrat	_____
_____ telefonsamtal	_____
_____ barnbidrag	_____
_____ praktikplats	_____
_____ biljettautomat	_____

2 Ibland sätter man ett **-s-** framför det sista ordet i sammansättningen när den första delen av ordet är ett sammansatt ord eller ett ord som slutar på vissa suffix, t.ex. *-dom*, *-het*, *-itet*, *-(n)ing*.

_____ handboll s match	_____
_____ sextimmar s dag	_____
_____ fritid s intresse	_____
_____ barndom s hem	_____
_____ fastighet s ägare	_____
_____ identitet s kort	_____
_____ informations s möte	_____
_____ diskussion s ämne	_____
_____ anställning s intervju	_____

3 Ibland lägger man till ett **-s-** även i andra sammansättningar.

_____ kök s stol	_____
_____ dag s tidning	_____
_____ skydd s ombud	_____

_____ tingsrätt	_____
_____ kvällstidning	_____
_____ stadsdel	_____
_____ idrottsförening	_____
_____ mötesplats	_____
_____ vittnesmål	_____

4 Ibland försvinner ett obetonat -a eller -e och vi får ett **-s-**.

_____ ett olycksfall	_____
_____ arbetstid	_____

5 Ofta försvinner ett obetonat -a eller -e.

_____ skolminister	_____
_____ flicknamn	_____
_____ soffbord	_____
_____ maginfluensa	_____
_____ läkarmottagning	_____
_____ invandrapolitik	_____

6 Ibland får man ett extra **-e**.

_____ lönekrav	_____
_____ lånevillkor	_____
_____ skattejämkning	_____

7 Ibland försvinner ett obetonat -a och ersätts av ett **-e, -o** eller **-u**.

_____ räntesubvention	_____
_____ reseersättning	_____
_____ kvinnoförening	_____

SUBSTANTIV

_____ hälsokontroll _____

_____ varuhus _____

_____ gatukök _____

8 Man kan göra sammansatta substantiv av:

Substantiv + substantiv (Se punkt 1-7!)

Adjektiv + substantiv

_____ mobiltelefon _____

_____ glesbygd _____

_____ småstad _____

_____ lillfinger _____

_____ lillasyster _____

_____ lillebror _____

_____ storstad _____

_____ stortå _____

Verb + substantiv

_____ städfirma _____

_____ sopborste _____

_____ dammtrasa _____

_____ hyrbil _____

_____ väntrum _____

_____ simhall _____

_____ blandäktenskap _____

Adverb + substantiv

_____ närbutik	_____
_____ framtid	_____
_____ hemmiljö	_____
_____ uppgång	_____
_____ nergång	_____
_____ ingång	_____
_____ utgång	_____
_____ hemmalag	_____
_____ bortalag	_____
_____ innebandy	_____
_____ uteservering	_____

Preposition + substantiv

_____ medarbetare	_____
_____ genomresa	_____
_____ påfart	_____
_____ överläkare	_____
_____ underkläder	_____
_____ mellanmål	_____
_____ förrätt	_____
_____ efterrätt	_____

Räkneord + substantiv

_____ enrummare	_____
_____ hundralapp	_____
_____ andraspråk	_____
_____ tredjedel	_____

4 Genitiv

Det finns två **kasus** i svenskan:

Nominativ	pojke	pojken	pojkar	pojkarna
Genitiv	pojkes	pojken	pojkar	pojkarnas

Genitiv uttrycker *vem/vilka, vad* som äger eller har något.

Genitiv bildas genom tillägg av ändelsen **-s**.

Om ett namn slutar på **-s, -x- eller -z** har man ingen genitivändelse, t.ex. Mats, Alex, Inez.
Om ett annat substantiv slutar på **-s** i obestämd form undviker man obestämd form i genitiv, t.ex. vals, hals, dans.

S-genitiven står *framför* sitt huvudord i svenskan. Huvudordet står i obestämd form.

En pojkes röst förändras i puberteten.

Eva har sällskap med en gullig pojke, men hon har ännu inte träffat **pojken** föräldrar.

Pojkars och flickors lekar är ofta olika.

På scoutlägret i våras fick flickorna inte sova i **pojkarnas rum**.

En chefredaktör är ansvarig för **en tidnings utgivning**.

Midsommaraften är **sommarens höjdpunkt**.

– **Vems bil** är det som står på gatan?

Jonas föräldrar ska flytta till Norge.

Max cykel är stulen.

Heinz syster bor i Tyskland.

– Det är **Olles bil**.

Markus mamma heter Maria.

Felix fru heter Sara.

Familjen Gómez släkt är stor.

Priset på en päls är ofta högt. (*inte: En päls pris ...*)

Ägaren till ett hus är skyldig att underhålla huset. (*inte: Ett hus ägare ...*)

I stället för s-genitiv har man ofta ett **prepositionsuttryck** med huvudordet i bestämd form (eller ett sammansatt substantiv). Man väljer då en passande preposition, dock inte så ofta prepositionen *av*.

Ägaren till bilen med registreringsnummer AGO 833 ombedes att flytta sin bil.

– Vem har tagit **nyckeln till källaren** (källarnyckeln)? – Det har jag.

Alla såg med spänning fram emot **svaret på den svåra frågan**.

Resultatet på provet var bra.

Det är inte förbjudet att beträda **gräsmattorna i Stadsparken**.

Tvättstugan i huset ska renoveras.

– Jag skulle vilja tala med **föreståndaren för affären** (affärsföreståndaren). – Jaha, det går bra.

– Kan jag få tala med **chefen för låneavdelningen**? – Han är tyvärr upptagen för tillfället.

Direktör Jonsson har accepterat **kraven från de anställda**.

Långt utanför fotbollsplanen hördes **jublet från publiken**.

5 Något om användningen av obestämd och bestämd form av substantivet

Obestämd form

Den obestämda formen använder man:

- A om något som är nytt, något som man inte har talat om tidigare.
Lyssnaren (eventuellt även talaren) vet inte exakt vilken person eller sak som avses.

- Vad fick du på födelsedagen?
- En bok.

- Var jobbar Karin?
- På ett sjukhus i London.

Lyssnaren tänker:

Vilken bok? Lyssnaren vet inte det.

Vilket sjukhus? Lyssnaren vet inte exakt vilket sjukhus, kanske inte heller talaren.

- B efter bl.a. följande ord:

en	ett	många
någon (nån)	något (nåt)	några (nåra)
ingen	inget	inga
annan	annat	andra
varje, var	varje, vart	–
varenda	vartenda	–
vilken	vilket	vilka
sådan (sån)	sådant (sånt)	sådana (såna)
denna (används ofta i formellt språk)	detta	dess
samma	samma	samma
possessiva pronomen		
s-genitiv		
nästa	nästa	–

Åsa har en bok, ett block och många pennor.

– Har du någon restaurang, något hotell eller några kaféer att föreslå? undrade mina sommargäster.

Ella har ingen hemtjänst och inget larm, för hon har inga svårigheter att klara sig själv.

Jag skulle vilja bo i en annan stad och i ett annat land.
Det är roligt att träffa andra människor.

Varje vecka åker Bo till Paris, och varje år åker han till Rom.

– Nu kan jag varenda paragraf i grammatiken och vartenda ord i ordlistan, sa Milan.

Vilken barnomsorg är bäst? Vilket gymnasieprogram ska du välja? Vilka tidningar läser du?

– Jag vill ha en sådan tröja, ett sådant skärp och sådana strumpor i julklapp, sa Lydia.

– Må denna dag bli ett minne för livet! sa prästen.
– Lös detta problem och svara på dessa frågor! sa Ulf.

Idag har Lisa samma bostad, samma arbete och samma fritidsintressen som hon hade för tio år sedan.

Min yrkesutbildning tog fyra år. Mitt arbete är intressant, och mina arbetskamrater är trevliga.

– Vems bok är det här? – Olles.
Katarinas vikariat är slut i morgon.
Statsministerns presskonferens börjar klockan tre.

– Stannar 35:an här? – Nej, vid nästa hållplats.
Nästa år tar Erik examen.

SUBSTANTIV

- C efter **det + vissa verb**, t.ex. *sitta, ligga, stå, finnas*.
(Se även Pronomen s. 102!)

Det sitter en fågel på vår trappa.
Det finns ett bibliotek i centrum.
Det står två bilar på Storgatan.

- D Substantivet använder man *utan artikel* i allmän betydelse. Man tänker inte på någon speciell sak eller person.

Baka bröd, kakor
Dricka vin, sprit, öl, mjölk, kaffe, te

Gå på disko, fest, kalas, uppvaktning; keramik, gymnastik
Gå på handboll, fotboll; museum, konstutställning

Ha tillstånd, lov, semester, jour, prov, tenta, paus, tid, lust, möjlighet, tur, bidrag, problem
Ha reumatism, migrän, ischias, feber; glasögon, linser, hörapparat, tandställning

Ha (läsa, studera) matte, engelska, historia
Köpa bil, cykel, mat, kläder, blommor, lägenhet, hus
Byta tåg, buss, plats; bil, jobb, bostad, kläder

Laga mat; skor, cyklar, bilar
Plocka blommor, svamp

Röka pipa, cigarr, cigaretter, hasch
Spela fotboll, basket, handboll, tennis, golf, ishockey

Spela saxofon, trumpet; teater; roulette, kort
Söka jobb, arbete, bostad

Vara lärare, elev; engelsman; katolik, muslim; centerpartist
Arbeta som vårdbiträde, sekreterare

Åka moped, motorcykel, skidor, skridskor, tefat, rutschbana, färja
Äta frukt, fisk, kött och potatis, godis

Observera:

Om ett substantiv i singular har en bestämning, t.ex. ett adjektiv eller en relativ bisats, används normalt obestämd artikel.

Elsa har migrän idag.
Jag ska gå på museum i London.

Elsa har **en hemsk migrän** idag.
Jag ska gå på **ett nytt museum** i London.

Vi ska ha semester i sommar.

Vi ska ha **en lång semester** i sommar.

Olle är lärare.

Olle är **en duktig lärare**.

Jag har **en cykel som är blå**.

Även: Se ut som en fågelskrämma, äta som en häst
vara hungrig som en varg, vara enviss som en åsna

Bestämd form

Den bestämda formen använder man:

- A när lyssnaren vet vilken person eller sak som avses. Dessutom använder man den bestämda formen om något som är bekant, självklart och unikt.
Man använder ofta **han, hon, den, det, de** i stället för den bestämda formen när man fortsätter att tala om en person eller sak.

- Jag fick en bok på födelsedagen.
- Vad heter (boken) den?

- Den heter "Lustmördaren".

- Ser du kvinnan som ligger på gatan?
- Ja, titta!

Eva har fått ett nytt arbete. Lönen är hög.
Jag tittade på en lägenhet igår. Köket är stort och modernt.
Lena jobbar på dagis. Barnen är snälla.

Jag har köpt nya glasögon. Bågarna var dyra.

Karl har ont i ryggen.
Olle skakade på huvudet.
Martin ska hämta barnen klockan tre.

Ta ut tvätten ur tvättmaskinen!

Ställ in mjölken i kylskåpet.

Statsministern har avgått.
Kärnkraften ska avvecklas.
SM slutar idag. 100-metersfinalen går klockan tre.
Det ringer. Ta telefonen!

Lyssnaren tänker:

Vilken bok? Lyssnaren vet att det är den bok som jag fick på födelsedagen.

Vilken kvinna, vilken gata? Det finns nog bara en kvinna som ligger på den gata som vi ser. Lyssnaren vet alltså vilken kvinna och vilken gata talaren menar.

Vilken lön? Lönen för det nya arbetet.
Vilket kök? Köket i lägenheten som jag tittade på.
Vilka barn? Barnen på Lenas dagis.

Vilka bågar? Bågarna på glasögonen.

Vilken rygg? Karls rygg.
Vilket huvud? Olles huvud.
Vilka barn? Martins barn.

Vilken tvätt? Vilken tvättmaskin? Tvätten i tvättmaskinen. Det finns bara en tvättmaskin i bostaden.
Vilken mjölk? Den som står framme. Vilket kylskåp? Det finns bara ett.

Vilken statsminister? Det finns bara en.
Vilken kärnkraft? Det finns bara en.
Vilken 100-metersfinal? Det finns bara en.
Vilken telefon? Den som ringer.

- B efter följande ord:

den	det	de
den här	det här	de här
den där	det där	de där

- När gifte du dig?
- Vad ska du bli?
- Fick du pengar tillbaka på skatten?
- Den 10 augusti. Den dagen glömmar jag aldrig.
- Läkare. Det yrket har alltid intresserat mig.
- Ja, och de pengarna behöver jag verkligen.

SUBSTANTIV

Kommentar:

Efter t.ex. *båda, bägge, halva, hela, förra, första, sista* står substantivet i bestämd form om dessa ord inte föregås av ett ord som följs av obestämd form.

Åke har två barn. Båda barnen går i gymnasieskolan.

men: Hans båda barn ...

– Vad har vi i läxa? – Halva sidan tre.

– Varför har du bara ätit halva äpplet? – Det var inte gott.

Jag har sovit gott hela natten.

– Ska du se programmet om Kina i kväll?

– Ja, men jag hinner tyvärr inte se hela programmet, för jag börjar jobba klockan tio.

Förra veckan var jag i Malmö. Förra året hade jag semester på våren.

men: Min förra fru ...

Första båten till Danmark går klockan fem. Första tåget norrut går klockan fyra.

Första veckorna på kursen i svenska var svårast.

men: Annas första dag i skolan ...

Sista bussen från centrum går klockan två på natten. Sista tåget hem går klockan ett.

Sista sidorna i den här boken handlar om ordföljd.

men: Detta är vår sista arbetsvecka.

- C Den bestämda formen använder man också i vissa uttryck då man inte tänker på någon speciell sak eller person utan mer på funktionen, t.ex.

Gå till frissan, fotografen, sjukgymnasten, doktorn, tandläkaren, sjukhuset, vårdcentralen

Gå till/på arbetsförmedlingen

Gå till skolan, i skolan, till kyrkan, i kyrkan

Gå på/till posten, banken, biblioteket, apoteket

Gifta sig i kyrkan, på rådhuset

Kontakta socialen, hemtjänsten, barnomsorgen, arbetsförmedlingen, försäkringskassan

Gå på toaletten

6 Obestämd och bestämd form (med eller utan artikel)

Skriv rätt form av substantiven. Se exempel.

- 1 – Vilken storlek har du på skor ?
– 40. (en storlek, en sko)
- 2 _____ i det nya hyreshuset blev uthyrda först. (en trea)
- 3 Erik går ofta på _____. Han gillar musik. (en konsert)
- 4 – Kom så går vi ut på _____ och tar _____.
– Ja, det gör vi. (en balkong, ett bloss)
- 5 – Vems är _____ som står på gården?
– Det är min. (en bil)
- 6 Stefan går till _____ för att söka jobb. (en arbetsförmedling)
- 7 Bo hade _____ i _____ när han kom hem igår kväll. (en tår, ett öga)
- 8 Man väntar ofta med att skaffa _____ nuförtiden. (ett barn)
- 9 – Kan jag inte få _____ ?
– Jo, kanske när du fyller sex år. (en fotboll)
- 10 Det gör ont i _____ när jag hostar. (ett bröst)
- 11 Jag kan inte cykla till _____, för _____ på framhjulet är sönder. (ett jobb, ett däck)
- 12 Det är tråkigt att gå i _____ när det är vackert väder. (en skola)
- 13 _____ är ansvariga för _____ i Sverige.
(en kommun, en äldreomsorg)
- 14 – Finns den här jackan i storlek 42?
– Jag ska se efter på _____. (ett lager)
- 15 Om det brinner bör man ringa efter _____. (en brandkår)
- 16 Eva fick _____ när hon fyllde år. (en dator)
- 17 Nu har Jan skrivit under _____ på sin nya lägenhet. (ett kontrakt)
- 18 – Vad gillar du _____ i Sverige?
– Det är bra. (ett klimat)
- 19 Mia kan inte ha _____. Hon är allergisk mot pälsdjur. (en hund)
- 20 – Såg du _____ på TV igår?
– Ja. Det var bra. (ett naturprogram)
- 21 Svenska är ett av _____ i gymnasieskolan. (ett kärnämne)
- 22 Tom opererades igår. _____ ser fint ut, och _____ ska tas bort om en vecka. (ett sår, ett stygn)
- 23 _____ slåss om _____ före ett val. (ett parti, en väljare)

SUBSTANTIV

- 24 – Har du satt på _____?
– Ja, du behöver inte oroa dig. (ett larm)
- 25 – Var är _____?
– Det står i _____. (ett strykjärn, ett kök)
- 26 Det finns _____ på _____. (ett frimärke, en post)
- 27 I Skåne brukar _____ inte ligga kvar många dagar. (en snö)
- 28 Jag ska ge dig _____, min unge vän. Använd aldrig knark! (ett råd)
- 29 _____ på vårt jobb gillar _____. (en personal, en chef)
- 30 – Röker du?
– Ja, men bara _____. (en pipa)
- 31 Orvar har _____. Det klär honom. (ett skägg)
- 32 En person mördades i Åre igår kväll. _____ är en gåta. (ett mord)
- 33 – Vad ska vi ha till middag idag?
– _____. (en köttbulle)
- 34 Man kan ringa till _____ för att få busstider. (en trafikupplysning)
- 35 Peter dömdes igår. _____ och _____ var eniga.
_____ blev 2 års fängelse. (en domare, en nämndeman, ett straff)
- 36 I en barnfamilj brukar _____ vara högt. (ett matkonto)
- 37 – Vad önskar du dig i julklapp?
– _____. (en CD-skiva)
- 38 Katarina går på _____ en gång i veckan. (en gymnastik)
- 39 Rune har _____ som nästan är helt svart. Bara _____ är vita.
(en katt, en tass)
- 40 – Glöm inte att stänga av _____ innan du går hemifrån!
– Nej då. (en spis)
- 41 Olle har _____, men _____ är hemligt.
(en telefon, ett nummer)
- 42 Smärtor i _____ är ett av _____ på influensa.
(en muskel, ett symptom)
- 43 Jag var hos _____ i morse. _____ var alldeles fullt av folk, så jag fick vänta länge. (en läkare, ett väntrum)
- 44 – Kommer du på _____ i morgon?
– Nej. Jag har tyvärr fått förhinder. (ett möte)
- 45 – Vad är _____ med denna övning? (ett mål)
– Det är att lära sig att använda obestämd och bestämd form av substantivet.

7 Obestämd och bestämd form (efter vissa ord)

Skriv rätt form av substantiven. Se exempel.

- 1 Choklad innehåller många kalorier. (en kalori)
- 2 Jag jobbade hela _____ igår, men idag är jag ledig. (en dag)
- 3 Nästa _____ ska jag ha semester. (en vecka)
- 4 Den här kursens _____ är ganska omfattande. (ett innehåll)
- 5 – Har du hört den här _____ förut? – Ja, många gånger. (en skiva)
- 6 Enver vet inte vilken _____ han ska välja. (en utbildning)
- 7 – Nu vill jag flytta hemifrån.
– Var har du fått de _____ ifrån? Du är ju bara 16 år! (en idé)
- 8 Ewa var på en anställningsintervju förra _____. (en vecka)
- 9 "Dessa _____ får ej vidröras", stod det på en skylt. (ett föremål)
- 10 På rea kan man ofta handla varor för halva _____. (ett pris)
- 11 Män och kvinnor talar inte riktigt samma _____. (ett språk)
- 12 Min nye chef vill titta på mitt _____. (ett gymnasiebetyg)
- 13 Jag blir nervös varje _____ jag träffar rektorn. (en gång)
- 14 – Har du Dagens Industri? – Nej, den _____ har jag inte. (en tidning)
- 15 Det finns inga _____ kvar till 9-föreställningen i kväll. (en plats)
- 16 – Har du _____ att låna mig? – Ja, vänta ska du se. (ett plåster)
- 17 – Var har du köpt de där _____? – Hos Skomans. (en sko)
- 18 Jag har inte haft semester på hela _____. (ett år)
- 19 Kalle tar inget _____ för sina _____. (ett ansvar, en handling)
- 20 Två _____ på fängelset i Tidaholm misshandlade ett par _____ förra veckan. (en fånge, en vakt)
- 21 Jag undrar vilket _____ man fattade på mötet igår? (ett beslut)
- 22 – Vet du vilka _____ det är på Finlands _____? (en färg, en flagga)
– Ja, den är blå och vit.
- 23 De där _____ där borta kostar ungefär en miljon styck. (ett hus)
- 24 Ni bör läsa allt som står i ert _____, även det finstilla. (ett kontrakt)
- 25 Ester har bott i samma _____ sedan 1950. (en lägenhet)
- 26 – Det här _____ kom precis från Rom. – Tack, det var bra. (ett fax)
- 27 Utan någon _____ är det svårt att få jobb. (en erfarenhet)
- 28 Ove har haft samma _____ en hel vecka nu. Har han inga andra _____, eller tvättar han varje dag? – Jag vet inte. (kläder, kläder)
- 29 Innan Ida dog fick barnbarnen hennes _____. (ett smycke)
- 30 Samtliga _____ i vår kurs är närvarande idag. (en deltagare)

SUBSTANTIV

- 31 – Vad använder man det här _____ till? – Man skär glas med det.
(ett verktyg)
- 32 Det ska bli roligt att träffa dina _____. (en vän)
- 33 – Ska du se nästa _____ också? – Nej. (ett program)
- 34 Jag skulle vilja träffa Olle och hans _____. (en familj)
- 35 Elin verkar trivas med sitt _____ som brevbärare. (ett arbete)
- 36 Man blir äldre och äldre för varje _____ som går. (ett år)
- 37 Tänk om det fanns något _____ där alla var jämlika! (ett samhälle)
- 38 Du måste skriva under de här _____ innan du går. (ett papper)
- 39 Man bör sköta sig så att ens _____ inte klagar på en. (en granne)
- 40 Jag har inte träffat mina _____ på två år. (en bror)
- 41 Åsa ringer hem till sina föräldrar varenda _____. (en kväll)
- 42 Ivan har höga betyg i vartenda _____ utom gymnastik. (ett ämne)
- 43 – Nu har det regnat i tre veckor. Detta _____ gör mig tokig, sa Jan.
(ett regnande)
- 44 – Är ni nöjda med era _____? – Jadå. (ett betyg)
- 45 – Vad snygg du är i håret sedan du har klippt dig! Vad tycker Josef om din
_____? – Han har inte lagt märke till den än. (en frisyr)
- 46 – Kan du hjälpa mig med de här _____? – Javisst. (en kasse)
- 47 Man kan överklaga myndigheternas _____ i länsrätten. (ett beslut)
- 48 Farmor passar våra _____ medan vi arbetar. (ett barn)
- 49 – När får du ditt _____? – I slutet av månaden. (ett studiestöd)
- 50 – Har du inte läst färdigt än?
– Nej, jag har halva _____ kvar. (ett kapitel)
- 51 – Är det många som ringt på er _____? – Ja, massor. (en annons)
- 52 Erik och Anna ska flytta till Lund. Deras _____ behöver hjälp.
Mamman ligger på sjukhus, och pappan sitter i rullstol. (en förälder)
- 53 – Ni måste ändra er! – Nej, vårt _____ står fast. (ett beslut)
- 54 – Det finns ingen _____ som kan stå ut med det här _____
från gatan, sa Yngve och stängde fönstret. (en människa, ett buller)
- 55 – Har du inga andra _____ i livet än fotboll? – Nej. (ett intresse)
- 56 Jag har aldrig sett sådana _____ förr. Vilken vacker färg! (en ros)
- 57 – Kan du ta den där _____ till mig? – Javisst. Varsågod! (en gaffel)
- 58 – Ungdomar super för mycket. – Var har du fått de _____ ifrån?
– Det är inga _____. Det är sant. (en fördom, en fördom)
- 59 – Kan du förklara det där sista _____ igen? – Ja. (ett exempel)
- 60 Nu är denna _____ slut. (en övning)

8 Obestämd och bestämd form

Skriv rätt form av substantiven. Se exempel.

- 1 Vi ska gå på fotboll i kväll. Matchen börjar kl. 18.00.
(en fotboll, en match)
- 2 _____ använder våra _____ till olika saker.
(en kommun, skattepengar)
- 3 – Av vilken _____ har Olle inte betalat sin _____?
– Jag vet faktiskt inte. (en anledning, en skatt)
- 4 Det finns ingen _____ här, så jag går till _____ och köper
_____ till mina _____. (en kiosk, en post, ett frimärke, ett brev)
- 5 – Min _____ är så dålig. _____ räcker aldrig.
– Du får kanske ta ett extrajobb. (en ekonomi, pengar)
- 6 Igår var jag och lyssnade på _____ i _____.
(en debatt, en riksdag)
- 7 – Vem var det som inte ville ha _____? – Det var jag. Jag kör. (ett vin)
- 8 – Hur ska vi få bukt med _____ bland våra _____?
– Jag vet inte. Det är ett stort problem. (en arbetslöshet, en ungdom)
- 9 – Ditt _____ måste snart förnyas. – Ja, jag vet. (ett körkort)
- 10 – Det ringer! Eva, du kan väl ta _____. – Ja, ja. (en telefon)
- 11 Det är äckligt med _____ i _____. Jag måste jag slå ihjäl alla
_____ som flyger omkring här i _____.
(en fluga, en mat, en fluga, ett kök)
- 12 Vi var hemma hela _____ förra _____. (en semester, ett år)
- 13 Adam hade tur. Han befann sig i närheten av _____ när han blev akut
sjuk på semestern i Spanien. (ett sjukhus)
- 14 Man kan söka _____ om man har låg inkomst. (ett bostadsbidrag)
- 15 Jag har tittat på _____ idag. Det var jättesnyggt men för dyrt.
(ett regnställ)
- 16 Ulla träffar alla sina _____ varje _____. (en kusin, ett år)
- 17 –Ta _____ som ligger på _____ i _____! – Ja.
(en tidning, ett matbord, ett kök)
- 18 Äldre och handikappade kan få hjälp av _____. (en hemtjänst)
- 19 Sjukpenningens _____ beror på ens _____. (en storlek, en inkomst)
- 20 – Ska du verkligen begära 25 000 kronor för din _____? – Ja.
– Det _____ får du aldrig för den rishögen. (en bil, ett pris)

SUBSTANTIV

- 21 När _____ kommer, ska vi köpa _____ till _____.
En jacka till Pia och nya jeans till Pontus. (ett barnbidrag, kläder, ett barn)
- 22 – Kan du hjälpa mig med _____ vid nästa _____?
– Javisst, gärna. (en barnvagn, en hållplats)
- 23 Tim fyller snart 50 år. Hans båda _____ ska ordna en fest då. (en son)
- 24 _____ tappar alla sina _____ på hösten. (ett träd, ett löv)
- 25 _____ på _____ är inte så lätta.
(en uppgift, ett högskoleprov)
- 26 Nu har vi läst lite mer än halva _____ om substantiv. _____
kommer att gå som en dans. (ett kapitel, en rest)
- 27 Ann fick _____ på sin _____ om socialbidrag. Hon ska
överklaga nämndens _____. (ett avslag, en ansökan, ett beslut)
- 28 Julio har bott i samma _____ i hela sitt _____. (ett hus, ett liv)
- 29 – Vilket _____ hade din _____?
– Hon var _____. På den _____ var det inte så vanligt att
kvinnor jobbade utanför hemmet. (ett yrke, en mormor, en hemmafru, en tid)
- 30 I morgon får vi duscha och äta _____ tidigt, för _____ stängs
av klockan åtta. (en frukost, ett vatten)
- 31 – Du bör titta på det här _____. Det finns några _____ som vi
måste diskutera. – Jaha. (ett avtal, en punkt)
- 32 – Idag ser du piggare ut än förra _____ jag träffade dig.
– Ja, jag hade precis haft _____ då. (en gång, en influensa)
- 33 Maja klär bra i _____ och _____. (en kjol, en blus)
- 34 – Betalar ni fortfarande 10,1% i ränta på ert _____? – Ja. (ett lån)
- 35 Vi köpte _____ på torget i morse. _____ var dyra,
men _____ var billiga. (en grönsak, en tomat, en morot)
- 36 – Har den där _____ som sökte mig igår ringt? (en man) – Nej.
- 37 Vilket _____! _____ öser ju ner. (ett väder, ett regn)
- 38 Jag kan inte ta ut pengar på mitt _____, för jag kommer
inte ihåg _____. (ett bankomatkort, en kod)
- 39 Jag hoppas att du har fyllt i alla _____ i den här _____.
(ett exempel, en övning)
- 40 Nu kan du nog använda substantivets _____. (en form)

9 Substantivets former – övning till lucktext "Ett barndomsminne"

Singular		Plural	
Obestämd form	Bestämd form	Obestämd form	Bestämd form
1 ett barndomsminne	<u>barndomsminnet</u>	<u>barndomsminnen</u>	<u>barndomsminnena</u>
2 en bänk	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>
3 en påse	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>
4 en prinsessa	<u>prinsessan</u>	<u>prinsessor</u>	<u>prinsessorna</u>
5 en hand	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>
6 en mössa	<u>mössan</u>	<u>mössor</u>	<u>mössorna</u>
7 ett ansikte	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>
8 en tanke	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>
9 en morgon	<u>morgonen</u>	<u>morgnar</u>	<u>morgnarna</u>
10 en person	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>
11 en människa	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>
12 en förälder	<u>föräldern</u>	<u>föräldrar</u>	<u>föräldrarna</u>
13 en mor	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>
14 en far	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>
15 ett barn	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>
16 en paus	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>
17 en kyrka	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>
18 en mun	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>
19 en ängel	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>
20 ett huvud	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>
21 ett år	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>
22 en natt	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>
23 ett öga	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>
24 en karamell	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>
25 en präst	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>
26 en tår	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>
27 en mage	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>
28 en kaka	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>

10 Lucktext

Välj bland substantiven på föregående sida. Använd lämpliga substantiv i rätt form i luckorna. Se exempel.

Obs! Samma substantiv kan användas flera gånger i texten.

Ett barndomsminne

Jag kände mig som en prinsessa i min nya, vita päls- mössa som jag hade fått i julklapp. Jag hade länge önskat mig en sådan mössa.

Det var en tidig juldags- morgon, och jag hade för första gången fått följa med mina
5 föräldrar till julottan.

Jag var kanske åtta eller nio _____. Jag minns inte så noga. Jag tror inte att någon _____ kan känna sig så stolt som jag kände mig när jag satt där i kyrkbänken mellan min _____ och min _____. Nu var jag inget litet _____ längre. Nu började jag bli stor, och ingen hade en sådan fin _____
10 som jag. Med stora _____ tittade jag på allt nytt.

På väggen till vänster om oss fanns predikstolen, och plötsligt stod _____ där. Hur hade han kommit dit? Kunde han flyga som en _____? tänkte jag. Många _____ snurrade i mitt _____ medan jag försökte lyssna på vad _____ sa.

15 – Mamma, jag mår illa.

– Hysch! Det går nog över. Tänk på något annat!

– Men mamma, jag mår så illa. Jag måste kräkas.

Jag mådde verkligen illa, och jag hade verkligen ont i _____. Jag vet inte om det berodde på alla _____ och _____ som jag hade ätit på julafton eller om
20 det berodde på att jag hade varit vaken nästan hela _____. Kanske var det en blandning av för mycket godis och för lite sömn.

– Mamma, nu kräks jag!

Min beslutsamma _____ tog snabbt av mig min vita, fina _____, höll den framför _____ på mig, och sedan kräktes jag i den.

Min _____ såg mycket besvärad ut. Än idag kommer jag ihåg hur han svettades. Alla _____ som satt omkring oss såg också besvärade ut, och _____ uppe i predikstolen gjorde en kort _____ och harklade sig.

– Ursäkta, sa min _____ när vi försökte komma förbi dem som satt i samma
s _____ som vi. Mamma var alldeles röd i _____. Hon sa ingenting. Jag skämdes, och _____ rann.

Pappa höll mig i den ena _____. I den andra höll han mössan, hårt ihopknuten som en _____. Min fina, vita _____! Så tyst vi kunde smög vi ut ur _____. Då kände jag mig verkligen inte som någon prinsessa!

Skrivuppgift:

Berätta om ett barndomsminne.

11 Finn felen!

Bland nedanstående meningar finns 22 felaktigt använda former av substantiven. Vilka är de? Rätta dem. Se exempel.

1 Jag ska träffa mina vänner i kväll.

2 – Var bor dina kompisarna? – Här i staden.

kompisar

3 – Jag känner en man som heter Herbert.

Känner du också den mannen?

– Nej, jag känner ingen mannen som heter Herbert.

4 Vi ska ha semester i augusti.

5 Det regnade under hela semester i fjol.

6 – Har ni katt?

– Ja, vi har grå katt som heter Pigge Sigge.

7 I eftermiddag ska jag gå på kurs i matlagning.

8 Herr Börjesson måste använda hörapparat.

9 Jag glömmer aldrig första dagen i skolan.

10 Elsa spelar pianot mycket bra.

11 Det är vackert vädret idag.

12 Jag skulle vilja ha ett annat jobbet.

13 Katarina har ett intressant jobb.

14 Ditt jobb verkar också intressant.

15 Frida åker buss till skolan varje dag.

16 Hur dags brukar ni äta middagen? – Klockan fem.

17 Gustav dricker alltid vattnet till maten.

18 John är engelsman, men han ser ut som en spanjor.

19 Mario är katolik, men hans fru är en protestant.

20 Leo studerar vid universitet i Uppsala.

21 – Tror du att Axel är socialist?

– Ja, jag vet att han är en övertygad socialist.

- 22 Fru Sundström går i kyrkan varje söndag. _____
- 23 Jag vet att Norges huvudstaden heter Oslo, men jag
vet inte vad huvudstaden i Finland heter. _____
- 24 – Kan jag få låna dina glasögonen en stund? _____
– Nej tyvärr. Jag lånar inte ut mina glasögon. _____
- 25 Amanda målar naglarna. _____
- 26 Jag måste tvätta håret. _____
- 27 Oskar har ont i tanden. Det är första gången han
har tandvärk. _____
- 28 – Varför har Fredrik alltid samma jackan på sig? _____
– Jag vet inte. Han har kanske ingen annan jacka. _____
- 29 Niklas hälsar på sina föräldrar varenda vecka. _____
- 30 Min lön utbetalas den 25 varje månaden. _____
- 31 – Kommer du nästa vecka? _____
– Nej. Jag är tyvärr upptagen hela nästa veckan. _____
- 32 Väder var vackert igår. _____
- 33 Himlen är alldeles blå idag. _____
- 34 I morse sken solen från en klarblå himmel. _____
- 35 Familjen Svensson ska flytta nästa månad. _____
- 36 Bengt var sjukskriven förra månad. _____
- 37 Jag är hungrig, för jag har inte ätit på hela dagen. _____
- 38 Paula bodde utomlands hela förra året. _____
- 39 – Är de här platser lediga? – Javisst. _____
- 40 Jag skulle vilja ha ett kilo av de där små päronen. _____
- 41 Erik och Vera bor i samma huset. _____
- 42 Hur är väder i ditt hemland i januari? – Vackert. _____
- 43 – Är det ditt paraply som står där borta? _____
– Nej, det är det inte. Jag tror att det är Mias paraply. _____
- 44 Denna övning är inte så lätt. _____
- 45 Detta exempel får bli det sista på den här övningen. _____

RÄKNEORD

Grundtal

0	noll	11	elva	21	tjugoen/ett
1	en/ett	12	tolv	22	tjugotvå ...
2	två	13	tretton	30	trettio
3	tre	14	fjorton	40	fjrtio
4	fyra	15	femton	50	femtio
5	fem	16	sexton	60	sextio
6	sex	17	sjutton	70	sjuttio
7	sju	18	arton	80	åttio
8	åtta	19	nittion	90	nittio
9	nio	20	tjugo	100	(ett) hundra
10	tio			101	(ett)hundraen/ett
				200	tvåhundra
				1.000	(ett) tusen, ettusen
				1.000.000	en miljon

Ordningstal

1:a	första	11	elfte	21	tjugoförsta
2:a	andra	12	tolfte	22	tjugoandra ...
3:e	tredje	13	trettonde	30	trettionde
4:e	fjärde	14	fjortonde	40	fjrtionde
5:e	femte	15	femtonde	50	femtionde
6	sjätte	16	sextonde	60	sextionde
7	sjunde	17	sjuttonde	70	sjuttionde
8	åttonde	18	artonde	80	åttionde
9	nionde	19	nittionde	90	nittionde
10	tionde	20	tjugonde	100	hundra
				101	(ett)hundraförsta
				200	tvåhundra
				1.000	tusende
				1.000.000	miljonte

Första och **andra** slutar på -a och förkortas 1:a, 2:a. De andra ordningstalen slutar på -e och får -e när de förkortas, t.ex. 3:e, 4:e.

Substantiverade räkneord

1	en etta – ettan – ettor – ettorna	7	en sjua
2	en tvåa	8	en åtta
3	en trea	9	en nia
4	en fyra	10	en tia
5	en femma	11	en elva
6	en sexa	12	en tolv

1 Substantiverade grundtal (muntliga/skriftliga övningar)

A Bilar

Vilken bil och årsmodell har ...?

Lars (Saab -91)

Lars har en Saab nittioetta

Ali (Volvo -89)

Mona (Golf -96)

Emilio (Polo -78)

Maja (Mercedes -83)

Henning (Fiesta -87)

B Placering

På vilken plats kom ... i höjdhopet?

1 Patrik

Milan *kom tia*

Kjell

2 Emil

3 Hamid

Patrik

Martin

4 Martin

5 Tommy

Enver

Ingmar

6 Oskar

7 Enver

Klas

Emil

8 Kjell

9 Ingmar

Tommy

Hamid

10 Milan

11 Klas

Oskar

Lars

12 Lars

C Åldersgrupp

Vilken åldersgrupp tillhör ...?

Ann 1978

Ann *är sjuttioåtta*

Nadira

Nadira 1991

Eva 1973

Eva

Tom

Tom 1989

Jasmin 1964

Jasmin

Bo

Bo 1972

Gert 1965

Gert

Erik

Erik 1981

Sara 1994

Sara

Frans

Frans 1986

2 Räkneord m.m. (muntliga/skriftliga övningar)

A Hur ofta?

uttrycker man med:

varje = var, vart, varenda, vartenda
varannan, vartannat
var tredje, vart tredje etc.

1	måndag, tisdag, onsdag, torsdag, fredag	<i>varje dag</i>
2	januari, april, juli, oktober	
3	1990, 1992, 1994	
4	1972, 1976, 1980, 1984	
5	måndag, onsdag, fredag	
6	1970, 1975, 1980, 1985	
7	1990, 1991, 1992, 1993, 1994	
8	vecka 6, 12, 18, 24	

B Så här uttrycker man **delar** av en hel:

1/1	en hel	2/6	två sjättedelar
1/2	en halv	3/7	tre sjundedelar
1/3	en tredjedel	4/8	fyra åttondelar
1/4	en fjärdedel	5/9	fem niondelar
1/5	en femtedel	6/10	sex tiondelar
		etc.	
1/1 månad	= en hel månad	1/1 kvartal	= ett helt kvartal
1/2 banan	= en halv banan	1/2 äpple	= ett halvt äpple
1/3 månad	= en tredjedels månad	1/3 kvartal	= ett tredjedels kvartal
1/4 sekund	= en fjärdedels sekund	1/4 år	= ett fjärdedels år
3 1/2 månad	= tre och en halv månad	3 1/2 år	= tre och ett halvt år
etc.		etc.	

C	1/1	1/2	1/3	2/4	3/4	1/5	3/5
	4/5	2/6	3/6	1/7	3/7	3/8	4/8
	5/8	1/9	7/9	5/10	6/10	6/12	8/12

Hur uttrycker man ovanstående tal?

- 1 Vilka tal är lika stora som 0,5? 1/2,
- 2 Vilka tal är större än 0,5? 1/1,
- 3 Vilka tal är mindre än 0,5? 1/3,

D Sammansättningar med **-tal** och **-tals**

ett hundratal = cirka hundra
 hundratals = många hundra

- 1 Det kom *ett tiotal* personer till kyrkan i söndags. cirka tio personer
- 2 Det finns *hundratals* fotbollsklubbar i Sverige. _____
- 3 Ester har bjudit *ett femtiotal* gäster på sitt bröllop. _____
- 4 *Ett hundratal* båtar ligger i hamnen i Båstad. _____
- 5 *Tusentals* sjuksköterskor strejkade hösten 1995. _____
- 6 *Ett tusental* biljetter har sålts till konserten i kväll. _____
- 7 *Miljontals* kronor försvinner ut ur vårt land. _____

E **År, årtionde och århundrade**

- 1 Vilket år föddes Carl XVI Gustaf? (1946) Nittionhundrafyrtiosex
- 2 Mellan vilka år levde Olof Palme?
(1927–1986) _____
- 3 På vilket århundrade dog
Napoleon I? (1769–1821) _____
- 4 Vilket årtionde blev The Beatles
kända? (1960 –) _____
- 5 Under vilket århundrade levde
Mozart? (1756–1791) _____
- 6 Vilket år infördes barnbidraget
i Sverige? (1947) _____
- 7 På vilket århundrade föddes
Shakespeare? (1564–1616) _____
- 8 Vilket år dog Gustav Vasa?
(1496–1560) _____

RÄKNEORD

9 Mellan vilka år levde Platon?	_____
(427–348 f. Kr.)	_____
10 Vilket år blev Eiffeltornet klart?	_____
(1889)	_____
11 Vilket år grundades Uppsala	_____
universitet? (1477)	_____
12 Vilket årtionde mördades	_____
John F. Kennedy? (1963)	_____
13 Vilket år avskaffades apartheid	_____
i Sydafrika? (1996)	_____
14 Under vilket årtionde vann	_____
ABBA melodifestivalen? (1974)	_____
15 Vilket år fick man högertrafik	_____
i Sverige? (1967)	_____

F Kungar och drottningar

Vad heter följande kungar? Skriv regentnumret med bokstäver.

1 Gustav II Adolf	<u>Gustav den andre Adolf</u>
2 Karl X Gustav	_____
3 Karl XII	_____
4 Gustav III	_____
5 Karl XIV Johan	_____
6 Oskar I	_____
7 Karl XV	_____
8 Oskar II	_____
9 Gustaf V	_____
10 Gustaf VI Adolf	_____
11 Carl XVI Gustaf	_____

G Måttord Hur säger man?

1 1 l	<u>en liter</u>	1 dl	_____
1 cl	_____	1 ml	_____
2 1 kg	_____	1 hg	_____
1 g	_____	1 mg	_____
3 1 km	_____	10 km =	_____
1 m	_____	1 dm	_____
1 cm	_____	1 mm	_____
4 1 km ²	_____	1 m ²	_____
1 dm ²	_____	1 cm ²	_____
1 mm ²	_____		
5 1 m ³	_____	1 dm ³	_____
1 cm ³	_____	1 mm ³	_____

Öva vidare.

Hur många deciliter går det på två liter?
etc.

6 Vad köper Anna? (3 dl grädde)	<u>en trea grädde</u>
7 Vad köper Maria? (2 dl kaffegrädde)	_____
8 Vad köper Sven? (37 cl vodka)	_____
9 Vad köper Oskar? (75 cl Renat)	_____
10 Vad beställer Inga? (4 cl cognac)	_____
11 Vad beställer Per? (6 cl vodka)	_____

VERB

Verb beskriver vad som händer eller vad någon/något gör, är, blir etc.

1 Verbens fyra konjugationer (grupper)

Grupp 1-3 har svag (regelbunden) böjning. Grupp 4 har stark eller oregelbunden böjning.

	Grupp 1	Grupp 2a		2b	Grupp 3
<i>Infinitiv</i>	måla	bygga	köra	söka	tro
<i>Imperativ</i>	måla!	bygg!	kör!	sök!	tro!
<i>Presens</i>	målar	bygger	kör	söker	tror
<i>Preteritum</i>	målade	byggde	körde	sökte	trodde
<i>Supinum</i>	målat	byggt	kört	sökt	trott
<i>Perfekt particip</i>	målad	byggd	körd	sökt	trodd
	målat	byggt	kört	sökt	trott
	målade	byggda	körda	sökta	trodde
<i>Presens particip</i>	målade	byggande	körande	sökande	troende

Verben i *grupp 1* har **-a** i alla former eftersom stammen (= imperativ) slutar på **-a**.

Verben i *grupp 2* får ett **-e** i presens eftersom stammen slutar på konsonant.

De verb som har **-r** i stammen, t.ex. *lära, göra*, får ingen ändelse i presens.

I *grupp 2b* är ändelsen **-te** i preteritum i stället för **-de**. Det gäller alla regelbundna **-er-verb** som har **p, t, k, s, x** i stammen, t.ex. *hjälpa, sköta, värka, låsa, sätta, växa*. Orsaken är att det är lättare att uttala de konsonanterna tillsammans med **-t** än med **-d**.

Vissa verb i *grupp 2* får **omljud**, d.v.s. byter vokal, eller får någon annan förändring:

böra	–	bör	borde	bort
dölja	dölj!	döljer	dolde	dolt
göra	gör!	gör	gjorde	gjort
smörja	smörj!	smörjer	smorde	smort
glädja	gläd!	gläder	gladde	glatt
lägga	lägg!	lägger	la(de)	lagt
svälja	svälj!	sväljer	svalde	svalt
säga	säg!	säger	sa(de)	sagt
sälja	sälj!	säljer	sålde	sålt
sätta	sätt!	sätter	satte	satt
välja	välj!	väljer	valde	valt
vänja	vänj!	vänjer	vande	vant
betyda	–	betyder	betydde	betytt
hända	–	händer	hände	hänt
byta	byt!	byter	bytte	bytt
gifta	gift!	gifter	gifte	gift
känna	känn!	känner	kände	känt
glömma	glöm!	glömmer	glömde	glömt
skilja	skilj!	skiljer	skilde	skilt

Verben i *grupp 3* har lång vokal i stammen. Vokalen är dock kort i preteritum, supinum och perfekt particip. Därför får vi **-dde, -tt**.

Grupp 4

	Starka verb		Oregelbundna verb	
<i>Infinitiv</i>	binda	sjunga	förstå	ligga
<i>Imperativ</i>	bind!	sjung!	förstå!	ligg!
<i>Presens</i>	binder	sjunger	förstår	ligger
<i>Preteritum</i>	band	sjöng	förstod	låg
<i>Supinum</i>	bundit	sjungit	förstått	legat
<i>Perfekt particip</i>	bunden	sjungen	förstådd	-legad
	bundet	sjunget	förstått	-legat
	bundna	sjungna	förstådda	-legade
<i>Presens particip</i>	bindande	sjungande	förstående	liggande

Starka verb har **avljud**, d.v.s. byter vokal efter vissa mönster. I preteritum byter man vokal, och man har ingen ändelse (undantag: kom, sov, var). I supinum byter man ibland vokal, och ändelsen är **-it**.

Oregelbundna verb har inget regelbundet böjningsmönster. De har böjningsformer som man känner igen från de regelbundna grupperna.

Se verblistan s. 249!

2 Användning av verbformer

Infinitiv använder man efter infinitivmärket *att*, efter de flesta hjälpverb och efter en del andra verb. (Se s. 63!)

Det är roligt **att lära** sig nya saker.

Lars **kunde skriva** när han var fem år.

Karin har aldrig **vågat flyga**, för hon är flygrädd.

Imperativ använder man för att uppmana (be) någon att göra något.

Kamma dig! **Ring** polisen omedelbart! **Kör** inte så fort! **Rök** inte så mycket! **Klä** på dig! **Drick** mjölk!
(se s. 50!)

Presens och **preteritum** använder man när man vill uttrycka tempus (tid).

Jag **läser** nu. Jag **läste** igår.

Jag **ska** läsa läxan i kväll. Teresa **sa** att hon **skulle** läsa läxan efter TV-programmet.

Jag **har** läst franska. Jag **hade** läst engelska i tio år när jag **träffade** John.

Supinum använder man efter hjälp verbet **ha** (ha, har, hade).

Har du **sovit** gott? Eva **hade sovit** i två timmar när telefonen ringde.

Du ser pigg ut. Du måste **ha sovit** gott.

Perfekt particip används

– som adjektiv

Eva köpte en **begagnad** cykel. Den var **ommålad**.

– som adverb

Lena tittade **intresserat** på Saras nyfödda kattungar.

– som substantiv

AB Bengtsson & Söner har 300 **anställda**.

Presens particip används

– som adjektiv

Jag såg ett **spännande** program på TV i går.

Se upp för **lekande** barn!

Elsa är en mycket **förstående** mamma.

Små barn är **beroende** av sina föräldrar.

– som adverb,

ofta vid rörelseverb

Vädret är **strålende** vackert idag.

En polisbil kom **körande** i hög fart.

Lilla Emma sprang **gråtande** hem till sin mamma.

I morse kom Yngve **leende** emot mig och berättade en glad nyhet.

– som substantiv

Min bostadsrättsförening har nu valt **en ny ordförande**.

Direktör Månsson har fått **ett meddelande** från ekonomiavdelningen.

"**Gående** hänvisas till andra sidan gatan", stod det på en skylt.

Verb med infinitiv på -a får **-ande** i presens particip.

Verb med infinitiv på en annan vokal än -a får **-ende**.

Presens, preteritum och imperativ är *finita verbformer* (uttrycker tempus).

De andra verbformerna är *infinita verbformer* (kan inte själva uttrycka tempus).

3 Alla konjugationer

Skriv de former av verben som saknas. Se exempel.

<i>Infinitiv</i>	<i>Imperativ</i>	<i>Presens</i>	<i>Preteritum</i>	<i>Supinum</i>
tolka	<u>tolka!</u>	<u>tolkar</u>	tolkade	<u>tolkat</u>
lära	_____	_____	lärde	_____
resa	_____	_____	_____	rest
ankomma	_____	_____	ankom	_____
avgöra	_____	_____	_____	avgjort
avtala	_____	_____	avtalade	_____
köra	_____	_____	körde	_____
klä	_____	_____	klädde	_____
beskriva	_____	_____	_____	beskrivit
säga	_____	_____	sa(de)	_____
hyra	_____	_____	hyrde	_____
föreläsa	_____	_____	_____	föreläst
tro	_____	_____	_____	trott
stiga	_____	_____	steg	_____
erbjuda	_____	_____	_____	erbjudit
kamma	_____	_____	kammade	_____
bygga	_____	_____	_____	byggt
anställa	_____	_____	anställde	_____
väcka	_____	_____	_____	väckt
sitta	_____	_____	_____	suttit
frysa	_____	_____	frös	_____
bero	_____	_____	berodde	_____
slänga	_____	_____	slängde	_____
höja	_____	_____	_____	höjt
förhöra	_____	_____	förhörde	_____
blåsa	_____	_____	_____	blåst
ansöka	_____	_____	ansökte	_____
fly	_____	_____	_____	flytt
dra(ga)	_____	_____	drog	_____

VERB

så	_____	_____	sådde	_____
behöva	_____	_____	_____	behövt
föra	_____	_____	förde	_____
införa	_____	_____	_____	_____
tänka	_____	_____	tänkte	_____
springa	_____	_____	_____	sprungit
gråta	_____	_____	grät	_____
förfölja	_____	_____	förföljde	_____
äga	_____	_____	_____	ägt
röra	_____	_____	rörde	_____
spy	_____	_____	spydde	_____
skina	_____	_____	_____	skinit
sjunga	_____	_____	sjöng	_____
öva	_____	_____	_____	övat
gälla	_____	_____	gällde	_____
väga	_____	_____	_____	vägt
störa	_____	_____	störde	_____
förstöra	_____	_____	_____	_____
byta	_____	_____	_____	bytt
släcka	_____	_____	släckte	_____
nå	_____	_____	_____	nått
sno	_____	_____	snodde	_____
anta(ga)	_____	_____	_____	antagit
lägga	_____	_____	la(de)	_____
erlägga	_____	_____	_____	_____
hälla	_____	_____	_____	hällt
spilla	_____	_____	spillde	_____
låsa	_____	_____	_____	låst
ske	_____	_____	skedde	_____
hinna	_____	_____	_____	hunnit
bre	_____	_____	bredde	_____
avbryta	_____	_____	_____	avbrutit
le	_____	_____	log	_____

vända	_____	_____	_____	vänt
använda	_____	_____	_____	_____
svänga	_____	_____	_____	svängt
skrika	_____	_____	_____	skrikit
flyga	_____	_____	flög	_____
avsluta	_____	_____	_____	avslutat
avsky	_____	_____	avskydde	_____
drömma	_____	_____	_____	drömt
leka	_____	_____	lekte	_____
sätta	_____	_____	_____	satt
ersätta	_____	_____	_____	_____
våga	_____	_____	_____	vågat
glömma	_____	_____	glömde	_____
klippa	_____	_____	klippde	_____
sköta	_____	_____	_____	skött
bry	_____	_____	brydde	_____
stryka	_____	_____	_____	strukit
rymma	_____	_____	_____	rymt
tända	_____	_____	tände	_____
lösa	_____	_____	_____	löst
avgå	_____	_____	avgick	_____
märka	_____	_____	märkte	_____
lysa	_____	_____	_____	lyst
upplysa	_____	_____	_____	_____
förlåta	_____	_____	förlät	_____
sänka	_____	_____	sänkte	_____
välja	_____	_____	_____	valt
värka	_____	_____	värkte	_____
orka	_____	_____	orkade	_____
växa	_____	_____	_____	växt/vuxit
uppstå	_____	_____	uppstod	_____
möta	_____	_____	mötte	_____
avslå	_____	_____	avslog	_____

4 Tempussystemet (s. 48 och 49)

före NU

A PERFEKT

- avslutad aktivitet men okänd eller pågående tidpunkt

När? Okänd tidpunkt eller t.ex. idag, den här veckan, i år.

Kalle **har jobbat** i Wien i två år. Nu **jobbar** han i Prag.

Ulla **har läst** ryska i Moskva.

Bosse **har** bara **haft** två veckors semester i år.

- påbörjad men ej avslutad aktivitet

Anders **har jobbat** på Saab sedan 1991, och han **trivs** bra där.

B PRETERITUM = DÅ

- avslutad aktivitet och bestämd avslutad tidpunkt

När? igår 1978 när jag var liten

Jag **köpte** en cykel förra veckan.

före DÅ

PLUSKVAMPERFEKT

- avslutad aktivitet före DÅ

I fredags **var** Åsa trött (2),
för hon **hade jobbat** hårt hela veckan (1).

- påbörjad men ej avslutad aktivitet före DÅ.

När jag **hade bott** i Paris i två månader **träffade**
jag Jean, min blivande man.

efter DÅ

FUTURUM PRETERITUM

- en aktivitet efter DÅ (skulle + infinitiv)

I morse **var** Ulla nervös (1)
för hon **skulle ha** ett test klockan tolv. (2)

PLUSKVAMPERFEKT

- för aktivitet nr 1 om det finns två eller flera aktiviteter efter varandra.

Anna **studerade** vid universitetet 1996 och **hade**
då två terminer kvar till sin examen.

När hon **hade tagit** sin examen (1) **skulle** hon
söka jobb (2).

När hon **hade fått** jobb (1) **tänkte** hon **flytta** till
en större lägenhet (2).

Börja här! ↴

NU

efter NU

PRESENTIS

- pågående aktivitet

Alex **jobbar** på Saab nu.

Jag **ser** att du **fryser**.

Hamid **studerar** svenska nu.

något allmänt

Det **regnar** och **blåser** på hösten.

en vana

Anders **åker** buss till jobbet.

PRETERITUM

ett omdöme om något i nutid

Det **var** tråkigt att höra att Tom har blivit arbetslös.

Det **var** en vacker tavla!

Framtid (futurum) uttrycks på olika sätt:

- framtida aktivitet

PRESENTIS + tidpunkt

Eva **flyttar** till Lund nästa vecka.

SKA + infinitiv (+ tidpunkt)

subjektivt; någon har sagt, bestämt, lovat, etc.

Åsa **ska söka** jobb på IKEA.

Vi **ska åka** till Umeå på lördag.

Meteorologerna har sagt att det **ska bli** snö i morgon.

KOMMER ATT + infinitiv

objektivt; prognos

Karin **kommer att bli** en bra chef.

PERFEKT

- för aktivitet nr 1 om det finns två eller flera aktiviteter efter varandra i framtiden.

När jag **har läst** läxan (1) **ska** jag **hjälpa** dig (2).

När jag **har diskat** (1) **måste** jag **ringa** till Ove (2).

Jag **kan hjälpa** dig (2) när jag **har städad** (1).

Kommentar till tempussystemet (s. 48 och 49):

Presenssystemet

- presens
- perfekt
- olika sätt att uttrycka futurum efter NU

Preteritumsystemet

- preteritum
- pluskvamperfekt
- olika sätt att uttrycka futurum efter DÅ

Man blandar inte gärna tempus från de olika systemen. (Se s. 69!)

Presens eller preteritum använder man som "grundtempus" när man beskriver eller berättar något. Man börjar med den första händelsen och fortsätter sedan att berätta i kronologisk ordning.

Ibland måste man ställa flera aktiviteter i tidsrelation till varandra. Då använder man perfekt, pluskvamperfekt, futurum och futurum preteritum enligt ovanstående regler.

5 Imperativ

anmäla sig	motionera mera	stanna hemma	tvätta sig
bre en macka	röra på sig	stiga upp	vara tyst
dricka lite vatten	skynda sig	sy sina egna kläder	vila sig
klä på sig	slipa	säga upp sig	åka till Paris
köra försiktigt	sluta röka	ta en taxi	äta

Vad tycker du att jag ska göra? Välj aktivitet. Se exempel.

- 1 – Jag är trött. – Vila dig !
- 2 – Den här kniven är slö. – _____ !
- 3 – Jag har inga kläder på mig. – _____ !
- 4 – Jag pratar för mycket. – _____ !
- 5 – Jag är sen. – _____ !
- 6 – Jag vågar inte gå ensam hem. – _____ !
- 7 – Jag har suttit stilla för länge. – _____ !
- 8 – Jag har inte råd att köpa kläder. – _____ !
- 9 – Väckarklockan har ringt. – _____ !
- 10 – Jag är smutsig. – _____ !
- 11 – Jag vill gå på kursen i engelska. – _____ !
- 12 – Det är halt ute. – _____ !
- 13 – Jag trivs inte på arbetet. – _____ !
- 14 – Jag vill ha en smörgås. – _____ !
- 15 – Jag är törstig. – _____ !
- 16 – Jag röker för mycket. – _____ !
- 17 – Jag är hungrig. – _____ !
- 18 – Jag vill inte gå på bio. – _____ !
- 19 – Jag har dålig kondition. – _____ !
- 20 – Jag vill se Eiffeltornet. – _____ !

6 Perfekt

beställa biljetter	försova sig	inte kunna nå	läsa
bo länge	gömma	inte regna	parkera fel
drömma	inte bre	inte skriva	reparera bilen
duscha	inte hinna	inte stryka	släcka lampan
fråga	inte höra nyheterna	köra länge	ställa

Svara på frågorna. Välj aktivitet. Se exempel.

- 1 – Varför kommer du så sent? – *Jag har försovit mig*.
- 2 – Hur vet du att den här boken är bra? – _____.
- 3 – Varför har du fått parkeringsböter? – _____.
- 4 – Varför är det så vått i badrummet? – _____.
- 5 – Varför vet du inte vad som har hänt idag? – _____.
- 6 – Hur vet du att Pelle kommer? – _____.
- 7 – Hur kan du vara säker på att vi
kommer in på matchen i kväll? – _____.
- 8 – Varför har du skrikit så i natt? – _____.
- 9 – Varför finns det inga färdiga smörgåsar? – _____.
- 10 – Var är nyckeln till kassaskåpet? – _____.
- 11 – Varför står cykeln på balkongen? – _____.
- 12 – Varför är det så mörkt här i rummet? – _____.
- 13 – Hur kan Åke vara en sån duktig chaufför? – _____.
- 14 – Hur kan du veta så mycket om Paris? – _____.
- 15 – Varför är det så torrt ute? – _____.
- 16 – Varför är din skjorta så skrynklig? – _____.
- 17 – Varför är du så smutsig om händerna? – _____.
- 18 – Varför får Sara inget brev från Mikael? – _____.
- 19 – Varför har du inte bäddat sängen? – _____.
- 20 – Varför har du inte talat med Patrik? – _____.

7 Futurum (Se s. 49!)

presens ska + infinitiv kommer att + infinitiv perfekt

Välj rätt alternativ. Se exempel.

- 1 – Var ska ni fira jul nästa år? – Hos mina svärföräldrar.
 a) ska ni fira b) har ni firat c) kommer ni att fira
- 2 Ulla _____ sin tenta i morgon. Det är jag nästan säker på.
 a) ska klara b) har klarat c) kommer att klara
- 3 – När _____ i kväll? – Klockan sju.
 a) börjar matchen b) har matchen börjat c) kommer matchen att börja
- 4 Ingeborg _____ namnsdag i morgon.
 a) har b) ska ha c) kommer att ha d) har haft
- 5 – Akta dig! Du _____ benen om du hoppar. – Asch!
 a) ska bryta b) kommer att bryta c) har brutit
- 6 – Du _____ bättre om du tar den här medicinen, sa doktor Ek.
 a) ska må b) kommer att må c) har mått
- 7 Jag ska köpa en lägenhet när jag _____ 50 000 kronor.
 a) sparar b) ska spara c) kommer att spara d) har sparat
- 8 Om du _____ senare än vi har bestämt, måste du ringa.
 a) kommer b) kommer att komma c) har kommit d) ska komma
- 9 Det kommer att bli mycket tomt efter min son när han _____.
 a) ska flytta b) har flyttat c) kommer att flytta
- 10 – Hur stor inflation _____ i Sverige nästa år? – Det vet jag inte.
 a) ska vi ha b) kommer vi att ha c) har vi haft
- 11 På lördag är jag ledig. Då _____ fönster.
 a) ska jag putsa b) kommer jag att putsa c) har jag putsat
- 12 – Har du bestämt var du _____ till hösten? – Ja, i Umeå.
 a) studerar b) ska studera c) kommer att studera d) har studerat
- 13 Evy och Alf ska åka på bröllopsresa när de _____.
 a) gifter sig b) ska gifta sig c) kommer att gifta sig d) har gift sig
- 14 När Vera _____ uppkörningen ska hon bjuda på tårta.
 a) ska klara b) kommer att klara c) har klarat

- 15 – Var _____? – På torget. Det brukar finnas gott om plats där.
a) ska vi parkera b) kommer vi att parkera c) har vi parkerat
- 16 – Tåget _____ om en minut. Vi måste skynda oss. – Ja, ja.
a) går b) kommer att gå c) har gått
- 17 Åke har druckit mycket vin i kväll. Han _____ dåligt i morgon.
a) mår b) ska må c) kommer att må d) har mått
- 18 Åsa och Bo ska flytta till en lägenhet när de _____ sin villa.
a) säljer b) ska sälja c) kommer att sälja d) har sålt
- 19 – Du _____ om du går ut i så tunna kläder. – Nej då.
a) ska frysa b) kommer att frysa c) har frusit
- 20 – Karin _____ 75 år på lördag. Det får vi inte glömma. – Nej.
a) fyller b) kommer att fylla c) har fyllt
- 21 – Har du sett den nya filmen? – Nej. Jag _____ den i kväll.
a) ser b) ska se c) kommer att se d) har sett
- 22 – När _____ i eftermiddag? – Klockan fyra.
a) börjar mötet b) kommer mötet att börja c) har mötet börjat
- 23 – Sluta sola nu! Du _____ om du ligger i solen längre. – Asch!
a) ska bränna dig b) kommer att bränna dig c) har bränt dig
- 24 – Vi kan väl gå och fika när vi _____ färdigt? – Javisst.
a) handlar b) ska handla c) kommer att handla d) har handlat
- 25 Olle läser juridik nu. Han säger att han _____ advokat.
a) blir b) ska bli c) kommer att bli d) har blivit
- 26 Om vi inte går och lägger oss nu _____ jättetrötta i morgon.
a) ska vi vara b) kommer vi att vara c) har vi varit
- 27 När jag _____ mina studier ska jag åka utomlands.
a) avslutar b) ska avsluta c) kommer att avsluta d) har avslutat
- 28 Tor slarvar mycket med sina studier, men nästa år _____ bli färdig med sin examen.
a) försöker han b) ska han försöka c) har han försökt
- 29 Jag måste skynda mig hem idag, för jag _____ tvättid klockan fem.
a) har b) ska ha c) kommer att ha d) har haft
- 30 När jag _____ färdigt den här övningen måste jag ta paus.
a) skriver b) ska skriva c) kommer att skriva d) har skrivit

8 Presenssystemet (Se s. 48 och 49!)

presens perfekt futurum imperativ

Välj rätt alternativ. Se exempel.

- 1 Pernilla Wiberg vinner nog slalomtävlingen i morgon.
 a) vinner nog b) har nog vunnit c) ska nog vinna
- 2 Jag _____ i Eslöv i tre år, och jag trivs bra här.
 a) bor b) har bott c) ska bo
- 3 Det _____ nyttigt att äta frukt och grönsaker.
 a) är b) har varit c) ska vara
- 4 – _____ ytterdörren? – Ja, det har jag.
 a) Låser du b) Kommer du att låsa c) Har du låst
- 5 – Vad gör Emil nuförtiden? – Han _____ tavlor.
 a) målar b) kommer att måla c) har målat
- 6 När jag _____ tvätten ska jag åka och handla.
 a) hänger b) har hängt c) ska hänga
- 7 – Var inte nervös! Du _____ provet i morgon. – Tror du det? – Ja.
 a) har klarat b) kommer att klara c) ska klara
- 8 – Tobias hund är farlig. _____ dig! – Ja, ja.
 a) Akta b) Aktar c) Aktar du d) Ska du akta
- 9 Man mår bättre om man _____ näringsrik mat.
 a) äter b) kommer att äta c) ska äta
- 10 – Lena _____ hela natten, och hon mår fortfarande dåligt. Jag måste nog ringa till doktorn. – Ja, det är nog bäst.
 a) spy b) har spytt c) ska spy
- 11 – _____ vattnet, för det är fullt av bakterier! – Nej då.
 a) Drink inte b) Dricka inte
 c) Dricker inte d) Ska du inte dricka
- 12 – Du talar ju flytande franska. – Ja, jag _____ franska i Paris i två år.
 a) har läst b) kommer att läsa c) ska läsa
- 13 Posten _____ i morgon, för det är lördag.
 a) kommer inte b) ska inte komma c) har inte kommit
- 14 – Du får inte tveka längre. _____ nu! – Jag kan inte.
 a) Bestäm dig b) Bestämma dig c) Bestämmer dig d) Ska du bestämma dig

- 15 – Varför kan du inte läxan? – Det _____ på att jag var sjuk igår.
a) beror b) har berott c) ska bero
- 16 Firma Person & Söner behöver arbetskraft. De _____ ungefär hundra personer under de tre kommande månaderna.
a) anställer b) har anställt c) ska anställa
- 17 Jag ska åka jorden runt när jag _____ tillräckligt med pengar.
a) sparar b) kommer att spara c) har sparat
- 18 – _____ lampan är du snäll! – Ja, vänta lite.
a) Släck b) Släcka c) Ska du släcka d) Släcker
- 19 – Jag _____ några mackor till er. De står i kylskåpet. Varsågod! – Tack.
a) brer b) har brett c) ska bre
- 20 – _____ än? Gästerna kommer ju snart. – Jag är snart klar.
a) Klär du inte om dig b) Har du inte klätt om dig c) Klä inte om dig
- 21 – Hur ofta _____ till din bästa kompis? – En gång om dagen.
a) ringer du b) har du ringt c) ska du ringa
- 22 – _____ om vad Nisse säger! – Varför inte det?
a) Bryr dig inte b) Bryr dig inte c) Du har inte brytt dig d) Ska du inte bry dig
- 23 – Varför ser du så fundersam ut? – Jag _____ på min framtid.
a) tänker b) har tänkt c) ska tänka
- 24 – Var _____ den här datorn? – Ställ den i chefens rum!
a) ställer jag b) har jag ställt c) ska jag ställa d) kommer jag att ställa
- 25 – _____ på knappen så öppnas dörren! – Jaha.
a) Tryck b) Trycka c) Ska du trycka d) Trycker
- 26 – Nu _____ i telefon i en timme. Vi måste nog sluta snart. – Så synd!
a) pratar vi b) har vi pratat c) ska vi prata d) kommer vi att prata
- 27 Anders _____ våra biljetter på Centralen. De ligger hemma på skrivbordet.
a) hämtar b) har hämtat c) kommer att hämta d) ska hämta
- 28 Nu kan jag det här. Jag _____ 28 exempel.
a) skriver b) har skrivit c) kommer att skriva d) ska skriva

9 Perfekt - preteritum (Se s. 48!)

studera något	arbeta som ...	bo i ...	vara med om en olycka
vinna något	gifta om sig	ljuga	rida
gifta sig	idrotta	flytta till ...	sälja något
utbilda sig till ...	spela något	bygga något	börja röka
fly	fylla 20 år	köra för fort	skilja sig
sluta röka	snatta	svimma	gå på gymnasiet
läsa på Komvux	göra lumpen	studera i ...	föda barn

Vad har du gjort i ditt liv? Välj aktiviteter.

Jag har slutat röka

_____.

När gjorde du det?

Jag slutade röka 1985.

Det gjorde jeg 1985

10 Pluskvamperfekt – avslutad aktivitet före DÅ (Se s. 48!)

bada länge i havet	få blommor	läsa mycket	ta penicillin
bo där länge	förlora sina pengar	måla om	träna mycket
bryta benet	glömma	röka länge	tömma
flytta	klippa sig	släcka lampan	vinna pengar
fylla 85 år	ligga framme länge	bara sova 2 timmar	åka på semester

Välj lämpliga aktiviteter och skriv färdigt bisatserna. Se exempel.

- Pauls askfat var tomt eftersom han hade tömt det.
- Stina mårde bättre efter en vecka eftersom _____.
- Karin kunde inte gå eftersom _____.
- Vilhelm var gammal eftersom _____.
- Marias kök var fräscht eftersom _____.
- Brynäs vann ishockeymatchen eftersom _____.
- Brödet var torrt eftersom _____.
- Fredriks lägenhet var tom eftersom _____.
- Majas elever kunde läxa bra eftersom _____.
- Ivar var fattig eftersom _____.
- Erkki var rik eftersom _____.
- Emma var glad eftersom _____.
- Nadja hade inga böcker med sig till skolan eftersom _____.
- Elna och Oskar var inte hemma eftersom _____.
- Sofia hade kort hår eftersom _____.
- Åke hostade mycket eftersom _____.
- Det var mörkt i Fatimas rum eftersom _____.
- Viktor och Hugo var alldeles blåfrusna eftersom _____.
- Lotta kände till stan bra eftersom _____.
- Emira var trött eftersom _____.

11 Pluskvamperfekt – preteritum (Se s. 48!)

bli nervös	gå sönder	svimma
börja krångla	göra mål	träffa en ny kvinna
få löneförhöjning	må bättre	ta slut
få jobb	ringa polisen	vricka foten
få punktering	rymma	vinna SM

Vad hände? Välj lämpliga aktiviteter och skriv färdigt huvudsatserna. Se exempel.

- 1 När Karl-Olof hade jobbat på Kamus i ett år fick han löneförhöjning.
- 2 När Bosse hade tävlat i höjd hopp i fem år _____.
- 3 När Ulf hade cyklat halvvägs till jobbet _____.
- 4 När Johan hade varit änkeman i två år _____.
- 5 När Per-Arne hade väntat på Linnea utanför biografen i en timme _____.
- 6 När Frida hade duschat i 30 minuter _____.
- 7 När en okänd man hade förföljt mig i en vecka _____.
- 8 När Nadja hade suttit hos tandläkaren i två timmar _____.
- 9 När "Kofoten" hade suttit inne på Kumla-anstalten i tre år _____.
- 10 När Petra hade tagit penicillin i tre dagar _____.
- 11 När matchen mellan Trelleborg och Landskrona hade pågått i 10 minuter _____.
- 12 När Gösta bara hade sprungit några meter _____.
- 13 När vi hade flugit i 30 minuter _____.
- 14 När jag hade sökt jobb i flera månader _____.
- 15 När vi hade tittat på TV i tre timmar _____.

12 Preteritum – futurum preteritum (Se s. 48!)

ha tentamen	ha gäster	stiga upp tidigt	ta en långpromenad
inte flytta	fylla 80 år	gå först kl. 5	snart föda barn
handla mycket	tävla i OS	fira silverbröllop	sy kläder till sina barn
lämna sitt land	få högre lön	dra ut en tand	vissna
åka till Indien	köra långt	snart gifta sig	köra upp nästa dag

Välj lämpliga aktiviteter och skriv färdigt bisatserna. Se exempel.

- 1 Pontus läste inte mycket trots att han skulle ha tentamen.
- 2 Marta städade inte trots att _____.
- 3 Lina läste hyresannonser trots att _____.
- 4 Rebecca ställde inte klockan på ringning trots att _____.
- 5 Fru Larsson var på Centralen kl. 4 trots att _____.
- 6 Ulla tog på sig högklackade skor trots att _____.
- 7 Anna hade mycket pengar med sig till stan eftersom _____.
- 8 Inez såg inte så gammal ut trots att _____.
- 9 Evy tränade mycket eftersom _____.
- 10 Tomas sa adjö till sina vänner eftersom _____.
- 11 Pia tog inga vaccinationer trots att _____.
- 12 Lilla Maria var inte rädd trots att _____.
- 13 Stina var smal trots att _____.
- 14 Emma köpte en symaskin eftersom _____.
- 15 Erik vattnade sina blommor för att _____.
- 16 De anställda var inte nöjda trots att _____.
- 17 Gösta tankade bilen full eftersom _____.
- 18 Måns var inte lycklig trots att _____.
- 19 Janne var nervös eftersom _____.
- 20 Emil och Marta planerade en fest eftersom _____.

13 Pluskvamperfekt – futurum preteritum (Se s. 48!)

skulle han börja på universitetet
 skulle hon börja ett nytt liv
 skulle vi få lugn och ro
 skulle hon köpa en video
~~skulle hon söka jobb~~
 skulle hon stanna och tanka
 skulle han meddela personalen
 skulle han börja med ett nytt

skulle jag lämna tillbaka den på biblioteket
 skulle de skaffa barn
 skulle han ge sig iväg
 skulle han bila till Paris
 skulle vi köpa en båt
 skulle de flytta in
 skulle hon ta ut delpension

Kombinera bisatserna med ovanstående huvudsatser. Se exempel.

- 1 När Hanna hade tagit sin examen skulle hon söka jobb .
- 2 När vi hade sparat 100 000 kronor _____ .
- 3 När Maj-Britt hade fyllt 60 år _____ .
- 4 Så snart Mia hade kommit ut ur fängelset _____ .
- 5 Så fort Peter hade fått sitt körkort _____ .
- 6 Så fort jag hade läst ut boken _____ .
- 7 När Max och Inga hade byggt färdigt sitt hus _____ .
- 8 Så fort Martin hade packat sina väskor _____ .
- 9 När Britta hade fått löneförhöjning _____ .
- 10 När chefen hade fattat sitt beslut _____ .
- 11 Så snart Bosse hade blivit klar med sitt projekt _____ .
- 12 När Lars hade tagit studentexamen _____ .
- 13 När Åsa och Anders hade gift sig _____ .
- 14 När Anna hade kört 10 mil _____ .
- 15 När vi hade löst alla problem _____ .

14 Preteritumsystemet (Se s. 48!)

preteritum

pluskvamperfekt

futurum preteritum

Välj rätt verbform. Se exempel.

- 1 Kajsa cyklade till havet igår. (cykla)
- 2 Ninnis man _____ när hon kom hem, så allt var rent och fint. (städa)
- 3 Eftersom Fatima inte _____ på flera månader ringde jag till henne igår. (höra av sig)
- 4 Igår ringde jag till polisen, för jag _____ inbrott i lägenheten. (ha)
- 5 När väckarklockan ringde i morse steg jag upp direkt, för jag _____
på allt roligt jag _____ under dagen. (tänka, göra)
- 6 När Patrik hade varit gift i tre år _____ han kär i en annan kvinna. (bli)
- 7 I förmiddags var jag jättenervös, för jag _____ för professor Ek klockan ett. (tentera)
- 8 För fem år sedan _____ Lena och Ulf i Sydafrika. (bo)
- 9 Igår morse _____ Måns reda på att hans mamma _____
på besök på eftermiddagen, så han började genast städa. (få, komma)
- 10 Efter det att jag _____ fick jag erbjudande om ett nytt jobb inom samma koncern. Jag visste inte om jag _____ erbjudandet. (säga upp sig, acceptera)
- 11 När jag kom hem igår kväll var jag ganska trött, men när jag _____ en halvtimme fick jag nya krafter. (vila)
- 12 I söndags kväll var min lilla flicka röd om kinderna, för hon _____ ute och _____ hela dagen. (vara, leka)
- 13 I morse _____ jag min bror klockan sex, för han _____ med sju-bussen. (väcka, åka)
- 14 Det var inte så konstigt att potatisen aldrig började koka, för Elsa _____ att sätta på plattan. (glömma)
- 15 När Lotta _____ sina barn gick de ut och lekte i snön. (klä på)

VERB

- 16 När jag _____ två timmar i natt vaknade jag av ett konstigt ljud. (sova)
- 17 Igår _____ Åke sanningen för sin fru. Hela tiden var han lite orolig för om hon _____ honom eller inte. (berätta, förlåta)
- 18 När Anders och Malin _____ gifta i fem år _____ de tvillingar. (vara, få)
- 19 Igår kväll var Anna-Karin trött. Hon _____ i tolv timmar. (jobba)
- 20 När Roland _____ arbetslös i två månader _____ han jobb på IKEA. (vara, få)
- 21 Oskar gick ut på balkongen, för han _____. (röka)
- 22 Lisa hittade inte sin katt, för den _____ sig i en garderob. (lägga)
- 23 När jag var 18 år var jag inte säker på om jag _____ att studera.
Till slut _____ jag mig för att söka jobb i stället.
(fortsätta, bestämma)
- 24 Ester blev besviken på sin man när han lämnade henne. Hon hade aldrig trott att han _____ det. (göra)
- 25 Jag _____ på födelsedagskalas i lördags, men jag blev sjuk, så jag _____ stanna hemma. (gå, få)

15 Huvudverb och hjälpverb

En sats måste alltid innehålla minst ett verb. Det kan stå i imperativ, presens eller preteritum. Om det finns flera verb efter varandra är det bara det första verbet som markerar tid. Detta verb kallas *finit verb* och står tillsammans med subjektet.

- 1 **Huvudverb** är ett verb som kan stå som enda verb i en sats och markera tid. Huvud verbet är det viktigaste verbet i en verbkedja.

läsa **Läs** den här boken!
 cykla Oskar **cyklar** till jobbet varje dag.
 träna Pelle **tränade** fotboll igår.
 tvätta Lotta har **tvättat** idag.

- 2 **Hjälpverb** är verb som oftast används i förbindelse med andra verb.

Man använder *infinitiv* efter de flesta former av följande hjälpverb:

skola	måste	böra	kunna	vilja	få	lära (bara presens)
-------	-------	------	-------	-------	----	---------------------

Man använder även *infinitiv* efter vissa andra verb, t.ex.

bruka	behöva	orka	våga	töras	börja	sluta
hinna	tänka	ämna	försöka	slippa	låta	råka

Ibland kan man se infinitiv med *att* efter vissa av ovanstående verb, t.ex. *orka*, *sluta*, *slippa*.

Man använder *supinum* efter verbet

ha (ha, har, hade)

Man använder *perfekt particip* efter verben

vara	bli
------	-----

Något om användningen av hjälpverben och vissa andra verb

		Uttrycker:
<i>skola</i>	Det ska bli oväder i natt. Eva ska åka till London på semester. Hon undrade om vi skulle följa med. Jag ska (gå) på bio i kväll. Du ska (= måste) borsta tänderna innan du lägger dig. Man ska inte stjäla. Jag skulle vilja titta på en kappa. Skulle du vilja hjälpa mig ett tag? skall används ibland i stället för ska i formellt språk	framtid framtid + vilja, plan tvång, krav, uppmaning råd, förmaning artighet
<i>måste</i>	Jag måste (= är tvungen att) stiga upp nu, men du behöver inte göra det, för du har ju sovmorgon. Igår måste jag (= var jag tvungen att) jobba över. Jag måste (gå) hem nu. Ni måste vara tysta nu! Varför kommer de inte? Det måste ha hänt något. Observera: "måste inte" ersätts av behöver/behövde inte	tvång, krav, plikt uppmaning förmodan
<i>böra</i>	Du bör läsa lite mer om du vill ha bra betyg. Min lärare sa att jag borde läsa lite mer. Klockan bör vara tio nu. Tore bör snart vara framme i Paris.	råd förmodan
<i>kunna</i>	Jag kan simma 1 000 meter. Jag kunde inte ringa dig igår. Kan jag hjälpa dig?	kunskap, förmåga möjlighet förslag, erbjudande
<i>vilja</i>	Jag vill ha mat nu. Jag vill (gå) hem nu.	vilja, önskan
<i>få</i>	Du får röka i rökrummet. Du får låna bilen idag. Man får inte slå sina barn. Nej, nu får (= måste) ni gå och lägga er. Klockan är mycket. Igår kväll hade jag glömt nyckeln, så jag fick (= måste) sitta ute och vänta i två timmar. Får jag bjuda på en kopp kaffe? få se, få höra, få veta etc. Igår fick jag veta att Maria skulle gifta sig.	tillstånd, tillåtelse förbud tvång; uppmaning möjlighet, artighet inträdande handling
<i>lär</i> (bara presens)	Orvar lär vara miljonär. Den nya filmen på Plaza lär vara mycket bra. Det lär vara vackert runt Gardasjön i Italien.	antagande som är grundat på uppgift från någon annan

<i>bruka</i>	Helena brukar stiga upp klockan sju.	vana
<i>behöva</i>	Vi behöver öva mycket på verben. - Mamma, behöver (= måste) jag äta upp allt? - Nej, det behöver (= "måste") du inte.	behov, nödvändighet tvång, krav
<i>orka</i>	Jag orkar inte jobba mer nu. Jag orkar inte se dig mer.	fysisk och psykisk styrka
<i>våga</i> <i>törs</i>	Vågar du köra bil mitt i Paris? Jag törs inte berätta sanningen för mina föräldrar.	mod
<i>börja/sluta</i>	Vi börjar arbeta klockan åtta, och vi slutar arbeta klockan fem.	början/slut
<i>hinna</i>	Jag hann inte (hade inte tid att) ringa dig igår.	tid
<i>tänka</i> <i>ämnas</i>	Jag tänker stanna hemma under semestern. = formellt språk	plan, avsikt
<i>försöka</i>	Jag försöker alltid göra mitt bästa.	försök, avsikt
<i>slippa</i>	Du slipper (= "måste inte", är inte tvungen, behöver inte) diska idag.	ej tvång
<i>låta</i>	Linus ville låna min bil igår. Jag lät honom låna den.	tillstånd
<i>råka</i>	Jag råkade köra på en fågel i morse.	av en händelse göra något, utan plan eller vilja

<i>ha</i>	Har du varit i London? Ove hade lagat middag när Karin kom hem igår kväll.
-----------	---

<i>vara</i>	Min cykel är stulen. Huset var nerbrunnet när jag kom hem. Gatorna i centrum har varit avspärrade i flera timmar.	resultat
<i>bli</i>	+ perfekt particip Åsa blir hämtad vid skolan varje dag. Inbrottet i vår skola blev anmält till polisen igår. Mina pengar har blivit stulna under natten. Vi ska bli underrättade om de nya reglerna under dagen.	passivum = hämtas = anmäldes = har stulits = ska underrättas

Några av dessa verb kan också vara huvudverb, t.ex.

<i>kunna</i>	Jag kan allt nu.	<i>behöva</i>	Jag behöver pengar.
<i>orka</i>	Hur orkar du allt?	<i>börja</i>	Vi börjar en ny kurs i morgon.
<i>sluta</i>	Tom slutar skolan klockan tre idag.	<i>hinna</i>	Vissa personer hinner allt.
<i>försöka</i>	Nu har jag försökt allt.	<i>slippa</i>	Ni slipper läxa till i morgon.
<i>ha</i>	Martin har en söt hustru		
<i>vara</i>	Lena är journalist. Ulf var lite ledsen igår. Det är kallt ute.	<i>bli</i>	Lena vill bli journalist. Ulf blev lite ledsen igår. Det blir varmare frampå dagen.

16 Hjälpverb och andra verb med infinitiv

skola	måste (ej i infinitiv)	böra	kunna	vilja	få	lära (bara i presens)
-------	---------------------------	------	-------	-------	----	--------------------------

Skriv färdigt meningarna och använd ett lämpligt hjälpverb. Flera alternativ är möjliga. Se exempel.

- 1 Klockan har ringt. Jag är trött, men jag måste stiga upp.
- 2 Björn gick in på en resebyrå igår, för _____.
- 3 Glöm inte att köpa ägg, för _____!
- 4 Karin sökte till Polishögskolan, för _____.
- 5 Sergio har körkort, så _____.
- 6 Hasse har lånat pengar av Elin. Hon vill ha tillbaka sina pengar nu, så _____.
- 7 Evert har hostat länge nu, så _____.
- 8 Johan är bara 17 år, så _____.
- 9 Jag skulle gärna vilja åka till Venedig, för _____.
- 10 Tåget till Umeå går om en minut, så _____.
- 11 Maria har gått i simskola i två terminer, och _____.
- 12 I morse hade jag 39,5 i feber, så _____.
- 13 Igår hade vi mycket att göra på jobbet, så _____.
- 14 Jag måste läsa Mankells nya bok, för _____.
- 15 Jag har varit på tio olika anställningsintervjuer den här veckan, så _____.

bruka behöva orka våga = töras börja sluta

Skriv färdigt meningarna och använd lämpligt verb. Flera alternativ är möjliga. Se exempel.

- 1 Jag börjar jobba kvart över åtta, så *jag brukar stiga upp halv sju*.
- 2 Karin kände sig mycket piggare sedan _____.
- 3 Nej, nu måste vi gå in, för _____.
- 4 Nu kan vi gå ut igen, för _____.
- 5 Mina skor är utslitna, så _____.
- 6 Pontus kunde inte stå emot grupptricket, så _____.
- 7 Jag har jobbat i tio timmar idag, så _____.
- 8 Det är alldeles mörkt ute, så _____.
- 9 Greta är ofta irriterad på sin man, för _____.
- 10 Stina är rädd för hästar, så _____.
- 11 Igår var vi lediga från skolan, så _____.
- 12 Joakim kan inte simma, så _____.
- 13 Sara vill lära sig att spela fiol, så _____.
- 14 Mitt piano var mycket tungt, så _____.
- 15 Hunden, som kom emot mig, såg farlig ut, så _____.

VERB

hinna tänka = ämna försöka slippa låta råka

Skriv färdigt meningarna och använd lämpligt verb. Flera alternativ är möjliga. Se exempel.

- 1 Jag har köpt en diskmaskin, så jag slipper diska förhand.
- 2 Markus vill flytta, så _____.
- 3 Johanna fyller snart 50 år, men _____.
- 4 Idag ska vi äta ute, för _____.
- 5 På lördagar och söndagar går mina barn inte till dagis, så _____.
- 6 Börje hade stulit pengar från sin mamma, men _____.
- 7 Ulla är ganska dålig i matte, men _____.
- 8 Emil sparar pengar, för _____.
- 9 I morgon är det lördag, så _____.
- 10 Det var halt ute igår kväll, så _____.
- 11 Igår kväll kom jag inte hem förrän klockan elva, så _____.
- 12 Min lilla pojke vill inte sova i mörker, så _____.
- 13 Olof ville tala med chefen, för _____.
- 14 Jag försökte vara försiktig när jag serverade, men _____.
- 15 Avbryt mig inte, utan _____!

17 Tempuskongruens

Man blandar inte former från presens- och preteritumsystemet om det inte är nödvändigt.

presens
perfekt
futurum

preteritum
pluskvamperfekt
futurum preteritum

NU

Stryk under alla verben.

Erik står och lagar mat nu. Klockan är fyra. Han har bjudit hem sina arbetskamrater på middag. Maten har han köpt på Centrum-Livs.

När Erik och hans kamrater har ätit, ska de gå ut och dansa.

Erik har bara känt sina arbetskamrater i en månad, och det är första gången som han har bjudit hem dem. Därför undrar han lite hur det ska gå.

Klockan sju kommer gästerna. Alla äter, pratar och trivs i varandras sällskap. Maten tar snabbt slut, för alla tycker att den är väldigt god.

Efter maten går Erik och hans kamrater ut och dansar. Kvällen blir hellyckad. Erik kommer inte hem förrän klockan fyra på morgonen, och då är han ganska trött. Han går och lägger sig direkt. Han ska nämligen stiga upp redan klockan sex för att hinna i tid till jobbet.

DÅ

Ändra till preteritumsystemet.

Erik stod och lagade mat igår.

Ibland är det nödvändigt att **blanda tempus** från de olika tempussystemen.

Stryk under alla verb och diskutera tempus.

- 1 Jag är trött, för jag la mig sent igår.
- 2 Markus har fortfarande ont i benet som han skadade i somras.
- 3 Jag har klippt mig idag, för jag var så långhårig.
- 4 Pontus är bakfull, för han drack för mycket vin på festen hos Kajsa igår.
- 5 Det finns inga bullar kvar i frysen, för våra barn åt upp dem när vi var borta i helgen.
- 6 Maria har slutat sitt jobb som lärare, för hon trivdes inte med det.
- 7 Det ligger många grenar på marken, för det stormade mycket förra veckan.
- 8 – Jag kunde inte ringa till skolan i morse, för min telefon är avstängd, sa Ylva.
- 9 Taxichaufförerna strejkar, så jag fick gå hem i natt.
- 10 Mats är rik, för han vann fem miljoner kronor för ett par år sedan.
- 11 Rögle-spelarna är besvikna, för de förlorade sista matchen mot Luleå.
- 12 Kaj läser mycket nu, för han klarade inte sin sista tenta i företagsekonomi.
- 13 Jag undrar vad våra barn gjorde när vi var borta på semester.
- 14 Det står i tidningen att två personer blev svårt skadade i en bilolycka igår kväll.
- 15 Min man frågar alltid vem jag umgicks med innan jag träffade honom.
- 16 Polisen vill veta vad jag hade för mig mellan klockan tio och elva igår.
- 17 Jag undrar vem som sköt Olof Palme.
- 18 Vet du vilket datum han blev skjuten?

18 Perfekt particip

Perfekt particip används oftast som ett adjektiv.

Det står alltså *predikativt* efter t.ex. verben *vara, bli, se ut, känna sig, verka, låta*, eller *attributivt* som bestämning före ett substantiv.

Den bestämda formen av perfekt particip = *pluralformen*.

Min lägenhet har inte blivit **städad** på länge.

Det är inte roligt att komma hem till en **ostädad** lägenhet.

Jag trivs inte i den här **ostädade** lägenheten.

Våra biljetter är redan **beställda**.

– Jag skulle hämta tre **beställda** biljetter. Går det bra här?

– Nej, tyvärr. De **beställda** biljetterna måste hämtas i nästa kassa.

Bildörren var **låst**, och jag hade ingen nyckel.

Det är inga problem för en tjuv att öppna en **låst** bildörr,

men jag kunde minsann inte öppna den **låsta** dörren.

På min semester såg jag många gamla kvinnor som var **klädda** i svarta kläder.

I en del länder ser man ofta äldre svart**klädda** kvinnor.

De svart**klädda** kvinnorna, som jag pratade med på min semester, var mycket vänliga.

Olas vänstra ben var **brutet** på två ställen.

När doktor André hade tittat på Olas **brutna** ben bestämde han att

det **brutna** benet omedelbart skulle opereras.

Perfekt particip bildas av *stammen i supinum + ändelser*.

	Grupp 1	Grupp 2a		Grupp 2b	Grupp 3
Infinitiv	tvätta	höja	hyra	köpa	klä
Imperativ	tvätta!	höj!	hyr!	köp!	klä!
Presens	tvättar	höjer	hyr	köper	klär
Preteritum	tvättade	höjde	hyrde	köpte	klädde
Supinum	tvättat	höjt	hyrt	köpt	klätt
Perfekt particip	tvättad	höjd	hyrd	köpt	klädd
	tvättat	höjt	hyrt	köpt	klätt
	tvättade	höjda	hyrda	köpta	klädda

	Grupp 4			
	Starka verb		Oregelbundna verb	
Infinitiv	binda	skära	förstå	se
Imperativ	bind!	skär!	förstå!	se
Presens	binder	skar	förstår	se
Preteritum	band	skar	förstod	såg
Supinum	bundit	skurit	förstått	sett
Perfekt particip	bunden	skuren	förstådd	sedd
	bundet	skuret	förstått	sett
	bundna	skurna	förstådda	sedda

19 Perfekt particip – predikativt

Skriv rätt form av perfekt particip med hjälp av supinumformen. Se exempel.

- 1 En vara som man har *tillverkat* är tillverkad .
- 2 Ett brev som någon har postat är _____ .
- 3 Kläder som man har tvättat är _____ .
- 4 En person som någon har anställt är _____ .
- 5 Ett bord som man har beställt är _____ .
- 6 Papperskorgar som man har tömt är _____ .
- 7 En tidning som man har läst är _____ .
- 8 Ett förslag som man har väckt är _____ .

- 9 Köttbullar som någon har stekt är _____ .
- 10 En julgran som man har klätt är _____ .
- 11 Ett frö som man har sått är _____ .
- 12 Jackor som någon har sytt är _____ .
- 13 En bok som någon har skrivit är _____ .
- 14 Ett pass som någon har stulit är _____ .
- 15 Skjortor som man har strukit är _____ .
- 16 Stolar som någon har målat är _____ .

- 17 Ett fönster som man har stängt är _____ .
- 18 En villa som någon har sålt är _____ .
- 19 Mat som man har serverat är _____ .
- 20 Dörrar som man har låst är _____ .
- 21 Saker som har försvunnit är _____ .
- 22 Ett paket som man har lämnat är _____ .
- 23 Personer som man har bjudit är _____ .
- 24 En bil som någon har reparerat är _____ .
- 25 Väskor som man har packat är _____ .

20 Perfekt particip – predikativt

Välj rätt alternativ. Se exempel.

- 1 – Ta inte det där glaset! Det är inte diskat. – Det kvittar.
a) diskad b) diskat c) diskade
- 2 Usch, så smutsiga mina fönster är! De har inte blivit _____ på länge.
a) putsad b) putsat c) putsade
- 3 Anna tyckte att någon följde efter henne på gatan. Hon kände sig _____.
a) förföljd b) förföljt c) förföljda
- 4 – Var har du köpt det där snygga skärpet?
– Det är faktiskt _____ i Paris.
a) köpt b) köpta
- 5 Tvillingarna Åsa och Pia är alltid _____ i likadana kläder.
a) klädd b) klätt c) klädda
- 6 – Vi var inte _____ på festen hos Janssons i lördags. – Jaså.
a) bjuden b) bjudet c) bjudna
- 7 Efter Oskar Franssons död hittade man en massa pengar som var _____ lite överallt i bostaden.
a) gömd b) gömt c) gömda
- 8 – Jag vill ha biff och pommes frites. Biffen ska vara ordentligt _____ så att den inte är röd inuti. – Det ska vi ordna.
a) stekt b) stekta
- 9 – När är den här boken _____? – 1997.
a) tryckt b) tryckta
- 10 Lisa har blivit _____ flera gånger, och alla spådomar har slagit in.
a) spådd b) spått c) spådda
- 11 Min gamla kappa är så _____. Jag måste nog köpa en ny till hösten.
a) sliten b) slitet c) slitna
- 12 – Så stökigt det är i ditt rum! Kläder och grejer ligger överallt, och sängen är inte _____. Nu får du verkligen skärpa dig! – Sluta tjata, mamma!
a) bäddad b) bäddat c) bäddade
- 13 – Har du ordnat allt för er resa nu?
– Ja. Jag har hämtat biljetterna, och hotellrummet är _____.
a) bestäld b) beställt c) beställda
- 14 Vardagsrummet hemma hos Ann och Tony är mycket smakfullt _____.
a) inredd b) inrett c) inredda

VERB

- 15 Det händer att hyresgäster blir _____ från sina bostäder om de inte har betalat hyran.
a) vräkt b) vräkta
- 16 Ett täcke som är _____ av många tygbitar i olika färger kallas lapptäcke.
a) sydd b) sytt c) sydda
- 17 Albin och Pia blev inte _____ när de berättade att de hade sett en elefant vid glasskiosken.
a) trodd b) trott c) trodda
- 18 Nisse blev _____ av polisen vid en trafikkontroll i morse.
a) stoppad b) stoppat c) stoppade
- 19 Felicia, som är väldigt blyg, känner sig ofta _____ när hon träffar nya människor.
a) besvärad b) besvärat c) besvärade
- 20 Mia och Max såg mycket _____ ut när de fick höra att deras mor skulle gifta om sig.
a) förvånad b) förvånat c) förvånade
- 21 – Får jag bjuda på en kopp kaffe? Det är alldeles _____. – Ja, tack.
a) nybryggd b) nybryggt c) nybryggda
- 22 Hanna och Ivar kände sig _____ när de insåg att huset, som de hade köpt, hade många dolda fel.
a) lurad b) lurat c) lurade
- 23 – Det lilla röda huset i utkanten av byn verkar _____. Jag har aldrig sett någon människa där. – Oj! Då är det kanske till salu.
a) obebodd b) obebott c) obebodda
- 24 Familjen Skoglunds båda barn är mycket _____.
a) väluppfostrad b) väluppfostrat c) väluppfostrade
- 25 När Valter var liten blev han _____ av en ilsken hund. Sedan dess har han varit rädd för hundar.
a) skrämd b) skrämt c) skrämnda

21 Perfekt particip – predikativt

Skriv rätt form av verben. Se exempel.

- 1 väcka Jag gillar inte att bli väckt av telefonen mitt i natten.
- 2 intressera Ulf såg _____ ut när hans lärare började tala om datorer.
- 3 skriva Jag har fått ett brev som är _____ med en mycket vacker handstil.
- 4 irritera Paula kände sig _____ över att hon inte hade fått jobbet som hon hade sökt.
- 5 göra – Var är de här fina stolarna _____? – På en möbelfabrik i Småland.
- 6 känna Det finns några byggnadsverk som är _____ i hela världen, t.ex. pyramiderna i Egypten och Eiffeltornet i Paris.
- 7 anställa – När blev Eva och du _____ här? – I augusti förra året.
- 8 klä Herr Andersson är alltid mycket snyggt _____.
- 9 välja För ett år sedan blev Maria Carlsson _____ till ordförande i en politisk ungdomsförening.
- 10 tro Gamla Augusta blev inte _____ när hon berättade att hon hade varit hemligt förlovad med en prins i sin ungdom.
- 11 utbilda Oskar vill inte arbeta som lärare trots att han är _____ till det.
- 12 försvinna Min katt har varit _____ i flera dagar nu. Jag undrar var den är.
- 13 knäppa När Sally gifte sig hade hon på sig en mycket vacker brudklänning. Den var _____ med små knappar som såg ut som pärlor.
- 14 överraska Gunnar och Gudrun blev verkligen _____ när de fick ärva en massa pengar efter en avlägsen släkting i USA.
- 15 presentera Niklas och Mia blev _____ för varandra av en gemensam bekant.
- 16 förfölja Karin kände sig _____ när hon gick ensam hem på natten, men hon vågade inte vända sig om för att se om någon verkligen följde efter henne.

VERB

- 17 se Fru Månsson ville inte bli _____, så hon gömde sig bakom
gardinerna när hon tittade på sina nya grannar.
- 18 sälja – Har du hört om Svenssons hus har blivit _____ ännu? – Ja.
Det var en familj från Stockholm som köpte det förra veckan.
- 19 sy Monas vackra kläder är _____ av en finsk sömmerska.
- 20 bära Lilla Ebba orkade inte gå själv ända hem, så hon blev _____
av sin pappa.
- 21 bada Katter gillar oftast inte att bli _____.
- 22 lura Kia och Ann kände sig _____ när de hade öppnat paketet från
postorderföretaget Lyxofin. Ingenting var som de hade tänkt sig.
- 23 ta – Vet du att Olle har blivit _____ för rattfylleri? – Nej, vad
säger du! Jag visste inte att han drack.
- 24 informera Hyresgästerna i det kommunala bostadsbolaget har blivit
_____ om att hyrorna kommer att höjas vid årsskiftet.
- 25 måla Katrin är alltid väldigt _____. Det tar säkert lång tid för
henne att göra make-up.
- 26 lätta Fru Olsson såg _____ ut när doktorn sa att hon var fullt frisk.
Hon trodde nämligen att hon hade reumatism.
- 27 stänga På lördagarna är Systembolaget _____.
- 28 stjäla Min nya cykel blev _____ förra veckan.
- 29 oroa De anställda på Axelssons möbelfabrik såg _____ ut när deras
chef sa att han var tvungen att säga upp en del av personalen.
- 30 irritera Henry verkar så sur och _____ nuförtiden. Jag förstår inte
vad som har hänt med honom.
- 31 tillåta Det är inte _____ att röka inomhus här i skolan.
- 32 erbjuda Laura har blivit _____ ett spännande jobb utomlands.
- 33 slita Hectors bil är bra, men däcken är lite _____, så han måste
köpa nya.
- 34 spricka – Har du sett att det här glaset är _____? – Oj, då!
- 35 missförstå Rita känner sig _____. Hon tycker inte att någon för-
står henne trots att hon gång på gång har förklarat hur hon upplever
sin situation.

22 Perfekt particip – attributivt

Skriv verben i rätt form. Se exempel.

- 1 läsa Bibeln är en av de mest lästa böckerna i världen.
- 2 tvätta Teresas ny-_____ hår glänste i solskenet.
- 3 berömma – Vem är Sveriges mest _____ skådespelerska genom tiderna?
– Det är kanske Greta Garbo.
- 4 flyga Bosse har letat efter sin bort-_____ papegoja i flera dagar.
- 5 bygga Pia och Paul flyttade in i sitt ny-_____ hus i går.
- 6 starta Kurt Karlssons ny-_____ företag går mycket bra.
- 7 grilla – Det fanns ingen _____ kyckling, så jag köpte ett par kotletter i stället, sa Ulf när han kom hem från affären.
- 8 spä Siv har hållt för mycket vatten i soppan. Ingen vill äta den ut-_____ soppan.
- 9 stjäla – Kan du tänka dig att Agneta har fått tillbaka sina _____ smycken! Vilken tur hon har! – Ja, det vill jag lova.
- 10 tappa – Är det någon som har hittat mina bort-_____ nycklar?
– Nej, tyvärr.
- 11 stryka Gunnel har hängt in sina ny-_____ blusar i garderoben.
- 12 låna Jag har ännu inte fått tillbaka mina ut-_____ böcker.
- 13 sänka – Regeringen kan inte utlova några _____ skatter, sa statsministern i ett tal som han höll i måndags.
- 14 så Vår granne, som är bonde, har sagt att vi inte får gå på hans
ny-_____ åkrar.
- 15 beställa – Jag skulle hämta fyra _____ biljetter. – Jaha. Det går bra.
- 16 lägga Petterssons ner-_____ fabrik ska byggas om till en sporthall.
- 17 putsa Jag blev ledsen när det började regna på mina ny-_____ fönster i morse.
- 18 städa – Nu är jag trött på att se ditt o-_____ rum och din
bädda o-_____ säng, sa Birgitta till sin son.
- 19 torka – Gå inte på det ny-_____ golvet! Det är inte torrt än. – Oj!
- 20 spricka – Här står ett _____ glasfat. Får jag kasta det? – Javisst.

23 Perfekt particip – predikativt och attributivt

berömma	förhöra	smälta	upplysa
bre	försena	sy	uppvakta
bryta	höja	tillåta	översätta
duka	klä	trafikera	
krydda	misstänka	tända	

Välj lämpligt verb och skriv det i rätt form. Se exempel.

- 1 Johan har ont i magen, så han kan inte äta starkt kryddad mat.
- 2 Hemma hos Fredrik drack vi te och åt goda ny-_____ smörgåsar.
- 3 Marianne blev _____ av släkt och vänner på sin 70-årsdag.
- 4 – Är det _____ att parkera här?
– Ja, men det kostar 8 kronor i timmen.
- 5 Kokt fisk kan serveras med _____ smör.
- 6 Max har börjat övningsköra med sin son på de minst _____ gatorna i staden.
- 7 Igår samlades många människor utanför Riksdagshuset för att protestera mot de _____ skatterna.
- 8 När vi kom till Arlanda flygplats blev vi _____ om att vårt plan var cirka två timmar _____.
- 9 När Hanna gifte sig var hon _____ i sin mormors vackra brudklänning.
- 10 När vi hade kommit fram till hotell Svea satte vi oss vid det vackert _____ bordet. Ljusen var _____, och maten doftade ljuvligt.
- 11 – Känner du till någon _____ svensk skådespelerska?
– Ja. Ingrid Bergman till exempel.
- 12 Doktor Berglund har gipsat Pelles _____ arm.
- 13 – Vilket vackert draperi! – Ja. Det är _____ av en indiansk kvinna.
- 14 Direktör Hansson, som var _____ för skattefiffel, blev _____ av polisen i flera timmar.
- 15 – Vet du om den här boken är _____ till svenska?
– Nej, det vet jag inte.

24 Perfekt particip – partikelverb

I svenskan förekommer ofta verb som följs av *en partikel* (= för det mesta en preposition eller ett adverb).

Verbet får olika betydelser beroende på vilken partikel som följer.

Jämför t.ex. *klä på, klä av, klä om, klä ut; stiga in, stiga upp, stiga av, stiga på*.

Partikeln är alltid *betonad*.

När man bildar perfekt particip av partikelverb sätter man alltid partikeln *före* verbet.

Observera att partikeln och verbet skrivs i *ett* ord.

– Glöm inte att blanketten måste vara **inskickad** senast den 15 mars. – Nej då.

– Det här formuläret är inte korrekt **ifyllt**. – Då får jag fylla i ett nytt.

Erik och Anna är precis **hemkomna** från sin semester.

Exempel på partikelverb:

måla om	sy i
packa upp	sy in
packa ner	sy om
kasta bort	spy upp
dela ut	strö ut
stänga av	bjuda in
stänga in	bjuda hem
ställa in	bjuda ut
ställa ut	dricka upp/ur
ställa fram	hålla av
bygga om	hålla fast
bygga ut	hålla med
	komma in
	komma hem
hyra ut	lägga in
lära ut	lägga ut
köra om	lägga upp
köra på	lägga ner
	lägga fram
resa bort	slå in
låsa in	slå ut
låsa upp	slå upp
knäppa upp	slå av
klippa till	ta bort
gifta om (sig)	äta upp

25 Perfekt particip – partikelverb – predikativt

dricka upp	läsa in	springa bort	sätta in
fylla i	packa ner	stiga upp	tycka om
klä om	parkera fel	stänga av	äta upp
knäppa upp	ringa upp	sy i	
komma hem			

Välj lämpligt verb och skriv det i rätt form. Se exempel.

- 1 Vi måste kolla var katten är. Tänk om den är inlåst i garaget!
- 2 När våra gäster reste sig från bordet var all mat _____ och allt vin _____.
- 3 – Kan jag få tala med Ingvar?
– Han är tyvärr inte _____ än, men han kommer nog snart.
- 4 Mårten och Kajsa var inte _____ när jag ringde i morse, för de hade gått och lagt sig sent i går kväll.
- 5 När mina gamla fåtöljer hade blivit _____ i ett nytt, fräscht tyg såg de faktiskt nya ut.
- 6 – Det här chilenska vinet är mycket _____, sa expediten på Systembolaget när jag bad henne rekommendera ett gott vin.
- 7 – Har pengarna från Försäkringskassan blivit _____ på mitt konto?
– Ja, det har de.
- 8 Knapparna i vissa kläder brukar vara dåligt _____. Det är lätt att tappa dem.
- 9 – Är du säker på att den här blanketten är riktigt _____?
– Nej, det är jag inte. Du kan väl hjälpa mig att gå igenom den en gång till.
- 10 Parkeringsvakterna sätter lappar på bilar som är _____.
- 11 OBS! Vattnet är _____ torsdagen den 3 april klockan 11 – 12.
- 12 Dagligen kan man se annonser om hundar och katter som är _____. Hittelön utlovas ofta.
- 13 Häromdagen blev jag _____ av en telefonförsäljare som ville att jag skulle köpa ett dyrt uppslagsverk.
- 14 – Var är mina svarta byxor? – De är redan _____ i resväskan.
- 15 Roger hade på sig en rutig skjorta som var _____ i halsen.

26 Passiv konstruktion med -s

För ytterkläder ansvaras ej

Barnvagnar får ej ställas
i trappan

Reavaror bytes ej

Lägenhet uthyres i andra hand

Gamla möbler kläs om

HÄR SÄLJS BINGOLOTTER

Passiv form används framför allt i tidnings- och reklamspråk.

Passiv konstruktion används ofta när det inte är nödvändigt att tala om vem/vilka som utför handlingen.

Soporna ska sorteras. (= Man ska sortera soporna.)

Räntorna höjdes i fredags. (= Man höjde räntorna i fredags.)

Om man i en passiv konstruktion vill tala om vem/vilka som utför handlingen använder man prepositionen **av**.

Erfarna civilingenjörer sökes **av** dataföretaget PAC.
"Hamlet" har skrivits **av** Shakespeare.

(= Dataföretaget PAC söker erfarna civilingenjörer.)
(= Shakespeare har skrivit "Hamlet".)

Verbets passiva form bildas genom tillägg av ändelsen **-s** till de aktiva formerna.
I presens faller **-r** bort. Ofta faller även **-e** bort i presens.

	<i>Infinitiv</i>	<i>Presens</i>	<i>Preteritum</i>	<i>Supinum</i>
1	öppnas	öppnas	öppnades	öppnats
2 a	byggas införas	bygg(e)s inför(e)s	byggdes infördes	byggts införts
2 b	köpas	köp(e)s	köptes	köpts
3	sys	sys	syddes	sytts
4	stjälas se	stjäl(e)s ses	stals sågs	stulits setts

27 Från passiv till aktiv form

Ändra från passiv till aktiv form. Börja med *man* som subjekt. Se exempel.

- 1 Cyklar får ej ställas vid väggen.

Man får ej ställa cyklar vid väggen .

- 2 Vårt hus byggdes för 100 år sedan.

_____ .

- 3 Denna vecka säljes äkta mattor billigt i Trelleborg.

_____ .

- 4 Papper och glas kan återanvändas.

_____ .

- 5 Nya bilar behöver inte besiktigas de två första åren.

_____ .

- 6 Herr Lööf kan inte nås på telefon idag. Han har rest bort utan sin mobiltelefon.

_____ .

- 7 Matolja bör användas inom ett år.

_____ .

- 8 En ny bilmodell visades på TV-reklamen igår.

_____ .

- 9 Nya lagar och regler införs varje år.

_____ .

- 10 Fem personer evakuerades vid en lägenhetsbrand i centrala Malmö igår.

_____ .

- 11 Toaletterna i vår skola städas varje dag.

_____ .

- 12 Fina sidenblusar måste tvättas och strykas försiktigt.

_____ .

- 13 Vitt vin bör serveras kallt.

_____ .

- 14 En kakform måste ofta smörjas och bröas innan något hälls i den.

_____ .

- 15 Alla kontrakt måste läsas noggrant.

_____ .

28 Från aktiv till passiv form

Ändra från aktiv till passiv form. Börja med de markerade orden. Se exempel.

- 1 Svenska konstnärer har målat *många vackra tavlor*.

Många vackra tavlor har målats av svenska konstnärer.

- 2 En välkänd antikfirma här i staden köper *gamla fina möbler*.

_____.

- 3 Polisen grep *en beväpnad man i 35-årsåldern* i morse.

_____.

- 4 Ett gäng ungdomar har krossat *många skyltfönster* i natt.

_____.

- 5 Byggfirman "Glas och Betong" ska renovera *vår fastighet*.

_____.

- 6 En okänd man har förföljt *Emma* en längre tid.

_____.

- 7 Nicodemus Tessin d.y. ritade *Stockholms slott*.

_____.

- 8 En ung läkare på vårdcentralen undersökte *Nils* igår.

_____.

- 9 En ilsken telefonsignal väckte *Gunnar* tidigt i morse.

_____.

- 10 En sjukgymnast har behandlat *fru Larsson* i flera månader.

_____.

- 11 *Många personer* ser *nyhetsprogrammen* på TV.

_____.

- 12 Adrian Andersson har översatt *den här intressanta boken*.

_____.

- 13 Gustav har övergivit *Inga* efter 30 års äktenskap.

_____.

- 14 En utländsk miljonär har köpt *herr Anderssons stora villa*.

_____.

- 15 Två maskerade män rånade *jourbutiken på Almvägen* sent igår kväll.

_____.

29 Passiv konstruktion med -s

avbryta	förvara	införa	servera	sälja
bre	granska	klä om	skala	tvätta
bryta	gripa	lägga in	skära	varsla
bygga	grunda	odla	steka	varva
dra av	grädda	pensla	störa	vattna
frankera	höja	renovera	sy	öppna

Välj lämpligt verb och skriv det i rätt form. Se exempel.

Obs! Vissa av verben kan användas mer än en gång.

- 1 Uppsala universitet grundades 1477.
- 2 Vår gamla lägenhet är fin nu eftersom den nyligen har _____.
- 3 Skatterna kommer troligen att _____, för staten behöver inkomster.
- 4 Lunch _____ varje dag 11.30 – 14.00.
- 5 All medicin bör _____ utom räckhåll för barn.
- 6 – Allt hopp om att finna de försvunna männen är ute, sa man på TV.
Sökandet _____ sent i går kväll.
- 7 Ölandsbron _____ på 1970-talet.
- 8 "Ny risk för storkrig. Vapenvilan har _____", stod det på löpsedlarna.
- 9 I skyltfönstret till Inas Modebutik står det: "Extra erbjudande! 30% av reapriset _____ i kassan. Skynda fynda!"
- 10 Direktör Gustavsson har gått i konkurs. Hans villa _____ på exekutiv auktion på fredag.
- 11 Det är bra om studier i svenska kan _____ med praktik.
- 12 "Bullarna _____ med uppvispat ägg och _____ därefter i tio minuter", stod det i receptet.
- 13 – Den här gamla fåtöljen behöver _____. Sedan blir den som ny igen.
– Ja, kanske det.
- 14 I lördags natt _____ två ynglingar på bar gärning när de höll på att bryta sig in i en videobutik.
- 15 Om man behöver specialtillverkade kläder kan man gå till Ninas ateljé. Där _____ kläder i alla storlekar och modeller.

- 16 "Löken _____ och _____ i tunna skivor. Sedan _____ den i lite matfett tills den blir gyllengul", stod det i receptet.
- 17 En del krukväxter får inte _____ för ofta. Då dör de.
- 18 I Sverige _____ inte så mycket majs.
- 19 Mjukost kan _____ direkt på brödet. Man behöver inget smör.
- 20 Många sjuka patienter _____ på lasarettet under influensaepidemin i vintras.
- 21 – Har du något frimärke till det här kortet? – Ja, men du behöver inte sätta på något frimärke, för här står ju : " _____ ej. Bokklubben betalar portot."
- 22 – Den här tröjan måste _____ för hand. Annars krymper den, sa expediten.
- 23 – Får jag tala med chefen?
– Nej, hon får inte _____ nu, för hon sitter i telefon. Det är ett viktigt samtal.
- 24 Många är kritiska mot polisens sätt att jobba, så nu ska polisens arbete _____.
- 25 Tolv anställda på bilfirman "Fyra hjul" har _____ om uppsägning.
- 26 De flesta kläder som _____ i butikerna i Sverige har _____ utomlands.
- 27 Varje år _____ nya lagar och bestämmelser.
- 28 Dörrarna _____ automatiskt i många varuhus.
- 29 Ett nytt bostadsområde ska _____ utanför staden till hösten.
- 30 Det här kontraktet är bindande i två år. Det får inte _____ under denna tid.
- 31 Göteborg _____ av Gustav II Adolf på 1600-talet.
- 32 "Lök, potatis och skinka _____ i en eldfast form", stod det i receptet.
- 33 Jag har läst i tidningen att socialbidragen i X-stad ska _____ av stadens revisorer.
- 34 En penicillinkur får inte _____. Man måste ta tablettorna tills de är slut.
- 35 Glass måste _____ i frysen. Annars smälter den.

30 Passiv konstruktion med bli + perfekt particip

Passiv konstruktion med -s kan ibland ersättas av *bli + perfekt particip*.

Ändra följande meningar. Se exempel.

- 1 En kaféägare här i staden rånades på 25 000 kronor i måndags.

En kaféägare här i staden blev rånad på 25 000 kronor i måndags.

- 2 En 49-årig kvinna skadades allvarligt vid en trafikolycka i morse.

En 49-årig kvinna blev allvarligt skadad vid en trafikolycka i morse.

- 3 Statsministern intervjuas ofta.

_____.

- 4 Erik anställdes på posten för många år sedan.

_____.

- 5 I lördags natt väcktes jag av att det ringde på dörren.

_____.

- 6 Toaletterna i skolan har inte städats på flera dagar.

_____.

- 7 – Är Eks villa fortfarande till salu? Har den inte sålts än? – Nej. Den är nog för dyr.

_____.

- 8 President John F. Kennedy mördades 1963.

_____.

- 9 Ett antal terrorister har utvisats från Sverige.

_____.

- 10 Samtliga passagerare kontrollerades noggrant innan de gick på planet till Arlanda.

_____.

- 11 Alla frågor kan inte besvaras.

_____.

- 12 Karl Jansson, som nyligen har blivit pensionär, avtackades på jobbet i onsdags.

_____.

- 13 Efter många om och men döptes min systers båda tvillingflickor till Amanda och Johanna.

_____.

14 Det gamla huset på Storgatan har nyligen renoverats.

_____.

15 Varje år vräks människor från sina bostäder.

_____.

16 Förra veckan tömdes inte soptunnorna eftersom renhållningsarbetarna strejkade.

_____.

17 När Jan-Åke och Mona firade guldbröllop bjöds de på restaurang av sina barn.

_____.

18 Alla människor vill bemötas med vänlighet och respekt.

_____.

19 Förr i tiden värmdes husen *upp* med hjälp av vedspisar och kaminer.

Förr i tiden blev husen uppvärmda med hjälp av vedspisar och kaminer.

20 Oskar *lades in* på sjukhuset i förrgår eftersom han hade ont i hjärtat.

_____.

21 Badhuset i vår stad *byggdes om* för ett par år sedan.

_____.

22 Vi kunde inte ha något möte igår. Det *sköts upp* till nästa onsdag.

_____.

23 Föreställningen på Lilla Teatern i kväll har *ställt in* på grund av sjukdom.

_____.

24 Mina köksstolar har *målats om* många gånger.

_____.

25 Många av de anställda på ortens största företag kommer att *sägas upp*.

_____.

31 Transitiva och intransitiva verb

Transitiva kallas de verb som kan ha ett objekt.

Exempel:

köpa	Jag ska köpa nya kläder . <i>objekt</i>
säga	Hanna säger ingenting . <i>objekt</i>
lägga	Stina lägger sig tidigt varje kväll. <i>objekt</i>
sätta	Vi sätter oss i soffan. <i>objekt</i>
	Eva sätter blommorna i en vas. <i>objekt</i>

Intransitiva kallas de verb som inte kan ha något objekt.

Exempel:

ligga	Barnet ligger (i sängen). <i>adverbial</i>
sitta	Vi sitter (i klassrummet). <i>adverbial</i>

Några verb kan vara både transitiva och intransitiva.

Exempel:

börja	Per började skolan när han var sex år. <i>objekt</i> – Hur börjar sagan? – "Det var en gång ..."
sluta	Kalle har slutat skolan . <i>objekt</i> – Hur slutar sagan? – "... och så levde de lyckliga i hela sitt liv".
handla	Jag måste handla mat idag. <i>objekt</i> I vissa situationer måste man handla snabbt.

Exempel på några transitiva och intransitiva verb:

<i>Transitiva</i>	<i>Intransitiva</i>
bränna	brinna
dränka	drunkna
döda	dö
lägga	ligga
släcka	slockna
ställa	stå
sänka	sjunka
sätta	sitta
söva	somna/sova
väcka	vakna

32 Transitiva och intransitiva verb

Välj lämpligt verb och skriv det i rätt form. Se exempel.

bränna brinna

- Aj! Jag brände mig när jag skulle ta ut bullarna ur ugnen. – Usch, då!
- Ring efter brandkåren! Det _____ i köket, skrek Lena. När brandkåren kom, _____ det överallt i hela lägenheten.
- Det är lätt att _____ sig när man stryker.
- Lisa har _____ alla gamla kärleksbrev.
- Det var tur att vi kom hem i tid i går kväll, för stearinljuset på köksbordet hade stått och _____ i flera timmar.

döda dö

- Helge är så snäll att han inte kan _____ en fluga.
- Min farfar _____ innan jag föddes.
- Ingen människa har rätt att _____ någon annan människa.
- Är det sant att man kan _____ av brustet hjärta? – Det vet jag inte.

lägga ligga

- _____ inte fötterna på bordet! – Ursäkta!
- Var har du _____ nycklarna? – De _____ på bordet i hallen.
- Hur dags brukar du gå och _____ dig? – Jag brukar _____ mig ganska sent, men igår kväll _____ jag mig tidigt.
- På morgnarna är jag så trött att jag vill _____ kvar i sängen.

sätta sitta

- _____ inte inne längre! Gå ut och lek en stund! – Men det är så kallt.
- Du kan _____ dig där borta. – Tack.
- _____ du bekvämt? – Nej. Jag tror att jag _____ mig i soffan i stället.
- Man måste _____ blommorna i vatten. Annars vissnar de.
- Vill du vara snäll och _____ in mjölken i kylskåpet? – Javisst.
- I går kväll _____ Anton och somnade framför TV:n.

ställa stå

- Var kan jag _____ min cykel? – Du kan _____ den där borta.
- Var _____ din cykel? – Den _____ i källaren.

VERB

– Har du sett min nya bok? – Ja. Den _____ ju i bokhyllan. Ser du inte det?

släcka slockna

– _____ alla stearinljus innan du går hemifrån! – Ja, det ska jag göra.

Alla lampor _____ plötsligt under åskvädret i måndags.

Brandmännen _____ bränder.

– Du kan väl hämta lite mer ved, för elden i den öppna spisen håller på att _____.

– Ja.

Att " _____ " kan betyda samma sak som *att somna*.

sänka sjunka

Maten blir bara dyrare och dyrare. Jag tror inte att matpriserna kommer att _____.

Tror du att man kommer att _____ skatten? – Nja ...

Titanic och Estonia är två stora passagerarfartyg som har _____.

Martina rodnade och _____ blicken när Jonatan tittade på henne.

söva sova/somna

Narkosläkarna _____ patienterna före en operation. Patienterna _____

ofta ganska snabbt och _____ sedan under operationen.

– Hur många timmar _____ du per natt? – Ungefär sju timmar.

– Hur dags _____ du? – Vid elvatiden.

väcka vakna

Jag brukar _____ när väckarklockan ringer.

Ibland hoppar katten upp i min säng och _____ mig.

I morse sov jag så djupt att jag inte _____ när telefonen ringde.

– Krister, _____! Det är någon i köket, sa Emilia och försökte _____ sin man, men han vände sig bara om och fortsatte att sova.

dränka drunkna

Man kan inte _____ sina problem i alkohol.

Många människor _____ vid Estoniakatastrofen 1994.

Varje år _____ människor i båtolyckor.

Herr Andersson var trött på livet. Han sa att han skulle gå och _____ sig.

33 Transitiva och intransitiva verb

Svara på frågorna. Välj lämpliga verb från s. 88 och använd dem i rätt form. Se exempel.

- 1 Vad bör man försöka göra om det börjar brinna någonstans?

Man bör försöka släcka elden

- 2 Vad kan hända när man grillar?

- 3 Vad kan man göra om man behöver vila sig lite?

- 4 Vad gör en sten som man kastar i vattnet?

- 5 Vad gör man när man väntar på sin tur i kassan?

- 6 Vad gör du med dina böcker när du har läst dem?

- 7 Vad kan hända en person som inte kan simma?

- 8 Vad gör man när man slår ihjäl en fluga?

- 9 Vad kan hända om man glömmer att släcka ett stearinljus?

- 10 Vad händer när man blåser ut ett stearinljus?

- 11 Vad bör man göra med en bukett blommor?

- 12 Vad gör man när man har somnat?

- 13 Vad är motsatsen till *somna*?

- 14 Vad gör man när man gör något billigare?

34 Transitiva och intransitiva verb

Svara Ja eller Nej på följande frågor. Se exempel.

1 Kan man brinna fingrarna?	<u>Nej</u>
2 Kan man bränna fingrarna?	<u>Ja</u>
3 Kan man bränna sig på strykjärnet?	_____
4 Kan strykjärnet börja brinna?	_____
5 Kan man dränka sig?	_____
6 Kan man drunkna?	_____
7 Kan man dränka en annan person?	_____
8 Drunknar man om man dricker vatten?	_____
9 Kan man döda någon med gift?	_____
10 Dör man om man gifter sig?	_____
11 Bör man lägga fötterna på bordet?	_____
12 Kan man lägga fötterna på bordet?	_____
13 Kan man ligga nycklarna i väskan?	_____
14 Kan nycklarna ligga i väskan?	_____
15 Kan man ligga sig och läsa?	_____
16 Kan man ligga och läsa?	_____
17 Sitter du dig på stolen?	_____
18 Sätter du dig på stolen?	_____
19 Sitter du på stolen?	_____
20 Kan blommor sitta?	_____
21 Kan man sätta blommor i vatten?	_____
22 Kan man sätta sig på golvet?	_____
23 Kan man sitta på golvet?	_____
24 Kan man sätta skorna i hallen?	_____

- 25 Kan skorna sitta i hallen? _____
- 26 Kan man ställa sig i kö? _____
- 27 Kan man stå i kö? _____
- 28 Står böckerna i bokhyllan? _____
- 29 Ställer man böckerna i bokhyllan? _____
- 30 Kan cykeln ställa sig i cykelstället? _____
- 31 Kan man släcka lampan? _____
- 32 Kan lampan slockna? _____
- 33 Kan elden slockna? _____
- 34 Kan brandmännen slockna elden? _____
- 35 Kan man sänka priserna? _____
- 36 Kan priserna sänka? _____
- 37 Kan priserna sjunka? _____
- 38 Sjunker temperaturen på vintern? _____
- 39 Kan febern sjunka? _____
- 40 Kan läkaren söva en patient? _____
- 41 Kan läkaren somna en patient? _____
- 42 Kan patienten somna? _____
- 43 Kan man somna i åtta timmar? _____
- 44 Kan man sova i åtta timmar? _____
- 45 Kan man somna på bussen? _____
- 46 Kan en person vakna en annan person? _____
- 47 Kan en person vakna? _____
- 48 Kan en person väcka en annan person? _____
- 49 Kan telefonen väcka en person? _____
- 50 Kan man vakna utan väckarklocka? _____

35 Lucktext

Skriv rätt form av de verb som står inom parentes.

Den 6 augusti 1982

– Usch! Vilken rökhosta du har Jenny!

– Jag? Nej, jag är bara lite förkyld.

I slutet av april 1982 var jag på en konferens.

Vi jobbade mycket, och naturligtvis rökte jag

5 en hel del. Det var förresten på den tiden då
man fick röka på sammanträden och i alla lokaler.

Man tog ingen hänsyn till dem som inte rökte.

Många icke-rökare på konferensen tyckte förstås
att jag skulle röka mindre, men med en axelryckning

10 sa jag att jag bara var förkyld. Jag hade minsann ingen rökhosta!

Vi skildes åt efter några dagar. En månad senare träffade jag samma kollegor igen.

Ve och fasa! Jag hostade fortfarande och var fortfarande "förkyld". (*skiljas åt*)

– Hur är det med dig? Du _____ nog gå till doktorn och kolla din hosta, sa mina
omtänksamma kollegor. (*få*)

15 – Nej, den går snart över, svarade jag, denna gång en aning spak.

Mitt dåliga samvete började gnaga. Var jag förkyld? Eller var det cigaretterna som hade
fått herravälde över min kropp? Usch! Hemska tanke! Tiden gick, och jag började mer och
mer fundera på att sluta röka. Varje kväll efter middagen tävlade mina små flickor om att få
sitta i mitt knä. Så fort jag _____ sista tuggan sa de: (*ta*)

20 – Mamma, får jag sitta i ditt knä?

– Men jag vill också sitta i ditt knä, mamma.

– Ja, ja. Vänta lite! Jag ska bara ta en cigarett först.

Jag rökte, men det smakade inte gott. Jag var stressad av mina två små lintottar, så det
_____ ofta att jag fimpade redan efter ett par bloss, och sedan hade jag genast en

25 tös på vart knä, och jag måste medge att det var bättre än en cigarett i mungipan. (*hända*)

Under våren 1982 fick jag ett tråkigt meddelande om att en av mina morbröder hade
lungcancer och bara en kort tid kvar att leva. Han _____ så länge jag
kunde minnas. Detta meddelande var droppen som kom bägaren att rinna över. Jag

_____ för att sluta röka den 6 augusti 1982. Men varför detta datum?
Jo, det var tre veckor innan jag _____ jobba efter sommaruppehållet. Jag ville
ha tid att vänja mig av med cigaretterna och komma över den första och allra svåraste
perioden utan cigaretter. Av erfarenhet _____ jag att det var svårt att sluta
5 röka när de flesta av mina kollegor rökte. (*röka, bestämma sig, börja, veta*)

Fram till den 6 augusti var det ungefär två månader. Semester i lugn och ro! Visst skulle jag
klara det!

För varje cigarett jag tog, försökte jag nu intala mig att det egentligen inte var så gott att
röka. Jag försökte mobilisera kraft och motivation att sluta. Jag ansträngde mig att
10 _____ platser där man rökte mycket, t.ex. festlokaler och rökkupéer. Jag fick
panik, men jag tvingade mig att röka för att verkligen känna hur äckligt det var. Samtidigt
satt jag och betraktade andra som rökte. De _____ djupa halsbloss, hostade och
harklade sig. Alla kunde väl inte vara förkylda? De hade en sådan där djup, skrovlig hosta
som bara rökare _____. Min hosta lät ju precis som deras! Visst hade jag också
15 rökhosta! Där satt jag och rökte och hostade i kapp med de andra. (*hitta, dra, ha*)

– Hur dum får man egentligen vara? tänkte jag. Varför utsätter man sin kropp för sådant
här? Vi _____ ju att det är farligt, men ändå röker vi. Vad är det som driver oss?
Har vi en sådan dålig karaktär?

Så fort jag fick tillfälle _____ jag rökning med rökare och icke-rökare.
20 Vi försökte hitta något positivt med rökning, men det var svårt. Det är ju farligt och dyrt, och
det skadar andra människor, men det _____ man inte så mycket på på den tiden.
Det luktar illa, och man känner sig ofräsch. Det _____ i ögonen, och inte så sällan
får man huvudvärk. Man får dålig kondition och dåligt luktsinne. Cigaretten är i vägen när
man ska göra andra saker. (*veta, diskutera, tänka, svida*)

25 Trots allt negativt _____ jag att röka och hosta. Det började nästan bli en pina,
för jag blev mer och mer övertygad om hur dumt det var att röka. Jag började längta efter
den dag då jag skulle sluta. De sista dagarna före den 6 augusti kedjerökte jag tills jag
_____ illa. Det ingick i planen. Inte en enda cigarett smakade gott, inte ens
cigaretten efter kaffet på stranden – den cigarett som tidigare _____ så god.
30 Min sista cigarett tog jag i månskenet på en strand mellan Trelleborg och Ystad. Vilken
befrielse! Nu var det slut! Jag _____ mer! Jo, kanske när jag hade fyllt
70 år, tänkte jag. (*fortsätta, må, vara, aldrig röka*)

VERB

Den första tiden var naturligtvis svår, men det visste jag att den _____. Det var ett tomt och innehållslöst liv utan cigaretter. Jag var rastlös, sur och grinig. Jag gick till och med och _____ tidigt på kvällarna för att slippa _____ suget. Min man rökte fortfarande, och det gjorde ju inte saken bättre. (*vara, lägga sig, känna*)

5 Visst mådde jag dåligt, men jag intalade mig att det _____ och att jag inte var sjuk. Om jag däremot hade fortsatt att röka, hade jag kanske blivit sjuk – ja kanske obotligt sjuk, och det var jag ju inte nu. Jag behövde bara tid och en stark vilja. (*gå över*)

Tre veckor efter det att jag hade slutat röka, _____ jag jobba. Det gick bra. Många kollegor rökte, men jag klarade mig, kanske tack vare att de uppmuntrade mig. Många skulle
10 ha velat vara i mina kläder, men de hade tusen ursäkter för att inte _____ sluta röka. (*börja, kunna*)

Efter hand _____ hostan, och jag kände mig ren och fräsch. Humöret blev bara bättre och bättre. _____ det verkligen på att jag inte rökte längre? Att alltid ha mer pengar i börserna var också ett tecken på att jag _____ röka. Inte så dumt! (*försvinna,*
15 *bero, sluta*)

Självklart var det inte bara positiva saker som hände. Jag gick upp i vikt. Det kändes som ett straff, men om man har bestämt sig för något och är tillräckligt övertygad om att man _____ rätt beslut,
20 måste man anstränga sig för att _____ sitt mål. (*fatta, nå*)

– _____ kroppens och andras varnings-sig-naler på allvar! Då _____ du att må bättre resten av ditt liv. (*ta, komma*)

PRONOMEN

Pronomen ersätter ett substantiv eller står framför ett substantiv. Pronomen kan också ersätta en sats eller en del av en sats.

Personliga

<i>subjekt</i>	<i>objekt</i>
jag	mig
du	dig
han	honom
hon	henne
den	den
det	det
man	en
vi	oss
ni	er
de	dem

Reflexiva

jag	mig
du	dig
han	sig
hon	sig
den	sig
det	sig
man	sig
vi	oss
ni	er
de	sig

man = indefinit pronomen
(Se s. 98!)

Possessiva

	<i>en-ord</i>	<i>ett-ord</i>	<i>plural</i>
jag	min	mitt	mina
du	din	ditt	dina
han	hans	hans	hans
hon	hennes	hennes	hennes
den	dess	dess	dess
det	dess	dess	dess
man	ens	ens	ens
vi	vår	vårt	våra
ni	er	ert	era
de	deras	deras	deras

Reflexiva possessiva

	<i>en-ord</i>	<i>ett-ord</i>	<i>plural</i>
jag	min	mitt	mina
du	din	ditt	dina
han	sin	sitt	sina
hon	sin	sitt	sina
den	sin	sitt	sina
det	sin	sitt	sina
man	sin	sitt	sina
vi	vår	vårt	våra
ni	er	ert	era
de	sin	sitt	sina

Bland de reflexiva och reflexiva possessiva pronomenen är det bara 3:e person singular och plural som har speciella former.

Indefinita (förenade)

en-ord ett-ord plural

någon	något	några
ingen	inget	inga
annan	annat	andra
all	allt	alla
		många
		flera
		få
var, varje	vart, varje	
varenda	vartenda	

Indefinita (sjävständiga)

person sak

någon, några	något = någonting
ingen, inga	inget = ingenting
annan, andra	annat
alla	allt = allting
många	
flera	
få	
man	

Interrogativa (förenade)

en-ord ett-ord plural

vilken	vilket	vilka
vad .. för	vad .. för	vad .. för

Interrogativa (sjävständiga)

person sak

vem, vilka	vad
vems = genitiv	

Relativa

som
vilken, vilket, vilka
vars
vilket, något som

1 Personliga pronomen

Subjektsform

Objektsform

jag	mig (mej)
du	dig (dej)
han	honom
hon	henne
den	den
det	det
man	en
vi	oss
ni	er
de (dom)	dem (dom)

Syftar tillbaka på manlig person
 Syftar tillbaka på kvinnlig person
 en-ord i singular (ej person)
 ett-ord i singular (ej person)
 indefinit pronomen (Se s. 98!)

en-ord och ett-ord i plural, personer och saker

- Jag ska se en film i kväll. **Den** heter Agent 007. *subjekt (s)*
- Jaha. Jag ska se **den** på lördag. *objekt (o)*
- Vilket snyggt paraply! Var har du köpt **det**? *(o)*
- På Handskcentralen. **Det** kostade bara 100 kronor. *(s)*
- Var är Eva och Lars?
- **De** är i skolan. *(s)*
- Har du talat med **dem** idag? *(o)*
- Nej.
- Var är dina böcker?
- **De** ligger på skrivbordet. *(s)*
- Får jag låna **dem**? *(o)*
- Javisst.

Ett personligt pronomen står alltid självständigt (ensamt).

Observera att *den, det, de* även kan vara:

- fristående bestämd artikel **den** blåa bilen, **det** höga huset, **de** stora länderna
- demonstrativt pronomen **den (här/där)** bilen, **det (här/där)** paketet, **de (här/där)** bilarna
- determinativt pronomen Jag ska köpa **den bil som** är billigast, **det hus som** är modernast och **de bilar som** är nyast.
Den (De) som inte vill ha vin kan få öl i stället.
Jag beundrar **den (dem) som** arbetar för freden.
Uppskjut inte till morgondagen **det som** du kan göra idag!

Den, det, de kan alltså stå både förenat och självständigt medan *dem* bara kan stå självständigt.

2 Personliga pronomen

Skriv rätt personligt pronomen. Se exempel.

- 1 – Är du hemma ikväll? – Ja, jag är hemma hela kvällen.
- 2 – Jag har glömt plånboken hemma. Kan du låna _____ 30 kronor? – Javisst.
- 3 – Vad heter Jans fru? – _____ heter Kajsa.
- 4 – Bor dina syskon i Sverige? – Nej, _____ bor kvar i mitt hemland.
- 5 – Jag är allergisk mot den här parfymen. Vill du ha _____? – Nej tack.

- 6 – Var ligger ditt hemland? – _____ ligger i Asien.
- 7 – Vi har ett rum ledigt, så du kan få bo hos _____ om du vill.
– Tack, men jag har redan skaffat en ny bostad.
- 8 – Valter och jag vill gärna bjuda dig och Agneta på middag. Kan _____ komma hem till _____ på fredag?
– Ja tack, gärna. Det ska bli trevligt att komma hem till _____.
- 9 – Vad heter Marias man? – _____ heter Jakob.
- 10 – Vilken färg är det på väggarna i ert klassrum? – _____ är vita.

- 11 Britta fyller år på tisdag, så jag ska köpa en present till _____ idag.
- 12 – Var ligger din bok? – _____ ligger på bordet.
- 13 – Anna, var är du? Jag kan inte se _____. – Här är _____!
- 14 Per har en alldeles ny cykel. _____ köpte _____ i förrgår.
- 15 – Vad heter Evas son? – _____ heter Andreas.

- 16 – Vad gör du och dina kamrater i skolan? – _____ studerar svenska.
- 17 Jag har ett brev i handväskan. Jag får inte glömma att posta _____.
- 18 – Tack för att du ringde! Det var kul att prata med _____. – Tack själv! Hej då!
- 19 – Vad säger du om du vill veta om jag och de andra förstår? – Förstår _____?
- 20 Min bror bor i en annan stad. Jag brukar ringa till _____ en gång i veckan.

- 21 – Vilken färg är det på huset som du bor i? – _____ är rött.
- 22 – Vad heter Majas flickor? – _____ heter Sara och Amanda.
- 23 Vi har ännu inte fått veta något om företagets ekonomiska situation, men vår chef kommer troligen att informera _____ om den på personalmötet i morgon.
- 24 – Varför har du inte med dig ditt lexikon idag? – _____ är så tungt.
- 25 – Jag har hört att ni ska flytta. Jag kan hjälpa _____ om ni vill.
– Tack. Det var snällt, men det behövs inte.
- 26 – Var har du din bok? – Jag har glömt _____ hemma.
- 27 – Vad har du gett för dina örhängen? – _____ kostade 375 kronor.
- 28 – Var är min väska? – _____ står ju där på golvet.
- 29 – Har du pratat med Karin och Inga idag? – Nej. Jag har inte sett _____.
- 30 – Var är våra biljetter? – _____ ligger i min handväska.
- 31 – Kan du och dina föräldrar tala svenska? – Nej, det kan _____ inte.
- 32 – Vad säger du om du vill veta var jag och min man bor?
– Var bor _____?
- 33 – Vilken snygg tröja du har! Är _____ ny? – Ja, jag köpte _____ igår.
- 34 – Ska du och din kompis gå på bio ikväll? – Nej _____ ska stanna hemma.
- 35 Mia och Bo har tre hundar. För det mesta är det Bo som går ut med _____.
- 36 – Är den svenska grammatiken svår? – Nej, _____ är lätt.
- 37 – Var är mina glasögon? Jag kan inte hitta _____.
– _____ ligger på hyllan i badrummet.
- 38 – Har du sett Mikaelns nya hus?
– Nej, jag har inte sett _____, men jag antar att _____ är fint.
- 39 – Varför har du inte druckit ur ditt kaffe? – _____ var så starkt.
- 40 – Tycker ni att den här övningen har varit svår?
– _____.

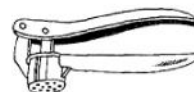
3 Personliga pronomen – det

- 1 Det kan syfta *tillbaka* på något som är känt.
Det ersätter då (syftar tillbaka på) ett *ett-ord*, *en sats* eller *en del av en sats*.

– När kommer tåget ?	– Det kommer klockan sju.
– Sverige är med i EU .	Många gillar inte det .
– När börjar vi ?	– Det vet jag inte.
– Kan du spela piano ?	– Ja, det kan jag.

- 2 Det kan syfta *framåt* på något som är okänt. Det kallas då *formellt subjekt (fs)*. *Det egentliga subjektet (es)* står längre fram i satsen.

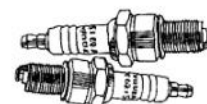
- A
– Vem är det?	– Det är Adam.
– Vilka är det?	– Det är Adam och Eva.
– Vad är det?	– Det är en vitlökspress.

– Vad är det?	– Det är ett stämjärn.

– Vad är det?	– Det är två tändstift.

- B
Det är roligt att dansa .	= Att dansa är roligt.
fs v es	es v

Det var bra att du kom .	= Att du kom var bra.
fs v es	es v

- C Det står tillsammans med vissa verb + obestämd form av ett substantiv eller ett obestämt pronomen:

sitta	Det sitter två flickor i soffan.	Två flickor sitter i soffan.
ligga	Det ligger en man på gatan.	En man ligger på gatan.
stå	Det står ett paket i hallen.	Ett paket står i hallen.
hänga	Det hänger en lampa i taket.	En lampa hänger i taket.
komma	Det kommer en buss klockan två.	En buss kommer klockan två.
gå	Det går en man på taket.	En man går på taket.
vara	Det är någon i källaren.	Någon är i källaren.
bo	Det bor en ny familj över oss.	En ny familj bor över oss.
finnas	Det finns ett apotek vid torget.	Ett apotek finns vid torget.
fattas	Det fattas två elever idag.	Två elever fattas idag.
behövas	Det behövs mycket regn.	Mycket regn behövs.
hända	Det har hänt något i centrum.	Något har hänt i centrum.
börja	Det börjar en ny kurs idag.	En ny kurs börjar idag.
sluta	Det slutade en kurs igår.	En kurs slutade igår.
m.fl.		

- 3 Några väderleksuttryck har alltid *det* som subjekt eftersom de inte har något naturligt subjekt:

Det regnar. Det blåser. Det snöar. Det stormar. Det åskar. Det blixtrar.
Det är kallt. Det är varmt. Det är sommar. etc.

Några verb har ofta *det* som subjekt (man vet då inte vem/vad som gör något) men kan också ha ett annat subjekt.

Det ringer på dörren.
Jämför: Eva ringer på dörren.

Det lyser i garaget.
Jämför: En lampa lyser i garaget.

Det knackar på dörren.
Jämför: Pelle knackar på dörren.

Det brinner fortfarande i den öppna spisen.
Jämför: Veden brinner fortfarande i den öppna spisen.

Det luktar i källaren.
Jämför: Soporna luktar i källaren

Det ekar i den tomma salen.
Jämför: Rösterna ekar i den tomma salen.

Även:

Det svider i såret. Det gör ont i foten. Det blöder i såret. Det värker i huvudet. Det kliar i håret.

- 4 Om man vill betona en satsdel använder man *emfatisk omskrivning*.
(Se även s. 242!)

Det är ... som + presensformer

Det är Eva som sköter växeln.	= Eva sköter växeln.
Det är Per som har ringt.	= Per har ringt.
Det är Olle som ska diska.	= Olle ska diska.

Det var ... som + preteritumformer

Det var Eva som skötte växeln.	= Eva skötte växeln.
Det var Per som hade ringt.	= Per hade ringt.
Det var Olle som skulle diska.	= Olle skulle diska.

- 5 I vissa uttryck:

Det syns att du är sjuk	= Man ser att ...
Det hörs att du är förkyld.	= Man hör att ...
Det känns att ...	= Man känner att ...
Det märks att ...	= Man märker att ...
Det sägs att ...	= Man säger att ...
Det påstås att ...	= Man påstår att ...
etc.	

4 Personliga pronomen – den, det, de, dem

Välj rätt personligt pronomen. Se exempel.

- 1 Mias hund har fått valpar. De är jättesöta. Jag såg dem igår.
- 2 – Peps har gett ut en ny skiva. Har du hört _____? – Nej, _____ har jag inte.
- 3 – _____ finns många som missbrukar alkohol. Varför gör _____?
– _____ är svårt att svara på. _____ tror nog inte att alkohol är vanebildande.
- 4 Förr i tiden fanns _____ ofta vuxna hemma. _____ var säkert bra för barnen.
- 5 – Vad är det? – _____ är en resebroschyr. Du kan titta i _____ om du vill.
- 6 – Oj, vad _____ har åskat och blixtrat i natt! – Ja, vilket oväder!
- 7 _____ påstår att _____ är medelålders kvinnor som använder mest värktabletter.
- 8 – _____ sitter tre elever i sal 6. Vad gör _____ där?
– _____ vet jag inte, men _____ väntar nog på sin lärare.
- 9 Min dotter har börjat röka, och _____ gillar jag inte.
- 10 – Är _____ någon som har sett tidningen? – Nej, _____ har nog inte kommit än.
- 11 Sjuksköterskorna strejkade sju månader 1995 och 1996. I pengar fick _____ ungefär hälften av vad _____ hade begärt. Många stödde _____ under strejken, medan andra var arga för att _____ inte fick den vård _____ behövde.
- 12 – Vem var _____ som ville ha te? – _____ var jag.
- 13 – Tyst! _____ knackade på dörren. Vem kan _____ vara så här dags?
– _____ är nog grannen som vill komma in och prata.
- 14 – Har du träffat dina nya arbetskamrater än? – Ja, jag träffade _____ igår.
- 15 – Vilka är _____ som sitter där borta?
– _____ är Sofia och Emma. Vet du inte att _____ är hemma igen?
– Nej, _____ visste jag inte.
- 16 – _____ syns att våren har kommit. Titta på träden! _____ är alldeles gröna.
Och vårblommorna! Har du sett _____? Är _____ inte vackra? – Jo.
- 17 – _____ brinner! Ring efter brandkåren! – _____ har jag gjort. _____ är på väg.
- 18 – _____ börjar två nya TV-serier den här veckan. Ska du se _____?
– Nej, _____ tror jag inte. _____ verkar inte så bra.
- 19 – Tuggar du tuggummi nu igen? Spotta ut _____ så att vi kan öva uttal! – Hm!
- 20 – Vad du ser pigg ut! _____ märks att du har varit ledig några dagar.
– Ja, jag har verkligen kopplat av.
- 21 – _____ drar. Kan du inte stänga dörren?
– Jag stängde _____ ju nyss. Vem är _____ som har öppnat _____ igen?
- 22 – Vi får en ny lärare i morgon. – _____ visste jag inte. _____ ska bli roligt.

- 23 – _____ vore trevligt om vi kunde gå ut och äta med Inga och Peter en kväll.
– Ja, _____ behöver komma ut, och _____ var länge sen jag träffade _____.
- 24 – Många vill avveckla kärnkraften till år 2010. Vad tycker du om _____?
– _____ är väl okej om _____ inte skadar samhället för mycket.
- 25 _____ hörs på dialekten att Erik kommer från Stockholm.
- 26 – Du kan väl putsa fönstren? Jag har inte putsat _____ på länge. – Okej.
- 27 _____ ekar i vår lägenhet, för vi har inga möbler i _____ än.
- 28 – Det finns två kaféer vid torget. Har du varit på _____? – Ja, _____ är populära.
- 29 – _____ har hänt en liten olycka i sovrummet. Hunden har kissat på mattan.
– _____ var väl inte så farligt.
- 30 – Har du vattnat blommorna?
– Ja, _____ fick vatten igår. Jag vattnar _____ bara en gång i veckan.
- 31 – Oh, vilken vacker päls du har! Var har du köpt _____? – På rea i Tranås.
- 32 – _____ står någon i trappan. Vem är _____? – _____ är en kompis till mig.
- 33 _____ går ett tåg klockan tre. Jag hoppas att jag hinner med _____.
- 34 _____ vore bra om du kunde komma lite senare. Jag är upptagen just nu. – Jaha.
- 35 – Hur ofta ska du ta din medicin? – Jag ska ta _____ två gånger om dagen.
- 36 _____ har varit kallt i natt. _____ är is på bilrutorna, så jag måste skrapa _____.
- 37 – Har du sökt jobbet som elevassistent? – Ja, men _____ var redan tillsatt.
- 38 – Har du läst läxorna till i morgon? – Nej, men jag ska läsa _____ i kväll.
- 39 – Är _____ svårt att lära sig svenska? – Nej, _____ är _____ inte.
- 40 – Vad tycker du om den svenska grammatiken då? – _____ är inte så svår.
- 41 – Vilka snygga skor du har!
– Tack, _____ var roligt att höra. Jag har köpt _____ på Sko, men _____ var dyra.
- 42 – Tack för att du hjälpte mig! _____ var snällt av dig. – _____ var så lite så.
- 43 – Usch, vad _____ svider i ögonen! Jag undrar om jag är allergisk mot något.
– Ja, _____ ser verkligen irriterade ut. _____ är nog bäst att du går till doktorn.
- 44 _____ bor två ungdomar i våningen över mig. _____ stör mig ibland på nätterna, så jag måste säga till _____. Annars är _____ ganska trevliga.
- 45 Ulf klarade inte provet igår. _____ förvånar mig, för han hade ju läst mycket.
- 46 Morfar köpte en begagnad bil igår. _____ var ganska dyr, men _____ är nog en bra bil. Jag har provkört _____, och _____ gick jättebra.
- 47 _____ hänger två lampor i taket. _____ ser smutsiga ut, så jag ska tvätta _____.
- 48 _____ ligger många papper på mitt skrivbord. Jag måste plocka undan _____.
_____ är roligare att jobba när _____ är ordning och reda omkring en.
- 49 Ibland kan _____ hända att _____ haglar i maj.
- 50 Man använder _____ när _____ inte finns något naturligt subjekt.

5 Reflexiva pronomen

Reflexiva pronomen syftar tillbaka på subjektet i satsen.

	Personliga pronomen	Reflexiva pronomen
	<i>subjekt</i>	<i>objekt</i>
Jag tvättar mig.	jag	mig
Du tvättar dig.	du	dig
Kalle tvättar sig.	han	sig
Eva tvättar sig.	hon	sig
Katten tvättar sig.	den	sig
Barnet tvättar sig.	det	sig
Man måste tvätta sig.	man	sig
Vi tvättar oss.	vi	oss
Ni tvättar er.	ni	er
De tvättar sig.	de	sig

OBS! *man* är ett indefinit pronomen men fungerar som ett personligt pronomen. (Se s. 118 och 130.)

Vissa verb konstrueras ofta med ett reflexivt pronomen, t.ex.:

akta sig	inbilla sig	skriva in sig
anmäla sig	kamma sig	skynda sig
anpassa sig	klippa sig	skära sig
anstränga sig	klä av sig	skärpa sig
befinna sig	klä om sig	sköta sig
bekymra sig	klä på sig	slicka sig
bestämma sig	koncentrera sig	slå sig
bosätta sig	känna sig	slå sig ner
bry sig om	legitimera sig	spänna sig
böja sig	lägga sig	sträcka (på) sig
flytta sig	lära sig	säga upp sig
förbereda sig	måla sig	sätta sig
försörja sig	nöja sig	ta av sig
ge sig iväg	oroa sig	tvätta sig
gifta sig	presentera sig	uppföra sig
glädja sig	raka sig	utbilda sig
gömma sig	röra (på) sig	vila sig
ha på sig	skada sig	vänja sig
höra av sig	skilja sig	ångra sig

6 Reflexiva pronomen

akta sig	klä av sig	lägga sig	raka sig
anstränga sig	klä om sig	lära sig	skynda sig
bestämma sig	klä på sig	måla sig	sätta sig
gifta sig	koncentrera sig	oroa sig	tvätta sig
kamma sig	känna sig	presentera sig	vänja sig

Välj lämpligt verb och skriv rätt reflexivt pronomen. Se exempel.

- Jag brukar känna mig pigg på morgnarna.
- Adam är smutsig, men han vill inte _____.
- Man kan inte _____ på det man gör om man samtidigt tänker på andra saker.
- Kan jag få låna din kam? Jag måste _____. – Javisst.
- Varför är ni här i skolan? – Vi vill _____ svenska.
- Lisa är sex år. Hon kan _____ själv.
- Hur dags brukar ni _____ på kvällen?
– Vi brukar _____ vid elvatiden.
- Innan man duschar eller badar måste man _____.
- _____ för bilarna när du går över gatan! – Ja, ja.
- Pernilla och Torbjörn ska _____ i kyrkan nästa år.
- Ni kan _____ i soffan. Den är ganska bekväm. – Tack.
- De flesta föräldrar brukar _____ för sina barn.
- Jag vet inte vad jag ska köpa. Jag har så svårt att _____.
- Magister Nilsson talar så tyst att eleverna i hans klass verkligen måste _____ för att höra vad han säger.
- Klockan är mycket. Vi måste _____ för att inte komma för sent.
- Karin brukar stå länge i badrummet och _____ innan hon går på fest.
- Ni kan inte ha de kläderna på festen ikväll. Ni måste _____.
– Okej.
- Sven har en ny rakapparat. Han gillar att _____ med den.
- Har du _____ för våra nya grannar?
– Nej. Jag har inte träffat dem än.
- Krystyna och Waldemar har haft lätt att _____ vid de nya förhållandena i Sverige.

7 Reflexiva pronomen

Svara på frågorna/komplettera meningarna. Använd reflexiva verb i rätt form. Se exempel.

- 1 Vad gör man om man "tar seden dit man kommer"?

Man anpassar sig till en ny situation

- 2 – Vad har ni gjort inne hos chefen? – Jo, vi tänker faktiskt starta eget, så

_____ idag. Vi slutar om en månad.

- 3 – Du ser väldigt trött ut. Jag tycker att _____.

- 4 Vad bör man göra när man träffar nya människor som inte vet vad man heter?

_____.

- 5 Kalle och Stina ville inte att deras mamma skulle se dem? Vad gjorde de?

_____.

- 6 – Mamma, vi fryser. – Ja, men ni har ju stått stilla hela tiden.

_____.

- 7 – Vet ni nu vilken soffa ni ska köpa?

– Nej, vi _____.

- 8 Det ligger en hundralapp på gatan. Lisa ser den och tänker ta upp den. Vad måste hon göra?

_____.

- 9 – Hur _____?

– Sämre än igår, så jag måste nog gå till doktorn.

- 10 Uno och Ina har beslutat sig för att inte leva tillsammans längre. Vad ska de göra?

_____.

- 11 Vad bör man försöka göra om man inte har någon utbildning?

_____.

- 12 – Vad långhårig du är! _____.

– Ja, jag vet. Jag ska gå till frisören på tisdag.

- 13 Den lilla hunden fryser inte. Varför fryser den inte?

_____.

_____.

- 14 Magnus ringde till studieförbundet "Läralätt" och sa att han ville delta i den datakurs som skulle starta följande vecka. Vad gjorde Magnus?

_____.

- 15 – Ska du inte resa till Kina? Det hade du ju bestämt.

– Ja, det hade jag, men _____. Jag stannar hemma i stället.

- 16 Sture och Ingrid blev verkligen besvikna när deras dotter ringde och sa att hon och hennes barn inte kunde komma hem till dem i jul. Vad hade Sture och Ingrid gjort?

_____ att få träffa sin dotter och sina barnbarn.

- 17 – Vill du vara snäll och stänga av TV:n?

– Varför det?

– Jag har många läxor, och _____.

- 18 Ivan och Anna-Greta _____ andra människor. De tänker bara på sig själva. Inget annat intresserar dem.

- 19 – Har Mårten och Sara åkt än?

– Ja, _____ för en halvtimme sedan.

- 20 Anna har verkligen jobbat hårt för att klara av sina nya arbetsuppgifter. Vad har Anna gjort?

_____.

- 21 Bankkassörskan ville se Eriks legitimation. Vad måste Erik göra?

_____.

- 22 För att komma till skolan måste dina barn gå över en livligt trafikerad gata. Vad säger du kanske till dem?

_____.

- 23 – Varsågoda och slå er ner! – Tack, men var _____? Alla stolar är ju upptagna.

- 24 Ni behöver inte _____. Här är inte städad på länge, och dessutom är det kallt på golvet.

- 25 Det syns att katten är mätt och belåten. Hur kan man se det?

_____.

8 Possessiva pronomen

Possessiva pronomen använder man för att tala om *vem/vilka* eller *vad* som äger eller har något. De flesta possessiva pronomen böjs efter det ord som de står tillsammans med. Reflexiva possessiva pronomen står tillsammans med ett objekt eller ett adverbial och syftar tillbaka på satsens subjekt.

Possessiva pronomen

en-ord ett-ord plural

jag	min	mitt	mina
du	din	ditt	din
han	hans	hans	hans
hon	hennes	hennes	hennes
den	dess	dess	dess
det	dess	dess	dess
man	ens	ens	ens
vi	vår	vårt	våra
ni	er	ert	era
de	deras	deras	deras

Reflexiva possessiva pronomen

Obs! 3:e person har en speciell form.

en-ord ett-ord plural

jag	min	mitt	mina
du	din	ditt	dina
han	sin	sitt	sina
hon	sin	sitt	sina
den	sin	sitt	sina
det	sin	sitt	sina
man	sin	sitt	sina
vi	vår	vårt	våra
ni	er	ert	era
de	sin	sitt	sina

Kalle har en bil. Hans bil står i garaget på nätterna.
Eva lånar ofta hans bil.
Kalle har ett jobb på en fabrik. Hans jobb är snart ledigt.
Eva ska söka hans jobb.
Kalle har fina frimärken. Hans frimärken är värdefulla.
Eva tittar ofta på hans frimärken.

Ulla har en hund. Hennes hund heter Laban.
Grannarna passar ofta hennes hund.
Ulla arbetar på ett dagis. Hennes jobb är roligt.
Det finns många anställda på hennes arbetsplats.
Ulla har mycket kläder. Hennes kläder är snygga.
Jag lånar ofta hennes kläder.

Man har en viss handstil. Ens handstil är personlig.
Somliga kan kanske inte läsa ens handstil.
Man har ett visst personnummer. Ens personnummer är viktigt.

Många kan ta reda på ens personnummer.
Man har goda och dåliga sidor. Ens dåliga sidor kan vara ett hinder ibland. En del ser bara ens dåliga sidor.

Pia och Åke har en villa. Deras villa är till salu.
Många vill köpa deras villa.
Pia och Åke har ett akvarium. Deras akvarium är nytt.
Grannens barn gillar deras akvarium.
Pia och Åke har fyra barn. Deras barn går inte i skolan.
Farmor passar deras barn.

Kalle köpte sin bil 1995.

Kalle trivs inte med sitt jobb.

Kalle ska sälja sina frimärken.

Ulla fick sin hund i julklapp förra året.

Ulla trivs på sitt jobb.

Ulla köper sina kläder i Stockholm.

Man utvecklar sin handstil hela livet.

Man vill inte ge sitt personnummer till vem som helst.

Man bör försöka ändra sina dåliga sidor.

Pia och Åke har bott i sin villa i fem år.

Pia och Åke är intresserade av sitt akvarium.

Pia och Åke vill inte ha sina barn på dagis.

9 Possessiva pronomen

Komplettera meningarna. Se exempel.

- 1 Jag heter Helena i förnamn. Mitt efternamn är Olsson.
- 2 Per kan inte betala hyran. Hans _____.
- 3 Vi studerar svenska. Vår _____.
- 4 Lily kan inte röka mer i kväll. Hennes _____.
- 5 Ni kan inte köra till jobbet. Er _____.
- 6 Du måste vara på hållplatsen senast 8.15. Din _____.
- 7 Oves sista arbetsdag är fredagen den 25/6. Hans _____.
- 8 Du fyllde 20 år den 25 oktober 1995. Ditt _____.
- 9 Jag kan inte låsa ytterdörren. Min _____.
- 10 Vi ska åka från Malmö till Umeå 7.52. Vårt _____.
- 11 Ni måste tyvärr flytta. Ert _____.
- 12 Eva och Lisa har börjat första klass. Deras _____.
- 13 Jag bor ensam i Malmö. Mina _____.
- 14 Maria kommer från Portugal. Hennes _____.
- 15 Ni är välkomna hem till oss i kväll. Era _____.
- 16 Vi måste tyvärr byta lås. Våra _____.
- 17 Malin och Sofia är ensamma hemma. Deras _____.
- 18 Lena ska åka till London i morgon. Hennes _____.
- 19 Ni behöver inte städa. Er _____.
- 20 Tom och Kerstin vill byta bostad. Deras _____.
- 21 Jag måste gå till skolan. Min _____.
- 22 Lars måste tvätta. Hans _____.
- 23 Du ska genast ringa hem. Dina _____.
- 24 Jag kan inte sy färdigt blusen i kväll. Min _____.
- 25 Vi behöver inte skriva mer nu. Vår _____.

10 Possessiva pronomen

bil	fru	jacka	post	syster
blommor	företag	lägenhet	problem	telefon
byxor	glasögon	lärare	skrivbord	telefonnummer
böcker	hem	man	smörgåsar	vänner
döttrar	hund	pennor	son	ägg
efternamn	händer	personnummer		

Välj bland ovanstående substantiv och kombinera dem med korrekta possessiva pronomen. Se exempel.

- 1 Lisa och jag ska ha en fest, och alla våra vänner kommer på festen.
- 2 Per måste köpa nya kläder. _____ är trasiga, och _____
_____ är för liten.
- 3 Jag och min man har tre vuxna barn. _____ bor i Kalmar.
Han är gift och har barn. _____ är inte gifta. De bor i Sundsvall.
- 4 – Hur vill du ha _____ ? Vill du ha det hårdkokt eller löskokt?
– Löskokt, tack.
- 5 Evas båda syskon bor i Umeå. Hon ska resa dit, för _____ fyller
50 år.
- 6 – Vad vill ni ha på _____ ?
– Ost och skinka, tack.
- 7 Jag kan inte ringa, för _____ fungerar inte.
- 8 Tore och Sara bor i centrala Göteborg. _____ är jättefin.
- 9 – Varför skriver du inte?
– Jag har glömt _____ hemma.
- 10 Ulla är ensam hemma, för _____ har rest till Kina.
- 11 Krister måste åka buss till jobbet, för _____ är på verkstaden.
- 12 Ni kan ta fram _____, för vi ska läsa texten på sidan 10.

- 13 – Vill du vara snäll och bokstavera _____?
– Javisst.
- 14 – Kan ni ge mig _____? Jag har glömt det.
– Javisst. Det är 040 – ...
- 15 Elisabeth är mycket ordentlig. Det är alltid så fint och välstädat i _____
_____.
- 16 Den första skoldagen minns man för det mesta, och man brukar också komma ihåg
vad _____ första _____ hette.
- 17 – Hej, Erkki! Det var längesedan. Hur är det med dig, och hur mår _____
_____?
– Jo tack. Vi mår bra båda två.
- 18 Oskar driver en exportfirma sedan flera år tillbaka. _____
går mycket bra.
- 19 Det var kallt ute i morse, och lilla Ida hade glömt att ta på sig vantarna. _____
_____ var alldeles röda när hon kom in.
- 20 – Är det _____?
– Ja, vi köpte den förra veckan. Vi har ju alltid velat ha hund.
- 21 _____ är viktigt. Det får man inte glömma.
Man måste ju uppge det i olika situationer.
- 22 – _____ är verkligen klädsamma. Var har du köpt dem?
– Hos den nya optikern vid Stortorget.
- 23 När mina grannar var på semester vattnade jag _____ och
tog hand om _____.
- 24 Om man har bekymmer måste man själv ta itu med dem, för ingen annan kan lösa
_____.
- 25 Så mycket papper det ligger här! Jag måste faktiskt städa på _____
_____.

11 Reflexiva possessiva pronomen

Skriv rätt reflexiva possessiva pronomen. Se exempel.

- 1 Erik trivs på sin arbetsplats.
- 2 Emma tycker inte om _____ svärmor.
- 3 – Längtar du tillbaka till _____ hemland? – Ja, ibland.
- 4 Man måste göra _____ läxor om man vill ha bra betyg.
- 5 Albin och Pia tvättar _____ bil varje helg.
- 6 Lars och Kristina ska döpa _____ tvillingar på söndag.
- 7 Jag måste laga _____ cykel, för jag behöver den i morgon.
- 8 Liliana ska sälja _____ piano eftersom hon inte har plats för det.
- 9 Man måste uppge _____ personnummer i många olika situationer.
- 10 På hösten tappar träden _____ löv.
- 11 Bageriet på Mjölnergatan är känt för _____ goda bröd.
- 12 Många barn vill inte lyda _____ föräldrar.
- 13 Paul har tappat _____ pass, så han måste skaffa ett nytt.
- 14 Min fackförening bryr sig verkligen om _____ medlemmar.
- 15 – Har ni träffat _____ släktingar på sista tiden? – Nej, tyvärr.
- 16 Johan köper ofta blommor till _____ flickvän.
- 17 Man måste tänka på _____ framtid.
- 18 Jorge lyssnar på _____ favoritmusik när han vill koppla av.
- 19 Olle och jag har bara ett barn. Vi älskar verkligen _____ enda barn.
- 20 David pratar ofta med _____ bröder i telefon.
- 21 Gustav Adolfs torg har fått _____ namn efter en svensk kung.
- 22 Firma "Lås och Bom" bjuder _____ personal på fest två gånger om året.
- 23 Kyrkan i vår by är känd för _____ vackra torn. Det är 25 meter högt.
- 24 AB "Nål och tråd" har tvingats säga upp alla _____ anställda.
- 25 Sverige är berömt för _____ vackra natur.

12 Reflexiva possessiva pronomen

Använd lämpliga substantiv och komplettera meningarna. Se exempel.

- 1 Kalle tar sin rock och går utan att säga adjö.
- 2 Jag visar mitt _____ för polisen.
- 3 Paula hjälper sina _____ med läxorna nästan varje kväll.
- 4 Pia och Åke visar foton från sitt _____. De gifte sig för en månad sedan.
- 5 En väluppfostrad hund lyder alltid sin _____.
- 6 Ingrid's lilla barnbarn sitter på golvet och leker med sina _____.
- 7 Man måste betala sin _____ i tid. Annars kan man bli vräkt.
- 8 – Du måste laga din _____. Fickorna är sönder. – Ja, jag vet det.
- 9 Stina har glömt sitt _____, så hon måste köpa en biljett på bussen.
- 10 Vi hälsar ofta på våra _____.
- 11 Man måste själv ta ansvar för sitt _____.
- 12 Jörgen ser bra med sina _____. De är alldeles nya.
- 13 Vår tjocka katt ligger och sover i sin _____ hela dagarna.
- 14 Martin träffar sin _____ varje vecka.
- 15 Gunnar ska resa utomlands, men han kan inte hitta sitt _____.
- 16 Den största banken här i staden bjuder alltid sin _____ på julfest.
- 17 Doktor Malmqvist undersöker sina _____ mycket noga.
- 18 Man måste ta hänsyn till sina _____, speciellt om man bor i ett flerfamiljshus.
- 19 Skolbarnen träffar sina _____ varenda dag.
- 20 Herr Björk har gömt sina _____ under heltäckningsmattan.
- 21 – Har ni sålt ert _____? – Nej. Vi har inte fått någon annan bostad än.
- 22 Mia har inte träffat sina _____ på länge. Hon längtar efter dem.
- 23 Kommunen betalar lön till sina _____.
- 24 Stockholms slott är mycket uppskattat för sitt _____ vid Strömmen.
- 25 Vattentornet i vår stad är känt för sin _____. Där kan man äta en god måltid och samtidigt ha en underbar utsikt över hela staden.

13 Possessiva och reflexiva possessiva pronomen

adress	glasögon	läxor	pass	tankar
arbetsplats	glasögon	löften	personnummer	telefonnummer
chanser	grannar	mamma	resa	utbildning
chef	hemland	meddelande	semesterresa	utgifter
flickvän	klassrum	modersmål	släktingar	vittnesmål
framtid	klassrum	motorcykel	sommarstuga	väninna
födelsedag	legitimation	möte	språkkunskaper	ytterkläder
föräldrar	lärare	pappa	tacksamhet	ytterområden

Välj lämpligt substantiv och kombinera det med rätt pronomen. Se exempel.

- 1 Ingalill och Svante har berättat för mig om sin semesterresa till Bali. Dessutom har de visat mig en massa fotografier därifrån.
- 2 – Nu går jag ut, för jag har redan gjort _____. – Gå du!
- 3 Vår son Magnus och _____ kommer hem till oss i kväll. Det ska bli spännande, för vi har inte träffat henne förut.
- 4 Eleverna i klass 6c står utanför _____ och väntar på att _____ ska komma och låsa upp dörren.
- 5 Tomas och Elin bor fortfarande hemma hos _____. De har ännu inte flyttat hemifrån.
- 6 – Ann! Skriv _____ och _____ här på listan!
– Okej. Det ska jag göra.
- 7 Kurt och Ove är bröder. _____ heter Britt, och _____ heter Gunnar.
- 8 Man måste ringa till _____ när man är sjuk.
- 9 Hur ska jag kunna veta vad ni tänker på? Jag kan ju inte läsa _____.
- 10 På semestern ska vi åka till _____. Det är skönt att vara där.
- 11 Man bör hålla _____.
- 12 – Har ni träffat _____ nya _____ än?
– Nej, men hon ska komma och presentera sig på personalmötet på tisdag.
- 13 Jag måste förnya _____, för det går ut om en månad.
- 14 Man får alltid uppge _____ när man går till doktorn.
- 15 – Ni kan väl berätta lite om _____ Polen nästa vecka?
– Javisst, gärna. Ska vi berätta om landets geografi, historia eller ... ?

- 16 Expediterna vill alltid se _____ när man betalar med kontokort.
- 17 Nina hade glömt _____ hemma, så hon kunde inte läsa.
Hon fick låna Karins, men hon kunde inte se med _____.
- 18 – Hej! Nu är vi här! Du har väl fått _____? – Nej, men ...
- 19 På _____ fick jag många fina presenter.
- 20 Björn är ute och mekar med _____.
- 21 Om man bor i en storstad vet man ofta inte vad _____ heter.
- 22 Gamla fru Larsson berättar gärna om _____
med kungen, och hon är väldigt stolt över ett foto som togs vid det tillfället.
- 23 – Hur ofta träffar du _____ nuförtiden?
– Sällan. Det blir mest vid speciella tillfällen som bröllop, barndop och begravningar.
- 24 Eva och _____, som heter Lill, drömmer om att resa jorden runt.
De hoppas att de kan göra _____ nästa år.
- 25 Det är nog tur att man inte vet hur _____ kommer att bli.
- 26 Dan vittnade i en rättegång. _____ var mycket trovärdigt.
- 27 Vi måste faktiskt minska _____, för vi har fått mycket
sämre ekonomi i år jämfört med förra året.
- 28 Johan har sökt ett nytt, välbetalt jobb, men _____
att få det är nog ganska små. Han har inte tillräckliga meriter.
- 29 Vladimir talar flytande svenska, men han har inte glömt _____
ryska.
- 30 Mats har verkligen stor nytta av _____ eftersom han har
många utländska kontakter.
- 31 Det var trångt i vår hall när gästerna skulle ta av sig _____.
- 32 Eleverna i S2a upptäckte att det hade varit inbrott i _____.
TV:n var borta och bandspelaren och ...
- 33 För att visa _____ ska jag ge Katrin en stor bukett blommor.
Hon har hjälpt mig så mycket.
- 34 Tomas är nybliven civilingenjör. _____ tog nästan
fem år och var väldigt krävande.
- 35 Det är inte så lätt att få tag på en billig och bra bostad i centrala Malmö, men i
_____ finns det däremot ganska gott om fina, lediga lägen-
heter som inte är så dyra.

14 Indefinita pronomen

Indefinita pronomen betecknar något obestämt. Dessa pronomen kan användas om både människor och saker. Indefinita pronomen kan vara *förenade* eller *självständiga*.

Förenade (och självständiga om tidigare nämnd person eller sak)

en-ord ett-ord plural

någon	något	några
ingen	inget	inga
annan	annat	andra
all	allt	alla
		många – fler(a) – flest
		flera (= många)
		få – färre
varje	varje	–
var	vart	–
varenda	vartenda	–

Observera: I talspråk samt i ledig stil används **nån – nåt – nåra**

Observera: I bestämd form: **andra**

- Jag har inte **någon** hund. Har du **någon**? – Nej. Jag har **ingen** hund.
- Jag har inte **något** piano. Har du **något**? – Nej. Jag har **inget** piano.
- Jag har inte **några** pengar. Har du **några**? – Nej. Jag har **inga** pengar.

- Har du en **annan** penna? – Nej. Jag har ingen **annan**. Ta den **andra** pennan! Den här fungerar inte.
- Skriv på ett **annat** papper! – Jag har inget **annat**. Skriv på det **andra** papperet! Det här är för litet.
- Ta på dig ett par **andra** byxor! – Jag har inga **andra**. Ta på dig de **andra** byxorna! De här är ju smutsiga.

Jag tycker inte om **all** musik. Klockan fem var **allt** bröd slut i Limpans bageri. **Alla** katter är inte gråa.

Pias morfar spelar dragspel **varje/var/varenda dag**. Ove och Tove reser utomlands **varje/vart/vartenda** år.

Det finns **många** böcker i vår skola. Det finns **fler** böcker i bokhandeln än i skolan. Det finns **flest** böcker på biblioteket.

- Har Johanna några vänner? – Ja, **många**.
- Viktor går till affären **flera** (= många) gånger i veckan.

Det finns **få** blommor i parken på hösten. Det finns **färre** blommor i parken i oktober än i september.

Självständiga

personer

saker

någon, några	något = någonting
ingen, inga	inget = ingenting
annan, andra	annat
alla	allt = allting
många– fler(a) – flest	
flera (= många)	
få – färre	
man	

- Kan **någon** hjälpa mig ett tag? – Javisst.
- Äter du **något** på kvällen? – Nej, **ingenting**.
- Är det **ingen** som har ringt? – Jo, Leif.
- Det finns ingen **annan** än du, sa Olof till Mia.
- Är det något **annat** du vill säga? – Nej, jag har sagt **allt**.
- **Alla** har inte semester i juli.
- **Många** anser att skatterna i Sverige är för höga.
- Det var **få** som klarade det svåra matteprovet igår. **Flera** är tvungna att göra om det.
- Man** lär så länge **man** lever.

15 Indefinita pronomen – förenade

 någon - något - några Välj rätt form. Se exempel.

- 1 – Har du någon klocka? – Ja, det har jag.
- 2 – Vi har inte _____ husdjur. Har ni _____? – Ja, en katt.
- 3 – Har du _____ bröd hemma? – Nej, det är slut.
- 4 – Vi ska träffa _____ av våra gamla vänner i morgon. – Så trevligt!
- 5 – Har ni _____ frågor? – Nej. Vi förstår allt.
- 6 – Finns det _____ kaffe här? – Ja, du kan köpa kaffe och te i automaten.
- 7 – Har vi _____ bullar kvar? – Ja, det finns _____ i frysen.
- 8 – Har David _____ pengar? – Nej, det har han inte.
- 9 Alicia har inte _____ mat hemma, så hon måste gå och handla.
- 10 – Har du _____ släktingar i Sverige? – Ja, jag har två bröder.
- 11 Rickard tar med sig _____ smörgåsar till jobbet varje dag.
- 12 – Har du _____ svenska kompisar? – Ja, många. Har du _____?
– Ja, flera stycken.
- 13 Vi har bestämt oss för att inte köpa _____ hus. Det blir för dyrt.
- 14 – Har vi _____ läxa till i morgon? – Nej. Det är ju lördag i morgon.
- 15 Jag frös om händerna i morse, för jag hade inte _____ handskar på mig.
- 16 – Finns det _____ ledig plats här? – Ja. Du kan sätta dig där borta.
- 17 I eftermiddag måste jag uträtta _____ ärenden på stan.
- 18 Det är synd om Kalle, för han har inte _____ kompisar.
- 19 – Jag har inte _____ dator. Har du _____? – Ja, det har jag.
- 20 – Har du varit i Berlin _____ gång? – Nej, det har jag inte.
- 21 – Har du _____ intyg från ditt senaste jobb? – Ja, det har jag.
- 22 – Har Per fått _____ sommarjobb i år? – Nej, inte än. Jag tror inte att han
får _____ i år. Det är nog inte så lätt att få jobb i sommar.
- 23 Kent har inte _____ telefonsvarare. Han vill faktiskt inte ha _____.
- 24 – Har du _____ legitimation? – Ja, ett ID-kort.
- 25 – Jag har inte hört _____ nyheter idag. Har du hört _____? – Nej.

16 Indefinita pronomen – självständiga

någon, några något = någonting

Välj lämpligt pronomen. Se exempel.

- 1 – Köpte du något på rean? – Ja, ett par byxor.
- 2 – Kan _____ hjälpa mig med disken? – Ja, det kan jag göra.
- 3 – Har du hört _____ från dina föräldrar? – Nej, det var länge sen.
- 4 – Är det _____ som vill köra mig till sjukhuset? – Jag kan göra det.
- 5 – Har du berättat _____ för din mamma? – Nej, inte ännu.
- 6 – Kan _____ säga mig vad klockan är? – Hon är tio.
- 7 Jag undrar varför Reza inte kommer. Det måste ha hänt _____.
- 8 – Är det _____ som har en tia att låna mig? – Ja, varsågod.
- 9 – Ring så fort du kan om du får reda på _____ om olyckan! – Javisst.
- 10 _____ måste ha tagit mina nycklar, för jag kan inte hitta dem.
- 11 Gun ska kanske gifta sig, men hon har inte nämnt _____ om det till mig.
- 12 – Vill du ha _____ att äta innan du åker? – Ja tack, gärna en smörgås.
- 13 – Har du talat med _____ idag? – Ja, med Karin.
- 14 – Har du _____ att tillägga? – Nej, jag har sagt allt.
- 15 – Det är _____ som har skickat blommor till dig. Vem kan det vara?
– Ja, gissa det om du kan!
- 16 – Om man gör _____ glad blir man själv glad. – Ja, det har du rätt i.
- 17 – Känner du _____? – Nej, jag är helt bedövad.
- 18 – Jag har _____ som jag skulle vilja tala med dig om. – Jaså.
- 19 – _____ har sagt att du har ett nytt jobb på gång. – Ja, det är sant.
- 20 – Har ni _____ emot att vi slutar här? – Nej, inte alls.

17 Indefinita pronomen – förenade

ingen – inget – inga

Skriv ett lämpligt substantiv eller pronomen. Se exempel.

- 1 Jag köpte inga skor igår, för det fanns inga som passade mig.
- 2 Bertil har inget _____, så han måste gå till arbetsförmedlingen.
- 3 Pia köper inga _____, utan hon går till biblioteket och lånar i stället.
- 4 Bengt har inget _____. Hans bror är också skallig.
- 5 – Varför kan du inte följa med till Moskva? – Jag har inget _____.
- 6 Det finns inget _____ nu, så vi får vänta med att duscha.
- 7 – Kan jag få låna en nagelfil av dig? – Jag har tyvärr _____ med mig.
- 8 Margareta bakar inga _____, för hon är gift med en bagare.
- 9 Jag behöver ingen ny _____. Min gamla duger ett tag till.
- 10 – Varför läser du inga _____? – Jag tittar på TV i stället.
- 11 Jonas har ingen _____, men han har två systrar.
- 12 Erik har ingen _____ utan bara en plastkasse att ha sina böcker i.
- 13 Vi såg nästan inga _____ när vi gick hem i natt.
- 14 Bosse är mycket blyg för flickor, så han har ingen _____.
- 15 Vi har nästan inga _____, för vi har precis flyttat in i vår nya bostad.
- 16 Det finns ingen _____ i vårt gamla hus, så vi måste ta trappan.
- 17 – Har Sonja verkligen inga _____? – Nej. Hon är alltid ensam.
- 18 Jag har bestämt mig för att sluta röka, så jag har inga _____ med mig.
- 19 Ingen _____ hör vad Olle säger. Han talar både tyst och otydligt.
- 20 Rolf får inte köra bil, för han har inget _____.
- 21 – Har du många läxor till tisdag? – Nej, jag har _____ alls. Jag är ju ledig då.
- 22 Det går ingen _____ till stationen så här tidigt. Du får ta en taxi.
- 23 – Ursäkta, var ligger apoteket? – Det finns tyvärr _____ här i byn.
- 24 Lilla Martina har inga _____ ännu, så hon kan inte tugga.
- 25 Det var väl inga _____ att göra den här övningen, eller hur?

18 Indefinita pronomen – självständiga

ingen, inga inget = ingenting

Välj lämpligt pronomen. Se exempel.

- 1 – Säg inget till Karin om det här! – Nej då.
- 2 – _____ får öppna julklapparna förrän vi har ätit, sa morfar.
– Men snälla morfar ...
- 3 Gamla fru Lind hör nästan _____ utan hörapparat.
- 4 – Det är _____ som förstår mig. – Jo, jag förstår dig.
- 5 Tor kände _____ på festen hos Patrik, men han hade roligt i alla fall.
- 6 Rune har provat allt mot sin ischias, men _____ hjälper.
- 7 Det var _____ som visste att Johan skulle förlova sig i lördags.
- 8 Håkan sa _____ på mötet igår vilket förvånade alla.
- 9 – Alla har kommit. Det är _____ som saknas, så vi kan börja äta, sa Per.
- 10 Susanne har _____ emot att byta jobb. Hon vill gärna pröva nya saker.
- 11 – Varför har _____ berättat sanningen för mig tidigare? – Ja, säg det!
- 12 Det är _____ som tyder på att det ska bli dåligt väder till midsommar.
- 13 – Varför dricker du _____? – Jag är inte törstig.
- 14 Döm _____ förrän du har tagit reda på alla fakta!
- 15 – Vad har du gjort idag? – _____.
- 16 Det var _____ som vågade vittna mot Kent Olsson under rättegången igår.
- 17 _____ kan besegra Ulf i schack. Han är jätteduktig.
- 18 – Varför har du _____ på fötterna? Det är ju kallt på golvet.
– Jag hittar inte mina tofflor.
- 19 Det är _____ som hör vad vår lärare säger, för hon pratar så tyst.
- 20 Det finns _____ som är så roligt som grammatik. Eller hur?

19 Indefinita pronomen

ingen	→	inte någon
inget	→	inte något
ingenting	→	inte någonting
inga	→	inte några

Man använder *inte* + *någon*, *något*, *några* i stället för *ingen*, *inget*, *inga* när dessa pronomen står som

- objekt i alla huvudsatser med två eller flera verb
- objekt i alla bisatser

Orsaken är att negationen måste komma på rätt plats.

Ändra meningarna. Se exempel.

Huvudsatser med två verb

- 1 Liliana har ingen video.

(vill inte) Hon vill inte ha någon video.

- 2 Kent har inga läxor.

(brukar inte) _____.

- 3 Lars köper ingen mat.

(behöver inte) _____.

- 4 Lennart, 15 år, köper inga cigaretter på City-Livs.

(får inte) _____.

- 5 Tomas är förtidspensionerad. Han söker inget jobb.

(kan inte) _____.

- 6 Mohammed och Hamid har inga lån.

(vill inte) _____.

- 7 Petra har ingen semester i sommar.

(ska inte) _____.

- 8 Björn och Bibbi har inga barn.

(vill inte) _____.

Bisatser

- 9 Det fanns inga sittplatser kvar.
Många var tvungna att stå eftersom det inte fanns några
sittplatser kvar.
- 10 Ulla har ingen lägenhet.
Ulla bor hos en kompis eftersom _____.
- 11 Det finns inget bröd hemma.
Mamma måste baka eftersom _____.
- 12 Mormor har ingen diskmaskin.
Mormor diskar för hand eftersom _____.
- 13 Det går inga bussar.
Krystyna kör bil till jobbet eftersom _____.
- 14 Lars har ingen rakapparat.
Lars rakar sig med rakhyvel eftersom _____.
- 15 Det finns inga gatlyktor.
Det är mörkt på vägen hem eftersom _____.
- 16 Det finns ingen värme för tillfället.
Det är kallt i vårt hus eftersom _____.
- 17 Oskar har inga kompisar.
Oskar får leka ensam eftersom _____.
- 18 Karin hade ingen erfarenhet som säljare.
Karin fick inte jobbet som hon hade sökt eftersom _____.
- 19 Martin har ingen väckarklocka.
Martin vaknar ofta för sent eftersom _____.
- 20 Sofia har inget pass.
Sofia kan inte åka till Sydamerika eftersom _____.

20 Indefinita pronomen – förenade

annan – annat – andra

Använd rätt pronomen och kombinera det med ett lämpligt substantiv. Se exempel.

- 1 Jag vill ha en annan soffa, för den jag har är inte bekväm.
- 2 Östen tänker flytta till ett _____, för han trivs inte i Sverige.
- 3 – Har du inga _____ att ta på dig?
– Jovisst, men de här är så sköna.
- 4 – Kan du inte ta den _____? Den där passar inte till skjortan.
– Jo, det kan jag väl.
- 5 Åsa skulle vilja ha ett _____, för hon har så obekväma arbetstider.
- 6 – Jag kan tyvärr inte komma till dig idag. Det får bli en _____. – Ja.
- 7 – Kan jag få det _____ som står där borta. Det här kan man inte dricka ur. – Javisst.
- 8 – Har du bott på någon _____ här i Sverige?
– Nej, det har jag inte.
- 9 Maria är inte i skolan idag, men alla de _____ är närvarande.
- 10 – Kan du något _____ än ditt modersmål?
– Nej, det kan jag inte.
- 11 – Känner du några _____ än dina grannar här i staden?
– Nej.
- 12 – Är du bara intresserad av hästar? – Ja. Jag har inga _____.
- 13 Vi ska flytta till ett _____, för vi trivs inte här.
- 14 – Den här restaurangen verkar inget vidare. Kan vi inte gå till den _____ där borta i stället. – Jovisst.
- 15 – Den där kaffekoppen är visst sprucken. Du ska få en _____. – Tack.
- 16 – Jag gillar inte det här brödet. Har vi inget _____? – Nej, det har vi inte.
- 17 Du får inte gå med de där smutsiga skorna inomhus. Ta på dig ett par _____!
- 18 – Ska du verkligen ha på dig de där kläderna på festen?
– Ja, det ska jag. Jag har faktiskt inga _____.
- 19 Vårt soffbord är för lågt. Vi måste köpa ett _____.
- 20 – Kan vi inte gå på bio i kväll? Eller har du något _____?
– Nej, det låter bra.

21 Indefinita pronomen – självständiga

andra annat

Välj rätt pronomen. Se exempel.

- 1 – Nu har vi diskuterat kärnkraften hela kvällen. Kan vi inte tala om något annat ?
– Jo, det tycker jag.
- 2 Somliga vill resa utomlands på semestern. _____ vill helst stanna i Sverige.
- 3 – Igår berättade Lars att han skulle säga upp sig. Han trivs visst inte på jobbet.
– Jaså. Berättade han inget _____? Har han något nytt jobb på gång?
– Det sa han inget om.
- 4 – Jag vill inte ha fisk till middag idag. Det fick vi till lunch i skolan. Kan jag inte få
något _____, mamma?
– Jo, du kan få rester från igår om du vill.
- 5 En del vill ha monarki. _____ vill ha republik.
- 6 Jag tror att jag ska byta yrke. Det vore kul att syssla med något _____.
- 7 – Vill du ha vin till maten?
– Nej tack. Jag dricker gärna något _____, öl eller vatten till exempel.
- 8 Vi har ännu inte bestämt vart vi ska åka på skolresan. Några vill åka till Köpenhamn.
_____ vill åka till Göteborg.
- 9 Nu har jag suttit här och lyssnat på dig i en timme. Har du något _____ att
tillägga så gör det nu. I morgon är det för sent.
- 10 – Lisa, fanns det inget _____ än räkningar med posten idag?
– Nej, resten var faktiskt bara reklam.
- 11 – Nu är jag klar med städningen. Är det något _____ som jag kan hjälpa
dig med?
– Ja, du kan stryka om du vill.
- 12 Den här boken handlar om djur, natur och mycket _____.
- 13 Nuförtiden jäktar alla. _____ var det förr i tiden. Då tog man det
mycket lugnare.
- 14 Pelle är duktig. Han kan klara både det ena och det _____.
- 15 Vissa tycker att grammatik är roligt. _____ tycker tvärtom.

22 Indefinita pronomen – förenade

all ... allt ... alla ...

Skriv ett lämpligt substantiv. Se exempel.

- 1 Allt socker är slut, så jag kan inte baka någon sockerkaka.
- 2 Alla _____ under 16 år får barnbidrag.
- 3 Nu är jag trött på allt _____. Det har ju regnat i två veckor.
- 4 Mina gäster åt upp all _____.
- 5 Allt _____ blir brunt när det är torra somrar.
- 6 Nu har jag gjort alla _____. Engelskan var svårast.
- 7 Familjen Jansson tar inte ut all _____ under sommaren, utan de brukar spara en vecka till vintern.
- 8 Allt _____ är slut, så vi måste köpa nytt.
- 9 Det var översvämning i källaren igår. Allt _____ rann ut på golvet.
- 10 Det finns inte tvättmaskin i alla _____.
- 11 Äntligen är all _____ borta. Snart kommer de första vårblommorna.
- 12 Alla _____ på året är inte lika långa.
- 13 All _____ är förbjuden utanför Elins daghem.
- 14 Joakim kunde inte komma in i vårt hus, för alla _____ var låsta.
- 15 Krister har hängt all _____ i torkskåpet.
- 16 Alla _____ har slagit ut. Det är så vackert i naturen nu.
- 17 Katarina ägnar all _____ åt sina barn.
- 18 Allt _____ är ute. Man har slutat leta efter den försvunna pojken.
- 19 Nu har vi snart skrivit alla _____. Bara ett återstår.
- 20 Man hinner inte läsa all _____ som kommer med posten.

23 Indefinita pronomen – självständiga

alla allt = allting

Välj rätt pronomen. Se exempel.

- 1 I Sverige läser alla engelska i skolan.
- 2 Man ska nog inte berätta _____ för _____.
- 3 _____ har inte råd att åka bort på semestern.
- 4 – Jag har inte sagt _____ än. Vänta bara! – Oj då!
- 5 En matallergiker kan inte äta _____.
- 6 _____ har tyvärr inte fått lära sig att simma.
- 7 Man ska inte tro på _____ man hör. Folk pratar så mycket.
- 8 – _____ klarade provet bra förra veckan. – Så roligt!
- 9 När brudparet kom in i kyrkan reste sig _____.
- 10 – När du har diskat _____ kan du börja städa. – Inte det också!
- 11 – Jag vet inte om _____ har kommit, men vi börjar nu, sa Anders.
- 12 _____ föds lika men får inte samma möjligheter senare i livet.
- 13 Man vet aldrig vad som kommer att ske i framtiden. _____ kan hända.
- 14 _____ som tjänar pengar måste deklarerera.
- 15 Ellinor är bortskämd. Hon får nästan _____ hon pekar på.
- 16 – Du behöver inte berätta mer. Jag vet redan _____. – Jaså?
- 17 – Ät upp _____ du har på tallriken. Vi får ju ingen mat förrän om flera timmar. – Får vi inte?
- 18 – Tänk på att _____ inte dricker alkohol!
– Ja, jag ska köpa lite alkoholfritt vin också.
- 19 – Jag förstår inte _____ vad du säger. Kan du förklara vad du menar?
– Ja, jag ska försöka.
- 20 Nu kan du snart _____ om dessa pronomen.

24 Indefinita pronomen – förenade

många – fler – flest få – färre

Välj pronomen som passar. Se exempel.

- 1 – Har du varit i Stockholm någon gång? – Javisst, många gånger.
- 2 "Fem myror är _____ än fyra elefanter" är titeln på ett känt barnprogram.
- 3 Det är _____ dagar i februari än i någon annan månad på året.
- 4 – Jag har bara några _____ tändstickor kvar. Jag har faktiskt bara tre.
– Du kan få några av mig.
- 5 Det parti som får _____ röster i ett val får i uppdrag att bilda regering.
- 6 Folkmängden ökar. Det blir _____ och _____ människor på jorden.
- 7 Det var bara _____ personer i kyrkan i söndags. Det var endast ett tiotal.
- 8 Igår var det inte så många elever i vår klass, men idag är det _____ eftersom ytterligare tre har blivit sjuka.
- 9 – Vem har _____ syskon i klassen?
– Ola. Han har sju bröder och en syster.
- 10 Lena har varit i Spanien _____ gånger, för hennes dotter bor där.
- 11 Det händer ganska _____ olyckor i hemmen på grund av att barn får i sig farlig medicin.
- 12 Stig är inte alls intresserad av att läsa. Han har bara läst några _____ böcker i hela sitt liv.
- 13 Björn röker 10 cigaretter per dag, men Bosse röker 40 om dagen. Bosse röker alltså _____ cigaretter än Björn.
- 14 Det är _____ kvinnor än män som jobbar inom vården.
- 15 – Vet du vilken plats i Sverige som har _____ soltimmar?
– Nej, jag är inte säker på det. Det är kanske någonstans på Öland.

25 Indefinita pronomen – man

subjekt	objekt	reflexivt pronomen	possessivt pronomen	reflexiva possessiva pronomen
man	en	sig	ens	sin – sitt – sina

(Jämför med personliga pronomen.)

Man måste stanna om polisen stoppar **en**.

Om polisen frågar efter **ens** körkort måste **man** visa det.

Man är skyldig att ha med **sig sitt** körkort när **man** är ute och kör bil.

Skriv rätt pronomen. Se exempel.

- Man blir ledsen om man märker att folk ljugar för en.
- Vad ska _____ göra när _____ pengar har tagit slut?
– Ja, det är den stora frågan det.
- Det är viktigt att ha goda vänner som _____ kan ha förtroende för.
Det är bra om _____ kompisar finns i närheten när _____ behöver dem, men _____ bör inte utnyttja _____ vänner, för då kan de tröttna på _____.
Dessutom bör _____ hålla _____ löften. Annars litar _____ kamrater inte på _____.
- Det är kanske tur att _____ inte vet vad som kommer att hända _____ i framtiden. Om det nu är så att _____ trots allt vill veta hur _____ framtid kommer att bli kan _____ gå till en spåkvinna.
- När _____ har lärt _____ språket i _____ nya hemland är det lättare för _____ att klara _____ där. Det går ofta snabbare att lära sig något nytt om _____ är intresserad och motiverad.
Det är bra att veta vad _____ lärare och klasskamrater heter och vilket telefonnummer de har om _____ behöver ta kontakt med dem.
Det är sant att _____ lär så länge _____ lever.
- _____ måste själv anstränga _____ för att lösa _____ problem.
_____ måste ta ansvar för _____ egna handlingar.

- 7 – Vad gör _____ om _____ plötsligt upptäcker att _____ plånbok är borta? – Om _____ inte hittar den får _____ göra en stöldanmälan.
- 8 Om _____ har blivit av med _____ nycklar får _____ ringa efter en låssmed. Han kräver att _____ visar _____ legitimation innan han öppnar dörren åt _____.
- 9 _____ måste visa vad _____ har i _____ bagage om _____ blir stoppad i tullen.
- 10 _____ har ansvar för _____ barn tills de är vuxna och kan klara sig utan _____ hjälp.
- 11 Om _____ inte uttrycker _____ klart och korrekt kan det vara svårt för andra att förstå vad _____ menar.
- 12 _____ bör inte vara så envis att _____ inte kan ändra _____ om _____ har fel.
- 13 _____ måste vara ärlig mot _____ medmänniskor. Annars kan de bli besvikna på _____.
- 14 Det kan vara svårt att veta vart _____ ska vända _____ när _____ är nyinflyttad i Sverige. Det finns så många olika myndigheter.
- 15 I en storstad vet _____ ofta inte vad _____ grannar heter.
- 16 _____ måste ringa till _____ arbetsplats när _____ är sjuk.
- 17 _____ måste uppge _____ namn, _____ personnummer och _____ adress i många olika situationer.
- 18 Vart tionde år måste _____ förnya _____ pass och _____ körkort.
- 19 Det sägs att _____ alltid kan lära _____ något av _____ misstag.
- 20 Efter en sådan här övning kan _____ kanske känna _____ helt förvirrad, eller möjligen lite klokare.

26 Interrogativa pronomen

Interrogativa pronomen inleder frågor.

Förenade (och självständiga om tidigare nämnd person eller sak)

<i>en-ord</i>	<i>ett-ord</i>	<i>plural</i>	
vilken	vilket	vilka	
vems	vems	vems	– genitiv
vad ... för	vad ... för	vad ... för	– Endast förenat. Kan ibland användas i stället för <i>vilken</i> – <i>vilket</i> – <i>vilka</i>

– Vilken person har betytt mest för dig?
– Min far.	– Vilken medicin tar du?
– Värktabletter.	= – Vad tar du för medicin?
– Vilket stadsråd har hand om budgeten?
– Finansministern.	– Vilket yrke har du?
– Jag är snickare.	= – Vad har du för yrke?
– Vilka flickor är det som röker i vår klass?
– Det är bara Pia och Åsa.	– Vilka skor ska jag ta på mig?
– Ta de svarta!	= – Vad ska jag ta på mig för skor?
– Vems bok är det här?
– Det är Evas.	– Vems häfte är detta?
– Det är Jovankas.	– Vems pennor är det här?
– Det är Pelles.

Självständiga

vad	– syftar på en eller flera saker/aktiviteter
vem, vilka	– används när man frågar om en person eller flera personer
vems	– genitiv

– Vad heter din syster? – Hon heter Elisabeth.	– Vad gör du på dagarna? – Jag läser svenska.	– Vad ska ni ha till middag? – Kyckling och ris.
– Vem tänker du på? – På min son.		
– Vilka är det som inte kan komma i morgon? – Marta och Jimmy.		
– Vems är den här boken? – Evas.	– Vems är det här häftet? – Jovankas.	– Vems är de här pennorna? – Pelles.

27 Interrogativa pronomen – förenade

Välj lämpliga substantiv. Se exempel.

- 1 – Vilket fotbollslag är bäst i Sverige, tycker du?
– Malmö FF.
- 2 – Vad har du för _____?
– Jag är civilingenjör.
- 3 – Vilket _____ går ditt pass ut?
– År 2004.
- 4 – Vilka _____ gränsar till Sverige?
– Danmark, Norge och Finland.
- 5 – Vilken _____ skriver du med?
– Vänster. Jag är vänsterhänt.
- 6 – Vems _____ är det här? De har legat här sedan igår.
– Oh! Det är ju mina. Jag behöver dem, för jag ska betala räkningar idag.
- 7 – Vad är det för _____ till Kalmar?
– 0480.
- 8 – Vilka _____ var roligast i skolan, tyckte du?
– Matematik och kemi.
- 9 – Vilken _____ lider fru Andersson av?
– Reumatism.
- 10 – Vilka _____ vill du ha?
– Dem med ost på.
- 11 – Vilket _____ ligger Karlstad i?
– Värmland.
- 12 – Vilken _____ beundrar du mest?
– Min farmor. Hon var fantastisk.
- 13 – Vilken _____ lyssnar du helst på?
– Flöjtmusik.
- 14 – Vilket _____ är det i din tröja?
– Bomull.
- 15 – Vad talar du för _____?
– Japanska, engelska och spanska.

28 Interrogativa pronomen – förenade och självständiga

Använd interrogativa pronomen i frågorna. Se exempel.

1 <u>Vad</u> heter du?	– Jan Kowalski.
2 _____ land kommer du från?	– Polen.
3 _____ år kom du till Sverige?	– 1982.
4 _____ länder har du bott i?	– Bara Polen och Sverige.
5 _____ har du _____ yrke?	– Jag är journalist.
6 _____ skriver du om?	– Mest kultur.
7 _____ gata bor du på?	– Sjövägen 18.
8 _____ har du _____ telefonnummer?	– Det är hemligt.
9 _____ bor du tillsammans med?	– Med min sambo.
10 _____ har du _____ bil?	– Jag har ingen bil.
11 _____ är den där bilen då?	– Det är min kusins.
12 _____ är det _____ årsmodell på den?	– Det är en nittiofemman.
13 _____ gör du på fritiden?	– Jag brukar träffa mina vänner.
14 _____ är dina bästa vänner?	– Marek och Göran.
15 _____ språk talar ni när ni träffas?	– Svenska. Göran kan ju inte polska.
16 _____ andra intressen har du?	– Jag läser mycket, och jag spelar schack.
17 _____ läser du?	– Mest skönlitteratur, men jag läser också tidningar på olika språk.
18 _____ språk kan du?	– Förutom polska och svenska kan jag ryska, tyska och engelska.
19 _____ saknar du mest från ditt hemland?	– Den polska gästfriheten, och så mina föräldrar förstås.
20 _____ är ditt bästa råd till en nyanländ invandrare i Sverige?	– Lär dig svenska så fort du kan!

29 Interrogativa pronomen

vad ... för

Använd *vad ... för* i stället för *vilken*, *vilket*, *vilka* i frågorna. Se exempel.

- 1 – Vilket postnummer har du? – 216 21
Vad har du för postnummer ?
- 2 – Vilka böcker läser du? – Mest skönlitteratur.
 _____ ?
- 3 – Vilken färg är det på din nya kappa? – Den är brun.
 _____ ?
- 4 – Vilka program är det på TV i kväll? – Det är mest serier.
 _____ ?
- 5 – Vilken adress har Polisen? – Jag vet inte.
 _____ ?
- 6 – Vilket väder ska det bli i morgon? – Det ska bli sol.
 _____ ?
- 7 – Vilka filmer har du sett i vår? – Inte en enda.
 _____ ?
- 8 – Vilka intressen har du? – Sport och dans.
 _____ ?
- 9 – Vilken storlek har du på skor? – 40.
 _____ ?
- 10 – Vilka planer har du för framtiden? – Jag ska bli veterinär.
 _____ ?

30 Interrogativa pronomen – utropssatser

Interrogativa pronomen används i utropssatser när man vill tala om vad man tycker om något. Om dessa pronomen står utan adjektiv kan de vara uttryck för ett positivt eller ett negativt omdöme beroende på betoningen. Observera ordföljden!

Vilken film! (positivt/negativt)
Vilket väder! (positivt/negativt)
Vilka elever! (positivt/negativt)

Vilken snygg jacka!
Vilket tråkigt program!
Vilka fina villor!

Vilken snäll mamma **du har**!
Vilket bra program **vi såg** igår!
Vilka kalla nätter **det har** varit!

Vad snäll du är !	eller	Vad du är snäll!
Vad dum han är !		Vad han är dum!
Vad mörkt det är !		Vad det är mörkt!
Vad fort tiden går !		Vad tiden går fort!
Vad trevliga de är !		Vad de är trevliga!

Ändra meningarna. Se exempel.

1 Mannen är konstig.	<u>Vilken konstig man</u> !
2 Avtalet var dåligt.	_____ !
3 Idéerna är tokiga.	_____ !
4 Kakan är kladdig.	_____ !
5 Vädret är härligt.	_____ !
6 Åke berättade en sorglig historia.	<u>Vilken sorglig historia Åke berättade</u> !
7 Du har bakat goda bullar.	_____ !
8 Ni har ett rymligt kök.	_____ !
9 Ni har en fantastisk utsikt.	_____ !
10 Olle har busiga ungar.	_____ !
11 Du har en bussig man.	_____ !
12 Jag spillde kaffe på chefens byxor.
Det var pinsamt.	<u>Vad pinsamt det var</u> !
13 Ni klarade provet. Ni är duktiga.	_____ !
14 Du har ju svårt att tala. Du är hes.	_____ !
15 Jag träffade Tom igår. Han är snygg.	_____ !
16 Jag var på disko igår. Det var roligt.	_____ !

31 Relativa pronomen (= bisatsinledare)

Relativa pronomen syftar tillbaka på närmast föregående *ord*, *uttryck* eller *sats* (= korrelat).
Relativa pronomen inleder alltid en bisats och kan vara subjekt, objekt eller adverbial i satsen.

1 som	– syftar tillbaka på substantiv och pronomen i singular och plural
2 vilken, vilket, vilka	– används i stället för <i>som</i> då bisatsen inleds av en preposition samt i formellt språk
3 vilket, något som	– syftar tillbaka på ett verb, en verbfras eller en hel sats
4 vars	– är genitiv och står tillsammans med sitt huvudord

- 1
- Kan du ge mig tidningen **som** ligger där borta?
Har du läst brevet **som** du fick igår?
- subjekt (s)
objekt (o)
- 2
- Där ligger gatan **på vilken** Erik bor.
Där ligger gatan **som** Erik bor **på**.
Nu ska man riva huset **i vilket** jag bodde som barn.
Nu ska man riva huset **som** jag bodde **i** som barn.
Jag ska köpa två pärmar **i vilka** jag kan sätta in alla lösa papper.
Jag ska köpa två pärmar **som** jag kan sätta in alla lösa papper **i**.
- adverbial (a)
a
a
- På presskonferensen ställde en journalist en fråga **vilken** tyvärr inte hann bli besvarad.
En ung man har gripits för mordet **vilket** ägde rum natten till igår.
Svenska språket har några pronomen **vilka** kan vara svåra att lära sig.
- s
s
s
- 3
- Jag brukar motionera **vilket** är nyttigt för kroppen.
Jag älskar katter **vilket** min man inte gör.
Folk stressar för mycket **vilket** inte är bra.
Lasse kan inte komma i morgon **vilket** är synd.
Sverige är med i EU **vilket** alla inte gillar.
- s
o
s
s
o
- 4
- En bil, **vars motor** är sönder, har stått övergiven på vår gata i flera veckor.
Jag vill bo i ett land **vars klimat** är varmt året om.
Emilia, **vars föräldrar** är skilda, bor hos sin mormor och morfar.
- s
s
s

32 Relativa pronomen

som (subjekt, objekt, adverbial)

Komplettera bisatserna med de meningar som står inom parentes. Se exempel.

- 1 Där kommer mannen som du tydligen är ganska intresserad av. (Du är tydligen ganska intresserad av honom.)
- 2 När går tåget som _____? (Du ska åka med det.)
- 3 Där är huset som _____. (Jag har alltid bott i det.)
- 4 Det här är Katja som _____. (Hon ska kanske börja på vårt företag.)
- 5 Jag har två arbetskamrater som _____. (Du har inte träffat dem.)
- 6 Där är två hundar som _____. (Ni måste nog akta er för dem.)
- 7 I kväll ska jag träffa Bosse som _____. (Du talar alltid så mycket om honom.)
- 8 Där är parken som _____. (Vi brukar ofta ta långa promenader i den.)
- 9 Här får du en tidning som _____. (Du kan kanske titta i den på tåget.)
- 10 Där kommer grannen som _____. (Hon är alltid så pigg och glad.)
- 11 Har du antecknat adressen till hotellet som _____? (Ni ska eventuellt bo på det.)
- 12 Var har du ställt tårtan som _____? (Vi ska äta den i kväll.)
- 13 Vem ska tolka åt Adnan som _____? (Han förstår inte svenska.)
- 14 Jag har hittat katten som _____. (Ni går tydligen omkring och letar efter den.)
- 15 Finns det någon som _____? (Han/Hon förstår fortfarande inte det här.)

33 Relativa pronomen

vilk/en, -et, -a vilket vars

Välj rätt pronomen. Se exempel.

- 1 På vinden i vårt hus finns det många förråd i vilka vi kan förvara olika saker.
- 2 Min son har börjat röka _____ jag inte gillar.
- 3 I kväll börjar ett TV-program för _____ Ola Ekström är programledare.
- 4 Maten har blivit billigare _____ är bra för hushållskassan.
- 5 – Har du talat med eleverna _____ lärare ska ha tjänstledigt? – Jadå.
- 6 Man kan hyra ett bankfack i _____ man kan lägga sina värdehandlingar.
- 7 Urban jobbar med ungdomar _____ föräldrar är alkoholister.
- 8 1947 infördes allmänt barnbidrag _____ har varit till stor hjälp för många barnfamiljer.
- 9 Leif fick ett telegram i _____ det stod att han skulle ringa hem.
- 10 En matberedare är en maskin i _____ man t.ex. kan blanda ihop en deg.
- 11 Herr Larsson försökte trösta en liten pojke _____ cykel hade blivit stulen.
- 12 Åke sa att han ville skilja sig _____ kom som en chock för hans fru.
- 13 Någon har stulit kuvertet i _____ herr Nilsson hade lagt sitt testamente.
- 14 Petra har en elev _____ hemförhållanden är svåra.
- 15 Nu har polisen stängt restaurang "Lyktan" _____ anställda är misstänkta för narkotikahandel.
- 16 Mia arbetar för mycket _____ hennes man inte tycker om.
- 17 Bo jobbar med ett projekt _____ mål är att hjälpa gatubarnen i Brasilien.
- 18 Elena kommer ofta för sent till skolan _____ är mycket irriterande.
- 19 Det är farligt att köra med bilar _____ däck är slitna.
- 20 Ahmed gillar att studera grammatik _____ kanske inte alla gör.

34 Relativa pronomen – inskjuten relativsats

jag lånade av dig
jag bland annat hade mitt körkort
blodtryck var mycket högt
~~spelar piano så vackert~~
jag ska bo under semestern
dansar i baletten
jag har anmält mig
lönsamhet är dålig
vi ska titta på
ska spela på Stadshotellet
vi handlar mat i
vann två miljoner på Lotto
föräldrar är missbrukare

står på hållplatsen
alibi var falskt
priser är låga
har börjat kursen i svenska
kontokort var spärrat
strejkar
vi betalar 10% ränta
ligger i vardagsrummet
spelar i finalen
jag arbetar på
jag är medlem
ena vinge var sönder

Komplettera meningarna med hjälp av ovanstående information. Se exempel.

- 1 Flickan, som _____ *spelar piano så vackert* _____,
har studerat musik i Paris i 4 år.
- 2 Mattorna, som _____,
är äkta.
- 3 Plånboken, i vilken _____,
har blivit stulen.
- 4 Livsmedelsaffären i centrum, vars _____,
har många kunder.
- 5 Boken, som _____,
var jättebra.
- 6 Lånet, på vilket _____,
ska vara amorterat om 5 år.
- 7 Apoteket, som _____,
ligger mitt i stan.
- 8 Eleverna, som _____,
kommer från olika länder.
- 9 Programmet, som _____,
handlar om djur.
- 10 Damen, vars _____,
fick inte ut några pengar i bankomaten.

- 11 Pojkarna, som _____,
vann semifinalerna utan problem igår.
- 12 Hotellet, på vilket _____,
ligger vid havet.
- 13 Affären, som _____,
stänger klockan sju.
- 14 Kurserna, till vilka _____,
är ganska dyra.
- 15 Barn, vars _____,
far ofta illa.
- 16 Mannen, som _____,
väntar på bussen.
- 17 Kvinnan, som _____,
ska åka jorden runt.
- 18 Den mörka tjejen, som _____,
har gått på Balettakademin i Göteborg.
- 19 Sjuksköterskorna, som _____,
vill ha högre lön.
- 20 Den gamle mannen, vars _____,
avled på intensivvårdsavdelningen under natten.
- 21 Föreningen, i vilken _____,
ska få nya stadgar.
- 22 Flygplanet, vars _____,
tvingades att nödlanda.
- 23 Orkestern, som _____,
består av sex musiker.
- 24 Den tilltalade, vars _____,
fick 3 års fängelse.
- 25 AB Svedberg, vars _____,
ska läggas ner.

35 Relativa pronomen

Skriv färdigt meningarna. Se exempel.

- 1 Har du någon bra bok som jag kan få låna under semestern _____?
- 2 Skolan, i vilken _____.
- 3 Räntorna ska sänkas vilket _____.
- 4 Vi talar ofta om Karin vars _____.
- 5 Tåget, som _____.
- 6 Man bör inte köra med bilar vars _____.
- 7 Paulina behöver ett kassaskåp i vilket _____.
- 8 Man får inte behålla alla pengar som _____.
- 9 Arbetslösheten bland ungdomar är hög vilket _____.
- 10 Igår ringde det en man vars _____.
- 11 De anställda på vårt kontor har köpt en present som _____.
- 12 Pelle har två lån på vilka _____.
- 13 Det är rökförbud i alla offentliga lokaler vilket _____.
- 14 På min födelsedag fick jag en parfym vars _____.
- 15 Erik har skrivit på ett hyreskontrakt i vilket _____.

ADJEKTIV

(och substantiv)

Adjektiv är ord som beskriver och ger information om substantiv och pronomen.
Adjektivet böjs efter det substantiv eller pronomen som det står tillsammans med.

	en-ord	ett-ord	plural	
Obestämd form:	fin	fint	fina	Den bestämda formen slutar på -a både i singular och plural.
Bestämd form:	fina	fina	fina	

Adjektivet står

- **predikativt** efter bl.a. följande verb:

vara	Ulf är snäll . Ulf och Per är snälla .
bli	Maria blev sjuk igår. Maria och Lena blev sjuka igår.
se ... ut	Den där tårtan ser god ut! Det där äpplet ser gott ut!
känna sig	Jag känner mig glad . Vi känner oss glada nu.
verka	Den boken verkar rolig ! Det programmet verkar roligt .
låta	Vad du låter hes ! Vad ni låter hesa !

I predikativ ställning står adjektivet alltid i obestämd form.

- **attributivt** = direkt framför ett substantiv

Det ord som står före adjektivet bestämmer vilken form adjektivet och substantivet ska ha.

A Obestämd form + obestämd form

en		ett		många etc.	
någon		något		några	
ingen		inget		inga	
annan	fin bil	annat	fint hus	andra	fina bilar, hus
varje (var)		varje (vart)		–	
varenda		vartenda		–	
vilken		vilket		vilka	
sådan		sådant		sådana	

B Bestämd form + bestämd form

den	fina bilen	det	fina huset	de	fina bilarna, husen
den här/där		det här/där		de här/där	

C Bestämd form + obestämd form

min	fina bil	mitt	fina hus	mina	fina bilar, hus
Evas		Evas		Evas	
denna		detta		dess	
samma		samma		samma	
nästa		nästa		–	
följande		följande		följande	

Observera: Ofta slutar adjektivets bestämda form i singular på **-e**. (Förr hade vi **-e** framför maskulina substantiv och **-a** framför feminina substantiv) Exempel: den unge mannen, den snälle pojken

1 Adjektiv med speciella former

en-ord ett-ord plural

enkel	enkelt	enkla
ilsken	ilsket	ilskna
säker	säkert	säkra
gammal	gammalt	gamla
blå	blått	blåa
våt	vått	våta
trött	trött	trötta
svart	svart	svarta
röd	rött	röda
mild	milt	milda
tom	tomt	tomma
allmän	allmänt	allmänna
sann	sant	sanna
liten	litet	små
lilla	lilla	små

Oböjliga adjektiv

bra bra bra

Presens particip = oböjliga

leende leende leende

Perfekt particip

grillad	grillat	grillade
stängd	stängt	stängda
rökt	rökt	rökta
klädd	klätt	klädda
tillåten	tillåtet	tillåtna

Fler exempel:

dubbel, simpel, usel, ädel

ledsen, öppen, mogen, vaken, naken, galen,
nyfiken, belåten, mulen

vacker, mager, nykter

grå, fri, ny, slö, rå, kry

blöt, söt, vit, fet, het, slät, tät, rät

flott, matt, platt, mätt, lätt, rätt

kort, tyst, stolt, halt, elegant, intressant

glad, god, bred, sned, vid, död, spröd

vild, hård, värd, ond, blond, rund

öm, dum, ljum, stum, grym, ensam, långsam

(Jämför: lam, lamt, lama; tam, tamt, tama)

(Jämför: sen, sent, sena; ren, rent, rena; len, lent, lena)

tunn, grann, noggrann

= obestämd form

= bestämd form

gratis, inrikes, utrikes, extra, äkta, stilla,
orange, beige, lila, rosa, kul, öde

spännande, kommande, nuvarande,
pågående etc.

intresserad, begagnad, möblerad
beställd, höjd, byggd, tänd, känd, berömd
gift, sänkt, stekt, kokt, låst, släckt
sydd, bredd
förbjuden, upptagen, välkommen

2 Adjektiv och substantiv – A och B (Se s. 143!)

Skriv rätt form av adjektiv och substantiv. Se exempel.

- 1 – Finns det något säkert ställe där jag kan gömma mina pengar?
– Ja, men göm dem inte i madrassen! (säker, ställe)
- 2 Det finns inga _____ nu, så jag måste stämpla ett tag.
(ledig, arbete)
- 3 – Vilket hus bor du i? – I det _____ där borta. (hög, hus)
- 4 Sara har ingen _____, så hon kan inte köpa några
_____. (hög, lön; dyr, julklapp)
- 5 Ellen har en _____, så hon har plats för många
_____. (rymlig, lägenhet; stor, gammal, möbel)
- 6 – Vad ska vi bjuda Bert och Kristin på på lördag?
– Du kan väl laga den där _____ som vi hade på Fars Dag.
(god, köttgryta)
- 7 Vilken _____! En sådan _____
_____ skulle jag behöva. (snygg, jacka; tjock, varm, jacka)
- 8 Om man vill ha ett _____ i något ämne måste man klara alla
_____. (bra, betyg; svår, prov)
- 9 – Det finns tyvärr inget _____, så ni får faktiskt hålla till godo
med _____. – Okej. (mjuk, bröd; hård, bröd)
- 10 – Kan jag få byta de här stövlarna?
– Javisst, Det går bra. Vill du prova ett par andra _____?
– Ja, gärna. (brun, stövel)
- 11 Nu är det rent och fint här hemma. Vartenda _____
är borta. (liten, dammkorn)
- 12 – Har du bestämt dig för vilka blommor du vill ha?
– Ja, jag tar de här _____. (röd, nejlika)
- 13 Jag hoppas att det snart dyker upp något annat _____
_____, för nu är vi nästan färdiga med det här. (intressant, projekt)
- 14 – Vilka _____ ni har! (dålig, betyg) – Usch ja!
- 15 Tänk att jag ska behöva vakna tidigt varenda _____! (ledig, dag)
- 16 – Ett sådant _____ det är idag! Vi kan väl åka ut till havet?
– Ja, gärna. (vacker, väder)
- 17 – Vad är det för _____ du vill ha? (svart, sko)
– Det är sådana _____ som Lena har? (svart, sko)

ADJEKTIV

- 18 Familjen Ask har två stora rum och ett litet. Det _____ är barnkammare. Ett av de _____ är vardagsrum och det andra är kombinerat arbetsrum och sovrum. (liten, rum; stor, rum)
- 19 Varje _____ får kämpa om stöd från väljarna. (ny, politisk, parti)
- 20 – Har ni någon _____ att rekommendera?
– Ja, den kokta laxen är mycket fin. (god, fiskrätt)
- 21 – Tack för lånet! Jag har läst den här boken nu. Har du någon annan _____ att låna mig? – Javisst. (intressant, bok)
- 22 – Jag skulle vilja ha ett _____ med dig den här veckan, sa chefen. (personlig, samtal)
- 23 – Det här _____ skulle passa bra i vårt sovrum.
– Ja, det är snyggt. (rutig, överkast)
- 24 – Tror du att vi någonsin kommer att få någon _____ i Sverige? – Nej, det tror jag inte. (full, sysselsättning)
- 25 På Perssons bilfirma finns det bilar i olika storlekar. De _____ är tuffa men ganska dyra. (liten, bil)
- 26 På Internet hittade jag ett _____ om min skola. (utförlig, reportage)
- 27 I Malmö finns det många _____. (vacker, park)
- 28 Vi har ännu inte fått några _____ angående uppsägningarna på vårt företag. (definitiv, besked)
- 29 Det är ett _____ mellan lärare och administration på vår skola. (god, samarbete)
- 30 På torget står två politiker. Den _____ talar om studiebidrag medan den äldre talar om pensioner. (ung, politiker)
- 31 Familjen Svensson har _____ för mat och hyra. (hög, kostnad)
- 32 Pontus har många _____ från sitt jobb som journalist. (positiv, erfarenhet)
- 33 Det finns många _____ i Småland. (liten, företag)
- 34 – Vad heter den _____ på vårdcentralen?
– Ylva Sonesson. (kvinnlig, läkare)
- 35 Nu gör du nog inga _____ på detta i fortsättningen. (dum, fel)

3 Adjektiv och substantiv – A, B och C (Se s. 143!)

Skriv rätt form av adjektiv och substantiv. Se exempel.

- 1 – Har du sett den bruna borsten?
– Ja, den ligger i ditt lilla toalettskåp. (brun, borste; liten, toalettskåp)
- 2 – Hur ska vi göra med våra _____?
– Vi kan väl spara alla kvitton och sedan dela på kostnaderna. (gemensam, utgift)
- 3 – Hur trivs ni i ert _____?
– Jättebra. Bättre än i det _____. (ny, hus; gammal, hus)
- 4 – Hur ska Peter bli av med sin _____?
– Genom att följa läkarens _____ att sluta röka.
(besvärlig, hosta; god, råd)
- 5 Lyssna nu! Följande _____ har kommit från rektorn:
"All undervisning är inställd på grund av strejk." (kort, meddelande)
- 6 – När ska vi äta all denna _____?
– Det är inga problem. Den kommer nog att gå åt under den
_____. (god, mat; lång, julhelg)
- 7 – Vem är det som ska köra oss till matchen i Göteborg i morgon?
– Det är min _____. (bussig, storsyster)
- 8 Malmö _____ är mycket vackert. (ny, bibliotek)
- 9 – Vad ska alla _____ göra?
– Jag vet inte. Det är ett av de _____ i samhället.
(arbetslös, ungdom; stor, problem)
- 10 Nu har fru Månsson startat ett _____ igen. Alla hennes
_____ tisslar och tasslar om det.
(ny, företag; avundsjuk, granne)
- 11 – Var är Tommy och Annika?
– Deras _____ fyller år, så de är och gratulerar honom.
(gammal, farfar)
- 12 – Vad ska vi göra med alla dessa _____?
– Sälj dem på auktion! Det finns säkert många som är intresserade av dem.
(värdefull, smycke)

- 13 Nu är julen slut. Nästa _____ är inte förrän i slutet av mars.
(stor, helg)
- 14 – Tror du att Karl trivs i sitt _____?
– Ja, det är jag säker på. (ny, äktenskap)
- 15 – Kan du hjälpa mig med det här _____?
– Nej, du får gå till din _____ i stället. Han är bättre i matte än jag. (svår, mattetal; storebror)
- 16 Den _____ är treårig. Rikard går i tvåan, och han trivs bra på det _____.
(svensk, gymnasieskola; naturvetenskaplig, program)
- 17 – Varifrån kommer detta _____?
– Från Australien. Därifrån kommer många _____. (god, vin; fin, vin)
- 18 Jag får nog ta fram vinterkappan nu. Igår frös jag i min _____.
_____. (tunn, höstkappa)
- 19 Vid gårdagens _____ fick man information om regeringens _____. (lång, presskonferens; ny, sparpaket)
- 20 – Var kommer dessa _____ ifrån?
– Jag har lånat dem av Ulla. (gammal, serietidning)
- 21 Elin fyllde 20 år igår. Nästa _____ i släkten är mormor Irmas 90-årsdag. (jämn, födelsedag)
- 22 – Vad ska du ha på dig i kväll?
– Jag tror att jag ska ha samma _____ som jag hade på Lennarts bröllop. (mörk, kostym)
- 23 – Vad ska vi ha det här _____ till?
– Vi kan väl sy gardiner av det. (vit, tyg)
- 24 Birgit Nilssons _____ kom ut 1995. Boken fick _____, och det är många som vill läsa om hennes _____.
(memoarer; fin, kritik; intressant, liv)
- 25 – Du har väl ingen _____ att oroa dig för testet idag?
– Jo, jag glömde mina _____ i skolan igår, så jag har inte kunnat läsa allt. (särskild, anledning; anteckning)

4 Adjektiv och substantiv – A – C + predikativt (Se s. 143!)

Skriv rätt form av adjektiv och substantiv. Se exempel.

- 1 Den nya datorn på vårt jobb är mycket bra. (ny, dator)
- 2 Det förekommer mycket våld i vårt _____.
(modern, samhälle)
- 3 – Det här är Bo, min _____. – Trevligt att träffas! (ny, kille)
- 4 – Hur många anställda har det här _____?
– 350. (stor, företag)
- 5 – Ska jag berätta en _____ för dig?
– Ja, vad spännande! (rolig, nyhet)
- 6 Bara de _____ gav chauffören dricks efter utflykten igår.
(nöjd, passagerare)
- 7 Dagen efter luciafirandet i vår skola var eleverna _____. (trött)
- 8 Alfs _____ är verkligen _____. De
läses av många. (politisk, artikel; intressant)
- 9 Ali läser mycket och gör _____. (enorm, framsteg)
- 10 De sista åren har man talat mycket om Sveriges _____,
både i Sverige och utomlands. (ekonomisk, situation)
- 11 Om man som vittne lämnar _____ i rätten kan man
bli dömd för mened. (felaktig, uppgift)
- 12 Arbetet som polis kan vara ett _____. (tuff, jobb)
- 13 Tommy kommer med det _____ från Rom i kväll. (sen, plan)
- 14 Ett _____ låg på marken i morse. (tunn, snötäcke)
- 15 De _____ bör respekteras av alla.
(mänsklig, rättighet)
- 16 Igår dömdes två ynglingar till samma _____. De fick sex års
fängelse för införsel av narkotika. (hög, straff)
- 17 Det var _____ att promenera i det _____ igår kväll.
(skön; lätt, snöfall)
- 18 Leif har slutat spela fotboll. Hans _____ har tvingat
honom till det. (svår, knäskada)
- 19 – Har Sverige någon _____?
– Ja, många. (duktig, tennisspelare)
- 20 – Oxköttet ser _____ ut. Vad kostar det per kilo? – 99 kronor. (mör)

ADJEKTIV

- 21 Det är inte många som har sådana _____ som Ulf och Nisse. De tjänar cirka 80 000 kronor i månaden. (hög, månadslön)
- 22 – Ska du sälja alla dessa _____? – Ja. (gammal, möbel)
- 23 Trots allt elände som drabbat Eva och Lars känner de sig ganska _____. (lycklig)
- 24 Emil har aldrig blivit dömd för något _____ trots att han har gjort många _____. (grov, brott; hemsk, sak)
- 25 Sveriges _____ lockar många turister. (vacker, natur)
- 26 Det _____ gav 11% i löneförhöjning. (treårig, avtal)
- 27 Den svenska VM-truppens _____ är _____. (ny, kläder; jättetuff)
- 28 Folkpartiet är känt för sina _____. (liberal, idé)
- 29 Statsministern lät ganska _____ under intervjun igår. (arg)
- 30 Det är _____ att kunna ett sådant _____ som engelska. Därför är det ett obligatoriskt ämne i den svenska skolan. (viktig; stor, språk)
- 31 – Prova den där _____! Den klär dig nog. – Ja! (kort, jacka)
- 32 – Vad ni verkar _____! Vad är det? – Inget särskilt. (ledsen)
- 33 Det finns inget _____ på TV i kväll. (rolig, program)
- 34 – Var har du köpt de här _____? – På Livs. (god, äpple)
- 35 Det här området verkar _____. Här skulle jag vilja bo. (lugn)
- 36 – Var är Karin? Hennes _____ är ledsna och letar efter henne.
– Jag vet faktiskt inte. (liten, flicka)
- 37 – Vem har råd att bo på detta _____?
– Ja, säg det! (flott, hotell)
- 38 – Är det lika _____ att snusa som att röka? – Jag tror det. (farlig)
- 39 – Nu har jag kollat vartenda _____ i texten, sa Evy. (liten, ord)
- 40 – Vet du vem som ska flytta in i den _____?
– Nej, men jag tror att det är en barnfamilj. (tom, lägenhet)
- 41 – Var ska ni göra av alla era _____?
– Vi ska sätta in dem i album. (gammal, foto)
- 42 – Hur länge ska de här _____ ligga här och skräpa?
– Jag ska ta bort dem i kväll. (smutsig, kläder)
- 43 Mats hälsar ofta på sin _____. (ensam, faster)
- 44 – Tror du att det är _____ att ha en hälsokostaffär? – Ja. (lönsam)
- 45 Alla anställda på Bo & Hus verkar _____ med de nya arbetstiderna (belåten)

- 46 – Finns det inga _____ på Olsson & Söner?
– Nej tyvärr. Alla tjänster är tillsatta. (ledig, jobb)
- 47 – Var sitter Ingrid?
– I det _____ till vänster. (liten, rum)
- 48 – Inga motgångar tycks påverka ditt _____. – Nej. (god, humör)
- 49 – Är det inte _____ att Kajsa har sagt upp sig?
– Jo, men hon blev visst ovän med chefen. (underlig)
- 50 Finansministerns svar angående skattehöjningar lät _____. (hoppfull)
- 51 – Vilket _____ jag hade på det senaste matteprovet! Jag måste skärpa mig till nästa gång, sa Mia. (usel, resultat)
- 52 – Du ska väl inte ha på dig den där _____?
– Jo, det hade jag faktiskt tänkt. (gräslig, hatt)
- 53 – Hur ska man finansiera all denna _____?
– Man måste kanske höja skatten. (dyr, sjukhusvård)
- 54 Vi har ingen _____ hemma, så vi får ta mjölk till jordgubbarna.
(färsk, grädde)
- 55 – De där _____ som står där borta är _____.
Akta dig för dem! (arg, hund; farlig) – Ja, ja.
- 56 – Ett _____ är skönt för dina _____,
sa syster Kajsa till gamla fru Pålsson. (het, fotbad; kall, fot)
- 57 Det är _____ att dricka mycket vatten. (nödvändig)
- 58 – Finns det några _____? frågar tomten. (snäll, barn)
- 59 Varje _____ måste registreras. (ny, företag)
- 60 – En sådan _____ du har!
– Ja, det är sant. (underbar, man)
- 61 Igår åkte vi med det _____ till Göteborg. (ny, snabbtåg)
- 62 När Lisas arbete blev för _____ för henne blev hon omplacerad. (tung)
- 63 Revisorn kollar varenda _____ i bokföringen. (liten, siffra)
- 64 I morgon ska det bli _____ till _____ i södra Sverige.
(måttlig, hård, vind)
- 65 – Vet du vad firmans _____ heter?
– Ja, han heter Karl-Emil men kallas för Kalle Mil. (ny, vaktmästare)

5 Sammansatta adjektiv

Vilka enskilda ord känner du igen i de sammansatta orden? Gör ett exempel.

Adjektiv + adjektiv

rödbrun	<i>röd + brun</i>	<i>rödbrunt hår</i>
sötsur	<i>söt + sur</i>	<i>sötsur sås</i>
helnykter	<i>hel + nykter</i>	<i>helnyktra förare</i>
halvfärdig		
fulsnygg		
långtråkig		
kortkort		
storblommig		
torrolig		
smårutig		
småsnål		
lillgammal		
mörkblå		
klarblå		
ljusblå		
klarvaken		
yrvaken		
högaktuell		
bredrandig		
frivillig		
dövstum		
nygammal		

Substantiv + adjektiv

iskall	
stendöv	
hemtrevlig	
vattenfast	
vindtät	
skitbra	
kanonbra	
lekfull	
ljudlös	
sockerfri	
miljövänlig	
livrädd	
ljuskänslig	
bergsäker	
bottendålig	
toppenskön	
gravallvarlig	
knallröd	
kolugn	
spegelblank	
guldgul	
silvergrå	
kristallklar	
lusfattig	
sjösäker	
bilsjuk	
skattskyldig	

ADJEKTIV

Verb + adjektiv (infinitivens -a försvinner)

åksjuk	_____
spelgalen	_____
sittriktig	_____
flygrädd	_____
pratsjuk	_____
köpstark	_____
tänkvärd	_____
stekhet	_____
spyfärdig	_____
hagalen	_____
gråtfärdig	_____

Precis som för substantiven sker förändringar i vissa sammansättningar.

dödstyst	_____
livsfarlig	_____
ansvarsfull	_____
svarslös	_____
minnesrik	_____
dagsfärs	_____
föräldrafri	_____
viljestark	_____
docksöt	_____
skolmogen	_____
sagolik	_____

6 Adjektivets komparation

Man komparerar adjektivet för att uttrycka *jämförelse*. Det finns olika sätt att komparera adjektiven.

Komparativ är oböjlig. Superlativ böjs bara i bestämd form.

Grupp 1

<i>Positiv</i> (= grundform)	<i>Komparativ</i>	<i>Superlativ</i>	<i>Bestämd form superlativ</i>
	-are	-ast	-aste
rolig, -t, -a	roligare	roligast	roligaste
tråkig, -t, -a	tråkigare	tråkigast	tråkigaste
snygg, -t, -a	snyggare	snyggast	snyggaste
ful, -t, -a	fulare	fulast	fulaste
etc.			
enk/-el, -elt, -la	enklare	enklast	enklaste
nyfik/-en, -et, -na	nyfknare	nyfknast	nyfknaste
vack/-er, -ert, -ra	vackrare	vackrast	vackraste
dum, -t, -ma	dummare	dummast	dummaste

De flesta adjektiv kompareras enligt grupp 1.

Adjektiv som slutar på **-el, -en, -er** förlorar **-e** i komparativ och superlativ precis som pluralformen i positiv. Adjektiv som slutar på **långt, betonat -m** får **-mm-** i komparativ och superlativ precis som pluralformen i positiv.

Grupp 2

<i>Positiv</i>	<i>Komparativ</i>	<i>Superlativ</i>	<i>Bestämd form superlativ</i>
	-re	-st	-sta
hög, -t, -a	högre	högst	högsta
ung, -t, -a	yngre	yngst	yngsta
tung, -t, -a	tyngre	tyngst	tyngsta
låg, -t, -a	lägre	lägst	lägsta
lång, -t, -a	längre	längst	längsta
stor, -t, -a	större	störst	största
grov, -t, -a	grövre	grövt	grövsta
<i>Observera:</i>			
få	färre	– (pronomen)	

I grupp 2 finns det bara ett fåtal adjektiv.

Alla adjektiv i denna grupp, utom *hög*, får **omljud**: u → y, å → ä, o → ö

ADJEKTIV

Grupp 3

<i>Positiv</i>	<i>Komparativ</i>	<i>Superlativ</i>	<i>Bestämd form superlativ</i>
	-re	-st	-sta
gam/-mal, -malt, -la lite/-n, -t, små bra dålig, -t, -a	äldre mindre bättre sämre/värre	äldst minst bäst sämst/värst	äldsta minsta bästa sämsta/värsta
<i>Observera:</i> många mycket	fler(a) mer(a)	flest mest	flesta (pronomen) mesta (adverb)

I grupp 3 finns bara dessa adjektiv. De är oregelbundna.

Grupp 4

<i>Positiv</i>	<i>Komparativ</i>	<i>Superlativ</i>	<i>Bestämd form superlativ</i>
	mer	mest	
praktisk, -t, -a musikalisk, -t, -a teknisk, -t, -a	mer praktisk, -t, -a mer musikalisk, -t, -a mer teknisk, -t, -a	mest praktisk, -t, -a mest musikalisk, -t, -a mest teknisk, -t, -a	mest praktiska mest musikaliska mest tekniska
intressera/-d, -t, -de kän/-d, -t, -da läst, -, -a	mer intressera/-d, -t, -de mer kän/-d, -t, -da mer läst, -, -a	mest intressera/d, -t, -de mest kän/-d, -t, -da mest läst, -, -a	mest intresserade mest kända mest lästa
omväxlande förstående	mer omväxlande mer förstående	mest omväxlande mest förstående	mest omväxlande mest förstående

Med *mer* och *mest* kompareras:

- adjektiv som slutar på *-isk*
- vissa perfekt particip
- vissa presens particip

Observera: Man måste böja de adjektiv som står efter *mer* och *mest*, dock ej presens particip som är oböjligt.

Komparativformen kan ibland användas i betydelsen *ganska* + *grundformen* av ett adjektiv.

Exempel:

en yngre man = en ganska ung man
ett mindre hus = ett ganska litet hus
äldre människor = ganska gamla människor

En gammal man är äldre än en äldre man.

Ett stort hus är större än ett större hus.

Små städer är mindre än mindre städer.

7 Komparation

Komparera följande adjektiv. Se exempel.

Positiv	Komparativ	Obest. och best. form superlativ
lugn	<u>lugnare</u>	<u>lugnast, -e</u>
_____	nyare	_____
_____	_____	farligast, -e
hög	_____	_____
_____	större	_____
_____	_____	lägst, -a
bra	_____	_____
_____	sämre	_____
_____	_____	minst, -a
systematisk	_____	_____
_____	mer optimistisk	_____
_____	_____	mest praktisk, -a
chockad	_____	_____
_____	mer spännande	_____
_____	_____	mest beroende, -
gammal	_____	_____
_____	snabbare	_____
_____	_____	mest komplicerad, -e
kort	_____	_____
_____	längre	_____
_____	_____	säkrast, -e
förvånad	_____	_____
_____	yngre	_____
_____	_____	kraftigast, -e
lätt	_____	_____
_____	grövre	_____
_____	_____	mest skadad, -e

ADJEKTIV

<i>Positiv</i>	<i>Komparativ</i>	<i>Obest. och best. form superlativ</i>
enkel	_____	_____
_____	mer utvecklad	_____
_____	_____	tyngst, -a
skrämmande	_____	_____
_____	viktigare	_____
_____	_____	modernast, -e
övertygad	_____	_____
_____	svagare	_____
_____	_____	fullast, -e
allvarlig	_____	_____
_____	intressantare	_____
_____	_____	hårdast, -e
typisk	_____	_____
_____	gladare	_____
_____	_____	duktigast, -e
försiktig	_____	_____
_____	belåtnare	_____
_____	_____	klokast, -e
grym	_____	_____
_____	magrare	_____
_____	_____	grannast, -e
fet	_____	_____
_____	mer förstående	_____
_____	_____	mildast, -e
pedantisk	_____	_____
_____	flottare	_____
_____	_____	kallast, -e
intresserad	_____	_____
_____	svårare	_____

8 Komparativ eller superlativ?

bra	låg	romantisk	svår
dum	lång	sen	säker
grov	mager	snygg	trygg
intresserad	praktisk	spännande	viktig
liten			

Välj bland ovanstående adjektiv. Skriv dem i rätt form. Se exempel.

- 1 Kvinnor är ofta mer romantiska än män.
- 2 – Vilken kavaj är _____, tycker du? – Den svarta. Prova den!
- 3 Det är ofta _____ kvalitet på dyra kläder än på billiga.
- 4 Eftersom alla utom jag fattade vad läraren sa, kände jag mig _____ i klassen.
- 5 Gästrikland är _____ än Jämtland.
- 6 Det är inte _____ att göra köttbullar än att göra köttfärssås, men det tar kanske lite _____ tid att göra köttbullar.
- 7 Patrik kommer alltid i sista minuten, men igår kom han _____ än vanligt. Lektionen hade redan börjat.
- 8 Sjuksköterskorna har _____ lön än läkarna.
- 9 När man är ute och vandrar i skogen är det _____ att ha sina grejer i en ryggsäck än att ha dem i en kasse.
- 10 – Vad är _____ i livet, tycker du? – Att få vara frisk.
- 11 Marja kände sig _____ och _____ på sitt gamla jobb än på sitt nya. På den gamla arbetsplatsen visste hon precis vad hon skulle göra, och hon kände all personal.
- 12 Filmen, som jag såg igår, var _____ än jag hade trott. Allt kunde hända, och slutet var verkligen oväntat.
- 13 Mäns röster är oftast _____ än kvinnors.
- 14 – Vad är du intresserad av?
– Jag har många intressen, men jag är nog _____ av motorsport.
- 15 Jag undrar om Petra är sjuk. Hon har ju gått ner så mycket i vikt. Nu är hon ännu _____ än hon var för några månader sedan.

9 Bestämd form superlativ

Adjektivet står i *bestämd form*, både i positiv och i superlativ efter:

den (här, där)
det (här, där)
de (här, där)

possessiva pronomen

genitiv

Exempel:

den vackr**aste** visan (*Jämför: den vackra visan*)
det fin**aste** huset
de frisk**aste** barnen

min trevlig**aste** kompis
mitt rolig**aste** jobb
mina vackr**aste** smycken
Sveriges rik**aste** kommun

den mest musikalisk**a** flickan
det mest energisk**a** barnet
de mest optimistisk**a** pojkarna

min mest praktisk**a** väska

den stör**sta** staden (*Jämför: den stora staden*)
det hög**sta** trädet
de minst**a** barnen

min bä**sta** vän
mitt yng**sta** barn
mina äld**sta** släktingar
världens läng**sta** flod

den mest intresserad**e** eleven
det mest känd**a** landskapet
de mest lä**sta** böckerna

skolans mest omtyck**ta** lärare

10 Bestämd form superlativ

Skriv bestämd form superlativ. Se exempel.

- 1 *stor* Vänern är Sveriges största sjö.
- 2 *lång* Amazonfloden är en av världens _____ floder.
- 3 *liten* Familjen Skog bor i det _____ huset på vår gata.
- 4 *bra* Jag ska hälsa på min _____ vän på söndag.
- 5 *mörk* December är årets _____ månad här i Sverige.
- 6 *ung* Elisabeths _____ dotter är bara fem månader.
- 7 *billig* – Var kan man köpa de _____ grönsakerna? – På torget.
- 8 *gammal* Uppsala är en av de _____ städerna i Sverige.
- 9 *fin* Anna hade på sig sin _____ klänning på festen igår.
- 10 *hög* – Har vi världens _____ skatter här i Sverige?
– Ja, det tror jag.
- 11 *bekväm* Jag ska ta på mig mina _____ skor och ta en lång promenad när jag har slutat jobba idag.
- 12 *vacker* – Vilket är världens _____ land? – Mitt hemland.
- 13 *krävande* Roger får ta hand om de _____ arbetsuppgifterna på jobbet.
- 14 *känd* Alfred Nobel är en av de _____ svenskarna i världen.
- 15 *läst* ICA-kuriren är en av Sveriges _____ veckotidningar.
- 16 *intresserad* – Matti är klassens _____ elev, säger läraren till Mattis föräldrar.
- 17 *komplicerad* Ingen kunde svara på de _____ frågorna på provet i teknik.
- 18 *typisk* – Vilken är den _____ maträtten i Sverige?
– Det är kanske köttbullar med lingonsylt.
- 19 *optimistisk* Lena är den _____ person som jag känner.
- 20 *betydande* Skogen har alltid varit en av de _____ naturtillgångarna i Sverige.

11 Komparativ eller superlativ + substantiv

Skriv rätt form av adjektiven (*komparativ* eller *superlativ*) och substantiven. Se exempel.

- 1 *vacker/park* Pildammsparken är en av de *vackraste parkerna* i Malmö.
- 2 *gammal/exemplar* Jag har ett _____ av "Svensk grammatik" än du. Jag får nog köpa ett nytt.
- 3 *stor/problem* Arbetslösheten har länge varit det _____ i Sverige.
- 4 *ung/son* Ola har två söner. Hans _____ bor i Rom.
- 5 *dålig/väder* Det är ofta _____ i november än i december.
- 6 *vanlig/efternamn* Andersson är ett av de _____ i Sverige.
- 7 *bra/egenskap* – Vilka är dina _____?
– Jag är ärlig och pålitlig.
- 8 *skicklig/skådespelare* Jan Malmström är fortfarande en av Sveriges _____.
- 9 *sen/CD* – Har du köpt Roxettes _____?
– Nej, men jag önskar den i julklapp.
- 10 *låg/pris* "Vi har de _____ i stan, och
snygg/kläder vi har de _____," stod det i reklamen för den nya klädaffären i City.
- 11 *liten/fågel* – Vilken är den _____ i världen?
– Det måste väl vara kolibrin?
- 12 *givande/diskussion* Vi hade en _____ på mötet i går än vi brukar ha.
- 13 *omtyckt/lärare* Max är skolans _____.
- 14 *avancerad/teknik* Det finns _____ nu än det fanns förr i tiden.
- 15 *musikalisk/lev* De _____ fick var sitt stipendium.

12 Bestämd form superlativ + substantiv (skriftlig/muntlig övning)

Skriv färdigt frågorna med rätt form av adjektiven och substantiven. Se exempel.

Svara sedan på frågorna och ge eventuellt ytterligare information, t.ex. om varför X är din bästa vän.

- 1 – Vad heter din bästa vän?
bra vän
- 2 – Vilken är din _____ just nu?
hög önskan
- 3 – Vad heter din _____?
gammal släkting
- 4 – Vilken är den _____, tycker du?
god maträtt
- 5 – Vad heter de _____ i ditt hemland?
stor stad
- 6 – Var finns den _____, tycker du?
vacker natur
- 7 – Vilket är det _____, tycker du?
trevlig husdjur
- 8 – Vilket är ditt _____ just nu?
stor problem
- 9 – Vem är den _____ i din familj?
musikalisk person
- 10 – Vilken är den _____ i ditt hemland?
typisk maträtt
- 11 – Vilket var ditt _____ i skolan?
dålig ämne
- 12 – Vilka är de _____ i ditt hemland?
kall månad
- 13 – Vilken är den _____ i ditt hemland?
viktig helg
- 14 – Vilken är den _____, tycker du?
rolig sport
- 15 – Vem är den _____ i ditt hemland?
läst författare

13 Sök adjektiv i texten!

Läs texten och stryk under adjektiv/particip. (Vilka är grundformerna?)

En liten by

Det är tyst i den lilla byn. De små röda husen ser sömniga ut. Om man själv är alldeles tyst kan man nästan höra hur de snarkar. De ser mindre ut än förr, och vägen, som går genom byn, verkar smalare och krokigare än förr. Det är tur att trafiken inte är så livlig. Två bilar kan knappast mötas på de smalaste ställena.

- 5 Ett par månader på sommaren vaknar byn upp ur sin djupa sömn. Då fylls husen av glada och förväntansfulla men också stressade och trötta sommargäster som har en skön semester framför sig. Många av sommargästerna är tyskar som vill koppla av i en lugn och behaglig miljö. På sommaren öppnas också affären i den lilla byn. Under många mörka höst- och vinterkvällar har affärens vänliga ägare kört in till centralorten där han har gått på kurs i
- 10 tyska för att kunna prata lite med sina tyska kunder.

- Affären ser inte ut som den gjorde förr. Nu är den likadan som alla andra små svenska butiker med dagligvaror, djupfryst snabbmat, glass, läsk och tidningar. Förr kunde man köpa allt man behövde i den här affären, t.ex. grova arbetskläder, tunna, fina tyger, salt sill, rökt fläsk, korta och långa spikar, fotogen, mjuka, hårda, söta eller syrliga karameller och dyrt,
- 15 doftande kaffe som maldes i en stor kaffekvarn. Nu kommer folk in och köper vad de ska ha, betalar och skyndar vidare. De är ofta svettiga och stressade, och de har alltid bråttom.

Förr i tiden var affären byns viktigaste samlingspunkt. Det var där man fick veta vem som hade gift sig, vem som var sjuk och vem som hade dött. Ja, man fick reda på det mesta utan

att vara direkt nyfiken. Alltid fanns det någon som hade något nytt att berätta. I affären diskuterade man aktuella, politiska frågor, och man löste ibland de stora världsproblemen medan man handlade.

Den lilla byn ligger vid en stor, vacker sjö. Nuförtiden ligger sommargästernas snabba, lyxiga plastbåtar med starka motorer vid stranden. Förr hade invånarna i byn små, enkla träbåtar utan motorer. Det har alltid funnits fisk i sjön, då som nu. Vattnet är rent och klart, så man kan faktiskt bada där. Det är aldrig så kallt, utan det känns varmt, mjukt och skönt. I de stora skogarna runt byn kan man fortfarande plocka bär och svamp. Om man har tur kan man hitta söta, röda smultron och hallon samt mörkblåa, ja nästan svarta blåbär. I september är skogen full av blanka, röda lingon. De är ganska sura, men man kan koka en härlig sylt av dem. Många tycker att lingonsylt är det bästa man kan äta till såväl köttbullar som till pannkakor. I utkanten av den lilla byn finns det ett litet berg som är ungefär 200 meter högt.

Från bergets högsta punkt har man en underbar utsikt över gröna skogar och spegelblanka sjöar. Vid klart väder kan man också se tre spetsiga kyrktorn bland trädtopparna. Vid bergets fot syns fortfarande spåren efter en gammal dansbana där byns ungdomar dansade under ljusa sommarkvällar för länge, länge sedan. Nu åker de som är unga till diskoteken i staden och dansar till dunkande musik i blixtrande, artificiellt ljus.

Tiden går. Allt förändras. Den lilla byn fortsätter att sova.

Skrivuppgift:

1 Jämför den stad/by som du bor i nu med den stad/by du bodde i tidigare.

2 Kom till fantastiska ... ! (Du skriver en text som ska stå i en resebroschyr och berättar så noga som möjligt om en plats/ett område som du vill locka turister till.)

14 Finn felen!

Mannen i texten skriver ett svar på en annons. Tyvärr har det smugit sig in några felaktiga böjningsformer på en del adjektiv. Försök hitta dem och rätta dem.

Svar till "Vår bästa tid är nu".

Hej!

Egentligen läser jag aldrig några bekantskapsannonser, men i morse fick jag syn på din trevliga annons i tidningen. Det verkar vara en sympatisk och humoristisk kvinna, tänkte jag. Varför inte göra ett försök?

- 5 Jag vet inte hur man skriver sådana här brev, men jag antar att du vill ha en liten beskrivning av mig själv.

Jag är en ensamstående pappa med en son på 15 år. Efter ett kort äktenskap lämnade min före detta fru mig och vår liten son för att återvända till vårt gamla hemland. Ja, nu förstår du redan att jag inte är någon vanlig svensk man trots att jag känner mig svenskare än de flesta. Jag älskar detta vackra land. Jag kom hit när jag var mycket ung. Det dröjde inte länge förrän jag hade lärt mig mitt nytt språk och fått fast anställning på ett stort företag. 10 Där arbetar jag fortfarande, och numera är jag avdelningschef. Jag har faktiskt aldrig varit arbetslös någon gång i Sverige. Sedan många år är jag också svensk medborgare.

Jag tror att det är riktigt att beskriva mig själv som en ärlig, pålitlig och optimistisk människa. Min sämsta egenskap är nog att jag är ganska blyg. Det är svår för mig att ta 15 kontakt med okända personer, särskilt kvinnor, och stor fester är ingenting för mig. Det låter kanske som om jag var väldigt tråkigt, men det tror jag inte att jag är. Jag känner mig i alla fall aldrig ensam, och jag har många goda vänner. Jag tycker om att dansa, gärna till lugna, stillsamma låtar. Trots att jag är man är jag romantisk. Jag tror på den stora kärleken även 20 om jag själv har blivit besviken på den.

Jag har ett ganska alldagligt utseende. Man kan väl säga att jag ser ut som folk gör mest, alltså varken direkt snygg eller ful. Jag är av medellängd, och jag är ganska smal. Jag har bruna ögon och mörka hår som börjar bli lite grått. Om du är intresserad skickar jag gärna ett foto. Man kan väl säga att jag är en man i mina bästa år. Efter vad jag förstår av 25 annonsen är du och jag lika gammal.

Jag skulle kunna skriva mycket mer, men jag ska sluta nu. Det skulle vara roligt om du ville skriva till mig och berätta lite om dig själv. Jag hoppas att du gör det, och jag hoppas också att vi kan träffas!

Marco

- 30 P.S. Jag har en ny bil, en BMW. Jag kommer gärna och hämtar dig om du vill. Vi kan göra en utflykt tillsammans eller gå på någon fina restaurang och äta något gott och kanske dansa. Vad säger du om det? D.S.

Skrivuppgift: Berätta om dig själv. Ta upp både positiva och negativa sidor hos dig.

ADVERB

Några exempel på olika sorters adverb:

Frågande adverb

När? Var? Vart? Varifrån?
Hur? Hur ofta? Hur länge? Varför?

Tidsadverb

då, nu, idag, igår, i morgon, i morse
alltid, ofta, ibland, sällan, aldrig

Rumsadverb

hit - här - härifrån, dit - där - därifrån
hem - hemma - hemifrån,
bort - borta - bortifrån

Sättsadverb

noga, annorlunda, bra, illa
fort, snabbt, sakta, långsamt

Gradadverb

mycket, lite, ganska, rätt
lagom, nästan

Satsadverb

inte, icke, ej, knappast
kanske, möjligen
bara, endast, enbart

också, även, dessutom
ju, nämligen
emellertid, dock, ändå
alltså, följaktligen

1 Frågande adverb

När?	Var?	Vart?	Varifrån?	Varför?	Hur?
------	------	-------	-----------	---------	------

(Kombinationer med Hur se s. 169.)

Skriv frågor som passar till svaren. Se exempel.

- 1 – När kommer Markus ? – Han kommer klockan tre.
- 2 – _____ ? – De kommer från Bosnien.
- 3 – _____ ? – Jag missade bussen.
- 4 – _____ ? – På Drottningholms slott.
- 5 – _____ ? – Hem.
- 6 – _____ ? – Mycket bra.
- 7 – _____ ? – Hon är arg på honom.
- 8 – _____ ? – I hallen.
- 9 – _____ ? – Därför att den var för dyr.
- 10 – _____ ? – I september.
- 11 – _____ ? – Till vårdcentralen.
- 12 – _____ ? – Den går från Centralen.
- 13 – _____ ? – I badrummet.
- 14 – _____ ? – Till Skogskyrkogården.
- 15 – _____ ? – Dåligt.
- 16 – _____ ? – På torget.
- 17 – _____ ? – I fredags.
- 18 – _____ ? – Pengarna tog slut.
- 19 – _____ ? – I västra Sverige.
- 20 – _____ ? – Från Sydafrika.
- 21 – _____ ? – Så där.
- 22 – _____ ? – Jag har glömt mina nycklar.
- 23 – _____ ? – Fort.
- 24 – _____ ? – Strax.
- 25 – _____ ? – Ut.

2 Frågende adverb – kombinationer med Hur

Några vanliga exempel:

Hur många
Hur mycket
Hur dags
Hur ofta
Hur länge

en-ord
Hur gammal
Hur stor
Hur lång

ett-ord
Hur gammalt
Hur stort
Hur långt

plural
Hur gamla
Hur stora
Hur långa

- **Hur många** barn har du?
- **Hur många** talar arabiska i din klass?

– Två.
– Fem.

- **Hur mycket** mjölk ska jag köpa?
- **Hur mycket** betalar du i hyra?

– Tre liter.
– 4 375 kronor i månaden.

- **Hur dags** vaknar du?

– Halv sju.

- **Hur ofta** städar du?

– En gång i veckan.

- **Hur länge** har du bott i Sverige?

– I ett år.

- **Hur gammal** är din fru?
- **Hur gammalt** är ditt barn?
- **Hur gamla** är dina föräldrar?

– 32 år.
– 4 år.
– Mamma är 60 år och pappa är 62 år.

- **Hur stor** tomt har ni?
- **Hur stor** är din lägenhet?
- **Hur stort** källarförråd har ni?
- **Hur stort** är köket?
- **Hur stora** klassrum har ni i er skola?
- **Hur stora** är rummen i er bostad?

– 530 kvm.
– 75 kvm.
– Det är bara på 2,5 kvm.
– 16 kvm.
– Det finns plats för 30 personer i varje.
– Vardagsrummet är 24 kvm, och sovrummet är 18 kvm.

- **Hur lång** uppsats måste vi skriva?
- **Hur lång** är er soffa?
- **Hur långt** hår har Sally?
- **Hur långt** är ert bord?
- **Hur långa** pauser har vi mellan lektionerna?
- **Hur långa** är era sängar?

– Minst 200 ord.
– Ungefär två meter.
– Till axlarna.
– En och en halv meter.
– Högst tio minuter.
– 200 cm.

- **Hur långt** är det från Malmö till Göteborg?

– Cirka 30 mil.

3 Frågande adverb

Använd lämpliga kombinationer med *Hur*. Se exempel.

1 – <u>Hur gammalt</u> är det där vackra skåpet?	– Det är nästan 200 år.
2 – _____ smörgåsar vill du ha?	– Tre.
3 – _____ ska Lars stanna här?	– I en månad.
4 – _____ tjänar Anna?	– 10 000 kronor i månaden.
5 – _____ är rummen i din lägenhet?	– Det ena är på 20 kvm, och det andra är på 16 kvm.
6 – _____ slutar du skolan?	– Klockan tre.
7 – _____ är Per?	– 1,87 m.
8 – _____ handlar du?	– Två gånger i veckan.
9 – _____ lägenhet har du?	– Tre rum och kök.
10 – _____ är ditt badrum?	– Cirka åtta kvadratmeter.
11 – _____ betalar du i hyra?	– 4 035 kronor i månaden.
12 – _____ har du gått på kurs?	– I en månad.
13 – _____ är det från Malmö till Stockholm?	– Cirka 60 mil.
14 – _____ måste barnen gå i skolan?	– I nio år.
15 – _____ kan du simma?	– Ungefär 1 000 meter.
16 – _____ är din son?	– Tre år.
17 – _____ äter du middag?	– Klockan fem.
18 – _____ är det från din bostad till skolan?	– En och en halv kilometer.
19 – _____ brukar du gå på bio?	– Ett par gånger i månaden.
20 – _____ får jag låna böckerna?	– I tre veckor.
21 – _____ invånare finns det i Sverige?	– Cirka 8,5 miljoner.
22 – _____ träffar du dina släktingar?	– Några gånger om året.
23 – _____ ska vi vänta här?	– I tio minuter.
24 – _____ personer får plats i din bil?	– Fem.
25 – _____ är dina bröder?	– 27 och 30 år.

4 Frågende adverb – kombinationer med Hur

Skriv frågor som passar till svaren. Använd kombinationer med *Hur*. Se exempel.

1 – Hur mycket betalar du i hyra ?
– 4 375 kronor i månaden.

2 – _____ ?
– Två gånger i veckan.

3 – _____ ?
– Tre. En bror och två systrar.

4 – _____ ?
– Beata är 18 år, och Beatrice är 20 år.

5 – _____ ?
– 83 kvadratmeter.

6 – _____ ?
– 72 kilo.

7 – _____ ?
– De är från 1800-talet.

8 – _____ ?
– I fem veckor.

9 – _____ ?
– 14.08.

10 – _____ ?
– Två. En svart och en vit.

11 – _____ ?
– Tre gånger om dagen.

ADVERB

12 – _____ ?

– Vid sjutiden.

13 – _____ ?

– Cirka tre kilometer.

14 – _____ ?

– 1,86 m.

15 – _____ ?

– I två år.

5 Tidsadverb

Exempel på tidsadverb som uttrycker dåtid, nutid och framtid:

<i>Dåtid</i>	<i>Nutid</i>	<i>Framtid</i>
då	nu	sedan (sen)
i morse		i morgon bitti
igår	idag	i morgon
i förrgår		i övermorgon
härromdagen		
i fjol, i fjor		
i förrfjol, i förrfjor		
härromåret		
just, nyss, nyligen		snart, strax
förr, förut, tidigare	nuförtiden, numera	

Andra tidsadverb:

ännu, än
fortfarande, alltså
redan
länge (längre, längst)
genast, meddetsamma
omedelbart, omgående
äntligen; slutligen, till slut, till sist
hittills
någonsin

alltid, jämt, ständigt
ofta (oftare, oftast)
ibland, emellanåt
sällan
aldrig

Observera:

då syftar tillbaka på tidigare nämnt tidsuttryck

På **måndag** fyller Karin 50 år. Jag ska uppvakta henne **då**. (**Då** ska jag uppvakta henne.)
Ylva föddes **1944**. Hennes föräldrar hade redan tre barn **då**. (**Då** hade hennes föräldrar redan tre barn.)

då (= *när*) kan även vara ett relativt tidsadverb som syftar tillbaka på närmast föregående tidsuttryck och **då** inleder en bisats.

↓
Klockan tio, **då** Åke egentligen skulle vara hos tandläkaren, satt han i en lång bilkö.
På 60-talet, **då** Anita blev färdig med sin examen, var det lätt att få jobb.

6 Tidsadverb

Välj rätt alternativ. Se exempel.

- 1 Pia har jobbat länge på vårt företag. Det är 15 år om jag inte minns fel.
a) ännu b) länge c) ofta d) redan
- 2 Tomas stiger _____ upp klockan sju även om han är ledig.
a) redan b) äntligen c) jämt d) nyss
- 3 – Ring hem _____! Dina föräldrar har sökt dig hela dagen. – Oj då!
a) meddetsamma b) hittills c) just d) ännu
- 4 _____ händer det att man vaknar mitt i natten och är alldeles klarvaken.
a) Slutligen b) Emellanåt c) Nyligen d) Genast
- 5 Vi satt uppe och pratade _____ i natt. Klockan var tre när vi la oss.
a) ofta b) strax c) äntligen d) länge
- 6 – Var är Olle? – Han har _____ gått till skolan.
a) snart b) redan c) någonsin d) förr
- 7 Rut glömmer inte midsommaren 1955. Det var _____ hon träffade sin man.
a) genast b) strax c) äntligen d) då
- 8 Ali började läsa vid Umeå universitet 1995, och han är _____ kvar där.
a) omgående b) alltjämt c) emellanåt d) sällan
- 9 – Chefen har tyvärr inte kommit _____, så vi får skjuta upp det planerade mötet. – Jaha.
a) fortfarande b) redan c) nyss d) än
- 10 Nu jobbar Elin i en affär. _____ jobbade hon inom hemtjänsten.
a) Genast b) Tidigare c) Alltid d) Ännu
- 11 _____ mötte jag Ana på stan. Det kan ha varit i lördags eller i söndags.
a) I morse b) Igår c) Hjäromdagen d) Hittills
- 12 I början av 1900-talet, _____ det var mycket fattigt i Sverige, utvandrade många svenskar till USA.
a) förr b) då c) länge d) ännu
- 13 Teresa hade _____ kommit innanför dörren när telefonen ringde.
a) snart b) förut c) då d) just
- 14 Lisa försov sig _____ och kom två timmar för sent till jobbet.
a) i morgon b) redan c) i morgon bitti d) i morse
- 15 Adam känner inte till stan så bra än, för han har _____ flyttat hit.
a) aldrig b) emellanåt c) omgående d) nyligen
- 16 – Minns du något från din barndom? – Ja mycket, t.ex. somrarna. _____ bodde jag och alla mina kusiner hos mormor och morfar på landet.
a) Då b) Snart c) Sedan d) Nyligen

- 17 _____ var jag i Luleå. Jag tror att det var 1995.
a) I fjol b) Häromåret c) I år d) I förrgår
- 18 – Vänta lite! Jag är _____ tillbaka. Jag ska bara kasta soporna. – Ja, ja.
a) redan b) strax c) länge d) ännu
- 19 Idag är det måndag. _____ hade vi gäster. Det har vi ofta på lördagar.
a) Igår b) I förrgår c) Tidigare d) Just
- 20 – Har du _____ ätit sniglar? – Nej, aldrig! Fy, vad det låter äckligt!
a) omedelbart b) snart c) någonsin d) fortfarande
- 21 Patrik skriver _____ brev till sina föräldrar, bara ett par gånger om året.
a) ofta b) sällan c) emellanåt d) nyligen
- 22 Uno är gift med Lena nu. _____ var han gift med Pernilla från Tomelilla.
a) Förut b) Alltid c) Ibland d) Sedan
- 23 Jag minns mycket väl min första skoldag. _____ hade jag på mig en gul klänning.
a) Sedan b) Redan c) Då d) Genast
- 24 _____ tog Anders studenten i juni. Sedan ryckte han in i lumpen.
a) I fjol b) Numera c) Slutligen d) Redan
- 25 – Ta med paraplyet! Det började _____ regna. – Det var bra du sa det.
a) nyss b) fortfarande c) ibland d) strax
- 26 – När ska vi äta? – _____. Maten är klar om tio minuter.
a) Ännu b) Snart c) Just d) Redan
- 27 _____ har du skrivit 26 exempel. Nu har du bara några kvar.
a) Fortfarande b) Omedelbart c) Slutligen d) Hittills
- 28 – Varför måste ni _____ gråla med varandra? – Vi diskuterar bara.
a) länge b) ständigt c) sällan d) äntligen
- 29 Nu har vi väntat på våren i flera veckor. _____ är den här! Så härligt!
a) Hittills b) Omgående c) Äntligen d) Förr
- 30 – Jag har beställt en taxi till klockan sex _____. – Vad bra!
a) i morgon bitti b) i morse c) igår d) i förrgår
- 31 _____ börjar min semester. Bara två dagar kvar att jobba!
a) I morgon b) I övermorgon c) I morse d) Nyss
- 32 Erik äter _____ gröt på morgonen. Det är gott och mättande, tycker han.
a) sällan b) jämt c) aldrig d) någonsin
- 33 Bussen var mycket försenad i morse, men _____ kom den.
a) ännu b) någonsin c) till sist d) nyligen
- 34 _____ får man börja övningsköra när man har fyllt sexton år.
a) Just b) Emellanåt c) Nuförtiden d) Snart
- 35 – Har du _____ varit uppe en hel natt? – Oh ja, flera gånger!
a) fortfarande b) någonsin c) slutligen d) genast

7 Rumsadverb

Vart? (riktning) <i>Till vilken plats?</i>	Var? (befintlighet) <i>På vilken plats?</i>	Varifrån? (riktning) <i>Från vilken plats?</i>
in ut	inne ute	inifrån utifrån
upp ner	uppe nere	uppfifrån nerifrån
hem bort	hemma borta	hemifrån bortifrån
fram	framme	framifrån
hit dit	här där	härifrån därifrån

Observera:

hit, här, härifrån syftar ofta tillbaka på tidigare nämnt rumsuttryck
dit, där, därifrån

Jag har bott **i Malmö** i två år. Det finns många vackra parker **här**. (**Här** finns det många vackra parker.)
Jag flyttade **hit** när jag hade gift mig. (**Hit** flyttade jag när jag hade gift mig.)
Jag vill inte flytta **härifrån**. (**Härifrån** vill jag inte flytta.)

Johan ska åka till **New York** på måndag. Han har aldrig varit **där** tidigare. (**Där** har han aldrig varit tidigare.)
Han ska flyga **dit** med SAS. (**Dit** ska han flyga med SAS.)
Han ska fortsätta till Florida **därifrån**. (**Därifrån** ska han fortsätta till Florida.)

där, dit kan även vara relativa rumsadverb som syftar tillbaka på
närmast föregående rumsuttryck och då inleder en bisats.

Igår besökte Lena den plats **där** hon alltid lekte som barn.
= Igår besökte Lena den plats **som** hon alltid lekte **på** som barn. (Se relativa pronomen s. 137!)
= Igår besökte Lena den plats **på vilken** hon alltid lekte som barn.

Diskoteket "Grottan", **dit** många ungdomar brukar gå, ska tyvärr slå igen.
= Diskoteket "Grottan", **som** många ungdomar brukar gå **till**, ska tyvärr slå igen.
= Diskoteket "Grottan", **till vilket** många ungdomar brukar gå, ska tyvärr slå igen.

8 Rumsadverb

in	inne	inifrån	ut	ute	utifrån
hit	här	härifrån	dit	där	därifrån
upp	uppe	uppifrån	ner	nere	nerifrån
hem	hemma	hemifrån	bort	borta	bortifrån
fram	framme	framifrån			

Svara på frågorna. Välj ett lämpligt adverb från rutan. Se exempel.

- 1 – Du vill sitta i köket. Vart går du om du vill sätta dig där? – dit
- 2 – Du sitter och tittar på TV i din bostad. Var är du? – _____
- 3 – Eva går in genom sin ytterdörr. Varifrån kommer hon? – _____
- 4 – Du vill inte vara borta längre. Vart går du? – _____
- 5 – Karin är i källaren. Var i huset är hon? – _____
- 6 – Du åker bort från din bostad. Varifrån åker du? – _____
- 7 – Du vill inte vara inne. Vart går du? – _____
- 8 – Var i bussen sitter busschauffören? – _____
- 9 – Du går från vinden till källaren. Varifrån kommer du? – _____
- 10 – Du står i ditt kök och lagar mat. Var är du? – _____
- 11 – Du besöker en kompis i Paris. Varifrån kommer du när du har varit där? – _____
- 12 – Vart går du om du inte vill vara ute? – _____
- 13 – Du gillar Folkets Park. Var vill du vara om du går dit? – _____
- 14 – Varifrån kommer du om du går ut? – _____
- 15 – Vart går du om du går från 2:a till 4:e våningen? – _____
- 16 – Var vill Lena vara om hon kommer hit? – _____
- 17 – Varifrån kommer du om du går från 3:e till 5:e våningen? – _____
- 18 – Ulla, en passagerare i bussen, vill fråga busschauffören något. Vart går hon? – _____
- 19 – Var är du om du sitter och fiskar? – _____
- 20 – Varifrån går Kalle om han har varit här? – _____
- 21 – Vart åker Pelle om han vill vara här? – _____
- 22 – Var i huset är du om du är på vinden? – _____
- 23 – Vart går du om du går från 4:e våningen till källaren? – _____
- 24 – Var är du om du har åkt hemifrån? – _____
- 25 – Varifrån kommer vinden om den blåser i ansiktet? – _____
- 26 – Var vill du vara om du går in? – _____
- 27 – Vart reser du om du inte vill vara hemma på semestern? – _____

9 Rumsadverb – adverb + preposition

Skriv lämpliga prepositioner efter adverbena. Se exempel.

- 1 – Vi måste gå *ut* i trädgården och titta på vårblommorna. – Ja, det gör vi.
- 2 – Du kan väl sitta *här* _____ mig och prata en stund? – Ja, gärna.
- 3 – Skulle du vilja köra *bort* _____ kiosken och köpa en tidning åt mig? – Javisst.
- 4 – Ser du fåglarna som sitter *uppe* _____ taket? – Ja, så söta de är!
- 5 – Var är Kalle och Lisa? – De är *ute* _____ lekplatsen och leker.
- 6 Emma är ofta *hemma* _____ sin mormor på eftermiddagarna.
- 7 – Kom *hit* _____ mig är du snäll! – Ja, jag kommer.
- 8 – Jag ska flytta *hem* _____ en kompis nästa vecka. – Jaså.
- 9 – Det står en okänd man *borta* _____ kiosken. Vem kan det vara?
– Det undrar jag med. Han ser skum ut.
- 10 – Vi ska åka *upp* _____ Norrland i sommar. – Så trevligt!
- 11 Adam står *framme* _____ tavlan och skriver svenska vokaler.
- 12 – Polisen gick *in* _____ grannens lägenhet för en stund sedan. – Oj då!
- 13 – Var är Pricken? – Han ligger *inne* _____ sovrummet i sin korg.
- 14 – Usch, vad jag mår illa! Jag måste gå *fram* _____ chauffören och be honom stanna bussen, tänkte Sandra.
- 15 – Kan du inte komma *hem* _____ mig ikväll? Jag är ensam hemma.
– Javisst.
- 16 – Var kan man köpa kaffe?
– Det finns en kaffeautomat *ute* _____ korridoren.
- 17 – Var har du varit? – Jag har varit *hemma* _____ Elin och pluggat.
- 18 – Var är mina skidor? – De är *nere* _____ källaren.
- 19 – Vill du gå *ut* _____ köket och hämta kaffet? – Javisst.
- 20 Vi har ett förråd *uppe* _____ vinden.

10 Rumsadverb – adverb + adverb

Skriv *här/hit* eller *där/dit*. Se exempel.

- 1 – Kom hit! Här borta finns det gott om svamp.
 – Ja, men hur ska jag kunna komma _____ bort till dig?
 – Du kan väl hoppa över bäcken.
- 2 – Hej Lisa! Hur har du det _____ uppe i Kiruna? frågar Lotten i Jönköping.
 – Jättebra. Jag ångrar verkligen inte att jag flyttade _____ upp, svarar Lisa.
- 3 – Var sitter chefen?
 – Han sitter _____ inne i det lilla rummet till höger. Han är ledig, så du kan gå _____ in nu.
- 4 – Ställ dig _____ borta vid det blommande körsbärsträdet så ska jag ta ett kort på dig!
 – Nej, jag vill inte gå _____ bort. Jag kan väl stå här?
- 5 – Hej mamma! Hur har ni det _____ hemma?
 – Jo tack, det är bara bra. Jag hoppas att du kommer hem och hälsar på snart.
- 6 – Vem är det som är på vinden?
 – Det är vaktmästaren.
 – Vad gör han _____ uppe?
 – Han lagar ett element.
 – Men det var ju länge sedan han gick _____ upp.
- 7 – Ulla, var är du?
 – Jag sitter _____ ute i trädgården. Vill du ha kaffe så får du komma _____ ut.
 – Tack, men jag föredrar att stanna _____ inne. Det är svalare inomhus.
- 8 – Har du hälsat på din far på sista tiden?
 – Ja, flera gånger, och jag ska åka _____ hem i kväll, för vi ska tippa.
- 9 – Kan du hjälpa mig med en sak?
 – Tyvärr har jag inte tid, men _____ framme vid kiosken står en polis. Han kan nog hjälpa dig. Gå _____ bort och fråga honom!
- 10 – Ser du segelbåten som ligger _____ ute på havet?
 – Ja, vad härligt det ser ut! Ska vi simma _____ ut?
 – Du är inte klok! Det finns ju strömmar i vattnet.
- 11 – När kom du _____ ner till Trelleborg från Norrland?
 – För ett par månader sedan.
 – Trivs du _____ nere i södra Sverige?
 – Jadå. Men det var bättre i Norrland. Jag ska åka _____ upp i sommar.
- 12 – Det är väl skönt att sitta _____ inne och läsa när det regnar och blåser ute?
 – Jaa.

11 Rumsadverb

dit, där, därifrån
hit, här, härifrån

syftar ofta tillbaka på redan nämnt rumsuttryck

där, dit

är även relativa rumsadverb som syftar tillbaka på närmast föregående rumsuttryck och då inleder en bisats.

Välj rätt rumsadverb. Se exempel.

- 1 Igår åkte vi till Stockholm där vi skulle träffa invandrarministern.
- 2 – Oh, vad jag längtar ut till havet! – Då kan vi ju åka _____ i morgon.
- 3 I morgon ska Rolf gå på en anställningsintervju på AB Skrotsam. Han ska vara _____ klockan tio.
- 4 – När flyttade du hit till Umeå? – För tio år sedan och jag trivs jättebra _____.
- 5 Elin sitter och läser om Indien _____ hon ska åka på sin semester.
- 6 Vi kommer fram till Arlanda 9.05. Planet till Umeå går inte _____ förrän 10.00, så vi behöver inte jäkta.
- 7 I Karlsborg, _____ jag bodde som barn, har det funnits flera regementen.
- 8 – Hej Sara! Jag skulle gärna vilja komma och hälsa på dig.
– Ja, det vore verkligen roligt! Du kan väl komma _____ på lördag?
– Ja, gärna.
- 9 Uno trivs inte i den här staden, så han ska flytta _____ så snart han får ett jobb någon annanstans.
- 10 I morgon ska vi besöka vänner på Dragön _____ man bara kan komma med båt.
- 11 – Ursäkta, var ligger Telia? – På andra sidan kanalen, inte så långt _____.
- 12 Emil ska åka till England i sommar, men han vet inte riktigt hur han ska ta sig _____. Det blir antagligen med flyg.
- 13 – Finns det någon affär _____ man säljer begagnade skidor? – Jadå.
- 14 – Kom genast _____! Jag vill tala med dig. – Ja, vad är det nu då?
- 15 Gotland är en vacker ö. _____ tillbringar många turister sin semester.

12 Sättsadverb

Sättsadverben

- svarar på frågan "Hur?" (På vilket sätt?)
- står som bestämning till verb.

Exempel på sättsadverb:

bra, illa, sakta, fort, noga, annorlunda

Kalle skriver bra.
Lena kör fort.

Gammal ost luktar illa.
Ulla diskar noga.

Snigeln rör sig sakta.
Pia klär sig annorlunda nuförtiden.

Förutom sättsadverb av ovanstående typ finns också sättsadverb som är bildade av adjektivets grundform + **-t**.

snabbt, långsamt, vackert, fult, dåligt, högt, tydligt, bekvämt
lågt, ordentligt, slarvigt, falskt, försiktigt, sparsamt, noggrant

Tomas springer snabbt.
Jag skriver fult.
Sitt ordentligt vid bordet!
Frida sjunger falskt.

Gamla människor går ofta långsamt.
Oskar hör dåligt.
Per och Eva talar lågt med varandra.
Kör försiktigt!

Åsa sjunger vackert.
Ola skrattar högt.
Sven städar slarvigt.
Texta tydligt!

De flesta sättsadverben kan kompareras, t.ex:

bra – bättre – bäst

illa – sämre/värre – sämst/värst

dåligt – sämre/värre – sämst/värst

snabbt – snabbare – snabbast

vackert – vackrare – vackrast

13 Sättsadverb

Svara på frågorna. Använd lämpliga sättsadverb. Se exempel.

- 1 Sven-Åke kör i 20 km/tim. Hur kör han?

Han kör sakta _____ .

- 2 Asta sover. Jag kan inte väcka henne. Hur sover hon?

_____ .

- 3 Elisabeth, vår nya lärare, talar så att alla hör vad hon säger. Hur talar hon?

_____ .

- 4 Ola, som är ambulansförare, hade en mycket brådiskande transport i går.
Hur körde han?

_____ .

- 5 Mattias är så sjuk att han inte kan gå upp ur sängen. Hur mår han?

_____ .

- 6 Roland städar i varje vrå av huset. Det får inte finnas ett dammkorn någonstans.
Hur städar han?

_____ .

- 7 Ingen kan läsa vad Josef och Ruben skriver. Hur skriver de?

_____ .

- 8 Alla njuter när Emma sjunger. Hur sjunger hon?

_____ .

- 9 Mårten sover hela natten, och han är alltid utvilad på morgonen. Hur sover han?

_____ .

- 10 Marja-Lena följer alltid alla trafikregler. Hon tar inga risker i trafiken. Hur kör hon?

_____ .

- 11 Fredrik känner att han måste kräkas. Hur mår han?

_____ .

- 12 Herr och fru Lovén slösar inte. De planerar sina inköp. De handlar alltid där det är
billigast. Hur lever de?

_____ .

14 Sättsadverb

Hur gör du?

Svara på följande frågor med ett passande adverb. Använd helst varje adverb bara en gång.

- 1 – Hur skriver du? – _____ .
- 2 – Hur läser du läxan? – _____ .
- 3 – Hur sjunger du? – _____ .
- 4 – Hur talar du svenska? – _____ .
- 5 – Hur bor du? – _____ .
- 6 – Hur brukar du cykla? – _____ .
- 7 – Hur kör du bil? – _____ .
- 8 – Hur simmar du? – _____ .
- 9 – Hur springer du? – _____ .
- 10 – Hur sitter du nu? – _____ .
- 11 – Hur har du sovit i natt? – _____ .
- 12 – Hur brukar du diska? – _____ .
- 13 – Hur klär du dig? – _____ .
- 14 – Hur borstar du tänderna? – _____ .
- 15 – Hur ser du? – _____ .
- 16 – Hur mår du idag? – _____ .
- 17 – Hur brukar du städa? – _____ .
- 18 – Hur dansar du? – _____ .
- 19 – Hur lyssnar du på din
lärare? – _____ .
- 20 – Hur trivs du i Sverige? – _____ .

Ställ samma frågor till en kamrat. Berätta sedan om honom eller henne.

15 Sättsadverb

Stryk under sättsadverben i nedanstående meningar. Se exempel.

- 1 Frida har vunnit flera skönhetstävlingar, för hon är så vacker.
- 2 Kalle är snygg, och han klär sig trevligt.
- 3 Ahmed ser trevlig ut och är alltid vänlig mot alla.
- 4 Sara sjunger vackert. Hennes röst är klockren.
- 5 Trädet utanför mitt sovrumsfönster är vackert.
- 6 Vårt hus ligger vackert vid en sjö.
- 7 En vacker tavla hänger över soffan i Perssons vardagsrum.
- 8 Barbara har sovit gott hela natten, så hon känner sig pigg och utvilad.
- 9 – Det där brödet ser gott ut. Det måste jag smaka, sa Fredrik.
- 10 Klas har många goda vänner.
- 11 – Den här boken verkar dålig, så den orkar jag inte läsa, tänkte Lars.
- 12 Erik hör dåligt. Han måste skaffa sig en hörapparat.
- 13 Många hus från 60-talet är fula.
- 14 Jonny skriver fult trots att han har försökt förbättra sin handstil.
- 15 – Tala högt! Annars hör jag inte vad du säger, sa Ola.
- 16 Svalorna flyger högt när det ska bli vackert väder.
- 17 De höga träden i vår trädgård är gamla.
- 18 Doktor Roos talar lugnt med sina patienter.
- 19 Doktor Roos patienter känner sig lugna.
- 20 – Henrik dansar bra. Jag tror att jag ska bjuda upp honom, tänkte Karin.
- 21 Sofia läser en bra bok just nu. Den har hon lånat av en kompis.
- 22 Johan kör alltid fort. Han har blivit tagen för fortkörning flera gånger.
- 23 Gamla fru Olsson går sakta.
- 24 – Du måste tvätta dig noga innan du går till doktorn, sa Peters mamma.
- 25 Ninas farfar röker långa cigarrer.
- 26 Gammal fisk luktar illa.
- 27 Alla hör vad Eva säger, för hon talar så tydligt.
- 28 Paul får inte vara med i skolkören, för han sjunger falskt.
- 29 Människor lever annorlunda idag än de gjorde förr i tiden.
- 30 Man bör äta långsamt. Det är bra för matsmältningen.

Hur många sättsadverb hittade du? _____

16 Gradadverb

Gradadverb står som bestämning till *adjektiv* eller *andra adverb*.

Dessa adverb svarar på frågan *I vilken utsträckning?* (Hur mycket? Hur lite?).

Exempel på gradadverb:

mycket, lite, ganska, rätt, (allt)för, lagom, alls, nästan, alldeles

Förutom ovanstående adverb kan gradadverb också bildas av *adjektivets grundform + -t*, t.ex.:

hemskt, väldigt, fantastiskt, otroligt

Vissa gradadverb kan också stå som bestämning till *räkneord*, t.ex.:

ungefär, cirka, omkring, drygt, knappt

Exempel:

Eva blev mycket glad för presenten. Adam är lite sjuk idag. Bengt är ganska tjock. Kaffet är lagom varmt. Jan är inte alls trött.	Det blåser ganska mycket idag. Jag röker för mycket. Stina sover för lite.
---	--

Natalie är **fantastiskt** vacker, och hon sjunger **otroligt** vackert.
 Det är **hemskt** kallt idag, och det blåser **förskräckligt** mycket.

Det finns plats för **ungefär** 20 personer i vårt klassrum.
 Lena tjänar **cirka** 13 000 kronor i månaden

Observera: mycket och lite kan kompareras.

mycket – mer(a) – mest

lite – mindre – minst

17 Gradadverb

Välj ett passande adverb. Se exempel.

- 1 Jag är inte alls hungrig, för jag har precis ätit.
(*väldigt, rätt, alls*)
- 2 Lydia är alltid klädd i snygga, dyra kläder. Hon klär sig _____ elegant.
(*ungefär, otroligt, alldeles*)
- 3 – Hur mycket kostade din väska? – Den kostade _____ 450 kronor.
(*mycket, ungefär, ganska*)
- 4 Birger Lönn har nyligen fyllt 76 år. Han är _____ gammal.
(*lite, drygt, rätt*)
- 5 Gun vet att några talar illa om henne. Hon tycker att det är _____ obehagligt.
(*väldigt, lagom, ungefär*)
- 6 Ola röker 60 cigaretter om dagen. Han röker _____ mycket.
(*för, lagom, knappast*)
- 7 Stefan äter bara en halv smörgås på morgonen. Han äter inte _____ mycket då.
(*lagom, alls, ganska*)
- 8 Det finns _____ 8,8 miljoner invånare i Sverige.
(*ungefär, alldeles, ganska*)
- 9 Det var _____ roligt att träffa dig igen. Vi har ju inte setts på länge.
(*lite, alldeles, hemskt*)
- 10 Helen tycker att det är jätteroligt att städa. Hon har ett _____ välstädat hem.
(*ungefär, fantastiskt, lite*)
- 11 Tore säger dumma saker till mig ibland. Jag är _____ irriterad på honom.
(*cirka, alldeles, lite*)
- 12 Jag har berättat det mesta. Det finns inte _____ mer att tillägga.
(*lite, rätt, mycket*)
- 13 Kom på mötet på torsdag! Vi har några _____ viktiga beslut att fatta då.
(*alldeles, väldigt, nästan*)
- 14 De här skorna passar mig. De är _____ stora.
(*lite, mycket, lagom*)
- 15 – Är ni trötta nu? – Ja, vi är _____ trötta nu.
(*rätt, drygt, ungefär*)

18 Satsadverb

Satsadverb står som bestämning till en hel sats.

Exempel på satsadverb:

inte, icke, ej, knappast, knappt
nog, kanske, kanhända; möjligen; eventuellt
förmodligen, troligen, antagligen
väl
bara, enbart, endast

verkligen
tyvärr
faktiskt
naturligtvis, givetvis, förstås
gärna (– hellre – helst)

Observera: Beträffande nedanstående adverb se s. 190.

också, även, dessutom; inte – heller
förresten

ju; nämligen

emellertid, dock, ändå, i alla fall
däremot; tvärtom
egentligen; åtminstone

alltså, följaktligen, därför
tydligen

Cyklar får **ej** ställas framför porten.

Anna har **knappast** fått en blund i ögonen i natt.

– Är det **verkligen** sant att du inte fattar någonting?

– Ja.

– Det blir **nog** vackert väder i morgon.

– Ja, det får vi hoppas.

– Benny sa att han **tyvärr** inte hade tid att hjälpa mig.

– Så synd!

– Östen sa att han **kanske** skulle komma hit.

– Vad roligt!

– Mirjam begriper **faktiskt** ingenting av det du säger.

– Jaså.

– Har du **möjligen** en pappersnäsduk att låna mig?

– Javisst har jag det.

– Jag förstår **naturligtvis** allt vad du säger.

– Vad bra!

– Pia och Paul ska **antagligen** köpa vårt hus.

– Säger du det?

– Jag dricker **gärna** te, men jag skulle **hellre** vilja ha en kopp kaffe. **Helst** skulle jag vilja ha ett glas iskallt vatten.

– Du kan **väl** stänga fönstret? Jag fryser.

– Okej.

– Du ska få vatten med is i. Det ska jag ordna.

– Ni behöver **bara** skriva en kort uppsats, sa vår lärare.

19 Satsadverb

Välj lämpliga satsadverb. Se exempel.

- 1 "Nysått! Gräsmattan får ____ beträdas", stod det på en skylt.
a) verkligen b) hellre **c) ej** d) helst
- 2 Man blir ____ berusad om man dricker fem snapsar på fastande mage.
a) naturligtvis b) inte c) gärna d) knappast
- 3 De nya tågen är så bekväma att man ____ märker när de stannar eller börjar gå.
a) enbart b) knappt c) eventuellt d) gärna
- 4 Om man vill byta en vara bör man ____ ha kvittot med sig till affären.
a) bara b) inte c) knappast d) förstås
- 5 – Ulf har ____ blivit sjuk eftersom han ännu inte har kommit hit. – Ja, kanske det.
a) gärna b) knappast c) endast d) kanske
- 6 Lina skulle gärna vilja ha en katt, men hennes son är ____ allergisk mot pälsdjur.
a) inte b) gärna c) tyvärr d) verkligen
- 7 Marianne är ____ bortrest eftersom hon inte har hört av sig.
a) inte b) enbart c) faktiskt d) förmodligen
- 8 – Har du ____ en hundralapp att låna mig? – Javisst.
a) gärna b) naturligtvis c) knappast d) möjligen
- 9 Det är så kvavt idag. Det blir ____ åska framåt kvällen.
a) nog b) inte c) gärna d) endast
- 10 Jag kommer snart hem. Jag ska ____ uträtta ett ärende på banken först.
a) icke b) förmodligen c) bara d) knappast
- 11 Eftersom Mårten lever för sitt arbete jobbar han ____ övertid om det behövs.
a) bara b) hellre c) inte d) gärna
- 12 Vi kunde ____ se när vi gick hem igår kväll. Alla gatlyktor var släckta.
a) tyvärr b) knappast c) verkligen d) väl
- 13 Katrin tjänar mycket bra, så hon har ____ råd att unna sig en hel del.
a) faktiskt b) inte c) möjligen d) kanhända
- 14 "Du skall ____ stjäla!" är ett av de tio budorden i Bibeln.
a) kanhända b) endast c) icke d) faktiskt
- 15 – Du gillar ____ inte gravad lax? – Jodå. Jag är väldigt förtjust i all sorts fisk.
a) hellre b) enbart c) ej d) kanhända

- 16 Nadja ska ____ fortsätta studera i höst, men hon har inte bestämt sig riktigt än.
a) naturligtvis b) eventuellt c) tyvärr d) inte
- 17 – Du kommer ____ på bröllopet? – Ja. Jag tror det.
a) väl b) nog c) gärna d) tyvärr
- 18 – Vad tycker du om dina nya grannar? – Jag vet inte, för jag har ____ träffat dem som hastigast.
a) tyvärr b) gärna c) helst d) bara
- 19 Andreas dricker ____ öl än vin.
a) hellre b) gärna c) helst d) tyvärr
- 20 – Tror du ____ på allt vad Joakim säger? – Ja, det gör jag.
a) tyvärr b) verkligen c) naturligtvis d) väl
- 21 Filmen, som jag såg igår, var ____ bättre än jag hade trott.
a) antagligen b) endast c) gärna d) faktiskt
- 22 Ivan uppförde sig illa mot mig igår. Han kommer ____ att be om ursäkt.
a) verkligen b) nog c) gärna d) tyvärr
- 23 Man måste ____ repetera alla nya ord som man träffar på. Annars glömmer man dem.
a) bara b) inte c) givetvis d) knappast
- 24 – Vad står det på skylten därborta? – Det står: "Obehöriga äger ____ tillträde".
a) endast b) faktiskt c) kanske d) ej
- 25 Vi hade ____ lagt vår nya matta på golvet förrän vår hundvalp kissade på den.
a) eventuellt b) knappt c) gärna d) bara
- 26 – Varför bråkar du alltid med Jack? Du vet ____ att han blir ledsen? – Ja, jag vet.
a) endast b) helst c) väl d) tyvärr
- 27 Linnea drack ____ mineralvatten på festen i lördags eftersom hon skulle köra hem.
a) inte b) endast c) kanhända d) antagligen
- 28 Jan-Erik har en besvärlig ekonomisk situation, så han har det ____ inte lätt.
a) gärna b) helst c) verkligen d) bara
- 29 – Nu behöver du ____ inte öva mer på satsadverben. – Jo, det här var svårt.
a) antagligen b) gärna c) endast d) hellre
- 30 – Vad vill du ____ göra nu? – Ta en paus och koppla av lite.
a) tyvärr b) helst c) knappast d) troligen

20 Konjunktionella adverb

Konjunktionella adverb fungerar som kopplingsord mellan meningar och satser precis som konjunktionerna.

Dessa adverb kan stå på adverbialsets och/eller på satsadverbialsets plats.

Ofta har man både en konjunktion och ett konjunktionellt adverb.

Den här dagen har inte börjat bra. Jag vaknade för sent i morse, och **dessutom** upptäckte jag att vi hade haft inbrott under natten.

– Varsågod! Middagen är klar! – Tack, men jag tror att jag står över. Jag är mätt, för jag har **nämligen** varit hos mormor, och hon bjöd på en massa mat som vanligt.

också, även, dessutom
inte ... heller
förresten

- uttrycker ett tillägg
- är motsats till också
- uttrycker ett tillägg när man plötsligt kommer att tänka på något annat än det man just talar/talade om

(Jämför med och)

Boken är spännande. Den är **också (även, dessutom)** lärorik.

Den är lärorik **också (dessutom)**. **Dessutom** är den lärorik

Jämför: Boken är spännande, och den är lärorik.

Evert har ingen dator. Lisa har **inte heller** någon dator.

– Jag gillade inte filmen igår.

– Det gjorde **inte** jag **heller**.

– Det var verkligen roligt att prata med dig en stund. Vi måste träffas lite oftare. **Förresten**, har du hört att Elsa ska gifta sig med Olof?

– Nej, vad säger du?

ju
nämligen

- uttrycker en förklaring (både talaren och lyssnaren vet eller bör veta)
- uttrycker en förklaring (bara talaren vet)

Jämför med *för; därför att, eftersom*)

Observera: **Ju** och **nämligen** kan bara placeras på satsadverbialsets plats.

Det tar inte så lång tid mellan Stockholm och Malmö. Det finns **ju** goda förbindelser mellan de städerna.

Jämför: Det tar inte så lång tid mellan Stockholm och Malmö, *för* det finns goda förbindelser mellan de städerna.

Det tar inte så lång tid mellan Stockholm och Malmö *därför att (eftersom)* det finns goda förbindelser mellan de städerna.

Pelle är hemma från jobbet. Han är **nämligen** inte frisk.

Jämför: Pelle är hemma från jobbet, *för* han är inte frisk.

Pelle är hemma från jobbet *därför att (eftersom)* han inte är frisk.

emellertid, dock
ändå, i alla fall
däremot
tvärtom

– uttrycker motsats

egentligen
åtminstone

– uttrycker ett tillrättaläggande, en korrigering
– uttrycker en inskränkning, en modifikation

(Jämför med *men, utan; trots att, även om*)

Erik är reumatiker. Han arbetar **emellertid (dock, ändå, i alla fall)** som vanligt.

Emellertid (Dock, Ändå, I alla fall) arbetar han som vanligt.

Han arbetar som vanligt **ändå (i alla fall)**.

Jämför: Erik är reumatiker, *men* han arbetar som vanligt. *Trots att* Erik är reumatiker arbetar han som vanligt.

Jag gillar rött vin. Jag gillar **däremot** inte vitt vin. **Däremot** gillar jag inte vitt vin. Jag gillar inte vitt vin **däremot**.

Jämför: Jag gillar rött vin, *men* jag gillar inte vitt vin.

Jag är inte så förtjust i opera. Jag tycker **däremot** mycket om operett.

Däremot tycker jag mycket om operett. Jag tycker mycket om operett **däremot**.

Jämför: Jag är inte så förtjust i opera, *men* jag tycker mycket om operett.

Persson är inte rik. Han är **tvärtom** fattig. **Tvärtom** är han fattig.

Jämför: Persson är inte alls rik, *utan* han är fattig.

Bo jobbar som kock. Han är **egentligen** bagare. **Egentligen** är han bagare. Han är bagare **egentligen**.

Jämför: Bo jobbar som kock, *men* han är bagare.

– Det här mattetalet är för svårt för mig. – Asch, du kan väl **åtminstone** försöka lösa det?

Jämför: Även om det här mattetalet är svårt kan du väl försöka lösa det?

alltså, följaktligen
därför
tydligen

– uttrycker följd, slutsats
– uttrycker följd
– uttrycker en tänkbar slutsats

(Jämför med *så*)

Planet från Tokyo har inte fått landningstillstånd. Det blir **alltså (följaktligen)** försenat. **Alltså (följaktligen)** blir det försenat.

Jämför: Planet från Tokyo har inte fått landningstillstånd, så det blir försenat.

Eva är sjuk. **Därför** är hon hemma från skolan.

Jämför: Eva är sjuk, så hon är hemma från skolan.

Pelle svarar inte. Han har **tydligen** inte kommit hem ännu. **Tydligen** har han inte kommit hem ännu.

Jämför: Pelle svarar inte, så han har nog inte kommit hem ännu.

21 Konjunktionella adverb

Välj rätt alternativ. Se exempel.

- 1 – Paul kommer inte på festen i kväll, och Sune kommer _____.
– Så tråkigt! Då blir vi två färre än vi hade trott.
a) egentligen b) alltså c) ☒ inte heller d) ju
- 2 Min bror heter _____ Lars-Olof, men alla kallar honom Lasse.
a) åtminstone b) egentligen c) också d) nämligen
- 3 Per Kvist tjänar 650 000 kronor om året. Han har _____ en bra lön.
a) emellertid b) dessutom c) alltså d) tvärtom
- 4 Det var meningen att vårt grannhus skulle användas som dagis. Så blev det _____ inte.
Idag är det ett hem för handikappade.
a) därför b) emellertid c) också d) där
- 5 Patrik är duktig på att simma och spela tennis. Nu har han _____ planer på att lära sig att spela golf.
a) därför b) ändå c) också d) ju
- 6 Även om man tycker att läxan är svår bör man _____ försöka göra den.
a) åtminstone b) nämligen c) alltså d) förresten
- 7 – Nej, nu får vi nog sluta prata. Jag måste laga mat. _____, du har väl inte glömt Fias födelsedag? – Nej då. Jag har redan köpt en present åt henne.
a) Alltså b) Ändå c) Även d) Förresten
- 8 – Varför kommer du hem så sent? Vi bestämde _____ senast klockan elva, och nu är klockan över tolv. – Ursäkta mamma, men jag missade bussen.
a) då b) ju c) därför d) också
- 9 Jag måste nog gå hem nu. Klockan är mycket, och _____ är jag trött.
a) däremot b) dessutom c) också d) emellertid
- 10 Åsa älskar inte sin man längre. _____ hatar hon honom, och hon tänker begära skilsmässa.
a) Dessutom b) Tvärtom c) Därför d) Alltså
- 11 Eva och Oskar håller på att packa, för de ska _____ flytta på lördag.
a) följaktligen b) också c) nämligen d) dock
- 12 Olle har läst matte och fysik i Umeå. Nu ska han _____ satsa på språk.
a) ju b) alltså c) även d) där
- 13 Paul talar inte så bra engelska, men _____ talar han flytande spanska.
a) dessutom b) däremot c) alltså d) tvärtom
- 14 – Gå och tvätta dig! Du är _____ alldeles kladdig om händerna. –Ja, ja.
a) därför b) ju c) också d) i alla fall

- 15 Lisbet är inte intresserad av fotboll. Hennes man är faktiskt ____ intresserad av det, så de tittar aldrig på några fotbollsmatcher.
a) också b) däremot c) inte heller d) ändå
- 16 En 15-årig pojke hade rånat flera kvinnor. Polisen frågade honom varför han hade gjort det. – Jag behövde pengar. ____ rånade jag dem, sa han.
a) Nämligen b) Därför c) Dessutom d) Däremot
- 17 Facket och arbetsgivaren har förhandlat hela natten. De kunde ____ inte komma överens, så förhandlingarna återupptas om ett par dagar.
a) alltså b) dessutom c) ju d) dock
- 18 Persson kunde inte komma på mötet igår, för han hade ____ fått förhinder i sista minuten.
a) därför b) nämligen c) då d) också
- 19 Peter klarade inte sin sista tenta. ____ måste han göra om den om han vill få ut sin examen.
a) Däremot b) Också c) Följaktligen d) Ändå
- 20 – Du kan väl ____ äta lite av den här salladen även om du inte är så hungrig.
– Ja, men bara lite då.
a) tydligen b) åtminstone c) nämligen d) därför
- 21 Efter att ha blivit mordhotad flera gånger känner Katja sig ganska trygg nu. Hon har ____ fått direktlarm till polisen.
a) dock b) därför c) nämligen d) alltså
- 22 – Var det trevligt på festen igår?
– Ja, jättetrevligt. Varför var du inte där?
– Jag fick inte tag på någon barnvakt.
– Jaså. Det var synd. Du ____, fick du det där jobbet som du sökte?
– Nej, tyvärr.
a) dessutom b) alltså c) i alla fall d) förresten
- 23 Kalle har kontaktat en advokat, för han vill skiljas. Ryktena om att han har träffat en annan kan ____ vara sanna.
a) där b) nämligen c) alltså d) ändå
- 24 Vi jobbade två timmar extra i måndags. ____ kan vi gå hem lite tidigare på fredag.
a) Tvärtom b) Även c) Därför d) Nämligen
- 25 Kim är inte alls dålig i kemi längre. ____ klarar han sig mycket bra nu.
a) Där b) Nämligen c) Tvärtom d) Förresten
- 26 Jag talar inte spanska. Min man talar ____ spanska.
a) också b) tydligen c) inte heller d) tvärtom
- 27 Jag har ett möte efter jobbet idag. ____ kommer jag hem lite senare.
a) Där b) Här c) Därför d) Däremot

ADVERB

- 28 Lisa har haft stora framgångar med sina senaste låtar, och nu har hon ____ gett ut en diktsamling som fått fin kritik.
a) då b) också c) nämligen d) tvärtom
- 29 Igår fick våra barn vara uppe till klockan tio, men ____ skulle de ha lagt sig redan klockan åtta.
a) också b) tvärtom c) därför d) egentligen
- 30 Ted tjänar bra på sitt jobb, men han jobbar ____ extra varje helg.
a) där b) ändå c) alltså d) därför
- 31 – Du måste vara hemma senast fem i åtta, för gästerna kommer ____ klockan åtta.
– Ja, ja. Jag vet.
a) där b) ju c) då d) dock
- 32 Min arbetsgivare drar 30% i skatt på min lön varje månad. ____ drar han 1 000 kronor extra för att jag ska slippa kvarskatt.
a) Dessutom b) Däremot c) Förresten d) Alltså
- 33 Mats har tillräckligt med pengar för att kunna leva gott resten av sitt liv. Han vann ____ sju miljoner på en Bingo-lott för några veckor sedan.
a) därför b) nämligen c) ändå d) då
- 34 – Åke sa att han älskade mig. Han sa ____ att han ville gifta sig med mig. – Nej, vad säger du!
a) nämligen b) alltså c) även d) i alla fall
- 35 – Varför kommer du så sent? Du vet ____ att vi börjar klockan nio.
– Ursäkta, men jag försov mig i morse.
a) nämligen b) följaktligen c) dessutom d) ju
- 36 Joakim är en duktig 100-meterslöpare. Han vill ____ inte ställa upp i någon stor tävling. Han är nog rädd att bli nervös och göra bort sig.
a) där b) emellertid c) alltså d) tvärtom
- 37 Det ska bli kallare i morgon. ____ är det risk för en och annan snöby.
a) Ändå b) Emellertid c) Dessutom d) Nämligen
- 38 Malin vill inte åka till Öland i sommar igen, men ____ kan hon tänka sig att semestra på Västkusten.
a) dessutom b) där c) alltså d) däremot
- 39 Evy har inte godkänt betyg i engelska från gymnasieskolan. ____ är hon inte behörig att läsa engelska vid universitetet
a) Dock b) Alltså c) Förresten d) I alla fall
- 40 – Kom genast hit! Det har ____ hänt något fantastiskt. – Oj då!
a) åtminstone b) därför c) nämligen d) dock

KONJUNKTIONER

Konjunktioner är ord som binder samman olika delar i en mening.
Det finns två typer av konjunktioner:

Samordnande konjunktioner = bindeord

Dessa konjunktioner binder samman satser och satsdelar av samma sort.

och, samt, både ... och
eller, antingen ... eller, varken ... eller
men, fast, utan
för, ty
så

Underordnande konjunktioner = bisatsinledare

Dessa konjunktioner inleder en bisats.

<i>Allmänt underordnande (påstående)</i>	att
<i>Interrogativa (fråga)</i>	om, ifall
<i>Kausala (orsak)</i>	därför att, eftersom då, emedan
<i>Konsekutiva (följd)</i>	så (att), så ... att
<i>Temporal (tid)</i>	när, då sedan, efter det att innan medan förrän tills just som
<i>Konditionala (villkor)</i>	om, ifall
<i>Koncessiva (motsats)</i>	trots att, fast, fastän även om
<i>Finala (avsikt)</i>	för att, så att
<i>Deskriptiva (sätt)</i>	genom att, utan att
<i>Komparativa (jämförelse)</i>	som, som om, än, ju

1 Samordnande konjunktioner

Samordnande konjunktioner binder samman satser och satsdelar av samma slag.
(De kan även binda samman bisats och huvudsats, men bisatsen är då en del av den föregående huvudsatsen.)

Kommatecken sätts framför de samordnande konjunktionerna när de binder ihop fullständiga huvudsatser. Vid uppräknings sätts kommatecken ut, och konjunktionen står mellan de två sista leden.

och
både ... och
samt

- uttrycker ett tillägg
- är mer betonat än bara *och*
- används i formell stil samt när man inte vill upprepa *och*

Eva **och** Olle är på bio.
Eva ligger **och** läser en bok.
Olle har köpt bär, frukt **och** grönsaker.
Eva handlar på ICA **och** på Konsum.
Eva ska gå på bio, **och** Olle ska passa barnen.
Olle sa att han var färdig, **och** sedan gick han.
Olle säger att han är sen **och** att han måste skynda sig.

subjekt + *subjekt*
verb + *verb*
objekt + *objekt*
adverbial + *adverbial*
huvudsats + *huvudsats*

bisats + *bisats*

Både Karin **och** Per jobbar på SJ.
Orvar **både** röker **och** dricker.
Man kan läsa **både** engelska **och** tyska på högstadiet.
Elsa brukar jobba **både** på lördagar **och** på söndagar

Olle serverade öl och vin till de vuxna **samt** Coca Cola till barnen.

eller
antingen ... eller
varken ... eller

- uttrycker alternativ
- är mer betonat än bara *eller*
- uttrycker att inget av alternativen gäller

– Jag ringer dig på lördag **eller** på söndag. – Ja, gör du det!
Patrik undrade om jag hade bil **eller** om han skulle köra mig hem.
– Ska du komma hem till mig, **eller** ska jag komma hem till dig?
– Vet du om Torsten kommer, **eller** ska jag ringa och fråga?
Lars ska **antingen** åka till Paris **eller** till London på semestern.

- Du kan väl komma hem till mig?
- Han kommer i kväll.

Varken Pelle **eller** Olle talar tyska.
Kalle kan **varken** sy **eller** sticka.
Sylvia har **varken** man **eller** barn.
Jag behöver **varken** köpa skor **eller** stövlar i vinter.
Sven berättade **varken** att han var sjuk **eller** att han hade varit hos doktorn.

men
fast
(visserligen) ... men
utan

- uttrycker en motsats eller en motsättning
- används ofta i stället för *men*, speciellt i vardagligt språk
- är mer betonat än bara *men*
- används ofta i stället för *men* efter en negation (t.ex. *inte*, *aldrig*, *knappt*) vid en tydlig motsats

Vår lärare är hård **men** (han är) rättvis.

Karin läste mycket före provet **men** (hon) klarade sig inte.

Pontus ringde och sa att han hade råkat ut för en olycka **men** att han inte hade blivit skadad.

Jag ringde till Anna flera gånger igår, **fast** jag fick inte tag på henne.

Visserligen har jag mycket att göra just nu, **men** jag ska försöka hjälpa dig.

Olle sa att han skulle komma, **men** han kom inte.

Roland är inte hemma just nu, **men** han kommer snart.

Observera: Kommatecken sätts före fullständig sats.

Roland är inte hemma, **utan** han är på jobbet.

Karin frågade inte om hon fick komma in, **utan** hon öppnade bara dörren och gick in.

för
ty

- uttrycker en orsak eller en förklaring
- används i formellt språk i stället för *för*

För och ty är synonymer till därför att, eftersom etc., men för och ty kan bara samordna fullständiga huvudsatser.

Niklas var hemma, **för** han var sjuk.

AB Prima tvingas säga upp 10 anställda, **ty** orderingången har tyvärr minskat drastiskt på senare tid.

Jag skulle vilja veta var Inga är, **för** jag måste faktiskt tala med henne.

så

- uttrycker konsekvens och betyder "och därför"
- uttrycker en tänkbar slutsats

Lennart hade inga pengar, **så** han kunde inte betala hyran.

= Lennart hade inga pengar, och därför kunde han inte betala hyran.

Jag hörde att grannarna slogs, **så** jag ringde efter polisen.

Fredrik svarar inte i telefonen, **så** han har troligen inte kommit hem än.

2 Samordnande konjunktioner

Välj rätt konjunktion. Se exempel.

- 1 *för – utan – så* Mikael vill ha skilsmässa, för han har träffat en annan.
- 2 *utan – men – eller* Portiern frågade om vi ville ha två enkelrum ____ ett dubbelrum.
- 3 *så – men – eller* – Vad kan jag hjälpa till med? – Du kan antingen diska ____ torka.
- 4 *och – eller – utan* Åke ringde nyss från bilen och sa att han var på väg hem ____ att han skulle komma hem i tid.
- 5 *för – så – och* Peter sa att han skulle köpa blommor ____ choklad till Lotta.
- 6 *och – eller – men* Uno undrade om jag ville sova över ____ om jag skulle åka hem.
- 7 *men – och – eller* Elin går på kurs i engelska både på måndagar ____ på onsdagar.
- 8 *utan – eller – så* Mikaela vill antingen ha en kattunge ____ en hundvalp.
- 9 *för – så – men* Mats har feber idag, ____ han är hemma från skolan.
- 10 *och – men – eller* – Vill du gå på bio ____ ska vi stanna hemma och ta det lugnt?
– Jag föredrar nog att gå på bio.
- 11 *så – för – men* Oskar vann fem miljoner på Lotto häromåret, ____ han fortsätter att jobba som vanligt.
- 12 *och – eller – men* Jag har inte ringt till Johan än, ____ jag ska göra det senare i kväll.
- 13 *så – eller – och* Först ska jag jobba, ____ sedan ska jag ta en promenad på stan.
- 14 *och – eller – men* Antingen Ester ____ Anders kommer på Torgnys fest. En av dem måste stanna hemma och passa barnen.
- 15 *eller – så – men* Janne sprang till bussen i morse, ____ han missade den i alla fall.
- 16 *så – för – utan* Anita kan inte komma på lördag ____ tidigast på söndag.
- 17 *för – eller – så* Tomas trivs inte på sitt jobb, ____ han försöker hitta ett annat.
- 18 *så – eller – men* Visserligen är jag sen, ____ jag tror att jag hinner till tåget.
- 19 *och – eller – för* Hjalmar gillar varken boxning ____ brottning.
- 20 *eller – utan – och* Jag ringde inte till Lena på födelsedagen, ____ jag åkte hem till henne och överraskade henne med present och blommor.

3 Samordnande konjunktioner

Skriv färdigt meningarna. Se exempel.

- 1 Igår kväll drack Patrik varm choklad, för han kände sig frusen
_____.
- 2 Lennart tycker om att spela kort, men _____
_____.
- 3 Idag ska det bli regn, så _____
_____.
- 4 Rolf älskar Karin, men _____
_____.
- 5 På fritiden brukar Olle fiska, och hans pappa _____
_____.
- 6 Pontus har ärvt mycket pengar, men _____
_____.
- 7 Adam hade inte lust att gå till skolan i morse, för _____
_____.
- 8 Tar du en taxi hit, eller _____
_____?
- 9 Per vill inte fira jul i Sverige, utan _____
_____.
- 10 Kristina hade druckit ett par glas vin, så _____
_____.
- 11 Efter semestern på Mallorca ville Eva inte börja arbeta, utan _____
_____.
- 12 Ska vi fira din födelsedag hemma, eller _____
_____?

KONJUNKTIONER

13 Idag skiner solen, men igår _____

_____.

14 I påsk är vi lediga, och då _____

_____.

15 Igår tittade jag inte på TV, för då _____

_____.

16 På landet finns det inte så många höghus, utan där _____

_____.

17 Orvar har förlorat alla sina pengar på hästar, så nu _____

_____.

18 I eftermiddag ska jag gå på gymnastik, och sedan _____

_____.

19 Monica sa att hon var upptagen hela eftermiddagen och att _____

_____.

20 Evy frågade om vi ville ha juice eller om _____

_____.

21 Simon är visserligen lite förkyld, men _____

_____.

22 I morse vaknade mina barn tidigt, så _____

_____.

23 Idag ska Bengt och jag inte äta hemma, utan _____

_____.

24 Barn ser sig ofta inte för i trafiken, utan _____

_____.

25 Tidigare tyckte jag att det här var svårt, men _____

_____.

26 Tora och Alf kunde inte få egna barn, så _____

_____.

- 27 Alla undrade om Viktoria skulle fortsätta studera eller om _____
_____.
- 28 Jag måste kolla om köksfönstret är stängt och om _____
_____.
- 29 Igår kväll ville Linda inte gå och lägga sig, utan _____
_____.
- 30 Mormor måste nog skaffa nya glasögon, för _____
_____.
- 31 Lars vill inte gifta sig med Lena, för _____
_____.
- 32 Matildas lärare vill veta varför hon inte var i skolan igår och varför _____
_____.
- 33 Meteorologerna påstår att det ska bli snö i morgon och att _____
_____.
- 34 Igår fick jag ta bussen till jobbet, för _____
_____.
- 35 Jag tror att jag kan det här nu, så _____
_____.

4 Underordnande konjunktioner = bisatsinledare

Underordnande konjunktioner inleder en bisats och talar om vilken relation som finns mellan bisatsen och huvudsatsen. (Se s. 224 angående ordföljden i bisats!)

Allmänt underordnande

att – inleder indirekta påståendesatser

Kristina påstår **att** hon har sökt den lediga tjänsten på TV 4.
Grannarna klagar på **att** våra barn väsnas för mycket.
– Det var tråkigt **att** du inte kunde komma. – Det tycker jag med.
Miljöpartiets åsikt är **att** kärnkraften måste avvecklas.

Interrogativa

om, ifall – inleder indirekta frågor som inte börjar med ett frågeord

Min advokat frågade **om** jag verkligen ville ändra mitt testamente.
En av frågorna på mötet igår var **om** vi skulle vara lediga mellan jul och nyår.
Det är lite oklart **om** Gösta kommer i kväll eller inte.

Kausala – uttrycker *orsaken* till handlingen i huvudsatsen
– orsaken är redan ett faktum

därför att, eftersom – *eftersom* måste användas i stället för *därför att* när bisatsen står före huvudsatsen

då, emedan – används i formellt språk

Per är ledsen **därför att (eftersom)** han inte klarade sin tenta igår.
Eftersom Per inte klarade sin tenta igår måste han göra den en gång till.

Härmed säger undertecknad upp sig **emedan (då)** familjen ämnar flytta från staden.

Konsekutiva

– uttrycker *följd*, *konsekvens* eller *resultat* av handlingen i huvudsatsen

så (att), så ... att

– man kan ta bort *att* om det inte står något ord mellan *så* och *att*

Lars frös **så (att)** han skakade.

– Skynda dig **så (att)** du inte kommer för sent till skolan! – Sluta tjata, mamma!

I natt skrek grannarnas barn **så** högt **att** vi inte kunde sova.

Temporal

– uttrycker *tid*

när, då

Handlingen i bisatsen kan vara *före*, *efter* eller *samtidig med* handlingen i huvudsatsen. I svenskan uttrycker man dessa tidsförhållanden med hjälp av olika tempus. *Då* tillhör formellt språk.

sedan
efter det att

Handlingen i bisatsen äger rum *före* handlingen i huvudsatsen.

innan
medan

Handlingen i bisatsen äger rum *efter* handlingen i huvudsatsen. Handlingen i bisatsen äger rum *samtidigt som* handlingen i huvudsatsen.

förrän

– uttrycker en slutpunkt (= inte före den tidpunkt då)
– måste föregås av en negation, t.ex. *inte*, *aldrig*, *knappt*, i huvudsatsen

tills

– uttrycker en slutpunkt (= till den tidpunkt då)

just som

= precis när

När vi har inrett vår nya lägenhet (1) ska vi ha fest (2).

Eva började jobba (2) **när** hon hade slutat gymnasieskolan (1).

När jag kom hem (2) hade Per lagat middag (1).

Jag läser tidningen (1) **när** jag äter frukost (1).

Man har vissa förmåner (1) **då** man är fast anställd (1).

1 = handling nr 1

2 = handling nr 2

Eva var mycket sötare (2) **sedan** hon hade klippt sig (1).

Lennart mätte mycket bättre (2) **efter det att** han hade slutat röka (1).

Anders och Britta förlovade sig (1) **innan** de gifte sig (2).

Medan Agneta studerade (1), jobbade hon extra på sjukhuset (1).

Lars hade *knappt* blivit frisk **förrän** han blev sjuk igen.

Man ska ta penicillinet **tills** tabletterna är slut.

Just som jag hade kommit hem ringde det.

KONJUNKTIONER

Konditionala

– uttrycker *villkor* för handlingen i huvudsatsen

om, ifall

– *ifall* används ofta i vardagligt språk

frågeformad sats

– kan stå i stället för *om* + *bisats*

Du måste ringa till skolan **om** du inte kan komma.

Ifall vår lärare är sjuk kommer en vikarie.

Kommer du blir jag glad. = Om du kommer, blir jag glad.

Blåser det inte går jag ut. = Om det inte blåser, går jag ut.

Koncessiva

– uttrycker en *motsats*, en *motsättning* till handlingen i huvudsatsen

trots att, fast(än)
även om

– uttrycker ett faktum

– uttrycker ett villkor, något osäkert, ett eventuellt hinder, en eventuell ursäkt

Trots att David tog sin medicin blev han inte frisk.

Lisa har dåliga tänder **fast** hon sköter dem noga.

Även om provet är svårt ska jag klara det.

Jag måste stiga upp **även om** jag är trött.

Även om Åke ber om ursäkt förlåter jag honom aldrig.

Även om jag är ledig från jobbet har jag mycket att göra.

Finala

– uttrycker *avsikt*, *vilja*, *mål*, *plan* för handlingen i huvudsatsen
"Vad vill(e) ... med det?"

I bisatsen har man oftast *ska/skulle* för att uttrycka denna vilja eller detta mål. Handlingen i bisatsen ligger i framtiden.

för att
så att

– används ofta i vardagligt tal i stället för *för att*

Oskar slutade röka **för att** (han skulle) må bättre. (Målet var att må bättre.)

Jämför: Oskar slutade röka därför att han hade rökhosta. (Orsaken var att han hade rökhosta. Innehållet i bisatsen är redan ett faktum.)

Ulla bantar **för att** (hon ska) bli smal.

Jämför: Ulla bantar därför att hon är tjock.

Ulf höjde volymen **för att (så att)** vi skulle höra bra.

Jämför: Ulf höjde volymen därför att han hörde dåligt.

Deskriptiva

– uttrycker *sätt, metod*

genom att
utan att

– talar om hur handlingen i huvudsatsen blir möjlig
– talar om att handlingen i huvudsatsen blir möjlig trots att man *inte* gör något

Kalle blev miljonär **genom att** han spelade på Lotto (genom att spela på Lotto).
Lena blev frisk **utan att** hon tog medicin (utan att ta medicin).

Komparativa

– uttrycker *jämförelse*

som

– kan betyda *i likhet med, på samma sätt som, liksom*
– står i kombinationerna:
lika (...) som
samma (...) som
likadan, -t, -a (...) som
(så) som
så ... som

som om

– uttrycker likhet och möjligt tillstånd

än

– står efter *komparativformer* och efter *annan, annat, andra annorlunda, annanstans*

ju ... (desto)

– både *ju* och *desto* följs av komparativ

Fru Jansson klär sig **som** en tonåring (gör).

Eva är *lika* glad idag **som** (hon) alltid (brukar vara).

Anna lärde sig svenska *lika* snabbt **som** (hon hade lärt sig) engelska.

Jag har *samma* kappa i år **som** (jag hade) i fjol.

Erik har en *likadan* bil **som** Patrik (har).

Lilla Petra gjorde alltid så **som** hennes mamma sa.

Ring så fort **som** möjligt!

Det verkar **som om** det skulle bli åska.

Nils uppför sig **som om** han ägde hela världen.

Morfar är tio år yngre **än** mormor (är).

Chile har ett *annat* klimat **än** Sverige (har).

Man lever *annorlunda* i Sverige **än** (man gör) i Afrika.

Lisa vill semestra någon *annanstans* **än** hennes man (vill). De kan inte komma överens.

Ju äldre Maria blev desto *vackrare* blev hon.

Ju mer man lär sig desto *mer* vill man veta.

5 Underordnande konjunktioner = bisatsinledare

Välj rätt alternativ. Se exempel.

- 1 Igår fick jag veta ____ jag får tillsvidareanställning när min provanställning är slut.
a) om **b) att** c) som d) därför att
- 2 Polisen undrade ____ jag hade hört något om mordet förra veckan.
a) om b) att c) än d) som
- 3 Vi ska gå på teater på lördag ____ vi kan skaffa biljetter.
a) ifall b) som c) medan d) för att
- 4 Igår kväll stannade våra barn ute och lekte ända ____ det blev mörkt.
a) sedan b) medan c) tills d) när
- 5 – Polisen har gripit Lars ____ han har gjort något kriminellt. – Vad konstigt!
a) om b) så att c) trots att d) utan att
- 6 Tom söker ett nytt arbete ____ han är uppsagd från sitt nuvarande jobb.
a) eftersom b) när c) att d) fastän
- 7 I lördags gick Patrik till jobbet ____ han var ledig.
a) genom att b) trots att c) utan att d) så att
- 8 Katarina bor i en likadan lägenhet ____ hennes mormor gör.
a) som b) än c) att d) fast
- 9 Det är så dimmigt ute idag ____ man nästan inte kan se något.
a) som b) att c) om d) trots att
- 10 Emma hänger tvätten ute ____ den ska lukta gott.
a) trots att b) för att c) genom att d) som
- 11 Doktor Ledman undrade ____ jag hade haft hosta länge.
a) om b) att c) som d) eftersom
- 12 – Det ser ut ____ du har feber. Hur känner du dig? – Inget vidare.
a) som om b) ifall c) att d) trots att
- 13 ____ jag inte är helt frisk i morgon ska jag gå till jobbet.
a) Även om b) Om c) Medan d) Eftersom
- 14 Man brukar renskriva sin uppsats ____ man lämnar in den till läraren.
a) medan b) sedan c) innan d) eftersom
- 15 – Jag måste ha lagt bilnyckeln någon annanstans ____ jag brukar, för jag kan inte hitta den. – Är det kanske den som låter så i tvättmaskinen?
a) som b) att c) om d) än

- 16 Karl-Anton har blivit utfattig ____ spela bort sina pengar på trav.
a) ifall b) som c) genom att d) trots att
- 17 Ulrika vill flytta hemifrån ____ hon inte trivs hemma hos sina föräldrar.
a) trots att b) därför att c) så att d) utan att
- 18 ____ Kalle har erbjudits högre lön på sitt jobb har han sagt upp sig.
a) Eftersom b) Genom att c) Trots att d) Ifall
- 19 Resan till Moskva tog längre tid ____ vi hade trott att den skulle göra.
a) att b) som c) än d) om
- 20 – Ta på dig vantar ____ du inte fryser om händerna! – Ja, ja.
a) eftersom b) så att c) innan d) utan att
- 21 I natt gick Anna och bar på sina tvillingar i flera timmar ____ de skulle sluta skrika.
a) för att b) trots att c) genom att d) innan
- 22 Elin tar vitamintabletter varje dag ____ hon ska få bättre motståndskraft mot infektioner.
a) som b) även om c) utan att d) för att
- 23 Pelle sov så hårt i morse ____ han inte hörde väckarklockan.
a) som b) att c) för att d) trots att
- 24 ____ närmare diskot vi kom desto tydligare hörde vi musiken.
a) Så b) Som c) Ju d) När
- 25 – ____ du tycker att matten är lätt måste du öva lite före provet i morgon. – Ja.
a) Om b) Även om c) När d) Eftersom
- 26 ____ Olle inte hade hört av sig på länge ringde jag upp honom igår kväll.
a) Innan b) Eftersom c) Därför att d) Som
- 27 Häromdagen köpte Janne en ny bil ____ hans fru visste om det.
a) därför att b) trots att c) utan att d) för att
- 28 ____ jag var på semester passade grannen min katt.
a) Tills b) Medan c) Fastän d) Därför att
- 29 ____ taxin inte kommer snart måste jag ringa taxibolaget igen.
a) När b) Eftersom c) Ifall d) Fastän
- 30 – Har du något emot ____ jag röker? – Nej.
a) att b) när c) eftersom d) som
- 31 Jag ska ringa och fråga ____ jag möjligen kan få en annan tid hos doktorn.
a) att b) som c) om d) för att
- 32 Eva skaffade bil i våras ____ hon lättare skulle kunna ta sig till jobbet.
a) eftersom b) utan att c) för att d) trots att

KONJUNKTIONER

- 33 I natt hostade min lilla pojke _____ han nästan tappade andan.
a) för att b) så att c) trots att d) genom att
- 34 Jag är lika lång _____ min mamma är.
a) som b) att c) än d) eftersom
- 35 Börje ska gifta sig med Karin _____ han inte älskar henne.
a) därför att b) utan att c) trots att d) så att
- 36 _____ överklaga ett domslut kan man få sin sak prövad en gång till.
a) Trots att b) Genom att c) Så att d) Ifall
- 37 Sara blev inte politiskt medveten _____ hon började jobba.
a) förrän b) medan c) tills d) innan
- 38 _____ jag minns rätt heter du Persson i efternamn, eller hur? – Ja.
a) När b) Om c) Som d) Trots att
- 39 Doktor Ask sa _____ min far var på bättringsvägen vilket glädde mig mycket.
a) om b) tills c) att d) som
- 40 Jag måste ta reda på _____ jag får kvarskatt eller inte.
a) att b) om c) när d) eftersom
- 41 Elsa har gift sig med herr Berg _____ hon ska få det bra ekonomiskt.
a) trots att b) för att c) innan d) som
- 42 Våra nyinflyttade grannar spikar och hamrar _____ vi inte får en lugn stund.
a) för att b) genom att c) utan att d) så att
- 43 Olof arbetar på samma arbetsplats _____ hans pappa gör.
a) än b) som c) eftersom d) trots att
- 44 _____ filmen på TV slutar sent i kväll ska jag se den.
a) Därför att b) Även om c) Utan att d) Tills
- 45 För en tid sedan slutade Åke röka _____ han hade hostat väldigt länge.
a) därför att b) även om c) så att d) om
- 46 Albin kan inte somna _____ ta en whisky innan han lägger sig.
a) därför att b) utan att c) genom att d) så att
- 47 – _____ det har slutat regna ska jag ta en lång promenad. – Vad skönt!
a) Förrän b) Medan c) När d) Därför att
- 48 – Man måste läsa mycket _____ man vill ha bra betyg. – Det har du rätt i.
a) om b) att c) som d) så att
- 49 – Det är troligt _____ jag får jobbet som jag har sökt. – Så roligt för dig!
a) om b) som c) att d) när

- 50 Alla undrar ____ Petrus inte ska gifta sig med sin sambo någon gång.
a) att b) som c) om d) så att
- 51 Magnus ska lägga sig tidigt i kväll ____ han ska vara utvilad i morgon.
a) när b) för att c) fastän d) tills
- 52 – Se upp ____ du inte ramlar! – Ja, ja. Tjata inte! Hjälp!
a) därför att b) genom att c) så att d) när
- 53 ____ mer man motionerar desto bättre kondition får man.
a) När b) Eftersom c) Ju d) Fast
- 54 ____ jag inte klarar provet i morgon ska jag gå ut och dansa på kvällen.
a) Trots att b) Även om c) Utan att d) Genom att
- 55 Jag ska ge Anita en bukett blommor ____ hon har hjälpt mig så mycket.
a) trots att b) därför att c) så att d) innan
- 56 – Alf har varit borta från jobbet en vecka ____ han har hört av sig. – Konstigt!
a) eftersom b) utan att c) när d) trots att
- 57 Man kan inte äta vetebullar ____ man är glutenallergiker.
a) så att b) som c) om d) fast
- 58 Oskar tog en taxi till jobbet i morse ____ han inte skulle komma för sent.
a) när b) som om c) utan att d) för att
- 59 Bengt är så rädd för min hund ____ han aldrig vågar klappa den.
a) som b) att b) därför att d) trots att
- 60 På sitt nya jobb träffar Adam andra människor ____ han är van vid.
a) än b) att c) som d) om
- 61 – ____ herr Olsson är rik är han mycket snål. – Ja, det är typiskt!
a) Eftersom b) Därför att c) Trots att d) Utan att
- 62 ____ herr Karlsson hade ljugit som vittne i rätten dömdes han för mened.
a) Därför att b) Eftersom c) Trots att d) Även om
- 63 Monica säger precis vad hon tycker och tänker ____ bry sig om vad andra tycker.
a) genom att b) utan att c) trots att d) för att
- 64 På midsommarafton är man ofta uppe ____ solen går upp.
a) även om b) tills c) förrän d) så att
- 65 – Jag är nästan säker på ____ alla kan det här nu. – Det är inte jag.
a) som b) att c) om d) så att

6 Underordnande konjunktioner = bisatsinledare

Skriv färdigt meningarna. Se exempel.

- 1 Vet du om posten har kommit ?
- 2 Har du hört att _____ ?
- 3 Vi ska resa till Paris om _____.
- 4 Jag hade knappt kommit innanför dörren förrän _____.
- 5 En tjuv hade tagit sig in i vårt hus genom att _____.
- 6 Jag måste följa min son till skolan därför att _____.
- 7 Pia och Åsa gick ut utan ytterkläder trots att _____.
- 8 Ju _____ desto mer solbränd blev hon.
- 9 Vår lärare pratar så tyst att _____.
- 10 Hela förra året jobbade Kerstin extra på helgerna för att _____.
- 11 Har du ingen annan tröja att ta på dig än _____ ?
- 12 Jag måste berätta sanningen för dig även om _____.
- 13 Eftersom _____
går han in till grannen och ringer.
- 14 I förmiddags kom rektorn in i vårt klassrum utan att _____.
- 15 Du kan ringa mig ifall _____.
- 16 Det är faktiskt synd att _____.
- 17 Vi måste vänta med att köpa bil tills _____.

- 18 Jag skulle vilja veta om _____.
- 19 För en tid sedan flyttade familjen Persson ut på landet för att _____.
- 20 Lisa har kikhosta. Hon hostar så att _____.
- 21 Per bor fortfarande på samma gata som _____.
- 22 I natt kunde jag inte sova trots att _____.
- 23 Många röstar på Miljöpartiet därför att _____.
- 24 Niklas har lärt sig japanska genom att _____.
- 25 Har man inte körkort _____.
- 26 Glöm inte att låsa dörren innan _____!
- 27 Barnen på lekplatsen berättade för mig att _____.
- 28 Skulle du kunna ta reda på om _____?
- 29 En ung student vikarierade i vår klass medan _____.
- 30 Arnes och Silvias skilsmässa blev mycket jobbigare än _____.
- 31 Anna har en likadan jacka som _____.
- 32 Ju _____ desto tjockare blir man.
- 33 Eva sätter in pengar på banken varje månad för att _____.
- 34 I morse blev jag så arg att _____.
- 35 Man måste göra läxorna även om _____.
- 36 Eftersom _____ måste jag skynda mig.
- 37 I lördags kväll kom familjen Carlsson hem till oss utan att _____.

KONJUNKTIONER

- 38 Fru Larsson vilade en stund när _____.
- 39 Anders har satt in en kontaktannons för att _____.
- 40 Det här var svårare än _____.
- 41 I morse cyklade Marie och Sven till arbetet trots att _____.
- 42 Det verkar som om _____.
- 43 Det är så mörkt i källaren att _____.
- 44 Det var inte lika jobbigt i grundskolan som _____.
- 45 Jag måste gå på gymnastiken i kväll även om _____.
- 46 Eftersom _____
får jag varken äta eller dricka efter klockan tolv i kväll.
- 47 Telefonen ringde just som _____.
- 48 Solar man för mycket _____.
- 49 Filmen, som jag såg i lördags, var så tråkig att _____.
- 50 Lena går till skolan utan att _____.

PREPOSITIONER

En preposition står för det mesta framför sitt huvudord vilket kan vara *ett substantiv, ett pronomen i objektsform, ett infinitivuttryck eller en bisats*. Prepositionen uttrycker en relation mellan huvudordet och andra ord i satsen.

1 Prepositioner

av	bland	bakom	efter
----	-------	-------	-------

Herr Ek lider **av** migrän.

De flesta njuter **av** att lyssna på vacker musik.

Anna har lånat en bok **av** mig.

Vår klass består **av** 20 elever.

Många ringar är gjorda **av** guld.

"Röde Orm" är skriven **av** Frans G. Bengtsson.

Erik är intresserad **av** att fiska.

Frida skrattade högt **av** glädje.

– Det var snällt **av** dig att komma. – Det var så lite så.

Sveriges union med Norge upplöstes i början **av** 1900-talet.

Det känns skönt att vara **bland** vänner.

Kalle är **bland** de bästa i vår klass.

Jag kände att mannen, som satt **bakom** mig i biosalongen i går kväll, luktade vitlök.

Regeringen har en majoritet av riksdagen **bakom** sig i de flesta frågor.

En hund gick **efter** mig hela vägen hem i går kväll.

Du kan ringa **efter** klockan fem. Då är jag hemma.

Ring **efter** ambulansen! Det har hänt en olycka.

Nils har letat **efter** sitt pass, men han har inte hittat det någonstans.

De flesta längtar **efter** sol och värme.

Välj rätt preposition. Se exempel.

- 1 Det är svårt att välja rätt person bland alla sökande till den nya tjänsten på ABB.
- 2 Jag var på bio igår. Eftersom jag satt _____ en dam med en jättestor hatt såg jag nästan ingenting i början av filmen, så jag var tvungen att byta plats.
- 3 Den värdefulla tavlan, som blev stulen i fredags, var målad _____ Picasso.
- 4 _____ en massa gamla papper hittade jag ett brev som jag hade letat _____ länge.
- 5 I natt somnade Ylva inte förrän _____ midnatt. Klockan var närmare två.
- 6 Vi ska ha semester i mitten _____ juli.
- 7 Bokstaven S kommer _____ R i alfabetet.
- 8 Fru Jönsson, som är väldigt nyfiken, står ofta _____ gardinerna för att se vad grannarna gör ute på gården.
- 9 Jag var tvungen att ringa _____ en låssmed igår eftersom jag hade låst mig ute.
- 10 Mitt skrivbord är tillverkat _____ ek.
- 11 Rättegången, som vi inte fick komma in på i tisdags, hölls _____ stängda dörrar.
- 12 Man brukar kasta ut julgranen _____ trettondagen.
- 13 Amina längtar _____ att få träffa sina föräldrar och syskon.
- 14 Sten blev alldeles röd i ansiktet _____ ilska när han fick höra sanningen.
- 15 Redaktör Blad med fru fanns _____ gästerna på direktör Eks middag i lördags.

PREPOSITIONER

enligt

framför

från

för

Enligt finansministern måste statens utgifter begränsas.
"Hårfint" är det bästa schampot **enligt** reklamen.
Per får lön **enligt** avtal.

Damen, som stod **framför** mig i kön, var irriterad.
Framför vårt gamla hus växer en mängd rosor.
Torsten föredrar att cykla **framför** att köra bil.

Matti kommer **från** Finland.
Gustav Vasa var kung i Sverige **från** 1523 till 1560.
Ulf har blivit uppsagd **från** sitt arbete.

Vera är rädd **för** ormar.
Sverige är känt **för** sin vackra natur.
Det är svårt **för** många att hitta ett nytt jobb.
Jag ska berätta en rolig historia **för** dig.
Maria intresserar sig bara **för** kläder.
Föräldrar oroar sig ofta **för** sina barn.
Matti har bestämt sig **för** att återvända till Finland.
– Kan du förklara det här **för** mig en gång till?
– Javisst.
Det är viktigt att kämpa **för** fred och frihet.
Man måste ta ansvar **för** vad man gör.
– Tack **för** hjälpen! Det var snällt av dig att hjälpa mig.
– Varsågod.

Välj rätt preposition. Se exempel.

- 1 Många svenska författare har kommit från Värmland.
- 2 Det är lättare _____ barn än _____ vuxna att lära sig ett nytt språk.
- 3 _____ meteorologerna kommer det vackra vädret att fortsätta ytterligare en tid.
- 4 – Du får inte berätta det här _____ någon. Det är en hemlighet. – Nej då.
- 5 Ina och Ola bor ensamma i sin stora villa. Deras hus är för stort _____ dem.
- 6 Jag har en jobbig vecka _____ mig. Jag vet inte hur jag ska hinna med allt.
- 7 Erik har intresserat sig _____ fotografering ända sedan han var tolv år.
- 8 _____ vad min mamma har berättat kom hennes mormors mor från Frankrike.
- 9 Ann-Katrin föredrar att cykla _____ att köra bil.
- 10 Mia är orolig _____ sina gamla föräldrar eftersom de bor ensamma på landet.
- 11 _____ besiktningssprotokollet är min bil i bra skick, men jag är ändå inte nöjd med den.
- 12 _____ mig på bussen satt två äldre herrar och pratade om sina pensioner.
- 13 När Ulf har kommit hem _____ jobbet lägger han sig ofta och vilar en stund.
- 14 Redan som barn bestämde sig Elisabeth _____ att bli sjuksköterska.
- 15 Trots att Sara gång på gång har förklarat _____ sin man varför hon vill skiljas, vill han inte gå med på skilsmässa.

före	genom	hos	i	inom
------	-------	-----	---	------

Alf kände till vägen till Stadion, så han körde **före** mig.
 Ivan är hemma **före** Lisa, så han hinner laga mat tills hon kommer hem.
 Caesar mördades år 44 **före** Kristus.
 Det är mycket att göra dagarna **före** jul.

Det var inbrott hos oss igår. Tjuven hade tagit sig in **genom** ett fönster i källaren.
 När jag körde **genom** Göteborg i natt var det tyst och öde på gatorna.
 Det kändes kusligt att gå ensam **genom** Stadsparken i lördags natt.

Jag firade nyår hemma **hos** min syster förra året.
 Per var **hos** tandläkaren igår.

Carl arbetar bara fyra dagar **i** veckan.
 Han tjänar 12 000 kronor **i** månaden.
 Torbjörn fyller 30 år **i** mars.
 Gun har bott i Åmål **i** hela sitt liv.
 Jenny är mycket duktig **i** svenska.
 En del hundar är förtjusta **i** att bada.
 Jeanette har ofta ont **i** huvudet.
 Vi ska flytta **i** slutet av månaden.
 Alla barn **i** Sverige måste gå **i** skolan **i** nio år.
 Eleverna **i** vår klass har tre lektioner **i** data varje vecka.

Min väckarklocka står alltid **inom** räckhåll för mig.
 Brevet, som jag har fått från försäkringsbolaget, måste besvaras **inom** en vecka.

Välj rätt preposition. Se exempel.

- Tommy tjänar 150 kronor i timmen.
- Du kan inte gå in _____ dörren på framsidan av Stadshuset, för den är låst just nu. – Jaså.
- Mina barn är ute och leker ensamma, men de håller sig _____ synhåll för mig.
- När vi skulle äta var Ann inte hungrig, för hon hade ätit två chokladkakor _____ middagen.
- Ni får gärna övernatta _____ oss om ni vill. – Tack. Det var snällt.
- Ted lyssnar inte på sin lärare utan sitter för det mesta och tittar ut _____ fönstret i stället.
- Man blir ofta irriterad när folk tränger sig _____ en i kön.
- Anneli arbetar som sekreterare _____ en advokat.
- Roger är inte bra _____ fysik, men han är duktig _____ kemi.
- Vi ska nog resa bort _____ sommar.
- Daniel bodde _____ sin mormor och morfar tills han var tre år.
- Det blev alldeles mörkt när tåget körde _____ en tunnel.
- Man hade lovat mig att jag skulle få de beställda varorna _____ en vecka, och det fick jag. Det tog bara fem dagar.
- Förra året började det snöa _____ mitten av december.
- Hanna är så förtjust _____ att köra bil att hon tänker ta taxikort och jobba extra som taxiförare.

PREPOSITIONER

längs	med	mellan	mot	om
-------	-----	--------	-----	----

Peter har en bokhylla **längs** ena väggen i vardagsrummet.
I söndags tog vi en lång promenad **längs** stranden.

Det är svårt att äta **med** pinnar, tycker jag.
Läraren hade markerat alla fel i min uppsats **med** en rödpenna.
Britta säger att hon är släkt **med** statsministern.
Ove var förlovad **med** Maj innan han gifte sig **med** Åsa.
– Kom hit! Jag måste prata **med** dig. – Ja, jag kommer.

Hamid sitter **mellan** Reza och Milan i klassrummet.
Det går många tåg **mellan** Malmö och Lund.
– Nu får du välja **mellan** mig och Marita, sa Anne irriterat till sin pojkvän.

På hösten kan man se fåglarna flyga **mot** söder.
Herr Blom är alltid vänlig **mot** andra människor.
En försäljare får inte vara otrevlig **mot** sina kunder.
Arbetarna på den mekaniska verkstaden har länge protesterat **mot** den dåliga arbetsmiljön.
Många människor kämpar **mot** våld och förtryck.
– Hej älskling! sa Mona och log **mot** Kurt.
Harald har bytt sin gamla bil **mot** en ny, fin cykel.

Den här kursen slutar **om** en vecka.
Arne äter bara två gånger **om** dagen.
Finland ligger öster **om** Sverige.
En man sitter till vänster **om** sin bordsdam.
Nina är rädd **om** sin nya, fina klocka.
Jag är medveten **om** att det är farligt att röka.
Leo är övertygad **om** att Katarina älskar honom.
Det var kallt ute igår, så vi frös **om** fötterna.
Eva har bett mig **om** hjälp många gånger.
Boken, som jag fick i julklapp, handlade **om** katter.
Läraren i historia har berättat **om** vikingatiden.
De flesta drömmer nog **om** en värld utan krig.

Välj rätt preposition. Se exempel.

- 1 Du måste vara rädd om dina nya skor! Vi har inte råd att köpa några nya.
- 2 Norge ligger väster _____ Sverige.
- 3 Det stod folk _____ hela vägen i det lilla samhället när kungen kom på besök.
- 4 – Kan vi inte ta paus nu? – Nej. Den här lektionen slutar ju inte förrän _____ tio minuter.
- 5 En kompassnål pekar alltid _____ norr.
- 6 Eftersom jag ska betala mina varor _____ en check måste jag visa legitimation.
- 7 Miljöaktivisterna brukar samlas för att demonstrera _____ bl.a. kärnkraften.
- 8 – Jag skulle vilja be dig _____ en tjänst. – Ja, vad då?
- 9 Ann och Dan ska byta sina små lägenheter _____ en större, för de ska gifta sig.
- 10 På vår resa _____ Västkusten i somras såg vi många vackra platser.
- 11 Det är slut _____ Vera och Viktor. Han har redan träffat en annan.
- 12 – Ta på dig en mössa! Du fryser ju _____ öronen. – Nej, det gör jag inte.
- 13 Det går båtar _____ Stockholm och Helsingfors.
- 14 Ebbas mormor brukar berätta _____ hur barnen hade det förr i tiden.
- 15 Ola Sjöo är en riktig gentleman. Han är så artig _____ alla människor.

omkring

på

till

under

ur

Det finns ett högt staket **omkring** Larssons hus.
Vi var **omkring** 25 personer på Olssons fest i lördags.

Till sommaren ska vi köpa en båt.
Sven är en god vän **till** mig.
Jag längtar **till** Italien.
– Hälsa **till** Annika när du träffar henne! – Javisst.
Vill du vara snäll och köpa cigaretter **till** mig? – Ja.
Malin har vänt sig **till** en advokat för att få hjälp
med att upprätta ett testamente.
– Varsågod! Nu sätter vi oss **till** bords. – Tack.

Under 1600-talet var Sverige med i många krig.
Det regnade **under** hela min semester i fjol.
Det är dammigt **under** Pelles säng.

Den maskerade rånaren tog upp en kniv **ur** fickan
när han kom in på banken.
I morse gick Wilhelm ut **ur** vårt klassrum utan att
säga ett ord.

På fredagarna brukar jag handla.
Flyttfåglarna kommer tillbaka **på** våren.
Jag har inte träffat min syster **på** ett år.
Per cyklar till skolan **på** tio minuter.
Vi bodde **på** ett fint hotell när vi var i London.
Ulrika arbetar **på** ett sjukhus, och hennes man
jobbar **på** en restaurang.
Mats har en lägenhet **på** två rum och kök.
Lisa har en liten dotter **på** fyra månader.
Jag är säker **på** att jag låste dörren i morse.
– Var inte arg **på** mig! Jag menade inget illa. – Nej.
Våra grannar bjöd oss **på** middag i fredags.
– Vänta **på** mig! Jag är strax klar. – Okej.
– Tro **på** mig! Jag ljugar inte. – Jaså.
– Lyssna **på** mig! Jag har något att säga dig. – Va?
Olle sitter och tittar **på** TV varje kväll.
Strömavbrottet igår berodde **på** den hårda stormen.
Du behöver inte bestämma dig nu. Tänk **på** saken!
Man måste kunna lita **på** sina vänner.
Herr Ek lyfter alltid på hatten när han hälsar **på** en.

Välj rätt preposition. Se exempel.

- 1 – Du kan faktiskt tro på vad Johan säger. Han ljugar aldrig. – Det är bra.
- 2 _____ det gamla fängelset här i stan finns det en hög mur.
- 3 Mahmoud längtar efter sina föräldrar. Han har inte sett dem _____ sex år.
- 4 Det kom många danska flyktingar till Sverige _____ andra världskriget.
- 5 I fredags hade Nisse bråttom, så han städade hela sin lägenhet _____ en kvart.
- 6 Fru Jönsson är irriterad _____ sina grannar som har fest varje vecka.
- 7 Åke tjänar _____ 15 000 kronor i månaden. Hans lön varierar lite.
- 8 Bertil sopar ofta allt skräp _____ mattan. Han tror inte att någon märker det.
- 9 – Är du säker _____ att Erik kommer i morgon? – Ja, det är jag.
- 10 Många skolungdomar arbetar _____ hela sommarlovet.
- 11 Hugo tog fram en stor näsduk _____ byxfickan och snöt sig ljudligt i kyrkan.
- 12 – Jag träffade en bekant _____ dig häromdagen. Hon hälsade _____ dig. – Tack.
- 13 – Får jag bjuda dig _____ en kopp kaffe? – Tack, gärna!
- 14 Carl-Henrik har köpt en vacker ring _____ sin fru.
- 15 – Ut _____ mitt hus! skrek herr Vråk när han fick se två personer som höll på att
bryta upp hans kassaskåp.

PREPOSITIONER

utan	utom	vid	åt	över
------	------	-----	----	------

Jag dricker kaffe **utan** socker och grädde.
I kväll ska Johan gå på fest **utan** sin fru.
Vi klarar oss bra **utan** bil.

Man måste förvara medicin **utom** räckhåll för barn.
Alla **utom** Nils förstår skillnaden mellan huvudsats
och bisats.

Många svenska städer ligger **vid** havet.
Fru Svensson brukar stiga upp **vid** sjutiden.
Det kan vara svårt att vänja sig **vid** nya
förhållanden.
En veterinär är van **vid** att ta hand om djur.

– **Åt** vilket håll ska jag köra?
– Du ska först svänga **åt** höger och sedan **åt** vänster.
Mary har stickat en fin tröja **åt** sin bror.
Skratta inte **åt** mig om jag bär mig konstigt åt! Jag
har ju aldrig gjort detta förr.

Jag känner inte dem som bor i våningen **över** mig.
Gamla fru Bergman går alltid långsamt **över** gatan.
Det är **över** 30 år sedan Fredrik slutade skolan.
Maj-Britt blev glad **över** den fina presenten som
hon fick på sin 50-årsdag.
Jakob är stolt **över** sin nya bil.
Ulla blev förvånad **över** att Kurt kände igen henne
efter 35 år.
I slaget vid Poltava 1709 segrade den ryska armén
över den svenska.

Välj rätt preposition. Se exempel.

- 1 Det är inte tillåtet att köra bil utan körkort.
- 2 Jag äter allt _____ blodkorv.
- 3 Det finns en stor skoaffär _____ Busstorget.
- 4 Antonio har inte vant sig _____ den svenska vintern trots att han har bott här
i många år.
- 5 – Du ska gå _____ det andra hållet om du ska till biblioteket. – Jaha. Tack.
- 6 Barn brukar skratta hjärtligt _____ clowner.
- 7 Det finns en lång bro _____ Kalmarsund.
- 8 Maria har inga släktingar i Sverige _____ en kusin som bor i Uddevalla.
- 9 Det är _____ 70 år sedan allmän rösträtt infördes i Sverige.
- 10 – Köp en tidning _____ mig, är du snäll!
– Jaha. Vad ska du ha för en?
– Ta den vanliga kvällstidningen!
- 11 Åsa och Alf ska åka på semester _____ sina barn. Åsas mor ska nämligen passa
barnen.
- 12 Igår var alla elever närvarande _____ Irena, för hon var sjuk.
- 13 Fru Viklund är mycket stolt _____ sin son som ska bli läkare.
- 14 Henry är van _____ att flyga. Han har nämligen varit pilot i många år.
- 15 Alexandra är förvånad _____ hur snabbt hennes son har lärt sig svenska.

2 Prepositioner

Skriv rätt preposition. Se exempel.

- 1 Många människor är rädda för åskan.
- 2 – Skriv _____ en blyertspenna så att du kan radera om det blir fel! – Okej.
- 3 Lisa var förvånad _____ att så många gratulerade henne på födelsedagen.
- 4 Pelle är alltid snäll _____ sin gamla mamma.
- 5 Dynamiten uppfanns _____ Alfred Nobel på 1860-talet.
- 6 _____ 1900-talet har man genomfört många viktiga sociala reformer.
- 7 Måns har ingen egen bostad, så han bor fortfarande hemma _____ sin mor.
- 8 Man har feber om man har _____ 37 grader.
- 9 _____ vad somliga tror, finns det liv på andra planeter än jorden.
- 10 Den här räkningen ska betalas _____ 30 dagar. Annars får man betala en extra avgift.
- 11 Det finns gott om rastplatser _____ vägarna i Sverige.
- 12 Om det är vackert väder _____ söndag ska jag åka _____ stranden.
- 13 Det är inte lätt att välja _____ alla olika sorters parfymer.
- 14 – När ska vi komma? – Kom _____ sjutiden!
- 15 – Den här spegeln är gammal. Den är faktiskt _____ 1800-talet. – Oj då!
- 16 Min katt hoppade ut _____ köksfönstret i morse.
- 17 Långfingret sitter _____ pekfingret och ringfingret.
- 18 Pia är irriterad _____ Albin som sitter _____ henne _____ klassrummet. Han brukar nämligen dra i hennes fläta.
- 19 Man måste ringa till doktor Pihl _____ klockan 12, för han har telefontid _____ 11 och 12 varje dag.
- 20 – Vilken obekväm stol! – Lägg en kudde _____ ryggen, så blir det nog lite bekvämare _____ dig!
- 21 November kommer _____ oktober.
- 22 – Ta på dig dina handskar! Annars fryser du _____ händerna. – Ja, jag ska.
- 23 När Stina skulle ta fram sin plånbok _____ väskan märkte hon att plånboken var borta.
- 24 Petra har berättat _____ mig _____ alla vackra platser som hon har besökt.
- 25 Victoria och Gabriel har bestämt sig _____ att åka tillbaka _____ sitt hemland eftersom de längtar _____ sina släktingar och vänner där.

PREPOSITIONER

- 26 Emma skrek till _____ rädsla när hon plötsligt märkte att någon stod bakom henne. Hon hade inte hört ett ljud.
- 27 – Har ni tackat mormor och morfar _____ julklapparna? – Ja, det har vi.
- 28 – Jag är säker _____ att hostan försvinner om du slutar röka, sa doktor Rask.
- 29 Häromdagen satt Roger och tänkte _____ sin dåliga ekonomi. Han var verkligen orolig _____ hur han skulle klara alla utgifter.
- 30 "Den inbillade sjuke" heter en pjäs som är skriven _____ Molière.
- 31 – Varför är du så arg _____ mig? Jag har väl inte gjort någonting?
– Jo, det har du. Du var faktiskt inte snäll _____ mig igår. Har du glömt det?
- 32 Alla var mätta _____ den goda middagen som Tore hade lagat.
- 33 _____ reklamen för bantningsmedlet "Smalolätt" kan man gå ner 3–5 kilo _____ veckan utan att anstränga sig.
- 34 Vi gjorde ett kort besök _____ min gamla faster _____ somras.
- 35 Nils hade influensa förra veckan. Han hade hög feber och ont _____ hela kroppen.
- 36 Jag måste be Karin _____ ursäkt. Jag var verkligen dum _____ henne igår.
- 37 Lars ser mycket bättre _____ sina nya glasögon. De gamla var för svaga.
- 38 När Kerstin skulle klappa min katt sprang den och gömde sig _____ sängen.
- 39 – Jag behöver inget glas. Jag kan dricka direkt _____ flaskan. – Som du vill.
- 40 Margit och Ulla är mycket glada _____ att ses igen. De har inte träffats _____ många år.
- 41 Kalle gömde sig _____ ett träd för att ingen skulle se honom.
- 42 Gun, som var bankkassörska, blev avskedad _____ sin tjänst när man upptäckte att hon hade tagit pengar _____ kassan.
- 43 Man kan inte bli tolk _____ goda språkkunskaper.
- 44 – När jag stod och väntade _____ bussen i morse pratade jag _____ en granne _____ dig.
– Jaså. Vem var det?
– Han som är lite knepig.
- 45 Det finns många prepositioner att välja _____. Ibland kan det vara svårt att välja rätt.

3 Prepositioner

Skriv färdigt meningarna. Använd lämpliga prepositioner. Se exempel.

- 1 Jag är intresserad av matlagning.
- 2 Just nu sitter jag och tänker _____.
- 3 Kerstins nya väska är tillverkad _____.
- 4 Roger lyssnar helst _____.
- 5 Jag är mycket stolt _____.

- 6 Tro inte _____!
- 7 Demonstranterna, som gick genom staden igår eftermiddag, protesterade _____.

- 8 Eftersom Gun-Britt har ont _____.
- 9 Robin är rädd _____.
- 10 Linda och Jenny är arga _____.

- 11 Amnesty är en organisation som kämpar _____.

- 12 Tyra längtar _____.
- 13 Det är svårt _____.
- 14 Alexander har berättat _____.

- 15 Jag föredrar _____.

4 Finn femton fel!

Femton av nedanstående meningar har felaktiga prepositioner. Rätta dem. Se exempel.

- 1 Jag längtar efter en kopp starkt kaffe. _____
- 2 Kalle är rädd ~~av~~ hundar, men han gillar katter. _____ *för*
- 3 Petra nästan grät från glädje när hon fick ett brev från Leo. _____
- 4 Många förpackningar är gjorda av returpapper. _____
- 5 Enligt de senaste nyheterna kommer räntan att sjunka. _____
- 6 Det är svårt till mig att sluta röka, men jag ska göra ett nytt försök. _____
- 7 Mormor berättar många sagor till sina barnbarn. _____
- 8 Vi var hemma hos goda vänner i lördags. Det var trevligt. _____
- 9 Per föredrar stekt potatis framför kokt potatis. _____
- 10 Mitt kylskåp står till vänster från spisen. _____
- 11 Finland är känt för sina vackra sjöar. _____
- 12 Små barn bör inte gå ensamma genom en gata. _____
- 13 Britta är mycket hjälpsam till sina grannar. _____
- 14 Filmen, som jag såg igår, handlade om UFO. _____
- 15 Man måste vara rädd om sina vänner. _____
- 16 I sommaren ska vi resa till Fårö. Det ska bli roligt. _____
- 17 Jag måste skynda mig. Jag har bara ett par minuter på mig. _____
- 18 Anna har inte varit i skolan för tre veckor. Hon är nämligen sjuk. _____
- 19 Erik går till jobbet på tio minuter. _____
- 20 Jag tror att Eva är arg till mig, fast jag förstår inte varför. _____
- 21 Arvid dricker ofta starkt kaffe utom socker och grädde. _____
- 22 Magnus har köpt en dyrbar päls åt sin fru. _____
- 23 Björn fryser på öronen, för han har ingen mössa på sig. _____
- 24 Jag skulle vilja ha en sommarstuga på havet. _____
- 25 Herr Larsson är ofta ovänlig mot andra personer. _____
- 26 Göran och Birgitta är släkt med varandra på långt håll. _____
- 27 I somras hade vi semester för fyra veckor. _____
- 28 Gunnar är intresserad av släktforskning. _____
- 29 Många turister åker till varmare länder för att njuta av sol och bad. _____
- 30 Det tog två veckor för Tage att vänja sig vid sina nya glasögon. _____
- 31 Alla i vår klass talar engelska utom Amir. _____
- 32 Martin intresserar sig bara av bilar och kvinnor. _____
- 33 Ingrid har en son på 15 år. _____
- 34 Varvsarbetarna har protesterat mot att varvet ska läggas ner. _____

ORDFÖLJD

s = subjekt

v1 = första verbet
v2 = andra verbet
etc.

o = objekt

a = adverbial

x = satsadverbial (Se s. 187!)

Huvudsats

I en huvudsats kan man ändra placeringen av satsdelarna för att betona en satsdel eller göra olika typer av huvudsatser.

Påstående						
	s	v1	x	v2	o	a
	De	lagar	inte	–	middag	klockan tre.
	De	brukar	inte	laga	middag	klockan tre.
	De	lagar	inte	–	middag	när klockan är tre.
	De	brukar	inte	laga	middag	när klockan är tre.
	s	v1	x	v2	o	a
a/o		lagar				
Klockan tre		lagar	inte	–	middag.	–
Klockan tre		brukar	inte	laga	middag.	–
När klockan är tre		lagar	inte	–	middag.	–
När klockan är tre		brukar	inte	laga	middag.	–
Middag	lagar		inte	–		klockan tre.
Middag	brukar	de	inte	laga	–	klockan tre.
	s	v1	x	v2	o	a
	Vem	lagar	alltid	–	middag	klockan tre?
	Vem	brukar	alltid	laga	middag	klockan tre?
	s	v1	x	v2	o	a
		Lagar				
		Lagar	inte	–	middag	klockan tre?
		Brucar	inte	laga	middag	klockan tre?
Varför	lagar		inte	–	middag	klockan tre?
Varför	brukar	de	inte	laga	middag	klockan tre?
Uppmaning						
	v1		x	o	a	
	Laga	–	inte	middag	klockan tre!	

Huvudsatsen har **rak ordföljd** (s – v1)

- i påstående som börjar med subjektet
- i fråga som börjar med subjektet

Huvudsatsen har **omvänd ordföljd** (v1 – s)

- i satser som inte börjar med subjektet

Satsadverbial placeras efter gruppen

s – v1	x
v1 – s	

Bisats

Bisatsen är en del av huvudsatsen (subjekt, objekt, adverbial, attribut).

Att han inte kommer är troligt.
s v1

Jag vet att han inte kommer.
s v1 o

Han kommer när klockan är tre.
s v1 a

Han kommer inte därför att han är sjuk.
s v1 a

Jag har en bil som inte är så gammal.
s v1 o attribut

Jag har en bil som jag inte har betalat än.
s v1 o attribut

Bisatsen börjar alltid med **en bisatsinledare** som kan vara:

en underordnande
konjunktion, t.ex.

ett frågande
pronomen/adverb, t.ex.

ett relativt
pronomen/adverb, t.ex.

att, om
därför att, eftersom
trots att, fast, även om
innan, medan, när
(Se s. 195!)

vad, vem, vilka
var, vart, varifrån
när, hur, varför
(Se s. 98 och 167!)

som, vilk/en, -et, -a
vars
vilket, något som
där, dit, då
(Se s. 137, och 176,180!)

Bisatsen har i regel **rak ordföljd** (s – v1).

Satsadverbial placeras man mellan subjektet och det första verbet:

s x v1

Observera:

På satsadverbialets plats i huvudsats och bisats står förutom satsadverbial även många tidsadverbial t.ex. *alltid, aldrig*. (Se s. 223!)

Vissa satsadverbial kan placeras på annan plats i huvudsatsen då man vill betona dem.

Kanske kommer jag i morgon. Tyvärr kan jag inte hjälpa dig nu.

1 Huvudsatser

Skriv orden i rätt ordning. Börja med de markerade orden. Se exempel.

- 1 du, *Vad*, studerar, nu

– *Vad studerar du nu* _____?

studerar, svenska, *Jag*, nu ska, jag, *Sedan*, engelska, läsa

– *Jag studerar svenska nu. Sedan ska jag läsa engelska.*

- 2 vill, *Flickor*, smala, vara, ofta de, bör, äta, inte, *Vad*

– _____?

bör, inte, *De*, kakor, choklad, och glass, äta

– _____.

- 3 du, i London, varit, *Har*

– _____?

Nej, jag, aldrig, *där*, varit, har *Jag*, dit, skulle, åka, gärna, vilja

– Nej, _____.

- 4 en cykel, du, reparera, *Kan*

– _____?

Ja, gjort, många gånger, har, *det*, jag

– Ja, _____.

- 5 du, alltid, på kvällen, läxan, läsa, *Brukar*

– _____?

Nej, ofta, läser, på morgonen, *jag*, läxan pigg, *Då*, är, jag

– Nej, _____.

- 6 Erkki, *När*, till Sverige, kom

– _____?

kom, förra året, hit, *Han*

– _____.

- 7 laga, ska, hemma hos er, *Vem*, idag, mat

– _____?

alltid, min man, lagar, mat, *Hos oss* jag, *Det*, gillar

– _____.

ORDFÖLJD

8 du, inte, komma, kan, *Varför*, i kväll

— _____?

Eftersom jag är upptagen, inte, jag, komma, i kväll, kan

— _____.

9 ska, din bil, sälja, *När*, du

— _____?

ska, sälja, den, jag, *När jag har kört 10 000 mil*

— _____.

10 svårast, *Vilket ämne*, i skolan, är

— _____?

nog, *Kemi*, svårast, är *matte*, *Efter kemi*, kommer

— _____.

11 skulle, *Vilket råd*, vilja, du, ge, en nyanländ invandrare

— _____?

inte bara, *Gå*, på kurs i svenska också, få, *Försök*, med svenskar, kontakt

— _____!

— _____!

12 just nu, *Vilka intressen*, du, har

— _____?

mina största intressen, *Simning och fiske*, är, nog, just nu

— _____.

13 Eva, ge, *Vad*, ska, du, när hon fyller år

— _____?

önskat sig, alltid, har, *En kamera*, hon henne, ge, *Det*, ska, jag

— _____.

14 skulle, du, säga, *Vad*, vilja, till en bilförare

— _____?

aldrig, alkohol, *Drick*, när du kör bil

— _____!

2 Bisatser

Skriv färdigt bisatserna. Se exempel.

- 1 Man måste motionera och äta rätt om man vill må bra.
- 2 Det är bra att ha hög skyddsfaktor på solkrämen när _____.
- 3 Många ungdomar bor kvar hemma hos sina föräldrar därför att _____.
- 4 Familjen Eks pengar räckte inte till någon utlandssemester trots att _____.
- 5 I fredags natt hämtade Harry sin dotter på diskoteket för att _____.
- 6 Ella stannade hemma från jobbet igår utan att _____.
- 7 Ju _____ desto mer lär man sig.
- 8 Man bör nog skaffa barn innan _____.
- 9 Man kan bli magsjuk ifall _____.
- 10 Många har inte råd att stanna hemma från jobbet även om _____.
- 11 Staten får in mycket pengar genom att _____.
- 12 Ju _____ desto räddare blev jag.
- 13 Mina grannar är så gamla att _____.
- 14 I Sverige måste man gå i skolan tills _____.

ORDFÖLJD

- 15 Ibland kan man inte somna fastän _____
_____.
- 16 I morse var vi tvungna att ta en taxi för att _____
_____.
- 17 Många 18-åringar röstar utan att _____
_____.
- 18 Akta dig så att _____
_____!
- 19 På radion hörde jag nyss samma låt som _____
_____.
- 20 Sverige gick inte med i EU förrän _____
_____.
- 21 Man höjer priset på tobak för att _____
_____.
- 22 Man måste kunna använda datorer om _____
_____.
- 23 Nuförtiden är det viktigt att ha goda språkkunskaper eftersom _____
_____.
- 24 Man kan få ett bra jobb även om _____
_____.
- 25 Ta på dig glasögonen så att _____
_____!

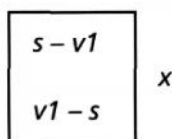
3 Satsadverbial i bisatser

Sätt in satsadverbialen i de kursiverade bisatserna genom att markera med ett kryss.
Se exempel.

- 1 *Trots att ^xeleverna hade repeterat allt* klarade de sig bra på provet igår. *inte*
- 2 Elsa, 65 år, går i trafikskola *eftersom hon vill ta körkort.* *gärna*
- 3 Berusade personer talar ibland så otydligt *att man hör* vad de säger. *inte*
- 4 Pia är tvungen att gå till tandläkaren *eftersom hon har bitit av en tand.* *tyvärr*
- 5 Evy tog ut pengar igår *för att hon skulle köpa en ny bil.* *eventuellt*
- 6 – Kör *tills du har skog på båda sidor!* Sedan bor jag i första huset till höger. – Jaha. *bara*
- 7 Erik sa *att han skulle komma lite senare än vanligt.* *kanske*
- 8 – Jag undrar *om du skulle kunna hjälpa mig.* – Javisst. *möjligen*
- 9 *Eftersom jag var tvungen att stiga upp tidigt i morse* vaknade jag naturligtvis tidigare än vanligt. *inte*
- 10 – Om du vill se den nya filmen kan vi gå på bio i kväll. – Vad bra! *gärna*
- 11 Per-Åke tränar varje dag *för att hans kondition ska bli sämre.* *inte*
- 12 Även om det är 14 grader i vattnet ska jag bada idag. *bara*
- 13 – Ta det lugnt *så att du får njuta av din lediga dag!* – Ja, det ska jag. *verkligen*
- 14 Kajsa säger ofta dumma saker *utan att hon menar det.* *egentligen*
- 15 Familjen Ek har fått bättre ekonomi *genom att alla i familjen är sparsamma.* *verkligen*
- 16 Min man tog på sig en tjock jacka i morse *för att han skulle frysa.* *inte*
- 17 Vår lärare kom till jobbet igår *trots att hon hade 38,5 i feber.* *faktiskt*
- 18 *Eftersom väderprognosen ser dystert ut* föredrar jag att inte åka på utflykt. *tyvärr*
- 19 Man måste ta en sak i sänder *om man ska hinna med allt* man har planerat. *verkligen*
- 20 I lördags städade Gillis *tills det fanns ett dammkorn kvar i hans lägenhet.* *inte*

4 Mer om satsadverbialets placering i huvudsats

- 1 Satsadverbialet står oftast *efter* gruppen

Patrik dricker inte sprit.

s v1 x o

Dricker han inte sprit?

Patrik har aldrig druckit sprit.

s v1 x v2 o

Har han aldrig druckit sprit?

- 2 Satsadverbialet står *efter* ett obetonat pronomen som objekt (personligt eller reflexivt) när satsen bara innehåller en *enkel verbform*.

Jag träffar inte Anders varje dag.

Jag hörde inte väckarklockan i morse.

Drick inte vattnet!

Lägg inte nycklarna på bordet!

Jämför: **Jag träffar honom inte** varje dag.

Jämför: **Jag hörde den inte** i morse.

Jämför: **Drick det inte!**

Jämför: **Lägg dem inte** på bordet!

Frida tvättar sig inte före frukost.

Lisa målar sig aldrig.

Vi lägger oss alltid sent.

Observera att man har normal placering vid:

– *två verb*

Erik ska inte gratulera Ulf.

Maja har inte lagt nycklarna på bordet.

Erik ska inte gratulera honom.

Maja har inte lagt dem på bordet.

– *sammansatta verb (verb + partikel/preposition)*

Jag tycker inte om Helena.

Vi hälsar alltid på farbror Lars på somrarna.

Jag håller inte med Sonja.

Ove känner inte igen det här huset.

Jag tror inte på Paul.

Tänk inte mer på det där problemet nu!

Jag tycker inte om henne.

Vi hälsar alltid på honom på somrarna.

Jag håller inte med henne.

Ove känner inte igen det.

Jag tror inte på honom.

Tänk inte mer på det nu!

5 Satsadverbiallet efter obetonat pronomen som objekt

Svara på frågorna. Använd ett pronomen i svaret. Se exempel.

1 – Såg du Lena igår?

– Nej, jag såg henne inte. *inte*

2 – Läser du tidningen på morgonen?

– Ja, _____. *alltid*

3 – Hörde du musiken i natt?

– Nej, _____. *inte*

4 – Träffar du Olle nuförtiden?

– Nej, _____. *aldrig*

5 – Hör du mig?

– Nej, _____. *inte*

6 – Hämtar Anders er på lördag?

– Ja, _____. *nog*

7 – Såg du TV-programmet om elefanter igår?

– Nej, _____. *inte*

8 – Läger du dig tidigt?

– Ja, _____. *alltid*

9 – Lär ni er mycket i skolan?

– Ja, _____. *faktiskt*

10 – Rakar ni er varje dag?

– Nej, _____. *bara*

11 – Klipper du dig själv?

– Ja, _____. *alltid*

12 – Tvättar ni er i köket?

– Nej, _____. *aldrig*

6 Satsadverbiallet efter obetonat pronomen som objekt

anmäla	glömma	släcka	störa
anställa	klappa	sminka	sätta
avbryta	klippa	spänna	tro
dricka	läsa	ställa	väcka
fråga	röra	stänga	äta

Vad ska ... *inte* göra? Välj lämplig aktivitet. Varje verb ska bara användas en gång. Se exempel.

- 1 Lars-Ove ljuger, så tro honom inte !
- 2 Det är farligt att stå där, så _____ !
- 3 De här svamparna är giftiga, så _____ !
- 4 Lennart vill inte svara, så _____ !
- 5 Den där hunden är farlig, så _____ !
- 6 Du måste komma ihåg mitt telefonnummer, så _____ !
- 7 Lisbets båda barn sover gott, så _____ !
- 8 Ulrika är mycket upptagen just nu, så _____ !
- 9 Du är vacker utan make-up, så _____ !
- 10 Ni vill ju inte gå på kursen i data, så _____ !
- 11 Anna pratar nu, så _____ !
- 12 Du måste stå alldeles stilla, så _____ !
- 13 Den här boken är dålig, så _____ !
- 14 Stearinljuset brinner så vackert, så _____ !
- 15 Det gör inte ont när tandläkaren bedövar, så _____ !
- 16 Du är snygg i långt hår, så _____ !
- 17 Karl är oärlig, så _____ !
- 18 Det här vinet är ju surt, så _____ !
- 19 De stolarna är upptagna, så _____ !
- 20 Dörrarna ska vara öppna, så _____ !

7 Två adverbial (rum + tid)

När man har ett rumsadverbial och ett tidsadverbial i samma sats placerar man tidsadverbialet sist eller först i en huvudsats.

	Vi	badar	alltid		i havet (rum)	på sommaren. (tid)
På sommaren	badar	vi	alltid		i havet.	
	Jag	vågar	inte	promenera	i parken	på kvällarna.
På kvällarna	vågar	jag	inte	promenera	i parken.	

Bilda meningar. Börja med de markerade orden i den första meningen och med tidsadverbialet i den andra meningen. Se exempel.

- 1 på kvällarna, *Margareta*, städar, på ett kontor

Margareta städar på ett kontor på kvällarna

På kvällarna städar Margareta på ett kontor

- 2 *Lars*, har, matte, sedan i våras, studerat, i Lund

- 3 ska, *Vi*, en stuga, kanske, i Smögen, i sommar, hyra

- 4 besöker, i Stockholm, sina släktingar, *Karin*, varje jul

- 5 brukar, ofta, *Joakim*, gå, på disko, på helgerna

- 6 betalar, *Erik*, alltid, på posten, sina räkningar, i slutet av månaden

ORDFÖLJD

7 får, leka, *Mina barn*, ute, inte, på kvällarna

8 ska, *Eva och Lennart*, i Malmö, till våren, gifta sig

9 en öl, *Vi*, väl, i kväll, ta, kan, på puben

10 *Katarina*, i Madrid, lärde sig, förra sommaren, spanska

11 vill, inte, åka, i juli, till Norrland, *Jag*

12 i kyrkan, kanske, sjunga, *Mia och Elin*, på söndag, ska

13 sitter, på pauserna, *Paul och Per*, och röker, alltid, i rökrummet

14 hela kvällen igår, satt, i köket, *Vi*, och pratade

15 under ett parasoll, sitter, när solen skiner, *Min man*, helst

8 Partikelverb

Man kan ändra ett verbs betydelse genom att kombinera verbet med en partikel.
Partikeln är alltid betonad.

tycka	– tycka om	ta	– ta av/på (sig)	dricka	– dricka ur
ställa	– ställa fram	klä	– klä av/på/om (sig)	tala	– tala om
åka	– åka hem	måla	– måla om	hyra	– hyra ut
komma	– komma ihåg	hälsa	– hälsa på	fylla	– fylla i

Partikeln placerar man på sista verbplatsen före objektet/adverbialet. Satsadverbialet (x) står som vanligt

efter gruppen

s	– v1
v1	– s

x

Eva	hälsar	ofta	på	sin mormor	på helgerna.	
s	v1	x	v2	o	a	
Eva	brukar	alltid	ta hem	böckerna	från skolan.	
s	v1	x	v2	o	a	
Eva	skulle	gärna	vilja	måla om	sitt hus	i sommar.
s	v1	x	v2	v3	o	a

Skriv orden i rätt ordning. Börja med de understrukna orden. Se exempel.

- 1 bananer, Teresa, har, tyckt, aldrig, om

Teresa har aldrig tyckt om bananer.

- 2 hälsa, Vi, kanske, ska, i kväll, farmor, på

_____.

- 3 mjölken, Varför, du, dricker, inte, upp

_____?

- 4 inte, Skriv, det där kontraktet, under

_____!

- 5 alltid, böckerna, Ta, till skolan, med er

_____!

- 6 du, Kommer, sent, alltid, hem

_____?

ORDFÖLJD

7 sätta, Skulle, ett askfat, du, *fram*, kunna, på bordet, inte

_____?

8 tar, skorna, Pappa, alltid, *av sig*, i hallen

_____.

9 stänga, kan, TV:n, *av*, du, inte, Varför

_____?

10 Ingrid, alltid, *plockar*, sina saker, *undan*

_____.

11 körde, tyvärr, Jag, en parkerad bil, i morse, *på*

_____.

12 kan, du, Varför, *hålla*, mig, aldrig, *med*

_____?

13 Persson, alltid, Hyr, cyklar, *ut*, på sommaren

_____?

14 *lånar*, aldrig, Jag, *ut*, mina glasögon

_____.

15 du, *fyllt*, redan, *i*, Har, den där blanketten

_____?

16 era böcker, Ni, får, *ta*, idag, *hem*, gärna

_____.

17 aldrig, brukar, Jag, *komma*, namn, *ihåg*, kunna

_____.

18 behöver, *Du*, väl inte, *på*, sätta, TV:n, nu igen

_____?

19 ni, Skulle, *lämna*, denna övning, *in*, kunna, i morgon, möjligen

_____?

20 jag, åka, meddetsamma, nog, måste, *hem*, Efter skolan

_____.

9 Indirekt tal = bisats

Som bisatsinledare använder man:

- *att* i indirekta påståendesatser
- *om* i indirekta frågor som *inte* börjar med ett frågeord
- *frågeord* i indirekta frågor som börjar med ett frågeord

att Lisa: "Jag har inte ont i magen nu."
Lisa säger att hon inte har ont i magen nu.

om Anders: "Blir det möjligen regn i kväll?"
Anders frågar om det möjligen blir regn i kväll.

när Lars: "När går bussen?"
Lars vill veta när bussen går.

vad Ulla: "**Vad** säger Håkan?"
o
Ulla undrar **vad** Håkan säger.
o

vad som Ulla: "**Vad** har hänt med Karl-Olof?"
s
Ulla undrar **vad som** har hänt med Karl-Olof.
s

Observera att man måste ha ett extra *som* på subjektsp platsen i bisatsen när frågeordet är subjekt.

Frågande adverb		Frågande pronomen
när	hur	vad (som)
var	hur ofta	vem (som)
vart	hur länge	vilka (som)
varifrån	hur långt	
varför	hur stor, -t, -a (...) (som)	vilken ... (som)
	hur mycket (...) (som)	vilket ... (som)
	etc.	vilka ... (som)

ORDFÖLJD

Skriv färdigt meningarna. Se exempel.

- 1 Jag anser att doktor Jönsson är en skicklig läkare.
- 2 Jag tycker inte att _____.
- 3 Jag undrar faktiskt om _____.
- 4 Min chef frågade mig om _____.
- 5 Jag skulle vilja veta när _____.
- 6 Jag undrar var _____.
- 7 Igår fick jag veta att _____.
- 8 Min lärare säger att _____.
- 9 Vet du om _____?
- 10 Jag måste ringa till Posten och ta reda på om _____
_____.
- 11 Jag måste fråga någon vart _____.
- 12 Kan du säga mig var _____?
- 13 Det sägs att _____.
- 14 Många påstår att _____.
- 15 Jag skulle gärna vilja veta om _____
_____.
- 16 Den stora frågan just nu är om _____
_____.
- 17 Vet du hur _____?
- 18 Har du tagit reda på hur ofta _____?
- 19 Igår trodde jag inte att _____.
- 20 Vet du att _____?
- 21 Pontus ringde och frågade om _____
_____.

- 22 Vårt fackombud undrade om _____
_____.
- 23 Känner du till varifrån _____?
- 24 Kan du förstå varför _____?
- 25 Min åsikt är att _____.
- 26 Jag visste inte att _____.
- 27 Fråga din lärare om _____!
- 28 Jag är lite osäker på om _____.
- 29 Jag vet inte hur länge _____.
- 30 Vet du hur långt _____?
- 31 Säg till Marianne att _____!
- 32 Det var synd att _____.
- 33 Har du frågat doktorn om _____?
- 34 Jag funderar ofta på om _____.
- 35 Jag kan inte begripa vad _____.
- 36 Det var roligt att _____.
- 37 Nu förstår jag vad _____.
- 38 Många frågar sig kanske om _____.
- 39 Direktör Asp frågade sin sekreterare vem _____.
- 40 Igår undrade Lotta om _____.
- 41 Jag måste ta reda på vem _____.
- 42 Jag undrar vilka _____.
- 43 Torsten visste inte om _____.
- 44 Vet du vilka _____?
- 45 Vet du vilken bil _____?
- 46 Rose-Mari frågade mig om _____.
- 47 Kan du tala om för mig på vilken våning _____?
- 48 Vet du vilket bilmärke _____?

ORDFÖLJD

- 49 Vet du vilka elever _____?
- 50 Har du fått något meddelande om vilka dagar _____?
- 51 Är det någon som kan säga vems uppsats _____?
- 52 Jag undrar hur mycket _____.
- 53 Jag undrar vems bil _____.
- 54 Har universitetet meddelat hur många _____?
- 55 Är det någon som vet hur mycket _____?
- 56 Vet du hur många _____?
- 57 Man ska inte fråga hur gammal _____.
- 58 Har du hört vem _____?
- 59 Kan du förklara för mig varför _____?
- 60 Har ni fått information om när _____?

10 Indirekt tal – Vem säger/frågar vad? (muntlig övning)

arbetsförmedlaren	fackombudet	Joakim 7 år	polisen
doktorn	fotografen	journalisten	servitören
domaren	frisören	läraren	tandläkaren
eleverna	företagsledaren	mamma	tidningsbudet
expediten	hyresvärden	meteorologen	turisterna

1 "Kan vi inte slippa läxa till måndag?"

Eleverna undrar om de inte kan slippa läxa till måndag.

2 "Herr Larsson dömes till 6 månaders fängelse."

3 "Det är faktiskt risk för halt väglag under natten."

4 "Medlemmarna vill inte gå med på arbetsgivarens bud."

5 "Varför kan jag inte få lite godis idag?"

6 "Hur många skivor skinka vill fru Ask ha?"

7 "Det är bara tio kvar att dela ut."

8 "Kan jag få titta på ditt körkort?"

9 "Vem har beställt biff med lök?"

10 "Vad har du sysslat med tidigare?"

11 "Var har fru Persson ont?"

12 "Har alla läst läxan till idag?"

13 "Varför måste alltid politiker svara så undvikande på frågor?"

14 "Kan ni inte se lite gladare ut?"

15 "Tio personer kommer att varslas om uppsägning på fredag."

16 "I vilken tand har du ont?"

17 "Vad har hänt i skolan idag?"

18 "Vilket schampo brukar du använda?"

19 "Varför har Olsson inte betalat hyran i tid?"

20 "Vilken ort har flest soltimmar i Sverige?"

11 Emfatisk omskrivning

Man använder emfatisk omskrivning när man vill betona en satsdel.

– Är det Eva som ska diska?	(Jag vet att någon ska diska, men jag är inte riktigt säker på om det är Eva.)
– Nej.	
– Vem är det som ska diska?	(Jag vet att någon ska diska, men jag vet inte vem.)
– Det är Kalle som ska diska.	(Kalle och ingen annan ska diska.)

Konstruktion:

- fråga som inte börjar med ett frågeord

Är det ... (som)	+ nu-tempus i bisatsen
Var det ... (som)	+ då-tempus i bisatsen

- fråga som börjar med ett frågeord

Frågeord + är det (... som)	+ nu-tempus i bisatsen
Frågeord + var det (... som)	+ då-tempus i bisatsen

- påstående

Det är ... (som)	+ nu-tempus i bisatsen
Det var ... (som)	+ då-tempus i bisatsen

presenssystemet

Det är Eva som diskar.
 Det är Eva som har diskat.
 Det är Eva som ska diska

preteritumsystemet

Det var Eva som diskade.
 Det var Eva som hade diskat.
 Det var Eva som skulle diska.

Olika satsdelar kan sättas i emfas, t.ex.

Det är Kalle som ska diska.	(subjekt)
Det är köket (som) du ska städa.	(objekt)
Det är i morgon (som) kursen börjar.	(adverbial)

Som måste inleda bisatsen om *som* är subjekt. Annars tar man oftast bort *som*.

12 Emfatisk omskrivning

Skriv satsens delar i rätt ordning. Börja med de understrukna orden. De ord som står med kursiv stil är betonade. Se exempel.

- 1 – det, Är, bestämmer, *kungen*, i Sverige, som – Nej.
 – Är det kungen som bestämmer i Sverige ?
 – det, är, bestämmer, Vem, här, som
 – Vem är det som bestämmer här ?
 – Det, är, bestämmer, *riksdagen*, här, som
 – Det är riksdagen som bestämmer här .
- 2 – *din bok*, ligger, Är, som, det, på golvet – Nej.
 – _____ ?
 – Vems bok, ligger, är, som, det, där då
 – _____ ?
 – *Karins bok*, ligger, är, som, Det, där
 – _____ .
- 3 – har, min penna, *du*, som, tagit, Är, det – Nej.
 – _____ ?
 – har, den, Vem, som, tagit, är, det
 – _____ ?
 – har, den, *Bertil*, som, tagit, är, Det
 – _____ .
- 4 – *ni*, öl, Var, skulle, det, som, ha – Nej.
 – _____ ?
 – Vilka, öl, var, skulle, det, som, ha
 – _____ ?
 – *Åsa och Per*, öl, var, skulle, Det, som, ha
 – _____ .

ORDFÖLJD

5 – det, *i måndags*, började, Var, din kurs – Nej.

– _____?

– det, När, började, var, den

– _____?

– Det, *i tisdags*, började, var, den

– _____.

6 – ni, åka, *till London*, Var, skulle, det – Nej.

– _____?

– ni, åka, Vart, var, skulle, det

– _____?

– vi, åka, *till Paris*, var, skulle, Det

– _____.

7 – ska, i kväll, Är, *20 personer*, komma, det, som – Nej.

– _____?

– ska, i kväll, är, Hur många, komma, det, som

– _____?

– ska, i kväll, är, *25 personer*, komma, Det, som

– _____.

8 – det, Är, man, *så här*, gör – Nej.

– _____?

– det, är, man, Hur, gör

– _____?

– Det, är, man, *så här*, gör

– _____.

9 *någon*, ringt, som, har, det, Är

– _____?

– Ja, flera stycken.

10 är, *något*, inte, som, Det, stämmer

- _____.
- Det var inte bra.

11 som, röka, har, Det, *många*, är, slutat

- _____.
- Ja, det är bra.

12 *andra*, ofta, är, bestämmer, som, Det

- _____.
- Ja, tyvärr.

13 bor, Är, *ingen*, det, här, som

- _____?
- Nej, alla har flyttat.

14 hörde, var, Det, *ingen*, som, vad du sa

- _____.
- Jaså, det var ju synd.

15 *något*, Är, kan, jag, hjälpa till med, det

- _____?
- Ja, du kan diska.

16 bara, Det, *få*, sina resultat, är, har, som, fått reda på, hittills

- _____.
- Jaså.

17 *något*ing mer, Är, vill, du, nu, säga, det

- _____?
- Nej, inte just nu.

13 Lucktext

Välj rätt alternativ. Se exempel.

God morgon, mamma!

– Johan, vakna! Johan, vakna! Det är någon i köket!

– Mm.

– Hör du inte? Det är någon i köket!

– Mm! Vad säger du?

5 – Du måste gå ut i köket och kolla. Jag vågar inte.

– Ja, ja.

Krasch! Bom! Bang!

Nu vaknade Johan, och han blev med ens alldeles klarvaken. Nu förstod han att det verkligen var något som hände i köket, så han steg upp. Jag riktigt såg hur (1) han spände

10 musklerna – och blicken – och gick mot köket. Jag tassade tyst efter.

– Vad är det som händer här? hörde jag honom säga högt och bestämt precis som om han försökte skrämma bort den ovälkomna gästen. När vi kom ut i köket såg vi att det ena köksfönstret stod på vid gavel.

– Ah, det är ju bara fönstret som har blåst upp, sa Johan lite tufft, men (2) _____

15 _____ lättad ut. Sedan gick han fram och stängde fönstret. Just då kom Sofia, vår yngsta dotter, ut i köket. Hon kom från badrummet, nyduschad och våt i håret. Jag undrade vad hon gjorde uppe mitt i natten, (3) _____ klockan var ju bara tre.

– Jag har bara duschat och borstat tänderna, sa hon precis som om (4) _____ något konstigt med det. Varför är inte frukosten klar än? Jag ska ju iväg på morgonträningen snart.

20 Jag trodde att jag – (5) _____ hon – hade blivit galen. Frukost klockan tre på natten?

– Klockan är ju bara tre, sa jag.

– Men mamma, du har ju varit uppe länge.

– Jag?

Sofia bor på källarvåningen, och vårt sovrum ligger ovanför hennes rum.

25 – Ja, jag hörde att du gick runt i huset, (6) _____ jag trodde att du var uppe och lagade frukost. Trots att jag var jättesömnig och yrvaken (7) _____ och gick upp i badrummet.

- 1 a) ~~han spände~~
b) spände han
c) han har spänt
d) har han spänt

- 3 a) men
b) och
c) så
d) för

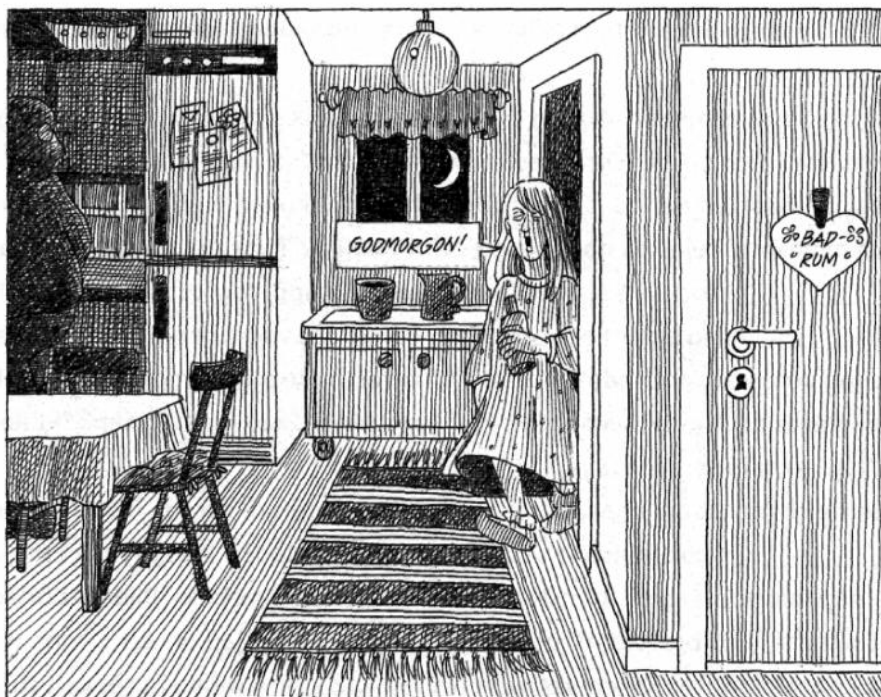
- 5 a) men
b) utan
c) eller
d) och

- 7 a) jag steg upp
b) steg jag upp
c) jag upp steg
d) upp jag steg

- 2 a) han sett samtidigt
b) såg han samtidigt
c) samtidigt han såg
d) han såg samtidigt

- 4 a) det var inte
b) det inte var
c) var det inte
d) var inte det

- 6 a) utan
b) för
c) eller
d) så

(8) _____ komma till badrummet måste man passera köket. Man kan se rakt in i köket från hallen eftersom det inte finns någon hel vägg mellan hallen och köket.

– Jag sa ju "God morgon" till dig i köket, mamma. Det (9) _____?

– Va?

5 – Du svarade visserligen inte, (10) _____ du var väl trött precis som jag? Jag bad dig ju koka ett ägg åt mig också.

– Nej, vad säger du?

– Men vad var det för ett konstigt ljud som (11) _____ nyss? fortsatte Sofia.

– Vi vet inte. Troligen fönstret, sa Johan och försökte verka lugn.

10 – Medan jag stod och borstade tänderna hörde jag ett fasligt brak utanför huset. Det hördes tydligt (12) _____ jag hade öppnat badrumsfönstret. Jag blev alldeles skräckslagen och stängde genast fönstret. Sen väntade jag en lång stund innan jag vågade lämna badrummet. Jag vågade inte gå ut (13) _____ jag hörde era röster.

– Nej, nu går vi och lägger oss. (14) _____ fönstret som blåste upp, sa Johan.

15 Sofia gick ner till sitt rum och la sig igen. Hon somnade nog direkt och sov (15) _____ väckarklockan ringde i normal tid klockan sex.

8 a) Genom att c) Utan att	b) För att d) Så att	10 a) eller c) men	b) utan d) och	12 a) eftersom c) trots att	b) som d) så att	14 a) Det bara var nog b) Det nog bara var c) Det nog var bara d) Det var nog bara
9 a) du väl kommer ihåg b) kommer du väl ihåg c) du kommer väl ihåg d) du kommer ihåg väl	11 a) hörs c) hördes	b) hade hörts d) har hörts	13 a) tills c) ifall	b) så att d) förrän	15 a) innan c) tills	b) förrän d) eftersom

Snart snarkade Johan, och katten, som hade lagt sig i min säng, spann högt. Det var bara jag som (16) _____ till ro.

Tankarna snurrade runt medan jag låg där i sängen. Tänk om det hade varit någon inne i vårt hus, i vårt kök, i våra rum! Hur kunde Sofia säga att hon hade hört att jag var uppe och gick? Hon var ju i badrummet när jag och Johan kom till köket. Nej, det var något som inte stämde. Vem hade hon hejat på när hon gick förbi köket? Tänk om någon var kvar i huset!

(17) _____ klockan bara var fem nu steg jag upp. Jag kunde bara inte ligga kvar i sängen, (18) _____ jag gick ut och satte mig i köket. Jag var så nervös att jag kallsvettades, men nu ville jag veta vad som hade hänt. Min blick fastnade plötsligt på Johans hylla i köket.

10 Plånboken! Var är den? Inte i hyllan (19) _____ den brukar ligga. Stulen? Skulle jag väcka Johan? Nej, jag väntar lite, tänkte jag.

Under tiden gick jag ut till brevlådan, som ligger vid gatan, för att hämta tidningen. Då (20) _____ köksfönstret såg jag att blomsterlådan hängde rakt ner mot marken. Under den hittade jag en tumstock, Johans gamla tumstock. Bilden började klarna 15 något. Jag fortsatte mot brevlådan, och på vägen dit hittade jag en kam, Johans kam som brukar ligga i hans plånbok. Saken var klar! Någon hade varit inne i huset och stulit.

Jag gick in i sovrummet och väckte Johan. Jag frågade (21) _____ sin plånbok, och han svarade att den låg i hyllan i köket. Sedan berättade jag om den tomma hyllan, kammen, blomsterlådan och tumstocken.

20 Då (22) _____ att han hade suttit och (23) _____. Han hade öppnat fönstret för att vädra ut röken. Han hade bara haspat fönstret, och sedan (24) _____ att stänga det innan han gick och la sig.

Tjuven hade alltså öppnat fönstret med tumstocken, klättrat in i köket, gått runt i huset, först väckt Sofia och sedan mig. Han hade flytt när Sofia sa "God morgon" till någon som hon 25 trodde var jag.

Allting ordnade sig till slut. Johan fick tillbaka sin plånbok – tom – efter någon vecka. Man bör kanske kolla (25) _____ när man är uppe och går på nätterna!

16 a) kunde inte komma b) inte kunde komma c) kan inte komma d) inte kan komma	20 a) jag gick förbi b) jag har gått förbi c) gick jag förbi d) har jag gått förbi	23 a) i köket rökt på kvällen b) på kvällen rökt i köket c) rökt i köket på kvällen d) rökt på kvällen i köket
17 a) Eftersom c) Trots att	b) Om d) Medan	21 a) var hade han b) var har han c) var han hade d) var han har
18 a) men c) för	b) och d) utan	24 a) han hade naturligtvis glömt b) hade han naturligtvis glömt c) naturligtvis han hade glömt d) han naturligtvis hade glömt
19 a) var c) som	b) där d) vilken	22 a) Johan kom på b) Johan kommit på c) kom Johan på d) kommit Johan på
		25 a) vem hälsar man på b) vem som man hälsar på c) vem man hälsar på d) vem som hälsar man på

Starka verb (efter avljudsserier)

<i>Infinitiv</i>	<i>Imperativ</i>	<i>Presens</i>	<i>Preteritum</i>	<i>Supinum</i>	<i>Perfekt particip</i>
i			a	u	
binda	bind!	binder	band	bundit	bund/en, -et, -na
brinna	brinn!	brinner	brann	brunnit	- brunn/en, -et, -a
brista	brist!	brister	brast	brustit	brust/en, -et, -na
dricka	drick!	dricker	drack	druckit	(-) druck/en, -et, -na
finna	finn!	finner	fann	funnit	funn/en, -et, -a
finnas	–	finns	fanns	funnits	–
försvinna	försvinn!	försvinner	försvann	försvunnit	försvunn/en, -et, -a
hinna	hinn!	hinner	hann	hunnit	- hunn/en, -et, -a
rinna	rinn!	rinner	rann	runnit	- runn/en, -et, -a
sitta	sitt!	sitter	satt	suttit	- sutt/en, -et, -na
slippa	slipp!	slipper	slapp	sluppit	–
spinna	spinn!	spinner	spann	spunnit	spunn/en, -et, -a
spricka	sprick!	spricker	sprack	spruckit	spruck/en, -et, -na
springa	spring!	springer	sprang	sprungit	sprung/en, -et, -na
sticka	stick!	sticker	stack	stuckit	stuck/en, -et, -na
stinka	–	stinker	stank	–	–
vinna	vinn!	vinner	vann	vunnit	vunn/en, -et, -a
i			e	i	
bita	bit!	biter	bet	bitit	bit/en, -et, -na
bli(va)	bli!	blir	blev	blivit	- bliv/en, -et, -na
driva	driv!	driver	drev	drivit	driv/en, -et, -na
glida	glid!	glider	gled	glidit	- glid/en, -et, -na
gnida	gnid!	gnider	gned	gnidit	(-) gnid/en, -et, -na
gripa	grip!	griper	grep	gripit	grip/en, -et, -na
kliva	kliv!	kliver	klev	klivit	- kliv/en, -et, -na
knipa	knip!	kniper	knep	knipit	- knip/en, -et, -na
lida	lid!	lider	led	lidit	- lid/en, -et, -na
pipa	pip!	piper	pep	pipit	–
rida	rid!	rider	red	ridit	rid/en, -et, -na
riva	riv!	river	rev	rivit	riv/en, -et, -na
skina	skin!	skiner	sken	skinit	–
skrika	skrik!	skriker	skrek	skrikit	–
skriva	skriv!	skriver	skrev	skrivit	skriv/en, -et, -na
slita	slit!	sliter	slet	slitit	slit/en, -et, -na
smita	smit!	smiter	smet	smitit	- smit/en, -et, -na
stiga	stig!	stiger	steg	stigit	- stig/en, -et, -na
strida	strid!	strider	stred	stridit	Obs! - stri/dd, -tt, -dda
svida	–	svider	sved	svidit	–
svika	svik!	sviker	svek	svikit	svik/en, -et, -na
tiga	tig!	tiger	teg	tigit	–
vrida	vrid!	vrider	vred	vridit	(-) vrid/en, -et, -na
u			ö	u	
bjuda	bjud!	bjuder	bjöd	bjudit	bjud/en, -et, -na
hugga	hugg!	hugger	högg	huggit	hugg/en, -et, -na
ljuga	ljug!	ljuger	ljög	ljugit	- ljug/en, -et, -na
njuta	njut!	njuter	njöt	njutit	- njut/en, -et, -na

<i>Infinitiv</i>	<i>Imperativ</i>	<i>Presens</i>	<i>Preteritum</i>	<i>Supinum</i>	<i>Perfekt particip</i>
sjuda	sjud!	sjuder	sjöd	sjudit	sjud/en, -et, -na
sjunga	sjung!	sjunger	sjöng	sjungit	sjung/en, -et, -na
sjunka	sjunk!	sjunker	sjönk	sjunkit	sjunk/en, -et, -na
skjuta	skjut!	skjuter	sköt	skjutit	skjut/en, -et, -na
suga	sug!	suger	sög	sugit	(-) sug/en, -et, -na
supa	sup	super	söp	supit	- sup/en, -et, -na
tjuta	tjut!	tjuter	tjöt	tjutit	-
y			ö	u	
bryta	bryt!	bryter	bröt	brutit	brut/en, -et, -na
flyga	flyg!	flyger	flög	flugit	- flug/en, -et, -na
flyta	flyt!	flyter	flöt	flutit	- flut/en, -et, -na
frysa	frys!	fryser	frös	frusit	(-) frus/en, -et, -na
knyta	knyt!	knyter	knöt	knutit	knut/en, -et, -na
krypa	kryp!	kryper	kröp	krupit	- krup/en, -et, -na
ryta	ryt!	ryter	röt	rutit	-
skryta	skryt!	skryter	skröt	skrutit	-
smyga	smyg!	smyger	smög	smugit	- smug/en, -et, -na
snyta	snyt!	snyter	snöt	snutit	snut/en, -et, -na
stryka	stryk!	stryker	strök	strukit	struk/en, -et, -na
a/å			o	a	
dra(ga)	dra!	drar	drog	dragit	drag/en, -et, -na
fara	far!	far	for	farit	- far/en, -et, -na
ta(ga)	ta!	tar	tog	tagit	tag/en, -et, -na
slå	slå!	slår	slog	slagit	slag/en, -et, -na
ä			a/o	u	
bära	bär!	bär	bar	burit	bur/en, -et, -na
skära	skär!	skär	skar	skurit	skur/en, -et, -na
stjäl	stjäl!	stjäl	stal	stulit	stul/en, -et, -na
svära	svär!	svär	svor	svurit	svur/en, -et, -na
å			ä	å	
gråta	gråt!	gråter	grät	gråtit	- gråt/en, -et, -na
låta	låt!	låter	lät	låtut	- låt/en, -et, -na
ä			å	ä	
äta	ät!	äter	ät	ätit	- ät/en, -et, -na
a/å			ö	å	
falla	fall!	faller	föll	fallit	fall/en, -et, -na
hålla	håll!	håller	höll	hållit	håll/en, -et, -na
i			a	i	
giva, ge se s. 25!	giv! ge!	giver, ger	gav	givit, gett	giv/en, -et, -na
o			o	o	
komma	kom!	kommer	kom	kommit	kommen, kommet, komna
sova	sov!	sover	sov	sovit	-
a			a	a	
vara	var!	är	var	varit	-

Obs! Listan är ej komplett.

Oregelbundna verb

<i>Infinitiv</i>	<i>Imperativ</i>	<i>Presens</i>	<i>Preteritum</i>	<i>Supinum</i>	<i>Perfekt particip</i>
be(dja)	be!	ber	bad	bett	- be/dd, -tt, -dda
ge	ge!	ger	gav	gett	giv/en, -et, -na
dö	dö!	dör	dog	dött	–
få	–	får	fick	fått	–
gå	gå!	går	gick	gått	<i>Obs!</i> gång/en, -et, -na
le	le!	ler	log	lett	–
se	se!	ser	såg	sett	se/dd, -tt, -dda
stå	stå!	står	stod	stått	- stå/dd, -tt, -dda
ha(va)	ha!	har	hade	haft	- havd, havt, havda
–	–	måste	måste	måst	
heta	–	heter	hette	hetat	–
kunna	–	kan	kunde	kunnat	–
leva	lev!	lever	levde	levt/levat	lev/d, -t, -da
ligga	ligg!	ligger	låg	legat	-lega/d, -t, -de
skola	–	ska	skulle	skolat	–
vilja	–	vill	ville	velat	–
veta	vet!	vet	visste	vetat	–

Cecilia Fasth Anita Kannermark

Form i fokus

FACIT • DEL B

Folkuniversitetets förlag

SUBSTANTIV

2 Substantivets former

Obs! De kursiverade formerna är givna i boken.

Singular		Plural	
Obestämd form	Bestämd form	Obestämd form	Bestämd form
1 en anställning	anställningen	anställningar	anställningarna
2 en kommun	kommunen	kommuner	kommunerna
3 ett kontrakt	kontraktet	kontrakt	kontrakten
4 ett arbete	arbetet	arbeten	arbetena
5 en firma	firman	firmor	firmorna
6 ett samhälle	samhället	samhällen	samhällena
7 ett företag	företaget	företag	företagen
8 en blankett	blanketten	blanketter	blanketterna
9 en skylt	skylten	skyltar	skyltarna
10 en bokstav	bokstaven	bokstäver	bokstäverna
11 en annons	annonsen	annonser	annonserna
12 ett fönster	fönstret	fönster	fönstren/fönsterna
13 en kamera	kameran	kameror	kamerorna
14 ett foto	fotot	foton	fotona
15 en skillnad	skillnaden	skillnader	skillnaderna
16 ett ljud	ljudet	ljud	ljuden
17 en nyhet	nyheten	nyheter	nyheterna
18 ett intresse	intresset	intressen	intressena
19 en författare	författaren	författare	författarna
20 en diskussion	diskussionen	diskussioner	diskussionerna
21 en man	mannen	män	männen
22 en kille	killen	killar	killarna
23 en grabb	grabben	grabbar	grabbarna
24 en son	sonen	söner	sönerna
25 en make	maken	makar	makarna
26 ett äktenskap	äktenskapet	äktenskap	äktenskapen
s. 14			
27 en skilsmässa	skilsmässan	skilsmässor	skilsmässorna
28 en bostad	bostaden	bostäder	bostäderna
29 en nyckel	nyckeln	nycklar	nycklarna
30 ett bostadsområde	bostadsområdet	bostadsområden	bostadsområdena
31 ett öra	örat	öron	öronen
32 en undersökning	undersökningen	undersökningar	undersökningarna
33 en doktor	doktorn	doktorer	doktorerna
34 ett läkemedel	läkemedlet	läkemedel	läkemedlen
35 en affär	affären	affärer	affärerna
36 en kund	kunden	kunder	kunderna
37 en kundvagn	kundvagnen	kundvagnar	kundvagnarna
38 en vara	varan	varor	varorna
39 ett kvitto	kvittot	kvitton	kvittona
40 en föreståndare	föreståndaren	föreståndare	föreståndarna

41 ett affärsbiträde	affärsbiträdet	<i>affärsbiträden</i>	affärsbiträdena
42 en kö	kön	köer	<i>köerna</i>
43 en reporter	<i>reportern</i>	reportrar	reportrarna
44 en artikel	artikeln	<i>artiklar</i>	artiklarna
45 en fotograf	fotografen	fotografer	<i>fotograferna</i>
46 en händelse	händelsen	händelser	händelserna
47 en motorcykel	motorcykeln	motorcyklar	motorcyklarna
48 en förare	<i>föraren</i>	förare	förarna
49 en passagerare	passageraren	<i>passagerare</i>	passagerarna
50 en hjälm	hjälm	hjälm	<i>hjälmarna</i>
51 en olycka	olyckan	olyckor	olyckorna
52 en hastighet	<i>hastigheten</i>	hastigheter	hastigheterna
53 en fot	foten	fötter	fötterna
54 ett ben	<i>benet</i>	ben	benen
55 en hand	<i>handen</i>	händer	händerna
56 en arm	armen	<i>armar</i>	armarna

s. 15

57 en ortoped	ortopeden	ortopeder	ortopederna
58 en skada	skadan	skador	<i>skadorna</i>
59 en advokat	advokaten	advokater	advokaterna
60 en domare	<i>domaren</i>	domare	domarna
61 ett vittne	vittnet	<i>vittnen</i>	vittnena
62 ett arvode	arvodet	arvoden	<i>arvodena</i>
63 ett brott	brottet	brott	brotten
64 ett fängelse	fängelset	fängelser	fängelserna
65 ett straff	straffet	<i>straff</i>	straffen
66 en svärson	svärsonen	svärsöner	svärsönerna
67 en svärdotter	<i>svärdottern</i>	<i>svärdöttrar</i>	svärdöttrarna
68 en kusin	<i>kusinen</i>	kusiner	kusinerna
69 ett syskon	syskonet	<i>syskon</i>	syskonen
70 en bror/broder	brodern	bröder	<i>bröderna</i>
71 en syster	system	systrar	systrarna
72 en moster	mostern	<i>mostrar</i>	mostrarna
73 en faster	fastern	fastrar	<i>fastrarna</i>
74 ett år	året	år	åren
75 en årstid	årstiden	<i>årstider</i>	årstiderna
76 en sommar	<i>sommaren</i>	somrar	somrarna
77 en vinter	vintern	vintrar	<i>vintrarna</i>
78 en vår	<i>våren</i>	vårar	vårarna
79 en höst	hösten	höstar	höstarna
80 en semester	semestern	semestrar	semestrarna
81 ett dygn	dygnet	<i>dygn</i>	dygnen
82 en timme	timmen	timmar	timmarna
83 en morgon	<i>morgonen</i>	morgnar	morgnarna
84 en afton	aftonen	aftnar	aftnarna
85 en natt	natten	nätter	<i>nätterna</i>

3 Sammansatta substantiv

1

en en klass + en kamrat
ett en telefon + ett samtal
ett ett barn + ett bidrag
en en praktik + en plats
en en biljett + en automat

2

en en hand + en boll + en match
en sex + timmar + en dag
ett fri + en tid + ett intresse
ett en barndom + ett hem
en en fastighet + en ägare
ett en identitet + ett kort
ett en information + ett möte
ett en diskussion + ett ämne
en en anställning + en intervju

3

en ett kök + en stol
en en dag + en tidning
ett ett skydd + ett ombud

s. 17

en ett ting + en rätt
en en kväll + en tidning
en en stad + en del
en en idrott + en förening
en ett möte + en plats
ett ett vittne + ett mål

4

ett en olycka + ett fall
en ett arbete + en tid

5

en en skola + en minister
ett en flicka + ett namn
ett en soffa + ett bord
en en mage + en influensa
en en läkare + en mottagning
en en invandrare + en politik

6

ett en lön + ett krav
ett ett lån + ett villkor
en en skatt + en jämkning

7

en en ränta + en subvention
en en resa + en ersättning
en en kvinna + en förening

s. 18

en en hälsa + en kontroll
ett en vara + ett hus
ett en gata + ett kök

8

Adjektiv + substantiv

en mobil + en telefon
en gles + en bygd
en små + en stad
en/ett lilla + en/ett finger
en lilla + en syster
en lilla + en bror
en stor + en stad
en stor + en tå

Verb + substantiv

en städa + en firma
en sopa + en borste
en damma + en trasa
en hyra + en bil
ett vänta + ett rum
en simma + en hall
ett blanda + äktenskap

s. 19

Adverb + substantiv

en nära + en butik
en fram + en tid
en hem + en miljö
en upp + en gång
en ner + en gång
en in + en gång
en ut + en gång
ett hemma + ett lag
ett borta + ett lag
en inne + en bandy
en ute + en servering

Preposition + substantiv

en med + en arbetare
en genom + en resa
en på + en fart
en över + en läkare

under + kläder
ett mellan + ett mål
en före + en rätt
en efter + en rätt

Räkneord + substantiv

en en + ett rum
en hundra + en lapp
ett andra + ett språk
en tredje + en del

6 Obestämd och bestämd form (med eller utan artikel)

- 2 Treorna
- 3 konsert
- 4 balkongen ... ett bloss
- 5 bilen
- 6 arbetsförmedlingen
- 7 tårar ... ögonen
- 8 barn
- 9 en fotboll
- 10 bröstet
- 11 jobbet ... däck
- 12 skolan
- 13 Kommunerna ... äldreomsorgen
- 14 lagret
- 15 brandkåren
- 16 en dator
- 17 kontraktet
- 18 klimatet
- 19 hund
- 20 naturprogrammet
- 21 kärnämnen
- 22 Såret ... stygnen
- 23 Partierna ... väljarna

s. 26

- 24 larmet
- 25 strykjärnet ... köket
- 26 frimärken ... posten
- 27 snön
- 28 ett råd
- 29 Personalen ... chefen
- 30 pipa
- 31 skägg
- 32 Mordet
- 33 Köttbullar

- 34 trafikupplysningen
- 35 Domaren ... nämndemännen
Straffet
- 36 matkontot
- 37 En CD-skiva
- 38 gymnastik
- 39 en katt ... tassarna
- 40 spisen
- 41 telefon ... numret
- 42 musklerna ... symtomen
- 43 läkaren/en läkare ... Väntrummet
- 44 mötet
- 45 målet

7 Obestämd och bestämd form (efter vissa ord)

- 2 dagen
- 3 vecka
- 4 innehåll
- 5 skivan
- 6 utbildning
- 7 idéerna
- 8 veckan
- 9 föremål
- 10 priset
- 11 språk
- 12 gymnasiebetyg
- 13 gång
- 14 tidningen
- 15 platser
- 16 ett plåster
- 17 skorna
- 18 året
- 19 ansvar ... handlingar
- 20 fångar ... vakter
- 21 beslut
- 22 färger ... flagga
- 23 husen
- 24 kontrakt
- 25 lägenhet
- 26 faxet
- 27 erfarenhet
- 28 kläder ... kläder
- 29 smycken
- 30 deltagare

s. 28

- 31 verktyget
- 32 vänner
- 33 program
- 34 familj
- 35 arbete
- 36 år
- 37 samhälle
- 38 papperen
- 39 grannar
- 40 bröder
- 41 kväll
- 42 ämne
- 43 regnande
- 44 betyg
- 45 frisyr
- 46 kassarna
- 47 beslut
- 48 barn
- 49 studiestöd
- 50 kapitlet
- 51 annons
- 52 föräldrar
- 53 beslut
- 54 människa ... bullret
- 55 intressen
- 56 rosor
- 57 gaffeln
- 58 fördomarna ... fördomar
- 59 exemplet
- 60 övning

8 Obestämd och bestämd form

- 2 Kommunen/Kommunerna ... skattepengar
- 3 anledning ... skatt
- 4 kiosk ... posten
- frimärken ... brev
- 5 ekonomi ... Pengarna
- 6 en debatt ... riksdagen
- 7 vin
- 8 arbetslösheten ... ungdomar
- 9 körkort
- 10 telefonen
- 11 flugor ... maten ... flugor ... köket
- 12 semestern ... året
- 13 ett sjukhus
- 14 bostadsbidrag

- 15 ett regnställ
- 16 kusiner ... år
- 17 tidningen ... matbordet ... köket
- 18 hemtjänsten
- 19 storlek ... inkomst
- 20 bil ... priset

s. 30

- 21 barnbidraget ... kläder ... barnen
- 22 barnvagnen ... hållplats
- 23 söner
- 24 Träden ... löv
- 25 Uppgifterna ... högskoleprovet
- 26 kapitlet ... Resten
- 27 avslag ... ansökan ... beslut
- 28 hus ... liv
- 29 yrke ... mormor ... hemmafru ... tiden
- 30 frukost ... vattnet
- 31 avtalet ... punkter
- 32 gången ... influensa
- 33 kjol ... blus
- 34 lån
- 35 grönsaker ... Tomaterna ... morötterna
- 36 mannen
- 37 väder ... Regnet
- 38 bankomat kort ... koden
- 39 exempel ... övningen
- 40 former

9 Substantivets former – övning till lucktext "Ett barndomsminne"

Obs! De kursiverade formerna är givna i boken.

<i>Singular</i>		<i>Plural</i>
<i>Bestämd form</i>	<i>Obestämd form</i>	<i>Bestämd form</i>
1 <i>barndomsminnet</i>	<i>barndomsminnen</i>	<i>barndomsminnena</i>
2 bänken	bänkar	bänkarna
3 påsen	påsar	påsarna
4 <i>prinsessan</i>	<i>prinsessor</i>	<i>prinsessorna</i>
5 handen	händer	händerna
6 <i>mössan</i>	<i>mössor</i>	<i>mössorna</i>
7 ansiktet	ansikten	ansiktena
8 tanken	tankar	tankarna
9 <i>morgonen</i>	<i>morgnar</i>	<i>morgnarna</i>
10 personen	personer	personerna
11 människan	människor	människorna
12 <i>föräldern</i>	<i>föräldrar</i>	<i>föräldrarna</i>
13 modern	mödrar	mödrarna
14 fadern	fäder	fäderna
15 barnet	barn	barnen
16 pausen	pauser	pauserna
17 kyrkan	kyrkor	kyrkorna
18 munnen	munnar	munnarna
19 ängeln	änglar	änglarna
20 huvudet	huvud(en)	huvudena
21 året	år	åren
22 natten	nätter	nätterna
23 ögat	ögon	ögonen
24 karamellen	karameller	karamellerna
25 prästen	präster	prästerna
26 tåren	tårar	tårarna
27 magen	magar	magarna
28 kakan	kakor	kakorna

10 Lucktext

r 6 år
 r 7 människa/person
 r 8 mor ... far
 r 9 barn ... mössa
 r 10 ögon
 r 11 prästen
 r 12 ängel
 r 13 tankar ... huvud
 r 14 prästen
 r 18 magen
 r 19 karameller ... kakor
 r 20 natten
 r 23 mor ... mössa

r 24 munnen

s. 33

r 1 far
 r 2 människor/personer ... prästen
 r 3 paus
 r 4 far
 r 5 bank ... ansiktet
 r 6 tårarna
 r 7 handen
 r 8 påse ... mössa
 r 9 kyrkan

11 Finn felen!

3 ... ingen mannen	man
5 ... hela semester	semestern
6 ... grå katt	en grå katt
10 ... spelar piano	piano
11 ... vackert vädret	väder
12 ... annat jobbet	jobb
16 ... äta middagen	middag
17 ... alltid vattnet	vatten
19 ... är en protestant	protestant
20 ... vid universitet	universitetet

s. 35

23 ... Norges huvudstaden	huvudstad
24 ... dina glasögonen	glasögon
27 ... ont i tanden	en tand
28 ... samma jackan	jacka
30 ... varje månaden	månad
31 ... hela nästa veckan	vecka
32 Väder var ...	Vädret
36 ... förra månad	månaden
39 ... de här platser	platserna
41 ... samma huset	hus
42 ... är väder	vädret

RÄKNEORD

1 Substantiverade grundtal

A Bilar

Ali har en Volvo åttionia.
Mona har en Golf nittiosex.
Emilio har en Polo sjuttioåtta.
Maja har en Mercedes åttiotrea.
Henning har en Fiesta åttiosju.

B Placering

	kom åtta
kom etta	kom fyra
kom sjua	kom nia
kom elva	kom tvåa
kom femma	kom trea
kom sexa	kom tolv

C Åldersgrupp

	är nittioetta
är sjuttiotrea	är åttionia
är sextiofyra	är sjuttiovtvå
är sextiofem	är åttioetta
är nittiofyra	är åttiosex

2 Räkneord m.m.

A Hur ofta?

- 2 var tredje månad
- 3 vartannat år
- 4 varannan dag
- 5 vart femte år
- 6 varje/vart/vartenda år
- 8 var sjätte vecka

C Hur uttrycker man ...

- 1 2/4, 3/6, 4/8, 5/10, 6/12
- 2 3/4, 3/5, 4/5, 5/8, 7/9, 6/10, 8/12
- 3 1/5, 2/6, 1/7, 3/7, 3/8, 1/9

s. 39

D Sammansättningar med -tal och -tals

- 2 flera hundra fotbollsklubbar
- 3 cirka femtio gäster
- 4 cirka hundra båtar
- 5 flera tusen sjuksköterskor
- 6 cirka tusen biljetter
- 7 flera miljoner kronor

E År, årtionde och århundrade

- 2 Nittonhundratjugosju – nittonhundraåttiosex
- 3 Artonhundratalet
- 4 Sextioalet
- 5 Sjuttonhundratalet
- 6 Nittonhundrafyrtiosju
- 7 Femtonhundratalet
- 8 Femtonhundrasextio

s. 40

- 9 Fyrahundratjugosju – trehundrafyrtioåttio före Kristus
- 10 Artonhundraåttionio
- 11 Fjortonhundrasjuttiosju
- 12 Nittonhundrasextiotre
- 13 Nittonhundraåttiosex

- 14 Nittonhundrasjuttioalet
15 Nittonhundrasextiosju

F Kungar och drottningar

- 2 Karl den tionde Gustav
3 Karl den tolfte
4 Gustav den tredje
5 Karl den fjortonde Johan
6 Oskar den förste
7 Karl den femtonde
8 Oskar den andre
9 Gustaf den femte
10 Gustaf den fjärde Adolf
11 Carl den sextonde Gustaf

G Måttord

1		en deciliter	
	en centiliter	en milliliter	
2	ett kilo	ett hekto	
	ett gram	ett milligram	
3	en kilometer	en mil	
	en meter	en decimeter	
	en centimeter	en millimeter	
4	en kvadratkilometer	en kvadratmeter	
	en kvadratdecimeter	en kvadratcentimeter	
	en kvadratmillimeter	en kvadratdecimeter	
5	en kubikmeter	en kubikdecimeter	
	en kubikcentimeter	en kubikmillimeter	
7	en tvåa kaffebrädd		
8	en trettiosju vodka		
9	en sjuttiofem Renat		
10	en fyra cognac		
11	en sexa vodka		

VERB

3 Alla konjugationer

Obs! De kursiverade formerna är givna i boken.

<i>tolka!</i>	<i>tolkar</i>	<i>tolkade</i>	<i>tolkat</i>
<i>lär!</i>	<i>lär</i>	<i>lärde</i>	<i>lärt</i>
<i>res!</i>	<i>reser</i>	<i>reste</i>	<i>rest</i>
	<i>ankommer</i>	<i>ankom</i>	<i>ankommit</i>
<i>avgör!</i>	<i>avgör</i>	<i>avgjorde</i>	<i>avgjort</i>
<i>avtala!</i>	<i>avtalar</i>	<i>avtalade</i>	<i>avtalat</i>

<i>kör!</i>	<i>kör</i>	<i>körde</i>	<i>kört</i>
<i>klä!</i>	<i>klär</i>	<i>klädde</i>	<i>klätt</i>
<i>beskriv!</i>	<i>beskriver</i>	<i>beskrev</i>	<i>beskrivit</i>
<i>säg!</i>	<i>säger</i>	<i>sa(de)</i>	<i>sagt</i>
<i>hyr!</i>	<i>hyr</i>	<i>hyrde</i>	<i>hyrt</i>
<i>föreläs!</i>	<i>föreläser</i>	<i>föreläste</i>	<i>föreläst</i>
<i>tro!</i>	<i>tror</i>	<i>trodde</i>	<i>trott</i>
<i>stig!</i>	<i>stiger</i>	<i>steg</i>	<i>stigit</i>
<i>erbjud!</i>	<i>erbjuder</i>	<i>erbjöd</i>	<i>erbjudit</i>
<i>kamma!</i>	<i>kammar</i>	<i>kammade</i>	<i>kammat</i>
<i>bygg!</i>	<i>bygger</i>	<i>byggde</i>	<i>byggt</i>
<i>anställ!</i>	<i>anställer</i>	<i>anställde</i>	<i>anställt</i>
<i>väck!</i>	<i>väcker</i>	<i>väckte</i>	<i>väckt</i>
<i>sitt!</i>	<i>sitter</i>	<i>satt</i>	<i>suttit</i>
<i>frys!</i>	<i>fryser</i>	<i>frös</i>	<i>frusit</i>
	<i>beror</i>	<i>berodde</i>	<i>berott</i>
<i>släng!</i>	<i>slänger</i>	<i>slängde</i>	<i>slängt</i>
<i>höj!</i>	<i>höjer</i>	<i>höjde</i>	<i>höjt</i>
<i>förhör!</i>	<i>förhör</i>	<i>förhörde</i>	<i>förhört</i>
<i>blås!</i>	<i>blåser</i>	<i>bläste</i>	<i>blåst</i>
<i>ansök!</i>	<i>ansöker</i>	<i>ansökte</i>	<i>ansökt</i>
<i>fly!</i>	<i>flyr</i>	<i>flydde</i>	<i>flytt</i>
<i>dra(g)!</i>	<i>drar</i>	<i>drog</i>	<i>dragit</i>

s. 46

<i>så!</i>	<i>sår</i>	<i>sådde</i>	<i>sått</i>
	<i>behöver</i>	<i>behövde</i>	<i>behövt</i>
<i>för!</i>	<i>för</i>	<i>förde</i>	<i>fört</i>
<i>inför!</i>	<i>inför</i>	<i>införde</i>	<i>infört</i>
<i>tänk!</i>	<i>tänker</i>	<i>tänkte</i>	<i>tänkt</i>
<i>spring!</i>	<i>springer</i>	<i>sprang</i>	<i>sprungit</i>
<i>gråt!</i>	<i>gråter</i>	<i>grät</i>	<i>gråtit</i>
<i>förfölj!</i>	<i>förföljer</i>	<i>förföljde</i>	<i>förföljt</i>
<i>äg!</i>	<i>äger</i>	<i>ägde</i>	<i>ägt</i>
<i>rör!</i>	<i>rör</i>	<i>rörde</i>	<i>rört</i>
<i>spy!</i>	<i>spyr</i>	<i>spydde</i>	<i>spytt</i>
<i>skin!</i>	<i>skiner</i>	<i>sken</i>	<i>skinit</i>
<i>sjung</i>	<i>sjunger</i>	<i>sjöng</i>	<i>sjungit</i>
<i>öva!</i>	<i>övar</i>	<i>övade</i>	<i>övat</i>
	<i>gäller</i>	<i>gällde</i>	<i>gällt</i>
<i>väg!</i>	<i>väger</i>	<i>vägde</i>	<i>vägt</i>
<i>stör!</i>	<i>stör</i>	<i>störde</i>	<i>stört</i>
<i>förstör!</i>	<i>förstör</i>	<i>förstörde</i>	<i>förstört</i>
<i>byt!</i>	<i>byter</i>	<i>bytte</i>	<i>bytt</i>
<i>släck!</i>	<i>släcker</i>	<i>släckte</i>	<i>släckt</i>
<i>nå!</i>	<i>når</i>	<i>nådde</i>	<i>nått</i>
<i>sno!</i>	<i>snor</i>	<i>snodde</i>	<i>snott</i>
<i>anta(g)!</i>	<i>antar</i>	<i>antog</i>	<i>antagit</i>

lägg!	lägger	la(de)	lagt
erlägg!	erlägger	erla(de)	erlagt
häll!	häller	hällde	<i>hällt</i>
spill!	spiller	<i>spillde</i>	spillt
lås!	låser	läste	<i>låst</i>
	sker	<i>skedde</i>	skett
hinn!	hinner	hann	<i>hunnit</i>
bre!	brer	<i>bredde</i>	brett
avbryt!	avbryter	avbröt	<i>avbrutit</i>
le!	ler	log	lett

s. 47

vänd!	vänder	vände	<i>vänt</i>
använd!	använder	använde	använt
sväng!	svänger	svängde	<i>svängt</i>
skrik!	skriker	skrek	<i>skrikit</i>
flyg!	flyger	<i>flög</i>	flugit
avsluta!	avslutar	avslutade	<i>avslutat</i>
	avskyr	<i>avskydde</i>	avskytt
dröm!	drömmer	drömde	<i>drömt</i>
lek!	leker	lekte	lekt
sätt!	sätter	satte	satt
ersätt!	ersätter	ersatte	ersatt
våga!	vågar	vågade	<i>vågat</i>
glöm!	glömmer	<i>glömde</i>	glömt
klipp!	klipper	<i>klippde</i>	klippt
sköt!	sköter	skötte	<i>skött</i>
bry!	bryr	<i>brydde</i>	brytt
stryk!	stryker	strök	<i>strukit</i>
rym!	rymmer	rymde	<i>rymt</i>
tänd!	tänder	tände	tänt
lös!	löser	löste	<i>löst</i>
avgå!	avgår	<i>avgick</i>	avgått
märk!	märker	<i>märkte</i>	märkt
lys!	lyser	lyste	<i>lyst</i>
upplys!	upplyser	upplyste	upplyst
förlåt!	förlåter	<i>förlät</i>	förlåtit
sänk!	sänker	<i>sänkte</i>	sänkt
välj!	väljer	<i>valde</i>	valt
	värker	<i>värkte</i>	värkt
	orkar	<i>orkade</i>	orkat
väx!	växer	växte	<i>växt/vuxit</i>
	uppstår	<i>uppstod</i>	uppstått
möt!	möter	<i>mötte</i>	mött
avslå!	avslår	<i>avslög</i>	avslagit

5 Imperativ

- Slipa den
- Klä på dig
- Var tyst
- Skynda dig
- Ta en taxi
- Rör på dig
- Sy dina egna kläder
- Stig upp
- Tvätta dig
- Anmäl dig
- Kör försiktigt
- Säg upp dig
- Bre en macka
- Drick lite vatten
- Sluta röka
- Ät
- Stanna hemma
- Motionera mera
- Åk till Paris

6 Perfekt

- Jag har läst den
- Jag har parkerat fel
- Jag har duschat
- Jag har inte hört nyheterna
- Jag har frågat honom
- Jag har beställt biljetter
- Jag har drömt
- Jag har inte brett några
- Jag har glömt den
- Jag har ställt den där
- Jag har släckt lampan
- Han har kört länge
- Jag har bott där länge
- Det har inte regnat
- Jag har inte strukit den
- Jag har reparerat bilen
- Han har inte skrivit något
- Jag har inte hunnit
- Jag har inte kunnat nå honom

7 Futurum

- c, 3 a, 4 a, 5 b, 6 b, 7 d, 8 a, 9 b, 10 b, 11 a,
- b, 13 d, 14 c

s. 53

15 a, 16 a, 17 c, 18 d, 19 b, 20 a, 21 b, 22 a, 23 b,
24 d, 25 b, 26 b, 27 d, 28 b, 29 a, 30 d

8 Presenssystemet

2 b, 3 a, 4 c, 5 a, 6 b, 7 b, 8 a, 9 a, 10 b, 11 a,
12 a, 13 a, 14 a

s. 55

15 a, 16 c, 17 c, 18 a, 19 b, 20 b, 21 a, 22 a,
23 a, 24 c, 25 a, 26 b, 27 b, 28 b

9 Perfekt – preteritum

Egen produktion.

10 Pluskvamperfekt – avslutad aktivitet före DÅ

- 2 hon hade tagit penicillin
- 3 hon hade brutit benet
- 4 han hade fyllt 85 år
- 5 hon hade målat om det
- 6 de hade tränat mycket
- 7 det hade legat framme länge
- 8 han hade flyttat
- 9 de hade läst mycket
- 10 han hade förlorat sina pengar
- 11 han hade vunnit pengar
- 12 hon hade fått blommor
- 13 hon hade glömt dem
- 14 de hade åkt på semester
- 15 hon hade klippt sig
- 16 han hade rökt länge
- 17 hon hade släckt lampan
- 18 de hade badat länge i havet
- 19 hon hade bott där länge
- 20 hon bara hade sovit 2 timmar

11 Pluskvamperfekt – preteritum

- 2 vann han SM
- 3 fick han punktering
- 4 träffade han en ny kvinna
- 5 blev han nervös
- 6 tog vattnet slut

12

- 7 ringde jag polisen
- 8 svimmade hon
- 9 rymde han
- 10 mådde hon bättre
- 11 gjorde Trelleborg mål
- 12 vrickade han foten
- 13 började motorn krångla
- 14 fick jag jobb
- 15 gick TV:n sönder

12 Preteritum – futurum preteritum

- 2 hon skulle ha gäster
- 3 hon inte skulle flytta
- 4 hon skulle stiga upp tidigt
- 5 tåget skulle gå först kl. 5
- 6 hon skulle ta en långpromenad
- 7 hon skulle handla mycket
- 8 hon hade fyllt 80 år
- 9 hon skulle tävla i OS
- 10 han skulle lämna sitt land
- 11 hon skulle åka till Indien
- 12 hon skulle dra ut en tand
- 13 hon snart skulle föda barn
- 14 hon skulle sy kläder till sina barn
- 15 de inte skulle vissa
- 16 de skulle få högre lön
- 17 han skulle köra långt
- 18 han snart skulle gifta sig
- 19 han skulle köra upp nästa dag
- 20 de skulle fira silverbröllop

13 Pluskvamperfekt – futurum preteritum

- 2 skulle vi köpa en båt
- 3 skulle hon ta ut delpension
- 4 skulle hon börja ett nytt liv
- 5 skulle han bila till Paris
- 6 skulle jag lämna tillbaka den på biblioteket
- 7 skulle de flytta in
- 8 skulle han ge sig iväg
- 9 skulle hon köpa en video
- 10 skulle han meddela personalen
- 11 skulle han börja med ett nytt
- 12 skulle han börja på universitetet
- 13 skulle de skaffa barn
- 14 skulle hon stanna och tanka
- 15 skulle vi få lugn och ro

14 Preteritumsystemet

- 2 hade städat
- 3 hade hört av sig
- 4 hade haft
- 5 tänkte ... skulle göra
- 6 blev
- 7 skulle tentera
- 8 bodde
- 9 fick ... skulle komma
- 10 hade sagt upp mig ... skulle acceptera
- 11 hade vilat
- 12 hade varit ... lekt
- 13 väckte ... skulle åka
- 14 hade glömt
- 15 hade klätt på

s. 62

- 16 hade sovit
- 17 berättade ... skulle förlåta
- 18 hade varit ... fick
- 19 hade jobbat
- 20 hade varit ... fick
- 21 skulle röka
- 22 hade lagt
- 23 skulle fortsätta ... bestämde
- 24 skulle göra
- 25 skulle gå ... fick

16 Hjälpverb och andra verb med infinitiv

Egen produktion.

17 Tempuskongruens

NU

Erik står och lagar mat nu. Klockan är fyra. Han har bjudit hem sina arbetskamrater på middag. Maten har han köpt på Centrum-Livs.

När Erik och hans kamrater har ätit, ska de gå ut och dansa.

Erik har bara känt sina arbetskamrater i en månad, och det är första gången som han har bjudit hem dem. Därför undrar han lite hur det ska gå.

Klockan sju kommer gästerna. Alla äter, pratar och trivs i varandras sällskap. Maten tar

snabbt slut, för alla tycker att den är väldigt god.

Efter maten går Erik och hans kamrater ut och dansar. Kvällen blir hellyckad. Erik kommer inte hem förrän klockan fyra på morgonen, och då är han ganska trött. Han går och lägger sig direkt. Han ska nämligen stiga upp redan klockan sex för att hinna i tid till jobbet.

DÅ

Erik stod och lagade mat igår. Klockan var fyra. Han hade bjudit hem sina arbetskamrater på middag. Maten hade han köpt på Centrum-Livs.

När Erik och hans kamrater hade ätit, skulle de gå ut och dansa. Erik hade bara känt sina arbetskamrater i en månad, och det var första gången som han hade bjudit hem dem. Därför undrade han lite hur det skulle gå.

Klockan sju kom gästerna. Alla ät, pratade och trivdes i varandras sällskap. Maten tog snabbt slut, för alla tyckte att den var väldigt god.

Efter maten gick Erik och hans kamrater ut och dansade. Kvällen blev hellyckad. Erik kom inte hem förrän klockan fyra på morgonen, och då var han ganska trött. Han gick och la sig direkt. Han skulle nämligen stiga upp redan klockan sex för att hinna i tid till jobbet.

s. 70

- 2 har ... skadade
- 3 har klippt ... var
- 4 är ... drack
- 5 finns ... åt ... var
- 6 har slutat ... trivdes
- 7 ligger ... stormade
- 8 kunde ... ringa ... är ... sa
- 9 strejkar ... fick gå
- 10 är ... vann
- 11 är ... förlorade
- 12 läser ... klarade
- 13 undrar ... gjorde ... var
- 14 står ... blev
- 15 frågar ... umgicks ... träffade
- 16 vill veta ... hade
- 17 undrar ... sköt
- 18 blev

19 Perfekt particip – predikativt

- 2 postat
- 3 tvättade
- 4 anställd
- 5 beställt
- 6 tömda
- 7 läst
- 8 väckt
- 9 stekta
- 10 klädd
- 11 sätt
- 12 sydda
- 13 skriven
- 14 stulet
- 15 strukna
- 16 målade
- 17 stängt
- 18 såld
- 19 serverad
- 20 låsta
- 21 försvunna
- 22 lämnat
- 23 bjudna
- 24 reparerad
- 25 packade

20 Perfekt particip – predikativt

2 c, 3 a, 4 a, 5 c, 6 c, 7 c, 8 a, 9 a, 10 a, 11 a,
12 a, 13 b, 14 b

s. 74

15 b, 16 b, 17 c, 18 a, 19 a, 20 c, 21 b, 22 c,
23 b, 24 c, 25 a

21 Perfekt particip – predikativt

- 2 intresserad
- 3 skrivet
- 4 irriterad
- 5 gjorda
- 6 kända
- 7 anställda
- 8 klädd
- 9 vald
- 10 trodd
- 11 utbildad

14

- 12 försvunnen
- 13 knäppt
- 14 överraskade
- 15 presenterade
- 16 förföljd

s. 76

- 17 sedd
- 18 sålt
- 19 sydda
- 20 buren
- 21 badade
- 22 lurade
- 23 tagen
- 24 informerade
- 25 målad
- 26 lättad
- 27 stängt
- 28 stulen
- 29 oroad
- 30 irriterad
- 31 tillåtet
- 32 erbjuden
- 33 slitna
- 34 sprucket
- 35 missförstådd

22 Perfekt particip – attributivt

- 2 tvättade
- 3 berömda
- 4 flugna
- 5 byggda
- 6 startade
- 7 grillad
- 8 spädda
- 9 stulna
- 10 tappade
- 11 strukna
- 12 lånade
- 13 sänkta
- 14 sådda
- 15 beställda
- 16 lagda
- 17 putsade
- 18 städade ... bäddade
- 19 torkade
- 20 sprucket

23 Perfekt particip – predikativt och attributivt

- 2 bredda
- 3 uppvaktad
- 4 tillåtet
- 5 smält
- 6 trafikerade
- 7 höjda
- 8 upplysta ... försenat
- 9 klädd
- 10 dukade ... tända
- 11 berömd
- 12 brutna
- 13 sytt
- 14 misstänkt ... förhörd
- 15 översatt

25 Perfekt particip – partikelverb – predikativt

- 2 uppäten ... uppdruckat
- 3 hemkommen
- 4 uppstigna
- 5 omklädda
- 6 omtyckt
- 7 insatta
- 8 isydda
- 9 ifylld
- 10 felparkerade
- 11 avstängt
- 12 bortsprungna
- 13 uppringd
- 14 nerpackade
- 15 uppknappt

27 Från passiv till aktiv form

- 2 Man byggde vårt hus för 100 år sedan.
- 3 Man säljer äkta mattor billigt i Trelleborg denna vecka.
- 4 Man kan återanvända papper och glas.
- 5 Man behöver inte besiktiga nya bilar de två första åren.
- 6 Man kan inte nå herr Lööf på telefon idag. Han har rest ...
- 7 Man bör använda matolja inom ett år.
- 8 Man visade en ny bilmodell på TV-reklamen igår.

- 9 Man inför nya lagar och regler varje år.
- 10 Man evakuerade fem personer vid en lägenhetsbrand i centrala Malmö igår.
- 11 Man städar toaletterna i vår skola varje dag.
- 12 Man måste tvätta och stryka fina sidenblusar försiktigt.
- 13 Man bör servera vitt vin kallt.
- 14 Man måste ofta smörja och bröa en kakform innan man håller något i den.
- 15 Man måste läsa alla kontrakt noggrant.

28 Från aktiv till passiv form

- 2 Gamla fina möbler köp(e)s av en välkänd antikfirma här i staden.
- 3 En beväpnad man i 35-årsåldern greps av polisen i morse.
- 4 Många skyltfönster har krossats av ett gäng ungdomar i natt.
- 5 Vår fastighet ska renoveras av byggfirman "Glas och Betong".
- 6 Emma har förföljts av en okänd man en längre tid.
- 7 Stockholms slott ritades av Nicodemus Tessin d.y.
- 8 Nils undersöktes av en ung läkare på vårdcentralen igår.
- 9 Gunnar väcktes av en ilsken telefonsignal tidigt i morse.
- 10 Fru Larsson har behandlats av en sjukgymnast i flera månader.
- 11 Nyhetsprogrammen på TV ses av många personer.
- 12 Den här intressanta boken har översatts av Adrian Andersson.
- 13 Inga har övergivits av Gustav efter 30 års äktenskap.
- 14 Herr Anderssons stora villa har köpts av en utländsk miljonär.
- 15 Jourbutiken på Almvägen rånades av två maskerade män sent igår kväll.

29 Passiv konstruktion med -s

- 2 renoverats
- 3 höjas
- 4 serveras
- 5 förvaras

- 6 avbröts
- 7 byggdes
- 8 brutits
- 9 dras av
- 10 ska säljas
- 11 varvas
- 12 penslas ... gräddas
- 13 kläs om
- 14 greps
- 15 sys/sälj(e)s

s. 85

- 16 skalas ... skär(e)s ... stek(e)s
- 17 vattnas
- 18 odlas
- 19 bres
- 20 lad(e)s in
- 21 Frankeras
- 22 tvättas
- 23 störas
- 24 granskas
- 25 varslats
- 26 sälj(e)s ... sytts
- 27 införs
- 28 öppnas
- 29 byggas
- 30 brytas
- 31 grundades
- 32 varvas
- 33 granskas
- 34 avbrytas
- 35 förvaras

30 Passiv konstruktion med bli + perfekt particip

- 3 Statsministern blir ofta intervjuad.
- 4 Erik blev anställd på posten för många år sedan.
- 5 I lördags natt blev jag väckt av att det ringde på dörren.
- 6 Toaletterna i skolan har inte blivit städade på flera dagar.
- 7 – Är Eks villa ...? Har den inte blivit såld än?
– Nej. Den är ...
- 8 President John F. Kennedy blev mördad 1963.

- 9 Ett antal terrorister har blivit utvisade från Sverige.
- 10 Samtliga passagerare blev noggrant kontrollerade innan de gick på planet till Arlanda.
- 11 Alla frågor kan inte bli besvarade.
- 12 Karl Jansson, som nyligen har blivit pensionär, blev avtackad på jobbet i onsdags.
- 13 Efter många om och men blev min systers båda tvillingsflickor döpta till Amanda och Johanna.

s. 87

- 14 Det gamla huset på Storgatan har nyligen blivit renoverat.
- 15 Varje år blir människor vräkt från sina bostäder.
- 16 Förra veckan blev soptunnorna inte tömda eftersom renhållningsarbetarna strejkade.
- 17 När Jan-Åke och Mona firade guldbrylllop blev de bjudna på restaurang av sina barn.
- 18 Alla människor vill bli bemötta med vänlighet och respekt.
- 20 Oskar blev inlagd på sjukhuset i förrgår eftersom han hade ont i hjärtat.
- 21 Badhuset i vår stad blev ombyggt för ett par år sedan.
- 22 Vi kunde inte ha något möte igår. Det blev uppskjutet till nästa onsdag.
- 23 Föreställningen på Lilla Teatern i kväll har blivit inställd på grund av sjukdom.
- 24 Mina köksstolar har blivit ommålade många gånger.
- 25 Många av de anställda på ortens största företag kommer att bli uppsagda.

32 Transitiva och intransitiva verb

bränna brinna
brände
 brinner
 brann
 bränna
 bränt
 brunnit

döda dö
döda
dog
döda
dö

lägga ligga
Lägg
lagt ... ligger
lägga ... lägga
la(de)
ligga

sätta sitta
Sitt
sätta
Sitter ... sätter
sätta
sätta
satt

ställa stå
ställa ... ställa
står ... står

s. 90
står

släcka slockna
Släck
slocknade
släcker
slockna
slockna

sänka sjunka
sjunka
sänka
sjunkit
sänkte

söva sova/somna
söver ... somnar
sover
sover
sominar

väcka vakna
vakna

väcker
vaknade
vakna ... väcka

dränka drunka
dränka
drunknade
drunknar
dränka

33 Transitiva och intransitiva verb

Egen produktion.

34 Transitiva och intransitiva verb

3	Ja	s. 93
4	Ja	25 Nej
		26 Ja
5	Ja	27 Ja
6	Ja	28 Ja
7	Ja	29 Ja
8	Nej	30 Nej
9	Ja	
10	Nej	31 Ja
		32 Ja
11	Nej	33 Ja
12	Ja	34 Nej
13	Nej	
14	Ja	35 Ja
15	Nej	36 Nej
16	Ja	37 Ja
		38 Ja
17	Nej	39 Ja
18	Ja	
19	Ja	40 Ja
20	Nej	41 Nej
21	Ja	42 Ja
22	Ja	43 Nej
23	Ja	44 Ja
24	Ja	45 Ja
		46 Nej
		47 Ja
		48 Ja
		49 Ja
		50 Ja

35 Lucktext

r 13 får
r 19 (hade) tagit
r 24 hände
r 27 hade rökt

s. 95

r 1 bestämde mig
r 2 skulle börja
r 4 visste
r 10 hitta
r 12 drog
r 14 har
r 17 vet
r 19 diskuterade
r 21 tänkte
r 22 svider
r 25 fortsatte
r 28 mådde
r 29 (hade) varit
r 31 skulle aldrig röka

s. 96

r 1 skulle vara
r 3 la(de) mig ... känna
r 5 skulle gå över
r 8 började
r 10 kunna
r 12 försvann
r 13 Berodde
r 14 (hade) slutat
r 19 (har) fattat
r 20 nå
r 22 Ta
r 23 kommer

PRONOMEN

2 Personliga pronomen

2 mig	9 Han
3 Hon	10 De
4 de	11 henne
5 den	12 Den
6 Det	13 dig ... jag
7 oss	14 Han ... den
8 ni ... oss ... er	15 Han

18

16 Vi	28 Den
17 det	29 dem
18 dig	30 De
19 ni	31 vi
20 honom	32 ni
	33 den ... den
s. 101	34 vi
21 Det	35 dem
22 De	36 den
23 oss	37 dem ... De
24 Det	38 det ... det
25 er	39 Det
26 den	40 Eget svar.
27 De	

4 Personliga pronomen – den, det, de, dem

2 den/det ... det	s. 105
3 Det ... de ... det	23 Det
Det ... de	de ... det ... dem
4 det ... Det	24 det
5 Det ... den	Det ... det
6 det	25 Det
7 Det ... det	26 dem
8 Det ... de	27 Det ... den
Det ... de	28 dem ... de
9 det	29 Det
10 det ... den	Det
11 de	30 de ... dem
de ... dem	31 den
de ... de	32 Det ... det ... Det
12 det ... Det	33 Det ... det
13 Det ... det	34 Det
Det	35 den
14 dem	36 Det ... Det ... dem
15 det	37 det
Det ... de	38 dem
det	39 det ... det ... det
16 Det ... De	40 Den
dem ... de	41 det ... dem ... de
17 Det ... Det ... Den	42 Det ... Det
18 Det ... dem	43 det
det ... De	de ... Det
19 det	44 Det ... De
20 Det	dem ... de
21 Det	45 Det
den ... det ... den	46 Den ... det
22 Det ... Det	den ... den

- 47 Det ... De ... dem
- 48 Det ... dem
Det ... det
- 49 det ... det
- 50 det ... det

6 Reflexiva pronomen

- 2 tvätta sig
- 3 koncentrera sig
- 4 kamma mig
- 5 lära oss
- 6 klä på sig
- 7 lägga er
lägga oss
- 8 klä av sig
- 9 Akta dig
- 10 gifta sig
- 11 sätta er
- 12 oroa sig
- 13 bestämma mig
- 14 anstränga sig
- 15 skynda oss
- 16 måla sig
- 17 klä om er
- 18 raka sig
- 19 presenterat dig
- 20 vänja sig

7 Reflexiva pronomen

Egen produktion.

9 Possessiva pronomen

Egen produktion.

10 Possessiva pronomen

- 2 Hans byxor ... hans jacka
- 3 Vår son ... Våra döttrar
- 4 ditt ägg
- 5 hennes syster
- 6 era smörgåsar
- 7 min telefon
- 8 Deras lägenhet
- 9 mina pennor

- 10 hennes man
- 11 hans bil
- 12 era böcker

s. 113

- 13 ditt efternamn
- 14 ert telefonnummer
- 15 hennes hem
- 16 ens ... lärare
- 17 din fru
- 18 Hans företag
- 19 Hennes händer
- 20 er hund
- 21 Ens personnummer
- 22 Dina glasögon
- 23 deras blommor ... deras post
- 24 ens problem
- 25 mitt skrivbord

11 Reflexiva possessiva pronomen

2 sin	14 sina
3 ditt	15 era
4 sina	16 sin
5 sin	17 sin
6 sina	18 sin
7 min	19 vårt
8 sitt	20 sina
9 sitt	21 sitt
10 sina	22 sin
11 sitt	23 sitt
12 sina	24 sina
13 sitt	25 sin

12 Reflexiva possessiva pronomen

Egen produktion.

13 Possessiva och reflexiva possessiva pronomen

- 2 mina läxor
- 3 hans flickvän
- 4 sitt klassrum ... deras lärare
- 5 sina föräldrar
- 6 din adress ... ditt telefonnummer
- 7 Deras mamma ... deras pappa

- 8 sin arbetsplats
- 9 era tankar
- 10 vår sommarstuga
- 11 sina löften
- 12 er ... chef
- 13 mitt pass
- 14 sitt personnummer
- 15 ert hemland

s. 117

- 16 ens legitimation
- 17 sina glasögon ... hennes glasögon
- 18 vårt meddelande
- 19 min födelsedag
- 20 sin motorcykel
- 21 ens grannar
- 22 sitt möte
- 23 dina släktingar
- 24 hennes väninna ... sin resa
- 25 ens framtid
- 26 Hans vittnesmål
- 27 våra utgifter
- 28 hans chanser
- 29 sitt modersmål
- 30 sina språkkunskaper
- 31 sina ytterkläder
- 32 deras klassrum
- 33 min tacksamhet
- 34 Hans utbildning
- 35 dess ytterområden

15 Indefinita pronomen – förenade

- 2 något ... något
- 3 något
- 4 några
- 5 några
- 6 något
- 7 några ... några
- 8 några
- 9 någon
- 10 några
- 11 några
- 12 några ... några
- 13 något
- 14 någon
- 15 några
- 16 någon

- 17 några
- 18 några
- 19 någon ... någon
- 20 någon
- 21 något
- 22 något ... något
- 23 någon ... någon
- 24 någon
- 25 några ... några

16 Indefinita pronomen – självständiga

2 någon	12 något
3 något	13 någon
4 någon	14 något
5 något	15 någon
6 någon	16 något
7 något	17 någon
8 någon	18 något
9 något	19 Någon
10 Någon	20 något
11 något	

17 Indefinita pronomen – förenade

Egen produktion.

18 Indefinita pronomen – självständiga

2 Ingen	12 inget
3 inget	13 inget
4 ingen	14 ingen
5 ingen	15 Inget
6 inget	16 ingen
7 ingen	17 Ingen
8 inget	18 inget
9 ingen	19 ingen
10 inget	20 inget
11 ingen	

19 Indefinita pronomen

Huvudsatser med två verb

- 2 Han brukar inte ha några läxor.
- 3 Han behöver inte köpa någon mat.
- 4 Han får inte köpa några cigaretter på City-Livs.

- 5 Han kan inte söka något jobb.
- 6 De vill inte ha några lån.
- 7 Hon ska inte ha någon semester i sommar.
- 8 De vill inte ha några barn.

s. 124

Bisatser

- 10 hon inte har någon lägenhet.
- 11 det inte finns något bröd hemma.
- 12 hon inte har någon diskmaskin.
- 13 det inte går några bussar.
- 14 han inte har någon rakapparat.
- 15 det inte finns några gatlyktor.
- 16 det inte finns någon värme för tillfället.
- 17 han inte har några kompisar.
- 18 hon inte hade någon erfarenhet som säljare.
- 19 han inte har någon väckarklocka.
- 20 hon inte har något pass.

20 Indefinita pronomen – förenade

Egen produktion.

21 Indefinita pronomen – självständiga

2 Andra	9 annat
3 annat	10 annat
4 annat	11 annat
5 Andra	12 annat
6 annat	13 Annat
7 annat	14 andra
8 Andra	15 Andra

22 Indefinita pronomen – förenade

Fler alternativ kan vara möjliga.

2 barn	12 månader
3 regnande	13 trafik
4 mat	14 dörrar
5 gräs	15 tvätt
6 läxor	16 blommor
7 semester	17 fritid
8 bröd	18 hopp
9 vatten	19 exempel
10 lägenheter	20 reklam
11 snö	

23 Indefinita pronomen – självständiga

2 allt ... alla	12 Alla
3 Alla	13 Allt
4 allt	14 Alla
5 allt	15 allt
6 Alla	16 allt
7 allt	17 allt
8 Alla	18 alla
9 alla	19 allt
10 allt	20 allt
11 alla	

24 Indefinita pronomen – förenade

2 fler	9 flest
3 färre	10 många
4 få	11 många
5 flest	12 få
6 fler ... fler	13 fler
7 få	14 fler
8 färre	15 flest

25 Indefinita pronomen – man

- 2 man ... ens
 - 3 man
ens ... man
man ... sina ... en
man ... sina ... ens
en
 - 4 man ... en
man ... ens
man
 - 5 man ... sig ... sitt
en ... sig
man
ens
man
man ... man
 - 6 Man ... sig ... sina
Man ... sina
- s. 131
- 7 man ... man ... ens
man ... man
 - 8 man ... sina ... man
man ... sin
en

- 9 Man ... man ... sitt ... man
- 10 Man ... sina
ens
- 11 man ... sig
man
- 12 Man ... man ... sig
man
- 13 Man ... sina
en
- 14 man ... sig ... man
- 15 man ... ens
- 16 Man ... sin ... man
- 17 Man ... sitt ... sitt ... sin
- 18 man ... sitt ... sitt
- 19 man ... sig ... sina
- 20 man ... sig

27 Interrogativa pronomen – förenade

- 2 yrke/utbildning/jobb/arbete
- 3 år
- 4 länder
- 5 hand
- 6 pengar
- 7 riktnummer
- 8 ämnen
- 9 sjukdom
- 10 smörgåsar
- 11 landskap
- 12 människa/person
- 13 musik
- 14 material
- 15 språk

28 Interrogativa pronomen – förenade och självständiga

- 2 Vilket
- 3 Vilket
- 4 Vilka
- 5 Vad ... för
- 6 Vad
- 7 Vilken
- 8 Vad ... för
- 9 Vem
- 10 Vad ... för
- 11 Vems
- 12 Vad ... för
- 22

- 13 Vad
- 14 Vilka
- 15 Vilket
- 16 Vilka
- 17 Vad
- 18 Vilka
- 19 Vad
- 20 Vilket

29 Interrogativa pronomen

- 2 Vad läser du för böcker?
- 3 Vad är det för färg på din nya kapp?
- 4 Vad är det för program på TV i kväll?
- 5 Vad har Polisen för adress?
- 6 Vad ska det bli för väder i morgon?
- 7 Vad har du sett för filmer i vår?
- 8 Vad har du för intressen?
- 9 Vad har du för storlek på skor?
- 10 Vad har du för planer för framtiden?

30 Interrogativa pronomen – utropssatser

- 2 Vilket dåligt avtal!
- 3 Vilka tokiga idéer!
- 4 Vilken kladdig kaka!
- 5 Vilket härligt väder!
- 7 Vilka goda bullar du har bakat!
- 8 Vilket rymligt kök ni har!
- 9 Vilken fantastisk utsikt ni har!
- 10 Vilka busiga ungar Olle har!
- 11 Vilken bussig man du har!
- 13 Vad duktiga ni är!
- 14 Vad hes du är!
- 15 Vad snygg han är!
- 16 Vad roligt det var!

32 Relativa pronomen

- 2 du ska åka med?
- 3 jag alltid har bott i.
- 4 kanske ska börja på vårt företag.
- 5 du inte har träffat.
- 6 ni nog måste akta er för.
- 7 du alltid talar så mycket om.

- 8 vi ofta brukar ta långa promenader i.
- 9 du kanske kan titta i på tåget.
- 10 alltid är så piggt och glad.
- 11 ni eventuellt ska bo på?
- 12 vi ska äta i kväll?
- 13 inte förstår svenska?
- 14 ni tydligen går omkring och letar efter.
- 15 fortfarande inte förstår det här?

33 Relativa pronomen

2 vilket	12 vilket
3 vilket	13 vilket
4 vilket	14 vars
5 vars	15 vars
6 vilket	16 vilket
7 vars	17 vars
8 vilket	18 vilket
9 vilket	19 vars
10 vilken	20 vilket
11 vars	

34 Relativa pronomen – inskjuten relativsats

- 2 ligger i vardagsrummet
- 3 jag bland annat hade mitt körkort
- 4 priser är låga
- 5 jag lånade av dig
- 6 vi betalar 10% ränta
- 7 jag arbetar på
- 8 har börjat kursen i svenska
- 9 vi ska titta på
- 10 kontokort var spärrat

s. 141

- 11 spelar i finalen
- 12 jag ska bo under semestern
- 13 vi handlar mat i
- 14 jag har anmält mig
- 15 föräldrar är missbrukare
- 16 står på hållplatsen
- 17 vann två miljoner på Lotto
- 18 dansar i baletten
- 19 strejkar
- 20 blodtryck var mycket högt
- 21 jag är medlem
- 22 ena vinge var sönder

- 23 ska spela på Stadshotellet
- 24 alibi var falskt
- 25 lönsamhet är dålig

35 Relativa pronomen

Egen produktion.

ADJEKTIV

2 Adjektiv och substantiv – A och B

- 2 lediga arbeten
- 3 höga huset
- 4 hög lön ... dyra julklappar
- 5 rymlig lägenhet ... stora, gamla möbler
- 6 goda köttgrytan
- 7 snygg jacka ... tjock, varm jacka
- 8 bra betyg ... svåra prov
- 9 mjukt bröd ... hårt bröd
- 10 bruna stövlar
- 11 litet dammkorn
- 12 röda nejlikorna
- 13 intressant projekt
- 14 dåliga betyg
- 15 ledig dag
- 16 vackert väder
- 17 svarta skor ... svarta skor

s. 146

- 18 lilla rummet ... stora rummen
- 19 nytt, politiskt parti
- 20 god fiskrätt
- 21 intressant bok
- 22 personligt samtal
- 23 rutiga överkastet
- 24 full sysselsättning
- 25 små bilarna
- 26 utförligt reportage
- 27 vackra parker
- 28 definitiva besked
- 29 gott samarbete
- 30 ung/-a, -e politikern
- 31 höga kostnader
- 32 positiva erfarenheter
- 33 små företag
- 34 kvinnliga läkaren
- 35 dumma fel

3 Adjektiv och substantiv – A, B och C

- 2 gemensamma utgifter
- 3 nya hus ... gamla huset
- 4 besvärliga hosta ... goda råd
- 5 korta meddelande
- 6 goda mat ... långa julhelgen
- 7 bussiga storsyster
- 8 nya bibliotek
- 9 arbetslösa ungdomar ... stora problemen
- 10 nytt företag ... avundsjuka grannar
- 11 gamla farfar
- 12 värdefulla smycken

s. 148

- 13 stora helg
- 14 nya äktenskap
- 15 svåra mattetalet ... storebror
- 16 svenska gymnasieskolan ... naturvetenskapliga programmet
- 17 goda vin ... fina viner
- 18 tunna höstkappa
- 19 långa presskonferens ... nya sparpaket
- 20 gamla serietidningar
- 21 jämna födelsedag
- 22 mörka kostym
- 23 vita tyget
- 24 memoarer ... fin kritik ... intressanta liv
- 25 särskild anledning ... anteckningar

4 Adjektiv och substantiv – A-C + predikativt

- 2 moderna samhälle
- 3 ny/-a, -e kille
- 4 stora företaget
- 5 rolig nyhet
- 6 nöjda passagerarna
- 7 trötta
- 8 politiska artiklar ... intressanta
- 9 enorma framsteg
- 10 ekonomiska situation
- 11 felaktiga uppgifter
- 12 tufft jobb
- 13 sena planet
- 14 tunt snötäcke
- 15 mänskliga rättigheterna
- 16 höga straff
- 17 skönt ... lätta snöfallet

24

- 18 svåra knäskada
- 19 duktig tennisspelare
- 20 mör

s. 150

- 21 höga månadslöner
- 22 gamla möbler
- 23 lyckliga
- 24 grovt brott ... hemska saker
- 25 vackra natur
- 26 treåriga avtalet
- 27 nya kläder ... jättetuffa
- 28 liberala idéer
- 29 arg
- 30 viktigt ... stort språk
- 31 korta jackan
- 32 ledsna
- 33 roligt program
- 34 goda äpplena
- 35 lugnt
- 36 små flickor
- 37 flotta hotell
- 38 farligt
- 39 litet ord
- 40 tomma lägenheten
- 41 gamla foton
- 42 smutsiga kläderna
- 43 ensamma faster
- 44 lönsamt
- 45 belåtna

s. 151

- 46 lediga jobb
- 47 lilla rummet
- 48 goda humör
- 49 underligt
- 50 hoppfullt
- 51 uselt resultat
- 52 gräsliga hatten
- 53 dyra sjukhusvård
- 54 färsk grädde
- 55 arga hundarna ... farliga
- 56 hett fotbad ... kalla fötter
- 57 nödvändigt
- 58 snälla barn
- 59 nytt företag
- 60 underbar man
- 61 nya snabbtåget
- 62 tungt

- 63 liten siffra
 64 måttlig ... hård vind
 65 nyl-a, -e vaktmästare

5 Sammansatta adjektiv

Adjektiv + adjektiv

halv + färdig *Egen produktion.*

ful + snygg

lång + tråkig

kort + kort

stor + blommig

torr + rolig

små + rutig

små + snål

liten + gammal

mörk + blå

klar + blå

ljus + blå

klar + vaken

yr + vaken

hög + aktuell

bred + randig

fri + villig

döv + stum

ny + gammal

s. 153

Substantiv + adjektiv

is + kall *Egen produktion.*

sten + döv

hem + trevlig

vatten + fast

vind + tät

skit + bra

kanon + bra

lek + full

ljud + lös

socker + fri

miljö + vänlig

liv + rädd

ljus + känslig

berg + säker

botten + dålig

toppen + skön

grav + allvarlig

knall + röd

ko + lugn

spegel + blank

guld + gul

silver + grå

kristall + klar

lus + fattig

sjö + säker

bil + sjuk

skatt + skyldig

s. 154

Verb + adjektiv

åka + sjuk

spela + galen

sitta + riktig

flyga + rädd

prata + sjuk

köpa + stark

tänka + värd

steka + het

spy + färdig

ha + galen

gråta + färdig

död + tyst

liv + farlig

ansvar + full

svar + lös

minne + rik

dag + färsk

föräldrar + fri

vilja + stark

docka + söt

skola + mogen

saga + lik

7 Komparation

Obs! De kursiverade formerna är givna i boken.

Positivt	Komparativ	Obest. och best. form superlativ
<i>lugn</i>	<i>lugnare</i>	<i>lugnast, -e</i>
ny	<i>nyare</i>	nyast, -e
farlig	farligare	<i>farligast, -e</i>
hög	högre	högst, -a
stor	större	störst, -a
låg	lägre	<i>lägst, -a</i>
<i>bra</i>	bättre	bäst, -a
dålig	<i>sämre</i>	sämst, -a
liten	mindre	<i>minst, -a</i>
systematisk	mer systematisk	mest systematisk, -a
optimistisk	<i>mer optimistisk</i>	mest optimistisk, -a
praktisk	mer praktisk	<i>mest praktisk, -a</i>
<i>chockad</i>	mer chockad	mest chockad, -e
spännande	<i>mer spännande</i>	mest spännande, -
beroende	mer beroende	<i>mest beroende, -</i>
<i>gammal</i>	äldre	äldst, -a
snabb	<i>snabbare</i>	snabbast, -e
komplicerad	mer komplicerad	<i>mest komplicerad, -e</i>
kort	kortare	kortast, -e
lång	<i>längre</i>	längst, -a
säker	säkrare	<i>säkrast, -e</i>
<i>förvånad</i>	mer förvånad	mest förvånad, -e
ung	<i>yngre</i>	yngst, -a
kraftig	kraftigare	<i>kraftigast, -e</i>
lätt	lättare	lättast, -e
grov	<i>grövre</i>	grövtst, -a
skadad	mer skadad	<i>mest skadad, -e</i>

s. 158

<i>enkel</i>	enklare	enklast, -e
utvecklad	<i>mer utvecklad</i>	mest utvecklad, -e
tung	tyngre	tyngst, -a
<i>skrämmande</i>	mer skrämmande	mest skrämmande, -
viktig	<i>viktigare</i>	viktigast, -e
modern	modernare	<i>modernast, -e</i>
övertygad	mer övertygad	mest övertygad, -e
svag	svagare	<i>svagast, -e</i>
full	fullare	<i>fullast, -e</i>
<i>allvarlig</i>	allvarligare	allvarligast, -e
intressant	<i>intressantare</i>	intressantast, -e
hård	hårdare	<i>hårdast, -e</i>
typisk	mer typisk	mest typisk, -a
glad	<i>gladare</i>	gladast, -e
duktig	duktigare	<i>duktigast, -e</i>
<i>försiktig</i>	försiktigare	försiktigast, -e

belåten	<i>belåtnare</i>	belåtnast, -e
klok	klokare	<i>klokast</i> , -e
<i>grym</i>	<i>grymmare</i>	<i>grymmast</i> , -e
mager	<i>magrare</i>	magrast, -e
grann	grannare	<i>grannast</i> , -e
fet	fetare	fetast, -e
förstående	<i>mer förstående</i>	mest förstående, -
mild	mildare	<i>mildast</i> , -e
<i>pedantisk</i>	mer pedantisk	mest pedantisk, -a
flott	<i>flottare</i>	flottast, -e
kall	kallare	<i>kallast</i> , -e
<i>intresserad</i>	mer intresserad	mest intresserad, -e
svår	<i>svårare</i>	svårast, -e

8 Komparativ eller superlativ?

2 snyggast	9 mer praktiskt
3 bättre	10 viktigast
4 dummast	11 säkrare ... tryggare
5 mindre	12 mer spännande
6 svårare ... längre	13 grövre
7 senare	14 mest intresserad
8 lägre	15 magrare

10 Bestämd form superlativ

- 2 längsta
- 3 minsta
- 4 bästa
- 5 mörkaste
- 6 yngsta
- 7 billigaste
- 8 äldsta
- 9 finaste
- 10 högsta
- 11 bekvämaste
- 12 vackraste
- 13 mest krävande
- 14 mest kända
- 15 mest lästa
- 16 mest intresserade
- 17 mest komplicerade
- 18 mest typiska
- 19 mest optimistiska
- 20 mest betydande

11 Komparativ eller superlativ + substantiv

- 2 äldre exemplar
- 3 största problemet
- 4 yngst/-a, -e son
- 5 sämre väder
- 6 vanligaste efternamnen
- 7 bästa egenskaper
- 8 skickligaste skådespelare
- 9 senaste CD
- 10 lägsta priserna
- snyggaste kläderna
- 11 minsta fågeln
- 12 mer givande diskussion
- 13 mest omtyckt/-a, -e lärare
- 14 mer avancerad teknik
- 15 mest musikaliska eleverna

12 Bestämd form superlativ + substantiv

- 2 högsta önskan
- 3 äldsta släkting
- 4 godaste maträtten
- 5 största städerna
- 6 vackraste naturen
- 7 trevligaste husdjuret
- 8 största problem
- 9 mest musikaliska personen
- 10 mest typiska maträtten
- 11 sämsta ämne
- 12 kallaste månaderna
- 13 viktigaste helgen
- 14 roligaste sporten

15 mest lästa författaren

13 Sök adjektiv i texten!

- r 1 tyst ... lilla ... små ... sömniga ... tyst
r 2 mindre
r 3 smalare ... krokigare ... livlig
r 4 smalaste
r 5 djupa ... glada
r 6 förväntansfulla ... stressade ... trötta ...
skön
r 7 lugn ... behaglig
r 8 lilla ... mörka
r 9 vänliga
r 10 tyska
r 11 likadan ... små svenska
r 12 djupfryst
r 13 grova ... tunna, fina ... salt ... rökt
r 14 korta ... långa ... mjuka, hårda, söta
syrliga ... dyrt
r 15 doftande ... stor
r 16 svettiga ... stressade
r 17 viktigaste
r 18 sjuk

s. 165

- r 1 nyfiken ... nytt
r 2 aktuella, politiska ... stora
r 4 lilla ... stor, vacker ... snabba
r 5 lyxiga ... starka ... små, enkla
r 6 rent ... klart
r 7 kallt ... varmt, mjukt ... skönt
r 8 stora
r 9 söta, röda ... mörkblåa ... svarta
r 10 full ... blanka, röda ... sura ... härlig
r 11 bästa
r 12 lilla ... litet ... högt
r 13 högsta ... underbar ... gröna ... spegel-
blanka
r 14 klart ... spetsiga
r 15 gammal
r 16 ljusa ... unga
r 17 dunkande ... blixtrande, artificiellt
r 18 lilla

14 Finn felen!

r 8 liten son	lilla/lille
r 11 nytt språk	nya
r 15 svår	svårt
r 16 stor fester	stora
r 17 tråkigt	tråkig
r 23 mörka hår	mörkt
r 25 gammel	gamla
r 31 fina restaurang	fin

ADVERB

1 Frågende adverb

Egen produktion.

3 Frågende adverb

2 Hur många	14 Hur länge
3 Hur länge	15 Hur långt
4 Hur mycket	16 Hur gammal
5 Hur stora	17 Hur dags
6 Hur dags	18 Hur långt
7 Hur lång	19 Hur ofta
8 Hur ofta	20 Hur länge
9 Hur stor	21 Hur många
10 Hur stort	22 Hur ofta
11 Hur mycket	23 Hur länge
12 Hur länge	24 Hur många
13 Hur långt	25 Hur gamla

4 Frågende adverb

Egen produktion.

6 Tidsadverb

- 2 c, 3 a, 4 b, 5 d, 6 b, 7 d, 8 b, 9 d, 10 b, 11 c,
12 b, 13 d, 14 d, 15 d, 16 a

s. 175

- 17b, 18 b, 19 b, 20 c, 21 b, 22 a, 23 c, 24 a,
25 a, 26 b, 27 d, 28 b, 29 c, 30 a, 31 b, 32 b,
33 c, 34 c, 35 b

8 Rumsadverb

2 hemma	15 upp
3 utifrån	16 här
4 hem	17 nerifrån
5 nere	18 fram
6 hemifrån	19 ute
7 ut	20 härifrån
8 framme	21 hit
9 uppifrån	22 uppe
10 hemma	23 ner
11 därifrån/bortifrån	24 borta
12 in	25 framifrån
13 där	26 inne
14 inifrån	27 bort

9 Rumsadverb – adverb + preposition

2 hos	12 i
3 till	13 i
4 på	14 till
5 på	15 till
6 hos	16 i
7 till	17 hos
8 till	18 i
9 vid	19 i
10 till	20 på
11 vid	

10 Rumsadverb – adverb + adverb

1 dit	7 här ... hit ... här
2 där ... hit	8 dit
3 där ... dit	9 där ... dit
4 där ... dit	10 där ... dit
5 där	11 hit ... här ... dit
6 där ... dit	12 här

11 Rumsadverb

2 dit	9 härifrån
3 där	10 dit
4 här	11 härifrån
5 dit	12 dit
6 därifrån	13 där
7 där	14 hit
8 hit	15 Där

13 Sättsadverb

Egen produktion.

14 Sättsadverb

Egen produktion.

15 Sättsadverb

2 trevligt	20 bra
4 vackert	22 fort
6 vackert	23 sakta
8 gott	24 noga
12 dåligt	26 illa
14 fult	27 tydligt
15 högt	28 falskt
16 högt	29 annorlunda
18 lugnt	30 långsamt

17 Gradadverb

2 otroligt	9 hemskt
3 ungefär	10 fantastiskt
4 rätt	11 lite
5 väldigt	12 mycket
6 för	13 väldigt
7 alls	14 lagom
8 ungefär	15 rätt

19 Satsadverb

2 a, 3 b, 4 d, 5 d, 6 c, 7 d, 8 d, 9 a, 10 c,
11 d, 12 b, 13 a, 14 c, 15 d

s. 189

16 b, 17 a, 18 d, 19 a, 20 b, 21 d, 22 b, 23 c,
24 d, 25 b, 26 c, 27 b, 28 c, 29 a, 30 b

21 Konjunktionella verb

2 b, 3 c, 4 b, 5 c, 6 a, 7 d, 8 b, 9 b, 10 b, 11 c,
12 c, 13 b, 14 b

s. 193

15 c, 16 b, 17 d, 18 b, 19 c, 20 b, 21 c, 22 d,
23 c, 24 c, 25 c, 26 c, 27 c

s. 194

28 b, 29 d, 30 b, 31 b, 32 a, 33 b, 34 c, 35 d,
36 b, 37 c, 38 d, 39 b, 40 c

KONJUNKTIONER

2 Samordnande konjunktioner

2 eller	12 men
3 eller	13 och
4 och	14 eller
5 och	15 men
6 eller	16 utan
7 och	17 så
8 eller	18 men
9 så	19 eller
10 eller	20 utan
11 men	

3 Samordnande konjunktioner

Egen produktion.

5 Underordnande konjunktioner = bisatsinledare

2 a, 3 a, 4 c, 5 d, 6 a, 7 b, 8 a, 9 b, 10 b,
11 a, 12 a, 13 a, 14 c, 15 d

s. 207

16 c, 17 b, 18 c, 19 c, 20 b, 21 a, 22 d, 23 b,
24 c, 25 b, 26 b, 27 c, 28 b, 29 c, 30 a, 31 c,
32 c

s. 208

33 b, 34 a, 35 c, 36 b, 37 a, 38 b, 39 c, 40 b,
41 b, 42 d, 43 b, 44 b, 45 a, 46 b, 47 c, 48 a,
49 c

s. 209

50 c, 51 b, 52 c, 53 c, 54 b, 55 b, 56 b, 57 c, 58 d,
59 b, 60 a, 61 c, 62 b, 63 b, 64 b, 65 b

6 Underordnande konjunktioner = bisatsinledare

Egen produktion.

PREPOSITIONER

1 Prepositioner

2 bakom	9 efter
3 av	10 av
4 Bland ... efter	11 bakom
5 efter	12 efter
6 av	13 efter
7 efter	14 av
8 bakom	15 bland

s. 214

2 för ... för	9 framför
3 Enligt	10 för
4 för	11 Enligt
5 för	12 Framför
6 framför	13 från
7 för	14 för
8 Enligt	15 för

s. 215

2 genom	9 i ... i
3 inom	10 i
4 före	11 hos
5 hos	12 genom
6 genom	13 inom
7 före	14 i
8 hos	15 i

s. 216

2 om	9 mot
3 längs	10 längs
4 om	11 mellan
5 mot	12 om
6 med	13 mellan
7 mot	14 om
8 om	15 mot

s. 217

2 Omkring	9 på
3 på	10 under
4 under	11 ur
5 på	12 till ... till
6 på	13 på
7 omkring	14 till
8 under	15 ur

s. 218

2 utom	9 över
3 vid	10 åt
4 vid	11 utan
5 åt	12 utom
6 åt	13 över
7 över	14 vid
8 utom	15 över

2 Prepositioner

2 med	14 vid
3 över	15 från
4 mot	16 genom
5 av	17 mellan
6 Under	18 på ... bakom ... i
7 hos	19 före ... mellan
8 över	20 bakom ... för
9 Enligt	21 efter
10 inom	22 om
11 längs	23 ur
12 på ... till	24 för ... om
13 bland	25 för ... till ... efter

s. 220

26 av	36 om ... mot
27 för	37 med
28 på	38 under
29 på ... för	39 ur
30 av	40 över ... på
31 på ... mot	41 bakom
32 efter	42 från ... ur
33 Enligt ... i	43 utan
34 hos ... i	44 på ... med ... till
35 i	45 bland

3 Prepositioner

Egen produktion.

4 Finn femton fel!

3 Petra nästan grät från ...	av
6 Det är svårt till mig ...	för
7 Mormor berättar många sagor till ...	för
10 Mitt kylskåp står till vänster från ...	om
12 Små barn bör inte gå ensamma genom ...	över
13 Britta är mycket hjälpsam till ...	mot
16 +sommaren ska vi ...	Till
18 Anna har inte varit i skolan för ...	på
20 Jag tror att Eva är arg till ...	på
21 Arvid dricker ofta starkt kaffe utom ...	utan
23 Björn fryser på öronen ...	om
24 Jag skulle vilja ha en sommarstuga på ...	vid
27 I somras hade vi semester för ...	i
32 Martin intresserar sig bara av ...	för

ORDFÖLJD

1 Huvudsatser

- Flickor vill ofta vara smala. Vad bör de inte äta?
De bör inte äta kakor, choklad och glass.
- Har du varit i London?
... där har jag aldrig varit. Jag skulle gärna vilja åka dit.
- Kan du reparera en cykel?
... det har jag gjort många gånger.
- Brukar du alltid läsa läxan på kvällen?
... jag läser läxan på morgonen. Då är jag pigg.
- När kom Erkki till Sverige?
Han kom hit förra året.
- Vem ska laga mat hemma hos er idag?
Hos oss lagar min man alltid mat. Det gillar jag.

s. 226

- 8 Varför kan du inte komma i kväll?
Eftersom jag är upptagen kan jag inte komma i kväll.
- 9 När ska du sälja din bil?
När jag har kört 10 000 mil ska jag sälja den.
- 10 Vilket ämne är svårast i skolan?
Kemi är nog svårast. Efter kemi kommer matte.
- 11 Vilket råd skulle du vilja ge en nyanländ invandrande?
Gå inte bara på kurs i svenska!
Försök också få kontakt med svenskar!
- 12 Vilka intressen har du just nu?
Simning och fiske är nog mina största intressen just nu.
- 13 Vad ska du ge Eva när hon fyller år?
En kamera har hon alltid önskat sig. Det ska jag ge henne.
- 14 Vad skulle du vilja säga till en bilförare?
Drick aldrig alkohol när du kör bil!

2 Bisatser

Egen produktion.

3 Satsadverbial i bisatser

- 2 Elsa, 65 år, går i trafikskola eftersom **gärna** hon vill ta körkort.
- 3 Berusade personer talar ibland så otydligt att man **inte** hör vad de säger.
- 4 Pia är tvungen att gå till tandläkaren eftersom hon **tyvärr** har bitit av en tand.
- 5 Evt tog ut pengar igår för att hon **eventuellt** skulle köpa en ny bil.
- 6 – Kör tills du **bara** har skog på båda sidor!
Sedan bor jag i första huset till höger.
- 7 Erik sa att han **kanske** skulle komma lite senare än vanligt.
- 8 – Jag undrar om du **möjligen** skulle kunna hjälpa mig. – Javisst.
- 9 Eftersom jag **inte** var tvungen att stiga upp tidigt i morse vaknade jag naturligtvis tidigare än vanligt.
- 10 – Om du **gärna** vill se den nya filmen kan vi gå på bio i kväll. – Vad bra!

- 11 Per-Åke tränar varje dag för att hans kondition **inte** ska bli sämre.
- 12 Även om det **bara** är 14 grader i vattnet ska jag bada idag.
- 13 – Ta det lugnt så att du **verkligen** får njuta av din lediga dag! – Ja, det ska jag.
- 14 Kajsa säger ofta dumma saker utan att hon **egentligen** menar det.
- 15 Familjen Ek har fått bättre ekonomi genom att alla i familjen **verkligen** är sparsamma.
- 16 Min man tog på sig en tjock jacka i morse för att han **inte** skulle frysa.
- 17 Vår lärare kom till jobbet igår trots att hon **faktiskt** hade 38,5 i feber.
- 18 Eftersom väderprognosen **tyvärr** ser dystert ut föredrar jag att inte åka på utflykt.
- 19 Man måste ta en sak i sänder om man **verkligen** ska hinna med allt man har planerat.
- 20 I lördags städade Gillis tills det **inte** fanns ett dammkorn kvar i hans lägenhet.

5 Satsadverbial efter obetonat pronomen som objekt

- 2 jag läser den alltid på morgonen
- 3 jag hörde den inte
- 4 jag träffar honom aldrig nuförtiden
- 5 jag hör dig inte
- 6 han hämtar oss nog
- 7 jag såg det inte
- 8 jag lägger mig alltid tidigt
- 9 vi lär oss faktiskt mycket där
- 10 vi rakar oss bara varannan dag
- 11 jag klipper mig alltid själv
- 12 vi tvättar oss aldrig i köket

6 Satsadverbial efter obetonat pronomen som objekt

- 2 ställ dig inte där
- 3 ät dem inte
- 4 fråga honom inte
- 5 klappa den inte
- 6 glöm det inte

- 7 väck dem inte
- 8 stör henne inte
- 9 sminka dig inte
- 10 anmäl er inte
- 11 avbryt henne inte
- 12 rör dig inte
- 13 läs den inte
- 14 släck det inte
- 15 spänn dig inte
- 16 klipp dig inte
- 17 anställ honom inte
- 18 drick det inte
- 19 sätt dig/er inte på dem
- 20 stäng dem inte

7 Två adverbial (rum + tid)

- 2 Lars har studerat matte i Lund sedan i våras.
Sedan i våras har Lars studerat matte i Lund.
- 3 Vi ska kanske hyra en stuga i Smögen i sommar.
I sommar ska vi kanske hyra en stuga i Smögen.
- 4 Karin besöker sina släktingar i Stockholm varje jul.
Varje jul besöker Karin sina släktingar i Stockholm.
- 5 Joakim brukar ofta gå på disko på helgerna.
På helgerna brukar Joakim ofta gå på disko.
- 6 Erik betalar alltid sina räkningar på posten i slutet av månaden.
I slutet av månaden betalar Erik alltid sina räkningar på posten.

s. 234

- 7 Mina barn får inte leka ute på kvällarna.
På kvällarna får mina barn inte leka ute.
- 8 Eva och Lennart ska gifta sig i Malmö till våren.
Till våren ska Eva och Lennart gifta sig i Malmö.
- 9 Vi kan väl ta en öl på puben i kväll?
I kväll kan vi väl ta en öl på puben?
- 10 Katarina lärde sig spanska i Madrid förra sommaren.
Förra sommaren lärde sig Katarina spanska i Madrid.

- 11 Jag vill inte åka till Norrland i juli.
I juli vill jag inte åka till Norrland.
- 12 Mia och Elin ska kanske sjunga i kyrkan på söndag.
På söndag ska Mia och Elin kanske sjunga i kyrkan.
- 13 Paul och Per sitter alltid och röker i rökrummet på pauserna.
På pauserna sitter Paul och Per alltid och röker i rökrummet.
- 14 Vi satt och pratade i köket hela kvällen igår.
Hela kvällen igår satt vi och pratade i köket.
- 15 Min man sitter helst under ett parasoll när solen skiner.
När solen skiner sitter min man helst under ett parasoll.

8 Partikelverb

- 2 Vi ska kanske hälsa på farmor i kväll.
 - 3 Varför dricker du inte upp mjölken?
 - 4 Skriv inte under det där kontraktet!
 - 5 Ta alltid med er böckerna till skolan!
 - 6 Kommer du alltid hem sent?
- s. 236
- 7 Skulle du inte kunna sätta fram ett askfat på bordet?
 - 8 Pappa tar alltid av sig skorna i hallen.
 - 9 Varför kan du inte stänga av TV:n?
 - 10 Ingrid plockar alltid undan sina saker.
 - 11 Jag körde tyvärr på en parkerad bil i morse.
 - 12 Varför kan du aldrig hålla med mig?
 - 13 Hyr Persson alltid ut cyklar på sommaren?
 - 14 Jag lånar aldrig ut mina glasögon.
 - 15 Har du redan fyllt i den där blanketten?
 - 16 Ni får gärna ta hem era böcker idag.
 - 17 Jag brukar aldrig kunna komma ihåg namn.
 - 18 Du behöver väl inte sätta på TV:n nu igen?
 - 19 Skulle ni möjligen kunna lämna in denna övning i morgon?
 - 20 Efter skolan måste jag nog åka hem med-detsamma.

9 Indirekt tal = bisats

Egen produktion.

12 Emfatisk omskrivning

- 2 Är det din bok som ligger på golvet?
Vems bok är det som ligger där då?
Det är Karins bok som ligger där.
- 3 Är det du som har tagit min penna?
Vem är det som har tagit den?
Det är Bertil som har tagit den.
- 4 Var det ni som skulle ha öl?
Vilka var det som skulle ha öl?
Det var Åsa och Per som skulle ha öl.

s. 244

- 5 Var det i måndags din kurs började?
När var det den började?
Det var i tisdags den började.
- 6 Var det till London ni skulle åka?
Vart var det ni skulle åka?
Det var till Paris vi skulle åka.
- 7 Är det 20 personer som ska komma i kväll?
Hur många är det som ska komma i kväll?
Det är 25 personer som ska komma i kväll.
- 8 Är det så här man gör?
Hur är det man gör?
Det är så här man gör.
- 9 Är det någon som har ringt?

s. 245

- 10 Det är något som inte stämmer.
- 11 Det är många som har slutat röka.
- 12 Det är ofta andra som bestämmer.
- 13 Är det ingen som bor här?
- 14 Det var ingen som hörde vad du sa.
- 15 Är det något jag kan hjälpa till med?
- 16 Det är bara få som har fått reda på sina resultat hittills./Det är bara få som hittills har fått reda på sina resultat.
- 17 Är det någonting mer du vill säga nu?

13 Lucktext

2 d, 3 d, 4 b, 5 c, 6 d, 7 b

s. 247

8 b, 9 b, 10 c, 11 c, 12 a, 13 d, 14 d, 15 c

s. 248

16 b, 17 c, 18 d, 19 b, 20 a, 21 c, 22 c, 23 c,
24 b, 25 c